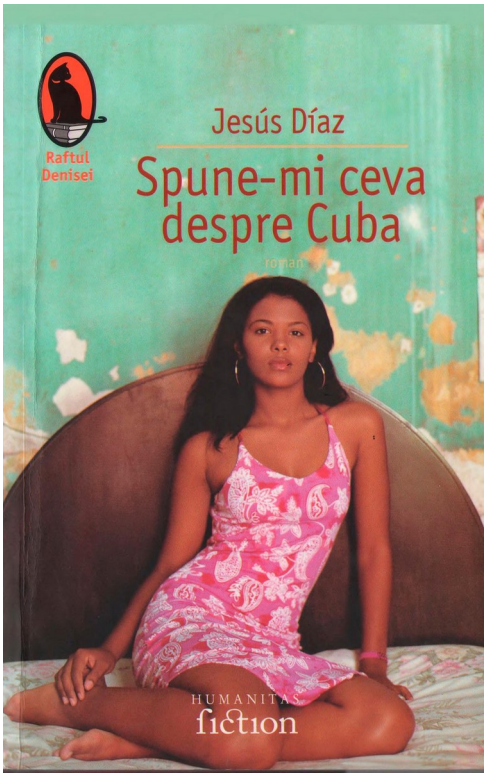

JESÚS DÍAZ
Spune-mi ceva despre Cuba
Traducere din spaniolă şi note de ILEANA, SGIPIONE
HUMANITAS **fiftion**
Coperta colecţiei de GABI DUMITRU
Redactor RALUCA POPESCU
JESÚS DÍAZ
DIME ALGO SOBRE CUBA ©Jesus Díaz, 1998 All rights reserved
Published by arrangement with Dr. Ray-Giide Mertin, Literarische Agentur, Bad-Homburg, Germany
© HUMANITAS, 2007, pentru prezenta versiune

românească

EDITURA HUMANITAS

Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24

Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30, fax 021/313 50 35, C.P.C.E. — CP 14, Bucureşti e-mail: cpp@humanitas.ro www.librariilehumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României DÂAZ, JESUS

Spune-mi ceva despre Cuba / Jesus Diaz; trad.: Ileana Scipione. — Bucureşti: Humanitas, 2007

ISBN 978-973-50-1531-2 I. Scipione, Ileana (trad.) 821.134.2-31=135.1

1998

Prietenii mei Fernando Trueba şi José Luis García Sánchez voiau să facă un film déspre Cuba, au aşternut o idee pe hârtie, s-au dus pe insulă^r acolo praful s-a ales de proiect. La întoarcerea în Spania, mi-au propus să le dezvolt ideea într-un scenariu de film. Invitaţia mi s-a părut nespus de atrăgătoare, am început să lucrez şi încă de la început m-am simţit ca peştele în apă. Grupului nostru i s-a alăturat şi Rafael Azcona, cel mai mare autor hispanic de scenarii cinematografice, după părerea mea. În decursul câtorva luni, ne-am întâlnit cam o dată la două săptămâni într-un restaurant din Madrid. Eu le povesteam ce scrisesem, ei comentau şi ne distram pe cinste. Am tot ţinut-o aşa, până am terminat scenariul, fără să renunţ, însă, la temă. M-am gândit că ar fi fost trăsnet să scriu un roman inspirat liber din acel scenariu. Din diferite motive, filmul nu s-a putut încă face. Dar acesta e romanul şi îl dedic, în ordinea

apariţiei, lui:

José Luis García Sánchez Fernando Trueba şi Rafael Azcona, care m-au însoţit în călătorie.

...examinându-i actele şi privindu-i prin ochelari certificatul care dovedeşte căs-a născut foarte micuţ, îi fac un semn, vine şi îl îmbrăţişez emoţionat.

Ce mai? Emoţionat, emoţionat.

VALLEJO

Miercuri 22

Martinez admira profilul estompat al zgârie-norilor care se zăreau dincolo de stâlpii balustradei şi-şi mângâia barba, întrebându-se dacă era treaz ori acel oraş straniu era un vis. A înţeles brusc că se deşteptase în zori la Miami şi a izbucnit într-un râs nervos, conştient că delirul abia începuse şi naiba ştia cum mama dracului se va sfârşi totul. Atunci de ce râdea în hohote? S-a oprit, întrebându-se dacă nu cumva înnebunea, şi şi-a prelins privirile pe balustrada ţarcului pe care fratele lui îl construise cu atâta râvnă într-un capăt al terasei de pe acoperiş. Dar l-a înţepat vezica, s-a ridicat din patul de campanie pe care dormise şi s-a dus în capătul ţarcului, acolo unde curgea în grădină ţeava în care n-a- vea voie să urineze. Şi-a descheiat prohabul cu stânga, căci avea dreapta în ghips, şi a început să se uşureze, amintindu-şi ce se mai şucărise frate-său cu o zi în urmă, când îl văzuse apărând ca o fantomă în uşa casei, ce săpunea lă îi trăsese şi cum îl bombănise când îi venise ideea năstruşnică şi, după el, salvatoare de a construi ţarcul, a-i rupe hainele şi a-l închide acolo, ca pe un prizonier cu aer de cerşetor.

Să nu uite, îi spusese frate-său, că intrase ilegal în

Statele Unite, venind dintr-o terţă ţară, nu din Cuba. Dacă dădeau de el, pentru obţinerea permiselor de rezidenţă şi de muncă avea nevoie, în cel mai bun caz, de un an şi o lună, treisprezece luni în care trebuia să fie întreţinut de familie sau să depindă de mila anglicanilor ori baptiştilor, dârdâind de frig într-un lagăr din nord ori din *mid west,* unde nici salata nu vorbea spanioleşte. Frate-său îi spusese că prima soluţie nu era acceptabilă şi că la a doua nici nu trebuia să se gândească. Ca atare, ca să iasă din încurcătură, făcuse un plan în vederea căruia şederea lui pe terasă trebuia să fie absolut clandestină. Nu putea să iasă din ţarc şi cu atât mai puţin să coboare în casă pe timpul zilei. Niciun membru al familiei, prieten, musafir, încasator ori vânzător nu trebuia să-l vadă ori să ştie de existenţa lui, nici chiar Jeff, nepotul său, care avea vreo cinci ani, se născuse la Miami şi, drept urmare, nu-şi cunoştea unchiul cubanez. Îi părea rău că lucrurile stăteau astfel, căci familia era nespus de importantă, dar nu putea să rişte ca Jeff să-i povestească vreunui prieten că un unchi de-al lui, recent sosit din Cuba prin Mexic, se ascundea pe terasa de pe acoperiş. La Miami, lumea era foarte bârfitoare; toţi, *anglos*[1]*,* evrei, *hispanos*[2] şi negri, îi urau pe cubanezi, fiindcă le invidiau succesele, şi, odată dusă vestea, nimic n-o mai putea opri, iar el ajungea drept la poliţie. Drept care, n-avea voie să coboare în casă decât în zori, la toaletă, şi chiar atunci, de cum ieşea din ţarc, trebuia să meargă în patru labe, sub nivelul parapetului terasei, până la scara în

1 în *spanglish* (spgl.), jargon anglo-spaniol vorbit în SUA, an- glo-saxoni.

2 Latino-americani (spgl.).

spirală, pe unde se ajungea în curtea din spate, ca să nu poată fi văzut în niciun caz de pe clădirile din jur. Jos, dădea de un grilaj de fier prins în perete, a cărui cheie stătea sub covoraşul pe care scria *Welcome,* amănunt pe care nu trebuia să-l afle nimeni, fiindcă Miami era plin de hoţi. Cu ajutorul cheii intra în bucătărie, unde lumina avea să fie tot timpul aprinsă; de acolo, printr-un hol în formă de L, care trecea chiar prin faţa camerei lui Jeff, ajungea la baia copilului, fapt pentru care trebuia, unu, să umble desculţ şi pe vârfuri, şi doi, să nu tragă apa cu uşa deschisă, ca să nu-l trezească pe Jeff, care avea somnul uşor şi se scăpa în pat din pricina unor coşmaruri pe care le avusese în ultima vreme; trebuise să-l consulte un specialist în tulburări psihice infantile, serviciu care, nefiind acoperit de *social security,* costase atât de mult, că încă mai plăteau creditul. De aceea, trebuia să revină pe terasă tot în tăcere şi, odată ajuns sus, să meargă iar în patru labe, până în paradis. Pentru că acolo, în ţarc, n-avea alte obligaţii decât să facă plajă, să se ude de trei ori pe zi cu apa de mare din rezervorul de tablă aşezat la un capăt al terasei, să strângă cureaua, ca să nu simtă prea tare foamea şi setea, şi să aştepte liniştit.

„Să aştepte liniştit”, a repetat ironic Martinez, uşurându-se în scurgere. S-a încheiat la prohab, a făcut doi paşi la întâmplare şi s-a oprit brusc, fără să ştie nici el de ce. Se simţea la fel de neajutorat ca în copilărie, când frate-său o ştergea să joace baseball cu prietenii mai mari, iar el o gonea pe sora lor mai mică, preferând să stea ascuns pe balconaş, în apartamentul părinţilor, şi să-şi închipuie amănunţit cum avea să-i moară fratele. Acum însă,

sentimentele îi erau mai degrabă amestecate. Îşi ura fratele, fiindcă îl exilase în ţarc ca pe un criminal şi nu era dispus să-l întreţină timp de treisprezece luni, dar îi era şi recunoscător fiindcă nu pusese pe tapet răfuieli vechi, îşi asuma riscul de a-l ţine ascuns şi, mai ales, găsise cum să rezolve într-o săptămână-. Încurcă- tura în care el, Martinez, se băgase singur-singurel. Oricum ar fi fost, aia era cea mai bună soluţie; fiindcă n-ar fi suportat să trăiască treisprezece luni pe socoteala fratelui său. A scuipat, cu meschina satisfacţie de a-şi trimite saliva drept în ţeava unde urinase mai înainte. I se făcuse gura pungă şi ar fi dat oricât numai să şi-o poată curăţa, să ia un mic dejun ca la carte şi apoi să se spele pe dinţi, deoarece, fiind stomatolog de profesie, îl obseda igiena bucată. În Cuba se dezobişnuise de aţa dentară, ce situaţie!, dar credea din tot sufletul că nu era sărăcie mai mare decât să n-ai periuţă, pastă de dinţi şi un firicel de apă cu care să-ţi clăteşti gura, iar pe terasă n-avea decât blestematul ăla de rezervor cu apă de mare, în care îşi spălase urdorile ca pisica.

A simţit un cuţit în stomac şi a început să dea ocol balustradei improvizate care îi delimita lumea, ca şi cum cu asemenea joc îşi putea înşela foamea. „Uuu, uuu!” a imitat în gura mare fluieratul unei locomotive şi s-a uitat peste stâlpi în cele patru puncte cardinale ale oraşului. La răsărit, a văzut una dintre arterele lungi, drepte şi fără niciun haz din Miami, mărginită de clădiri prea scunde pentru lăţimea străzii, care, privite de unde stătea, dădeau oraşului aerul năucitor al unei sume de suburbii fără centru. „Deşi Miami are un centru, fireşte”, şi-a zis, purtându-şi trenul închipuit spre miazănoapte, traversând rezervorul cu apă de mare,

exclamând „Uuu, uuu!” şi înfruntând linia ireală a zgârie-norilor din *downtown,* ale căror acoperişuri pluteau în văzduhul strălucitor al dimineţii ca un miraj. S-a sucit spre apus şi s-a lovit de imaginea ameţitoare a unui *expressway,* străbătut de sute de automobile, aidoma unor şiruri de furnici metalice multicolore. S-a întors spre miazăzi; a zărit o adunătură de acoperişuri, câteva grădini şi a avut, mai ales, dureroasa certitudine că dincolo de orizont era Cuba, drept care a strigat şi mai abitir „Uuu, uuu!”, complăcându-se în iluzia că trenul inexistent îl ducea acasă. „Nu vreau să mă întorc”, şi-a zis înfrânt, a îndreptat trenul spre centrul terasei, exclamând „Piii, piii, piii!”, şi s-a întins cu faţa în sus pe patul pliant, cu convingerea că nimerise în neant.

Atunci a hotărât să reconstruiască până la ultimul detaliu suma încâlcită a întâmplărilor care îl duseseră acolo, poate izbutea astfel să priceapă soarta şi mai ales să se înţeleagă pe sine, şi pe nepusă masă i-a venit în minte chipul lui Pepe, bătrânul ventilator Westinghouse. Se purtase într-adevăr urât cu Pepe, atât de urât, că insolaţia care începea să-i irite pielea i se părea o pedeapsă binemeritată. Pepe fusese un soi de prieten metalic, care îi alinase vipia de nestins din Havana timp de o mie şi una de nopţi, fix până când stătuse, deşteptându-l şi lăsându-l să vadă prima verigă din lanţul întâmplărilor care duceau în ţarcul unde acum depăna amintiri, ca un puşcăriaş în celulă. Şi-a amintit de W-ul desenat pe plăcuţa frontală a lui Pepe, care i se păruse întotdeauna simbolul unui hohot de râs. Ah, de l-ar fi avut aici, pe terasă, bunul de Pepe l-ar fi ajutat să înfrunte şi arşiţa din Miami! S-a înduioşat cu gândul la bătrânul ventilator pierdut şi a bănuit că, dacă izbutea să

emită un soi de bâ- zâit răguşit, aidoma celui pe care îl scotea Pepe noaptea, avea să mai ostoiască arşiţa umedă ca ochii de sobol. A început să zumzăie şi a imitat pe rând o albină, un ţânţar, un bâzoi şi un bărzăun, până când miracolul i-a reuşit. Da, Pepe bâzâia ca un bărzăun bătrân care, deşi avea accese bruşte de tuse, putea să pună în mişcare chiar şi aerul de plumb din sudul Floridei. S-a sucit în pat, a închis ochii, imitând zumzetul ventilatorului, şi l-a invadat iluzia răcorii. Dar l-a asaltat şi amintirea clipei fatale când aripile şi zumzetul lui Pepe stătuseră în loc, iluzia s-a destrămat dintr-odată, iar subita sufocare l-a trimis iar în Cuba, în zorii zilei când începuse delirul care avea să culmineze cu catastrofa.

În acea zi, se trezise între cearşafuri. Ude, întrebându-se dacă iar făcuse în pat, ca în copilărie. Din fericire, lichidul nu era urină, ci sudoare; din nefericire, Pepe se oprise. O clipă, sperase că ventilatorul nu era stricat şi-şi zisese că nu funcţiona pur şi simplu fiindcă opriseră iar lumina în oraş, diij lipsă de petrol. Apăsase pe comutatorul lămpiţei de pe noptieră, ca să-şi verifice ipoteza, dar flama îl obligase să închidă ochii. „Avem curent, Pepe”, bodogănise, împleticindu-se în drum spre aparat, „dar, atunci, care-i problema, bătrâne?” îi mângâiase motorul, căruia îi spunea îndeobşte cap, conform obiceiului de a-i atribui lui Pepe trăsături omeneşti, iar aparatul începuse iar să tuşească şi să vânture aerul, iar el se întorsese în pat şi stinsese lampa de pe noptieră. Dar nici nu pusese bine capul pe pernă, că Pepe iar se oprise.

„Iar?” întrebase uşor sarcastic. Se dusese din nou la Pepe, îl plesnise delicat peste faţă, adică peste carcasa

sferică din zăbrele metalice, care ascundea paletele, iar ventilatorul reîncepuse pe loc să funcţioneze. Totuşi, Martinez se întorsese fără grabă în pat, temându-se că gluma aceea foarte proastă avea să se repete, ca şi zăduful care îl copleşea acum, pe terasă. Se aşezase pe marginea patului şi se uitase la Pepe, care continua să zumzăie arţăgos, aşa cum făcuse ani de-a rândul, abia vizibil în lumina tulbure a felinarului, care se filtra din stradă printre obloanele stricate ale singurei ferestre din odaie. Era, fără îndoială, un ventilator magnific. Un aparat solid, metalic, construit ca să dureze, ca automobilele, frigiderele şi televizoarele pe care le făceau americanii în de mult apuşii ani ’40 şi ’50, şi care continuau să funcţioneze şi acum, după patru ori cinci decenii, ca şi cum Cuba era un gigantic muzeu viu. Încrezător şi mort de oboseală, se culcase iar; dar nici nu închisese bine ochii, că Pepe se oprise din nou.

Ajunsese dintr-un salt lângă ventilator, îl pălmuise furios şi continuase să dea în el, deşi Pepe reîncepuse să funcţioneze încă de la prima lovitură. „Doar n-o să te ung cu ulei, pramatie!” exclamase. „Aici cine nu munceşte nu mănâncă!”, şi rămăsese cu ochii pe umanoidul ciudat, care îi inspirase siguranţă, dar începea să-i trezească un amestec straniu de pică şi teamă. Pepe stătea pe un soclu metalic mare, negru şi rotund, căruia Martinez îi spunea picioare, din care creştea unul singur, solid ca un picior de cal, pe a cărui parte superioară din spate se sprijinea motorul ori capul, în vreme ce pe cea din faţă se sprijineau paletele ori braţele, închise în reţeaua carcasei, sfera protectoare ori faţa cavalerului medieval, în centrul căreia strălucea plăcuţa ori gura, pe care stătea un „W”, scris ca

un hohot de râs.

„Să nu râzi de mine, puşlama parşivă!” ţipase, ameninţându-l cu arătătorul şi nevenindu-i să creadă că Pepe prinsese viaţă şi începea pe cont propriu un joc nesfârşit. „Mâine am de lucru, bătrâne”, adăugase la iuţeală, parcă pentru a-şi învinge ranchiuna, a-şi exorciza teama, a compensa în oarecare măsură loviturile şi ofensele şi a câştiga urgent complicitatea lui Pepe. „Ştiu că mă înţelegi, frate”, şoptise, „tu îi vii de hac căldurii şi ştii că-i a naibii şi n-o suport”. Se îndreptase spre pat, copleşit de un soi de nelinişte şi, fără să-i întoarcă spatele lui Pepe, se aşezase, cu faţa la el, cu părul fluturând şi pleoapele tot mai grele. Nu reuşise să stea treaz şi căzuse pe spate, mort de somn, dar sărise ca ars de cum simţise că Pepe se oprise iar. „Asta-i bună, fecior de lele!” exclamase, şi se repezise la el. Îl luase pe Pepe de ceafă, care în imaginaţia lui era imediat sub sfera cu gratii ori faţa, şi începuse să-l scuture, strigând: „Pe mine trebuie să mă respecţi!”

Auzise tuşind bătrânul motor al automobilului oprit exact în poarta casei. Renunţase să-l sugrume pe Pepe şi se dusese la geam, întrebându-se dacă fusese cineva atât de amabil încât s-o aducă acasă pe Idalys, căreia în zorii acelei zile îi venise rândul la al doilea *show.* Şi, în caz că da, cine şi, mai ales, de ce? Ghemuit lângă obloanele stricate, încercase să vadă fără să fie văzut. Felinarul din colţ lumina un Chevrolet venerabil, din ’48, a cărui culoare vânătă indica apartenenţa la Asociaţia Naţională a Şoferilor Revoluţionari de închiriat. Idalys vorbea însufleţit cu şoferul, iar Martinez se întrebase cine era tipul şi ce voia. „Fundul nevesti-mii, fireşte”, îşi dăduse tot el răspuns, simţind în

maţe un gol acid ca neantul produs de foamea care începuse să i le încleşteze şi acum, pe terasă. Tocmai atunci îi văzuse sărutându-se, dar din pricina distanţei nu putuse distinge dacă pe obraz ori pe gură, politicos ori lasciv. Ea coborâse din automobil, iar el se băgase în pat şi făcuse pe mortu-n păpuşoi. N-avea chef de scene. Idalys nu le suporta, iar el era îndrăgostit până peste cap şi nici n-avea date suficiente ca s-o acuze. Deşi avea, într-adevăr, motive de îndoială cu privire la intenţiile şoferului care tocmai apăsa pe acceleratorul bătrânului Chevrolet şi pleca, lăsându-l pe Martinez s-o spioneze pe Idalys cu coada ochiului.

Ea intrase în odaie cu pantofii în mână. Pe el îl înduioşase faptul că-i respecta somnul, dar se întrebase dacă nu cumva pramatia încerca să se strecoare pe şest, ca să nu afle el că venise însoţită. Idalys îşi scosese rochia dintr-o mişcare, cu eleganţa pisicii şi farmecul dansatoarei de la cabaretul Tropicana, şi el nu putuse decât să o admire cu toată fiinţa lui. Doar sângele corcit, de negru, alb şi chinez, care îi curgea prin vine mulatrei putea da naştere mişcărilor sinuoase cu care îşi scotea sutienul, căscând. Ca să se apere, îşi zisese că Idalys nu era perfectă, că ţâţele îi erau prea mari şi picioarele o idee prea subţiri; dar nu izbutise să uite nici cei cincisprezece ani care îi despărţeau, nici pielea ei de culoarea ciocolatei cu lapte, pe fondul căreia clipea întunecat o patină de departe, care amintea în beznă de luciul mat al aurului vechi. Da, era însurat cu o regină, îşi zisese, simţind un amestec complicat de orgoliu şi gelozie. Yemayâ în persoană, zeiţa *yoruba*[3] a apelor, în carne şi oase

3 Populaţia africană *yoruba* este răspândită pe teritoriul actual al Nigeriei. Din cauza comerţului cu sclavi, populaţia neagră a Cubei are şi strămoşi *yoruba*.

şi în direct, cum o alinta el pe plajă, când ieşea din mare plină de nuri, înnebunindu-l cu şovăiala ei creolă între fecioara nevinovată şi curva înnăscută. Plin de abnegaţie, îşi plimbase privirile peste fesele pline şi rotunde ca portocalele şi peste talia făcută pentru dans şi bucuriile iubirii, aşa cum ea însăşi obişnuia să spună când în cartier se dezlănţuia vreo petrecere în cinstea lui Yemayâ, sfânta ei protectoare, şi în cele din urmă îi spionase ochii mari, codaţi, de culoarea alunei, strălucind în beznă ca ai unei pantere.

Tocmai atunci, Idalys îşi dăduse seama că ventilatorul era oprit, îi dăduse un ghiont cu şoldul, iar Pepe începuse să funcţioneze pe loc.

— Asta-i culmea! uriaşe, blestemându-se că nu se putuse stăpâni şi, mai ales, că nu-l spânzurase pe Pepe la vreme.

— Te-am deşteptat, iubitule? îl întrebase, cu o nevinovăţie atât de bine jucată, că lui i se păruse perfect falsă. Iartă-mă.

— Asta-i culmea, repetase, aprinzând lampa de pe noptieră, conştient că se lăsa în voia plăcerii obscure de a face pe victima.

Ea se băgase în pat, gata să se scuze, comiţând astfel greşeala de a-i accepta implicit rolul de victimă.

— Iartă-mă, zisese, trecându-şi palma dreaptă peste labele picioarelor, cu gestul pe care îl făcea maşinal ori de câte ori mergea desculţă. N-am vrut să fac zgomot. Mi-am scos chiar şi pantofii. Dar, adăugase, privindu-şi picioarele goale, am, într-adevăr, nevoie de pantofi.

Martínez simţise că stratagema de a reduce chestiunea la o simplă imprudenţă îl scotea din sărite. În plus, când se

aşezase, neobrăzata calculase să-şi legene ţâţele doar la câţiva centimetri de buzele lui, probabil cu intenţia precisă de a-i sugera să i le sărute, uitând de toate. Fusese gata să cadă în capcană, ajunsese chiar să-şi ţuguieze buzele şi să sugă ca un copil, dar chiar atunci şi-l închipuise pe şoferul Chevroletului sugând acelaşi sfârc în aceeaşi noapte, iar gestul lui copilăresc se transformase într-o strâmbătură.

— Ce-i, iubitule? întrebase ea, cu o voce dulce şi mirată totodată, tot făcând pe mironosiţa.

Se întrebase dacă trebuia să deschidă caneaua reproşurilor, dar n-o făcuse, de frică să n-aibă dreptate, şi preferase să accepte orice pretext.

— Păi, Pepe nu merge.

Nelămurită, îşi mângâiase pletele lungi, răsfirate de zefirul trimis de ventilator.

— Dar merge perfect.

Martínez se simţise ca un idiot, intrase într-o fundătură din care nu mai putea ieşi decât luând taurul de coarne.

— Fiindcă ai venit tu, replicase, înainte să se prindă că, de fapt, nu ale taurului erau coarnele, ci ale lui. Dar adăugase: Şi n-ai venit singură.

— A, asta era. Se trăsese uşor înapoi, luându-i ţâţele din faţă, şi începuse să înşire explicaţii: Am venit cu Jesús, e taximetrist, s-a mutat în vecini, ia turişti la sfârşit de *show,* e foarte amabil şi s-a oferit să mă aducă pe gratis. Făcuse o pauză înainte de a da lovitura de graţie: Mai bine decât să vin singură, când se crapă de ziuă, nu crezi?

Întrebarea era o invitaţie la pace, oferită odată cu posibilitatea unei retrageri onorabile. Iar el se gândise că spunând da totul se rezolva, aşa că zisese:

— Nu.

Ea îşi pusese în funcţiune arma cea mai bună: zâmbetul deconcertat. Martinez îşi blestemase zilele că zisese nu, când ar fi trebuit să spună da, şi-şi îngăduise plăcerea de a-şi aminti că o cunoscuse în scaunul lui de dentist, într-o după-amiază când ea venise să-şi trateze o carie neînsemnată la o măsea, iar el se simţise îndrăgostit pe veci de incisivii ei uşor distanţaţi şi un pic împinşi înainte, care i se păreau provocatori ca ai unei iepuroaice în călduri. Poate că, dacă ar fi îndrăznit să-şi treacă limba peste ei, încordarea ar fi dispărut. Dar n-o făcuse, fiindcă ei i se părea ridicolă deformarea lui profesională; niciodată nu izbutise să priceapă cum de-l excita atât de mult o simplă dantură. Deci încordarea plutea în aer, dar ea se ridicase în picioare, îşi dusese mâinile la ceafă şi-i dăduse o lovitură plină de căldură cu şoldul.

— Vrei să facem şuapi-şuapi? întrebase.

Expresia făcea parte din dicţionarul privat al familiei. Lui Idalys „a face dragoste” i se părea tare caraghios, kitsch până în pânzele albe, iar expresiile directe i se păreau foarte mitocăneşti; aşa că-şi inventase o *jitanjâfora*[4] personală, capabilă să evoce sonor actul sexual. Martinez era nebun după şuapi-şuapi, dar ea făcuse greşeala de a băga în joc unul dintre personajele lui preferate, balerina rea de muscă, al cărei desfrâu îl scosese din minţi, nu doar pentru că îl excita, ci şi pentru că îi trezea gelozia, şi care, în plus, acum i-l adusese iar în minte pe taximetrist. Aşa că,

4 *Jitanjdfora,* cuvânt inventat de umanistul mexican Alfonso Reyes (1889-1959), denumeşte un enunţ fără nici un sens, dar care urmăreşte obţinerea de rezultate eufonice.

pentru a doua oară, voise să zică da şi spusese:

— Nu.

Cum nu-i trecea prin minte să renunţe, ea se dezbrăcase cât ai clipi şi începuse să cânte şi să danseze *Pe morminte rumbe sfinte.* Închisese ochii, ca să nu se dea bătut, dar n-avuse- se curajul să-şi astupe urechile şi-şi îngăduise slăbiciunea de a-i asculta vocea gravă şi senzuală ca pielea tobei, cântând: „Groparule, te implor, cântă mult, pentru binele meu, / Când zici adio trupului celei ce mi-a fost toate iubirile”. Nu îndrăznise s-o privească, ştia ce era ea pentru el, dar era incapabil să alunge gândul că în fiecare noapte făcea la fel pentru zeci de turişti cărora le curgeau balele şi care, numai pentru că plăteau în dolari, îşi permiteau luxul de a o mânca din ochi, ascultând sunetul vocii ei dulci ca o acadea. Sigur că la cabaret Idalys nu dansa goală, ci purta peste sex un triunghi mititel, iar peste ţâţe două steluţe sclipitoare din lamé; dar nu era mai puţin adevărat că stătea cu fesele în vânt, abia despărţite la cumpăna lor de o brazdă de aţă dentară, sfidare greu de suportat pentru un dentist, nefericit că nevastă-sa dansa la cabaret.

Brusc, simţise că ea se cocoţa pe el cântând refrenul. „N-o plânge, n-o plânge, / că a fost mare farmazoană, groparule, n-o plânge”, şi sângele îi zvâcnise în mădular, sculându-i-l. Idalys repetase versul, iar Martinez se încordase, gândindu-se că ironia întrecea măsura. Cine, dacă nu ea, era marea farmazoană? Cine, dacă nu el, fusese gata să plângă? încercase s-o respingă, dar ea începuse să-şi frece trupul de al lui ca o pisică, iar el nu avusese putere să se. Despartă de pielea ei asudată, care emana un miros uşor acru, tulbure şi încântător, ca rumba

pe care continua să i-o murmure la ureche. Se întrebase de ce trebuia plânsă, când ea însăşi îi cerea să n-o facă, de ce nu se lăsa în voia ei, dacă ea îşi luneca sexul deschis, reavăn şi arzător pe pulpa lui şi-i căuta buzele, făcându-l să-i mângâie dinţii cu limba şi s-o penetreze, simţind că din frecarea sexelor se năştea, în cele din urmă, micuţa rumbă sfântă, şuapi-şuapi.

„Idaaalyyys!” a exclamat, sărind din pat, întorcându-se spre miazăzi, spre Cuba inaccesibilă, şi dându-şi seama că mădularul i s-a sculat iar, ca în acea noapte, ultima când făcuse şuapi-şuapi cu Idalys, un deliciu de care nu se mai putea bucura niciodată, fiindcă ea nu-i mai era soţie şi nici el n-avea să se mai întoarcă vreodată pe insulă. Picioarele au început să-i tremure şi s-a urcat iar în pat, vrând să se masturbeze, dar, de cum s-a întins, a renunţat; ştia că n-avea puterea să înfrunte cu pieptul gol umilinţa singurătăţii. A privit soarele, ajuns deja la zenit, a strâns din ochi şi a încercat să se creadă pe plaja de la Varadero, prăjindu-se de plăcere, cu un cocteil *cubalibre* în mână. A început să cânte *Lacrimi negre* şi a tăcut brusc, săgetat de teama că cineva îl putea asculta şi turna. Şi-a adus deodată aminte că era momentul să se ude cu apă sărată, aşa că, ridicându-se din pat, fericit să aibă cel puţin o îndatorire de îndeplinit, s-a oprit în faţa rezervorului plin cu cincizeci şi cinci de galoane de apă de mare, a privit suprafaţa lucioasă a lichidului, şi-a băgat capul în acesta şi subit s-a gândit ce fantastic ar fi să nu-l mai scoată niciodată.

Dar l-a scos pe loc, îngrozit de atracţia sinuciderii, şi a privit stupefiat în zare zgârie-norii din *downtown,* în vreme ce apa îi şiroia din păr şi din barbă, răcorindu-l. Umezeala l-

a făcut să-şi treacă limba peste buze, care imediat au început să miroasă a sare; s-a întrebat câte zile va putea să suporte, fără să delireze, setea chinuitoare. S-a întors pe patul de campanie, gândindu-se că izbutise cel puţin să contracareze căldura, hotărât să reia firul istoriei, care avea să-l facă, probabil, să-şi uite de sete şi să-şi afle cheile nebuniei. Dar, amintindu-şi cum adormise imediat după şuapi-şuapi, a început să picotească şi s-a lăsat în voia somnului, sperând că avea să se trezească în alt loc şi alt timp.

Dar s-a trezit în acelaşi loc, abia câteva ore mai târziu, arzând ca şi cum ar fi dormit în mijlocul deşertului. Ce altceva putea face pe terasă? „Să-mi amintesc”, şi-a zis. „Juri să-ţi aminteşti, doar să-ţi aminteşti şi numai să-ţi aminteşti?” s-a întrebat, conştient că adormise, gândindu-se la celălalt somn, din care ieşise la suprafaţă în zori, mort de oboseală, în sunetul deşteptătorului. Idalys dormea lângă el ca un îngeraş şi avea să doarmă întreaga dimineaţă, că doar de-asta lucra de noapte. Dar el era un simplu muritor, un dentist, şefei lui n-avea să-i pese că se trezise când se crăpase de ziuă din pricina lui Pepe, că stătuse treaz din gelozie, că se bucurase făcând şuapi-şuapi şi, cu atât mai puţin, că rămăsese treaz după aceea, cu gândul la Idalys şi taximetristul ei. Trebuia să se spele, să se îmbrace în goana mare, s-o ia pe Fredesvinda, plicticoasa bicicletă chinezească, şi să iasă fără zgomot, ca să n-o deştepte pe Idalys. Şi, colac peste pupăză, nu-şi putea lua micul dejun, pentru că în cămară era un gol aproape la fel de mare ca în stomacul lui; abia de mai rămăseseră un codru de pâine şi un pic de lapte, păstrate

pentru Idalys, care la cabaret consuma mult mai multă energie decât el la cabinet.

Şi-a mângâiat burta, spunându-şi că acum, pe terasa de pe acoperiş, îi era tot atât de foame ca atunci, dar cel puţin nu trebuia să iasă din casă cu trusa de dentist legată de grătarul Fredesvindei, bicicleta leneşă şi instabilă pe care o călărea doar cu două săptămâni în urmă, când locuia în Casablanca, un cătun de lângă golful Havanei, pe ale cărui uliţe distruse şi de neuitat pedala acum din nou în amintire. Ajunsese în piaţa debarcaderului, având, ca în fiecare zi, intenţia de a prinde şalupa de şapte; dar tocmai în acea dimineaţă întârziase câteva minute, din cauza insomniei de după şuapi-şuapi, şalupa era pe plecate, iar trenul electric de Hershey se apropia ca o matahală din rugină, foarte periculoasă. Dacă bicicleta ar fi fost mai uşoară, ar fi putut traversa la timp şinele, dar blestemata de Fredesvinda era atât de grea, că nu se simţea în stare să încerce şi lăsase trenul să treacă printre el şi şalupă şi nu mai avusese vreme s-o ajungă.

Privind acum contururile străine ale oraşului Miami, s-a întrebat dacă întârzierea avusese sau nu vreo influenţă asupra destinului său. N-a ştiut ce să-şi spună, a închis ochii şi a privit golful Havanei de pe debarcaderul din Casablanca. Avea forma unui sex de femeie, o intrare îngustă şi un şe- nal adânc şi desfătător, brusc deschis într-un port întins, cald şi sigur ca un uter, dar care tocmai în acea seară avea să devină incubatorul nefericirii lui. „Dar în momentul ăsta al poveştii încă mai sunt cel dintotdeauna”, şi-a zis, amintindu-şi de Havana, un oraş infinit mai frumos ca Miami, i-a trecut prin minte. Savurând iar parfumul lumii

pierdute, a oftat, fredonând minunatul *son* în care Los Van Van proclamau adevărul vieţii cotidiene de pe insulă, „Nu-i uşor. Nu-i uşor să poţi trăi. Nu-i uşor”. Îl auzise la magnetofonul lui Wil- ber, chelnerul de la braseria Viitorul Luminos, chiar de lângă debarcader, unde intrase cu Fredesvinda după el, făcându-şi iluzii că o să îmbuce ceva cald.

— Bună ziua de dimineaţă, zisese. Ce-avem azi de băut şi de mestecat?

— Un ceai special, din coji de banane, răspunsese Wilber, un negru ştirb, cu părul ca bumbacul.

— Ceai din ce?

— Din ce-ai auzit, spusese Wilber, împungând cu arătătorul spre tavan. Indicării de sus.

Martinez nu întrebase cine dăduse „indicaţiile”, nici ce se făcuse cu bananele ale căror coji zăceau grămadă pe tejghea. Ştiind că era inutil să se enerveze, acceptase grozăvia. Wilber se aplecase să piseze cojile, survolate de un nor de muşte, lămurindu-l ghiduş că laptele, cafeaua, pâinea şi untul erau rămăşiţele trecutului, pe care socialismul le aruncase, din fericire, la lada de gunoi a istoriei. Martinez zâmbise, dar chiar atunci îşi auzise numele întâia oară în acea zi cu ghinion.

— Stalin!

Se întorsese dintr-un salt, de parcă se curentase la ceafă, şi dăduse nas în nas cu Pipi Blestematul, care tocmai intrase în braserie. Tipul era blond, aproape albinos, atât de scund că l-ai fi crezut pitic, dacă n-ar fi avut capul încoronat cu o şapcă New York Yankees, ca un pepene galben; purta ochelari de soare mari şi negri şi-şi înghesuise toracele lat

într-un pulover bordo, cu o motocicletă galbenă desenată atât de agresiv, că părea gata să-i sară de pe piept.

— Nu-mi spune aşa, Blestematule, şoptise. Ştii că nu-mi place.

— Ei, haide, haide! Te cheamă ori nu Stalin Martinez?

Îşi băgase capul între umeri, blestemându-şi tatăl în gând. Dar imediat se simţise al naibii de prost fiindcă cedase acelei porniri şi îl binecuvântase. Esteban Martinez fusese un tată trăsnet. Născut în Chantada, în Galicia spaniolă, emigrase în Cuba de copil şi muncise ca un ocnaş, cu pasiunea nemăsurată pe care o punea în toate faptele importante din viaţă. Îşi iubea meleagul natal de departe, voia să se integreze pe insula făgăduinţei, să-şi protejeze soţia, să-şi educe copiii şi să-şi apere cu înflăcărare ideile comuniste, la care aderase în Cuba, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, şi în onoarea cărora îşi botezase copiii Lenin, Stalin şi Stalina.

— Aşa mă cheamă, recunoscuse, neîndrăznind să ridice nici glasul, nici capul, dar nu-mi place.

— Ascultă, măi, ascultă! îl strigase Blestematul pe Wilber, care punea la fiert cojile abia pisate. În şcoala primară, profu’ striga catalogul: „Stalin Martinez!”, şi ăsta: „Prezent!”, iar noi: „Stalin e măgar, rusul poponar!”

Wilber izbucnise în râs, secondat imediat de Blestemat, iar Martinez simţise un amestec confuz de furie şi ruşine. Niciodată nu-i plăcuse numele lui, nici în piimii ani ai revoluţiei, când chiar şi frate-său era mândru că-l cheamă Lenin. Deşi atunci, cel puţin, situaţia era relativ suportabilă. Dar, la mijlocul anilor ’70, când intrase la Universitate, deşi încă se mai considera revoluţionar, nu-şi mai putea opri

tresăririle când auzea vorbindu-se pe la colţuri de crimele lui Stalin. În deceniul următor fusese şi mai rău, fiindcă, spre surprinderea tuturor, Lenin ceruse azil la ambasada peruană şi o ştersese la Miami pe podul de la Mariei. Cu toate acestea, Martinez rămăsese în Cuba, pentru că tocmai se îndrăgostise de Idalys, care pe atunci era tare tinerică; şi tot atunci unii dintre tovarăşii lui începuseră să spună că acea relaţie era crima lui Stalin Martinez.

Din fericire, Blestematul nu terminase nici măcar şcoala primară şi nu ştia nimic despre celălalt Stalin, cu crimele lui cu tot. Martinez, în schimb, ştia o grămadă de lucruri despre tizul lui, pe care îl urau toţi. Nu se născuse în Rusia, ci în Osetia, îl chema în realitate Iosif Visarionovici Djugaşvili, răspunsese la pseudonimele Soso şi Koba, înainte de a se opri la durul Stalin[5], nume care urma să desemneze un oraş de departe şi o bătălie, şi avea să ajungă la zenit în aceeaşi zi şi aceeaşi lună în care el, Martinez, vedea lumina zilei la Havana, zece ani mai târziu.

Decisese să nu-i dea nicio atenţie Blestematului, convins că acesta spusese deja tot ce ştia despre celălalt Stalin şi avea să se simtă obligat să schimbe vorba, aşa cum şi făcuse, întorcându-se şi spunându-i lui Wilber:

— Ai aici chestia aia pentru mine?

Wilber încercase să-şi ascundă teama, făcându-se că nu aude, dar Martinez înţelesese că era ceva putred în întrebare.

— Arat-o, cumetre, insistase Blestematul, scoţând un teanc de dolari din buzunarul drept al pantalonilor lui, Levi’s 501. Stalin e om de nădejde şi mi-e prieten.

5 În rusă, *stal’* înseamnă „oţel”.

La vederea purcoiului de bani, ochii lui Wilber ieşiseră atât de tare din orbite, că lui Martinez îi zburase gândul la servitorii negri din filmele americane vechi pe care le dădeau la televizor. Cum nici el nu mai văzuse atâţia verzişori la un loc, crezuse că avea ochii cât talerul, dar îi deschisese şi mai abitir la vederea unei pulpe întregi făcută jambon, pe care Wilber o scosese de sub tejghea.

— Babană, spusese Blestematul, admirând-o. Pă bune, Stalin!

Martinez voise să privească demn în altă parte, dar nu putuse rezista tentaţiei de a se apropia de pulpă, s-o miroasă, s-o privească şi s-o pipăie, în timp ce un şarpe i se răsucea printre maţe.

— Nu-ţi vărsa balele pe ea, cumetre! îl certase pe Martinez, împingându-l cu mâna.

Dându-se mai încolo, Martinez îşi înghiţise umilit firul de salivă dintre buza de jos şi jambon, care rămăsese spânzurat în aer.

— Ceaiul meu, Wilber, ceruse, imitând inconştient afectarea nobililor englezi din filme.

Chelnerul nu-i dăduse nici cea mai mică atenţie. Martinez simţise că apărarea lui copilărească nu mai funcţiona. Blestematul lua bani din grămadă şi punea pe tejghea bancnote de zece dolari.

— Patruzeci de parai, spusese.

Cât ai zice peşte, Wilber pitise banii în buzunar şi împinsese jambonul spre Blestemat. Abia atunci catadicsise să umple o cană scofâlcită din aluminiu cu ceai din coji de banană. Martinez o luase de toartă, suflase, ca să răcească lichidul, îi zâmbise de sus Blestematului şi dăduse pe gât o

duşcă de zeamă.

— Excelent, exclamase, simţind cum i se chirceau maţele.

— Stalin, fir-aş al naibii, suspinase Blestematul cu o urmă de nostalgie, eşti varză.

Martinez se aşezase cu spatele la tejghea, parcă pentru a-şi ascunde trupul de ceilalţi. Era şi mai rău, căci se întorsese cu faţa la o oglindă voalată de praf şi de vreme, care îi trimitea înapoi propria-i imagine: slab, încovoiat, cu pungi sub ochi, cu părul şi barba cărunte. Purta un halat alb, ieftin şi mototolit, pe al cărui buzunar din stânga sus se putea citi „Doctor Martinez”, cu litere brodate de maică-sa cu un fir de aţă de un galben-pui ridicol. Oftase, gândându-se că părea cel puţin cu zece ani mai bătrân decât în realitate.

— Păi, azi-noapte n-am dormit bine, zisese. Ventilatorul ba pornea, ba se oprea.

— Îţi vând eu unul stereo, propusese pe loc Blestematul. Două sute cincizeci de dolari bucata.

Wilber hohotise, arătându-şi fără ruşine gingiile ştirbe.

— Un ventilator stereo, râsese. Meserie!

— Cum stereo, frate? întrebase Martinez.

Pipi se uitase la ei, făcând pe ofensatul, se depărtase cu doi paşi de tejghea şi îşi încrucişase braţele boante.

— Stereo şi gata, spusese şi îşi rotise mâna stângă, scoţând un sunet surd şi gutural: Brbrbrbrbrbrbr… Se oprise, făcuse cu ochiul şi îi informase: Aer cald pe-o parte. Fără să-şi oprească mâna stângă, îşi rotise dreapta în sens contrar, scoţând un soi de fluierat: Siiiiiii… Aer rece pe cealaltă. Zâmbise, mijindu-şi ochii, şi adăugase: Fericire

între ele.

Wilber izbucnise iar în râs şi de astă dată Martinez îl secondase, uimit de comicul sec al trupului care continua să dea din mâini, gata parcă să-şi ia zborul. Da, Blestematul era un comic înnăscut, ca atâţia alţi cubanezi în stare să facă haz de necaz. Numai că nu era un nefericit, ci o pramatie cu buzunarele doldora de dolari, o lipitoare simpatică, în stare să stoarcă bani din nenorocirea altuia.

— Stai să văd, murmurase Martinez. Două sute cincizeci sunt prea mulţi dolari pentru unul singur.

— Mai du-te-n pălărie cu ideile tale, spusese Pipi, dând din umeri.

Martinez socotise că la treizeci de *pesos* dolarul, 250 de parai însemnau 7500 de *pesos,* adică, salariul lui pe doi ani şi jumătate. La ce naiba mai trăsese targa pe uscat, ca să se facă dentist, dacă până şi un analfabet ca Blestematul, care nu ştia nici măcar cine fusese celălalt Stalin, o ducea de treizeci de ori mai bine decât el din bişniţă? „O viaţă de căcat”, se gândise.

— Cât îţi datorez? întrebase.

— O piatră preţioasă, răspunsese Wilber.

„Douăzeci şi cinci”, tradusese imediat Martinez, pe care îl încânta ghicitoarea, un joc al întâmplării, care le îngăduia cubanezilor să exprime simbolic numerele de la unu la treizeci şi şase. Scosese *umpeso* din buzunar şi se gândise: „Unu, un cal”.

— Păstrează restul, spusese.

— La ce-i serveşte aşa rahat? întrebase Blestematul, privind bancnota cu dispreţ. Zi, Stalin, dar cu ventilatorul cum rămâne?

Martinez se îndreptase spre uşă, ţinând-o pe Fredesvinda de ghidon.

— Las-o baltă, zisese, privind ultima oară jambonul, m-am cărat.

Acum, în arşiţa terasei de pe acoperiş, amintindu-şi acele vorbe, a simţit împunsătura dorului în piept, s-a răsucit în patul de campanie şi a rămas cu faţa la cer, unde i s-a părut că vedea un nor mare şi cenuşiu, în formă de caiman. A, şi ce-i mai plăcea să vorbească în cubaneză! Să spună las-o baltă pentru uită, m-am cărat pentru m-am dus, şi-a zis, strângând din ochi şi încercând să uite ce umilit se simţise întâlnindu-se cu Blestematul, pe care îl dispreţuise încă din copilărie, fiindcă era mocofan, vagabond şi escroc, doar ca să sfârşească, la maturitate, prin a-l invidia pentru îndrăcită îndemânare de a scoate dolari din piatră seacă. S-a întrebat dacă invidia îi marcase în vreun fel paşii. Şi-a spus că nu, că da, că numai Dumnezeu ştie, că lui îi era dat doar să se întrebe şi să-şi amintească. De pildă, călătoria de rutină cu’şalupa care, în acea zi fatală, îl dusese la Havana şi îl lăsase la debarcaderul de pe *Avenida* del Puerto, făcându-şi reproşuri că ajungea târziu la spital. „Două sute cincizeci de dolari”, îşi spusese, începând să pedaleze pe Malecon[6]în sus, „şapte mii cinci sute *depesos”,* calculase, amintindu-şi mirosul ceaiului din coji de banană, „doi ani şi jumătate de muncă”, adunase, trecând prin faţa Parcului îndrăgostiţilor, „câte obturaţii, extracţii, detartraje, punţi, tratamente de canal ar trebui să fac ca să pot să-mi cumpăr un simplu ventilator japonez şi să-l pensionez pe dragul de Pepe?” se întrebase, traversând *Avenida* de las

6 Celebrul dig al Havanei, loc de întâlnire al îndrăgostiţilor.

Misiones şi înfruntând profilul nepereche al oraşului care se întindea cu faţa la Atlantic.

„Dar începând de azi totul va fi altfel!” exclamase, zâmbind şi amintindu-şi că tocmai în acea seară inaugurau în casa mamei Tocăniţa Cubaneză, un restaurant creol pentru turişti, care urma să funcţioneze doar în dolari. Cu ceva vreme în urmă, când guvernul legalizase circulaţia acestei valute şi autorizase crearea de mici restaurante private, pe care lumea le poreclise imediat „cerul gurii” sora lui, Sta- lina, propusese să deschidă împreună unul în care ea şi mama urmau să se ocupe de bucătărie, Martínez de salon, iar Idalys de atragerea clienţilor. El fusese împotrivă, argumentând că nu ajunsese dentist ca să facă pe chelnerul, şi se lansase într-o discuţie violentă cu Idalys, care sprijinea cu înflăcărare ideea Stalinei.

— Mai bine chelner cu dolari, decât dentist fără biştari, hotărâse Idalys, apoi adăugase: Crevetele-adormit turistul l-a-nghiţit.

El se opusese vehement logicii ei, pe care o numise chiar mercenară, iar Idalys pusese punct disputei, aruncându-i în faţă ceea ce gândea despre el cu adevărat.

— Capul plecat sabia îl taie… pentru consumul naţional.

Martínez pricepuse că, dacă nu accepta să facă pe chelnerul, până la urmă avea s-o piardă pe Idalys, iar a doua zi se predase. Dar pusese condiţia ca Tocăniţa Cubaneză să funcţioneze doar noaptea, pentru ca ziua să poată continua să lucreze la spital. Odată ce acceptase, posibilitatea de a câştiga dolari îl entuziasmase şi, când totul fusese gata, nu se întrebase decât câţi clienţi aveau să frecventeze Tocăniţa şi câţi bani puteau câştiga.

Ajunsese gâfâind în Parcul Maceo şi se depărtase de Malecón, pedalând în sus pe San Lázaro. La jumătatea urcuşului, îşi pierduse răsuflarea, picioarele începuseră să-i tremure şi trebuise să des- calece de pe Fredesvinda, simţind că nu-i putea ţine piept, că o ura şi că nicicând n-avea s-o iubească la fel ca pe Pepe. Nu avusese încotro şi o apucase de ghidon, dar întâi îi trăsese un şut şi o blestemase. De ce naiba dispăruseră aproape toate hârburile de autobuze din ţară? Vehiculele publice comune, cu care puteai să călătoreşti ca oamenii şi să ajungi la serviciu la vreme, liniştit şi nu tremurând şi ud de sudoare cum era el acum. Ah, dacă şi-ar putea cumpăra cu dolarii pe care avea să-i câştige cu restaurantul o bicicletă nouă, uşoară şi frumoasă ca o gazelă, în loc de un ventilator! Deşi, dacă se gândea bine, de ce nu şi una, şi alta? Asta-i, amândouă! Şi dacă, pe lângă bicicletă şi ventilator, ar cumpăra şi o casă, una ca lumea, pentru Idalys? Cine nu putea câştiga dolari pe alte căi, punea la dispoziţia străinilor bogaţi adevărate chilipiruri, mici palate, inclusiv cu piscină. Fireşte, el nu era străin. Şi ce dacă? Oare cubanezii nu erau oameni? N-aveau drepturi? N-aveau, ăsta era adevărul; nu în Cuba, cel puţin. Dar, în fond, nu asta era problema, fiindcă existau tot soiul de şmecherii ca să ocoleşti legea. Pentru o şpagă bună, Blestematul îl putea ajuta să facă rost şi de casă şi de maşină.

O maşină! Cum de nu-i trecuse mai de mult prin minte? Bicicletă, ventilator, casă şi maşină! Tot tacâmul! Dar câţi dolari ar trebui să câştige, ca să le poată plăti pe toate? se întrebase, dând colţul şi luând-o în sus, spre Universitate. O găleată, un purcoi, o cârcă de dolari, nici vorbă. Nu cerea

prea mult? De ce prea mult, ia să vedem, de ce? Oare nu le aveau pe toate colegii străini de la al doilea Congres Latino-american de Parodonţie, care se ţinuse la Havana cu un an în urmă? Oare un stomatolog, un profesionist cu cincisprezece ani de practică, n-avea dreptul la o viaţă ca lumea? Da, fireşte, desigur; totuşi, nu judeca bine. Pierduse trenul. Un stomatolog cubanez nu era ca toţi ceilalţi, ca atare, cu trei sute de *pesos*, salariul lunar, nu putea cumpăra nici bicicletă, nici ventilator, nici casă, nici maşină. Toate trebuiau să-i vină de la Tocăniţa Cubaneză. Era, oare, posibil? De ce nu, că doar maică-sa era zeiţa bucătăriei. Turiştii aveau să se lângă pe degete, el avea să-i răsfeţe, în plus, ca pe copii, şi aveau să-i dea bacşişuri grase.

Dar turiştii aveau, oare, să vină? se întrebase, oprindu-se să-şi tragă sufletul la capătul costişei. Se ştersese pe frunte şi pe gât cu o batistă udă de sudoare şi neagră de jeg, încă-lecase iar pe Fredesvinda şi o luase la vale şi mai entuziast. Sigur că aveau să vină! Cu graţia şi farmecul ei, Idalys avea să-i cucerească la cabaret, şi în scurtă vreme Tocăniţa Cubaneză avea să fie primul „cer al gurii” din ţară. Se vor îmbogăţi! Nu numai că-şi vor cumpăra biciclete, ventilatoare, case şi maşini, ci şi iahturi şi excursii în străinătate! Dar guvernul avea să le permită să iasă din ţară? Nu, desigur. Dar nu trebuia să-şi facă inimă rea din pricina asta, îşi spusese, trecând pe la poalele lui Castillo del Principe şi continuând să pedaleze spre strada Zapata. Cuba era o insulă mare, necunoscută pentru el, care abia dacă ieşise din Havana, pentru că era teoretic imposibil să găseşti mijloace de transport, cazare ori masă pe insulă, dacă nu plăteai în dolari. Foarte bine, în loc să-şi

cheltuiască valuta la Cancun ori Miami, are să se ducă la Varadero, Cienfuegos, Vinales ori Yumuri, şi o să fie câştigat, fiindcă niciun loc din lume nu se putea compara cu acelea din iubita şi frumoasa lui insulă, Cuba.

„Uau!” strigase, luând curba pe lângă Cimitirul Colon, entuziasmat de certitudinea că în curând n-are să mai fie un simplu indigen şi are să ajungă asemenea unui străin. Se oprise sub lumina roşie a semaforului de lângă Poarta Paz de los Sepulcros, privise sculptura tristă care o încorona şi zâmbise, citind indicatorul care semnala direcţia de trafic spre principalul loc de acces în cimitir: „Numai pentru pietoni”. Se ştersese iar de sudoare; batista era atât de jegoasă, că fusese gata s-o arunce. Dar n-o făcuse, fiindcă n-avea alta şi nici n-avea cum să facă rost de una. De cum se pusese verde, demarase în direcţia Străzii 23, cu toate că începuseră să i se pună cârcei la trigemeni. Dar dacă unul, doi sau zece turişti blestemaţi se luau de Idalys? Dacă voiau să i-o pună? Nici în ruptul capului, îşi spusese, cu niciun preţ. Era intangibilă; o fi ea balerină, dar nu arzoaică pentru străini. O luase pe marele pod de pe râul Almendares şi intrase pe *Avenida* 41. Chiar în faţă la Tropical, i se pusese la piciorul stâng un cârcel dureros ca o lovitură de pumnal, şi-şi pierduse echilibrul.

Căzuse jos, blestemându-şi ceasul când se născuse. Numai gândul la dolarii pe care avea să-i scoată din Tocăniţă îl oprise să nu plângă de furie. N-avea să mai suporte multă vreme mizeria, îşi zisese, sărind într-un picior până pe trotuar, unde se trântise pe o bancă şi-şi masase piciorul. Dar parşiva de Fredesvinda cântărea cât o căsnicie nereuşită. Ca a lui, poate? Nu, Idalys şi el erau fericiţi, chiar

dacă, era adevărat, nu mâncau potârnichi. Dar mizeria avea să ia sfârşit chiar de mâine, datorită Tocăniţei. Şi Jesús, taxi- metristul? se întrebase, încălecând iar pe Fredesvinda şi re- luându-şi drumul încet, atent la tremurul trigemenilor. N-avea niciun motiv să-şi facă griji din pricina lui. Idalys îi explicase că era un prieten marfă, un vecin bun. Poate că, după ce-or să ajungă bogaţi, are să-l angajeze şofer. Nu, asta nu. De ce? De-aia. Şi de ce nu? Păi, fiindcă aşa i se sculase lui. *„Vade retro*, Jesús! Pleacă de lângă Idalys, ter- chea-berchea!” exclamase, zărind spitalul. Nu mai era mult. Nu trebuia să se piardă cu firea. Începuse să cânte „O carapace pentru broasca ţestoasă, / pentru ăl de merge încet natura a avut o bună idee”, un *tumbaito*[7] care îl liniştise, ajutându-l să ajungă în parcarea spitalului. Scosese un lanţ şi un lacăt din trusa de dentist, o legase pe Fredesvinda de stâlpul pentru biciclete şi intrase în clădire, cu speranţa că nu-şi va întâlni şefa.

0 Întâlnise. Doctor Bárbara Cifuentes, scundă, grasă, slută şi cu gâtul scurt, părea că-l aştepta lângă ceasul unde pontau, la intrare.

— Doctore Stalin! Nu-mi vine să cred. Ar trebui, cel puţin, să faci cinste numelui pe care îl porţi. Cel adevărat era întotdeauna punctual.

— E adevărat, acceptase Martínez, oftând, dar el nu trebuia să ia şalupa, nici să traverseze oraşul pe bicicletă.

Încercase să-şi vadă de drum, dar Cifuentes îl oprise, tăindu-i calea.

— Şi când te bărbiereşti? Nu-i indicat ca stomatologii să poarte barbă.

7 Dans ritmat, asemănător congăi.

— Păi…

Martinez băgase capul între umeri, fără cea mai mică intenţie de a o lămuri că avea pielea aspră foarte sensibilă, barba foarte aspră, lamele bune se vindeau pe dolari şi că, decât să se radă cu una proastă, mai bine şi-o smulgea.

— Deci, când? insistase Cifuentes, dând moralizator din mâna dreaptă; avea degetele groase cât cârnaţii.

— Zilele astea, dar nu uitaţi că adevăratul Stalin avea mustăţi.

Era încântat că i-o zisese harpiei; dar se strâmbase de scârbă, pentru că trebuise să spună că celălalt Stalin era adevărat, ca şi cum el, Martinez, ar fi fost fals, şi adăugase, hotărât să scape definitiv din ghearele şefei, că se ducea să se spele pe mâini.

S-a simţit brusc îmboldit s-o facă, s-a ridicat de pe patul de campanie şi s-a dus să-şi cufunde în rezervorul de tinichea cu apă de mare capul şi mâna stângă, ca să nu-şi ude ghipsul de pe dreapta. Şi-a dat seama pe loc că răcoarea pe care o simţea era iluzorie ca speranţa de a fi vreodată fericit. Apa se evapora, dar sarea îi rămânea pe piele, ca o amintire urâtă, pe care soarele îşi lua misiunea s-o transforme în răni. S-a întors pe pat, a strâns din ochi şi, într-un soi de visare, şi-a amintit gura căscată a primei paciente pe care o tratase după ce îşi lăsase şefa în drum. Deşi relativ tânără, femeia avea gura distrusă, fiindcă nu fusese tratată. O durea îngrozitor un canin, pe care i l-ar fi putut scoate fără mari mustrări de cuget, dar hotărâse să-l salveze din grijă pentru ea, aplicându-i un tratament de canal, deşi procedeul era complicat. Operaţia cerea o adevărată artă, iar el o avea, s-a gândit, rememorând cu un

orgoliu uşor copilăresc clipa când o anesteziase, instalase aspiratorul de salivă şi începuse tratamentul. A zâmbit, îi făcea bine să-şi aducă aminte de munca lui. Doar greutăţile stimulează, şi-a zis, întrebându-se când va putea să se stabilească legal la Miami, să-şi echivaleze titlul şi să strângă destui bani pentru a fonda Marea Clinică Stomatologică Martinez. Cum ar suna asta în engleză? Şi dacă, în locul numelui său, ar scrie simplu Marti? Da, suna mai bine, mai americăneşte, s-a gândit, amintindu-şi că deschisese dintele, curăţase zona bolnavă şi depărtase gingia, astfel că nervul pe care trebuia să-l omoare rămăsese în aer ca un viermişor minuscul şi negru.

— Anestezie, ceruse.

— Nu mai avem, i-o trântise Fermina, asistenta, o negresă mică, slabă, cu capul mic, gura mare şi vocea ca un fluier.

Pacienta făcuse ochii mari şi urmărise cu privirea cum pendula căpşorul Ferminei, căreia îi făcea o plăcere ciudată să-şi sublinieze fără preget refuzul. Martinez gâfâia. Era primul caz din acea zi şi nu era cu putinţă ca rezerva de anestezic să fie doar de o fiolă.

— Cum adică nu mai avem?

— Păi, s-a terminat, zisese Fermina, dând acum din cap de sus în jos.

Înspăimântată, pacienta îşi înfipsese degetele în braţele fotoliului, ameninţând să se ridice, şi scosese nişte? sunete de neînţeles.

— Cumiiinteee, spusese el, pe tonul grav şi în ritmul lent cu care îşi hipnotiza de obicei pacienţii. Calmăăă. Nu te doare deloooc.

Femeia se relaxase treptat, iar el începuse să lucreze mai iute. În cel mai bun caz, efectul anesteziei ieftine putea dura încă cinci minute; dacă nu reuşea să termine până atunci, de durere, biata femeie avea să vadă nu numai stele, ci şi planete, sori şi întregi constelaţii verzi. Chestia se complica şi mai abitir, căci pacientei îi curgeau râuri de salivă, pe care nici Dumnezeu nu le putea seca. Şi pentru ca tacâmul să fie complet, emiţătorul de aer cald se stricase şi n-aveau vată, fapt pentru care trebuia să lucreze cu cârpe vag sterilizate. Atinsese un ritm destul de bun, când sistemul integrat de muzică oprise transmisia *Cavaleriei rusticane*, lăsând să se audă vocea aseptică a secretarei de la centru.

— Doctor Martinez, doctorul Stalin Martinez să se prezinte urgent la direcţie. Doctor Martinez, doctorul Martinez, vă rog.

— Nu pot, îi spusese Ferminei, nedezlipindu-şi privirile de pe gura pacientei, care îl privea rugător. Du-te şi spune că nu pot.

Fără niciun chef, Fermina întrerupsese lectura ziarului *Granma* şi pornise spre uşă. Martinez adăugase:

— Şi roagă-i să nu-mi mai spună Stalin, dacă eşti amabilă.

Îşi reluase lucrul. Şuvoiul de salivă al pacientei era tot mai abundent, iar el era gata să-şi piardă răbdarea.

— Scuipă, poruncise, scoţându-i provizoriu aspiratorul.

Femeia îl ascultase, speriată ca o mieluşea. *Cavaleria rusticana îşi* reluase galopul, iar el îşi spusese că trebuia să menţină ritmul, ca să câştige întrecerea cu durerea, când muzica se întrerupsese din nou.

— Doctor Martinez, doctorul Stalin Martinez să se prezinte la direcţie. Doctor Martinez, doctorul Stalin Martinez, vă rog.

Hotărât să nu ţină seama că îi pomeniseră iar numele mic, reinstalase extractorul de salivă şi îşi continuase treaba. Nu se întorsese nici măcar când auzise că uşa cabinetului se deschide.

— Păi, zice şefa să veniţi imediat, fără nicio scuză sau pretext, îl informase Fermina, vorbind autoritar, pe un ton nespus de ridicol pentru vocea ei dulce. E un caz special.

Iritat, Martinez se întorsese spre ea.

— Spune-i că nu pot.

Fermina îi făcuse semn cu arătătorul de la mâna dreaptă să vină spre ea, cu un aer complice atât de expresiv, că el cedase tentaţiei de a se apropia.

— Un turist, suflase ea. Du-te, că-i în stare să-ţi plătească în verzişori.

— Dar… Şi cazul ăsta?

— Şefa zice că se ocupă ea, spusese Fermina, scăpându-l de răspundere.

Oare chiar aşa era? s-a întrebat acum, sucindu-se în patul de campanie, chinuit de sete şi foame. Ori pur şi simplu se purtase ca un ticălos, lăsând-o baltă pe biata femeie cu gura căscată, cu efectul anesteziei aproape sfârşit şi nervul caninului viu în aer, ca s-o ia la goană după dolarii unui străin? A încercat să uite întrebarea şi faptul că-l considerase pe străin nu un pacient, nicio persoană care avea să-l plătească direct în dolari, ci un potenţial client pentru Tocăniţa Cubaneză.

Încălcase, oare, etica profesională, purtându-se ca un

bişniţar şi nu ca un dentist? A simţit brusc nevoia de a fugi de sine şi a luat-o la goană de-a lungul balustradei, aşa cum făcuse pe străzile Havanei ambulanţa cu care plecase din spital ca un câine care dădea din coadă. A scos un soi de hăulit şi imediat a tăcut, amintindu-şi că ambulanţei uzate nu-i funcţionau nici sirena, nici girofarul, că bicicliştii care inundau străzile se dădeau la o parte din drumul lui doar fiindcă Paco, şoferul, făcea un tărăboi fără pereche, lovind cu palma în caroserie, şi că el se simţise al dracului de bine şi de important atunci, deoarece urma să îndeplinească o misiune urgentă. În plus, îi plăcea Havana, s-a gândit acum, retrăind plăcerea de a privi străzile, casele, parcurile din oraş dintr-o ambulanţă pe care toţi o respectau din instinct. Intuia că memoria lui ştergea urmele deteriorării oraşului, care creşteau ca lepra, şi favoriza amintirea roşie a florilor care împodobeau arbuştii d*eparkisonia* şi *flamboyân*, amintirea siena a reşedinţelor din cartierul Vedado şi mai ales amintirea mării, care i se ivise pe neaşteptate în faţă, când ambulanţa ajunsese la colţul străzilor 23 şi L. Cu siguranţă că atunci se şucărise, uitându-se la măgăoaia înaltă şi dreptunghiulară a hotelului Habana Hilton[8], care pe vremea tinereţii lui revoluţionare se numise cu mândrie Habana

Libre şi mai târziu, concomitent cu dispariţia propriilor lui iluzii, trecuse în administrarea unei firme străine, dar acum prefera să se recreeze, amintindu-şi atunci Atlanticul, ne-gru-verzui pe mal, albastru cobalt până la înălţimea primului grind, indigo intens pe unde trecea Curentul Golfului.

8 În spaniolă, numele Havanei este La Habana.

Imaginea durase puţin, pentru că Paco hurducase ambulanţa, dăduse colţul neregulamentar şi o luase la stânga, pe Strada L, astfel că ambulanţa fusese gata să dea peste un biciclist. Tipul, un negru zdravăn ca un boxer, trebuise să urce cu bicicleta pe trotuarul Radioului Naţional şi de acolo le strigase „Idioţilor!”, ridicând acuzator arătătorul şi degetul mic. Martínez auzise insulta, privise prin oglinda retrovizoare degetele negre ca de drac, simţise un gol în stomac la gândul că bronzatul avea dreptate, că Jesús, taximetristul, se dădea la Idalys şi imediat se străduise să se convingă că aşa ceva nu era cu putinţă. De nervos ce era îi făcuse bronzatului ciuciu cu degetele de la mână şi se pusese pe râs. Paco îl imitase şi aşa se putuse păcăli, crezând că nu era idiot, ci supărat din gelozie. Dar acum, la Miami, ştia perfect că Idalys îl înşelase şi că, în plus, fugise cu Jesús pentru totdeauna.

Şi-a întrerupt cursa lipsită de sens şi s-a întors în pat, a simţit că îi ardea pielea şi a încercat să ghicească cum îi sorbea soarele picurii de sudoare de pe faţă. „Am să mă fac ju- mări”, şi-a zis, „şi, când Lenin o să mă caute, o să dea doar de un pârâiaş de sudoare”. Ideea l-a înveselit; în copilărie, îşi dorise de nenumărate ori să moară, pur şi simplu numai pentru ca Lenin să sufere, iar acum dorea ca soarele să-i sece sudoarea, iar Lenin să nu mai găsească nimic când o să urce. „Şi nici Idalys”, a exclamat, „nimeni!” Brusc, subita satisfacţie a răzbunării s-a topit, lăsându-l pustiu ca un balon dezumflat. Voia să stea la răcoare, aşa că trebuia să mute patul lângă balustradă, unde după-amiaza nu bătea soarele. N-a îndrăznit, de teamă să nu-şi calce cuvântul dat lui Lenin, şi a încercat să se răcorească,

amintindu-şi cum avansa ambulanţa pe sub dublul rând de palmieri care împodobeau intrarea hotelului Nacional, unde trăsese turistul tentant.

Răcoarea resimţită când coborâse din maşină, cu trusa în mână, îl reconfortase într-atât, încât uitase gestul insultător pe care abia i-l făcuse negrul cu aer de boxer.

— Ei, tu!

Martinez se întorsese speriat. Portarul hotelului, împopoţonat cu o uniformă roşie ţipătoare întindea acuzator spre el degetul arătător:

— Unde te duci? Eşti cubanez, nu? Unde mergi?

— La hotel. Sunt dentist, îl lămurise umil, arătându-i vorbele „Dr. Martinez” brodate pe halat. M-au chemat pentru o urgenţă, un străin.

— Oricine îşi poate pune câteva vorbuliţe în frunte, ţipase tipul, bombându-şi pieptul şi potrivindu-şi jacheta uniformei. Deschide trusa.

Martinez se supusese, ca un militar chemat la ordine de un superior. Portarul, un mulatru cu ochii bulbucaţi, a controlat conştiincios autoclava portabilă, cleştii, seringa pentru injecţii subcutanate şi fiolele pentru anestezii speciale, pe care Cifuentes i le dăduse pentru turist.

— Foarte bine, spusese. Dar, înainte de a urca, treci pe la recepţie, să-ţi dea un permis. Am să fiu, uite… A lăsat fraza în aer şi a împuns cu arătătorul spre ochiul stâng.

Martinez intrase în holul mare, cuprins de o teamă insuportabilă, iar portarul îl urmărise insistent cu privirea. Nobilul edificiu al hotelului, care se înălţa pe un promontoriu cu panta lină, cu faţa spre mare, fusese scrupulos renovat de o firmă franceză; intrând, Martinez

avusese impresia paradoxală că nimerise în altă lume, care aparţinea şi trecutului, şi prezentului. Mobilele din esenţe scumpe, lampadarele creole şi cei câţiva *bellboys* în uniforme de culoarea teracotei, ca ale soldaţilor englezi de pe timpuri, făceau direct, pe viu şi pe loc aluzie la un trecut precis şi luxos, cel din filmul *Plec la Havana,* de Carmen Miranda, turnat chiar aici, la sfârşitul anilor ’40, recent reluat la televiziune. În schimb, turiştii neglijenţi, care umblau în şort prin hol, satisfacţia sigură şi provocatoare cu care îşi cărau camerele video sugerau viitorul, un soi de bunăstare sportivă la fel de departe de viaţa cubanezului obişnuit ca şi planeta Jupiter.

— Fii amabilă, tovarăşă, zisese, adresându-se recepţionerei, care îşi ridicase întrebător privirile spre el. Sunt doctorul Martinez şi vin pentru…

— Stalin Martinez? îl întrerupsese femeia, lovind cu unghia într-un cartonaş de pe tejgheaua lustruită din marmură.

— Da, am venit pentru Carlos Vidai, un turist.

— Nu Carlos, ci Carles, don Carles Vidai, îl corectase imediat, dându-i cartonaşul, e la şase unu doi. Asta-i permisul, mi-l înapoiaţi la plecare. Şi grăbiţi-vă, e urgent.

— Da, da, da, zisese, îndreptându-se spre ascensor. Imediat, imediat.

De ce răspunsese ca un servitor? s-a întrebat acum, întorcânddu-se în pat, pentru ca soarele, care deja îi prăjise suficient pieptul, să-l bată şi în spate. A rămas cu faţa la duşumeaua murdară a terasei şi a descoperit două şopârle care se făcuseră una cu umbra verzuie proiectată de prelata patului. S-a gândit să le prindă şi să inventeze un

joc cu ele, ca să se amuze, dar o nouă avalanşă de întrebări l-a obligat să amâne punerea în practică a ideii. Ce forţă drăcească îl determinase să facă plecăciuni în faţa recepţionerei? De ce se simţise atât de ruşinat strecurându-se printre turişti spre ascensor? Cum era cu putinţă să-şi dorească să dispară, să devină invizibil, ca autorul unui delict? Ah, de-ar putea explica vreodată cuiva umilinţa exasperantă de a fi cubanez în Cuba, s-a gândit, evocând respectul reverenţios pe care i-l treziseră oglinzile şi alămurile strălucitoare din ascensorul cu manetă, în care a intrat sub privirea inchizitorială a liftierului, un mulatru tânăr, cu pielea de culoarea hârtiei de ambalaj, care imediat şi-a dat seama că era localnic şi i-a cerut permisul. S-a supus docil, refugiindu-se în certitudinea că acel cartonaş îi dădea dreptul să urce şi admirând capacitatea schizofrenică a mulatrului de a-l controla neîncrezător, aruncând, în acelaşi timp, o privire pe jumătate sexy, pe jumătate reverenţioasă unui cuplu de străini care urcase la etajul cinci. Coborâse la şase, uşurat că putea parcurge un coridor pustiu.

Bătuse la uşă şi îi deschisese un cvadragenar burtos, pe a cărui faţă se citea spaima celui chinuit o noapte întreagă de o durere de măsele.

— Doctore! exclamase pe loc, întinzând mâna. Bună ziua. Sunt Carles.

— Martinez, răspunsese, strângându-i mâna plinuţă, rece şi asudată.

— Bine aţi venit! exclamase Carles, deschizând larg uşa. Intraţi, intraţi!

Martinez zâmbise recunoscător; cineva îl trata, în fine, ca

pe un om, un profesionist; intrase în încăpere înaintea lui Carles, care se îndreptase spre baie şi bătuse în uşă.

— Iubire, spusese blând, a sosit dentistul, îmbracă-te, ca să ieşi.

Martinez uitase de recunoştinţă şi se încordase, simţind că începea să-l urască pe maimuţoiul blond şi că era dispus să-l facă să plătească în brutale monede de durere sexul ieftin de care venise să se bucure în Cuba.

— Spuneţi-mi ce-aţi păţit, întrebase. Era conştient că iritarea îi putea trăda furia şi fusese mai reţinut când adăugase: Vă rog.

Carles se trântise într-un fotoliu, cu picioarele desfăcute şi mâna pe obrazul stâng. Purta şlapi, şort de culoare mov cardinal şi cămaşă verde cu motive tropicale; era atât de gras, că abia îi deosebea gleznele, picioarele şi pulpele late ca şuncile, acoperite de perişori scurţi şi blonzi, şi burta atât de umflată, că îndoise elasticul de la şort şi i se revărsa prin poalele cămăşii descheiate.

— Vai, doctore, doctore! Luase o sticlă de Chivas Regal de pe noptieră şi umpluse un pahar pe jumătate. Luaţi loc. Beţi cu mine?

— Nu, refuzase Martinez cam brusc, rămânând în picioare, cu trusa în mână. Mulţumesc.

Şi de ce, ia să vedem, s-a întrebat acum, sorbind lacom o picătură de sudoare care-i luneca pe buze, de ce îndrăznise să-l bruscheze pe Carles şi nu pe portar ori pe recepţione-că? Din sentimente patriotice, s-a gândit. Fraza i-a produs o subită hilaritate. Patria nu-i adusese decât nefericiri şi se putea duce dracului, şi-a zis, recunoscând totuşi că atunci simţise cu siguranţă o indignare surdă contra străinului care

folosea Cuba ca pe un bordel, fără să observe că portarul, recepţionera, curva şi chiar el, dentistul, erau în slujba lui; şi erau la fel de vinovaţi, ce mi-era Tanda, ce mi-era Manda.

— Poate nişte vin?

— Nu beau.

Carles golise paharul dintr-un foc, îl pusese pe noptieră şi arătase spre cutia cu trabucuri, de lângă sticla de Chivas.

— O havană?

— Nu fumez.

— Sunteţi căsătorit?

Şi-a amintit că întrebarea surprinzătoare îl lăsase perplex o secundă şi îl făcuse să zâmbească apoi, fără voia lui.

— Da, răspunsese.

Atunci încă mai putea crede că o avea pe Idalys, cu toate că, probabil, deja nu mai era adevărat. Ţinând seama cum evoluaseră lucrurile, pe atunci ea probabil că-l înşela deja cu Jesus; numai că el nu aflase încă.

— Vreţi să luaţi o gustare? Jambon, pâine *tumaca?*

— Nu. Am luat deja micul dejun.

S-a supărat pe sine, fiindcă fusese atât de imbecil, că-l refuzase. Îi era aproape foame ca acum, pe terasă, şi a simţit un cuţit în burtă la amintirea feliilor de pâine proaspătă, unse cu ulei de măsline, sare şi roşii, de pe tăviţa pusă pe masa din mijlocul odăii, lângă Carles, pe care le refuzase de năuc, de furios, ori din demnitatea prostească a cubanezului flămând.

— Nu puteţi mânca acum, zisese, răzbunându-se parcă, de cum l-a văzut pe Carles dând să muşte dintr-o bucată de *tumaca.* Spuneţi-mi ce-aţi păţit.

Carles rămăsese cu gura căscată câteva secunde, apoi

pusese încetişor pâinea la loc pe tavă.

— Dentistul meu m-a avertizat la Barcelona, spusese, umplând iar paharul cu whisky, să nu plec fără să-mi scot dintele ăsta supranumerar, care mă doare al naibii de tare, fiindcă apasă pe nerv. Desigur, nu i-am dat atenţie, fiindcă voiajul era foarte urgent.

— Nu-i adevărat, băiete! exclamase batjocoritor o voce de soprană.

Martinez tresărise şi, când se întoarse, drept în faţa lui se ivise un negru tânăr, înalt, cu pielea lucioasă, care ieşise din baie înfăşurat într-un halat galben ţipător, şi îi întinsese mâna, prezentându-se:

— Umberto.

Tot uluit, acceptase salutul cu un amestec confuz de duioşie şi ruşine, descoperind că nimic nu era cum îşi închipuise la intrare. Când homosexualii fuseseră exmatriculaţi din Universitate, se simţise în taină solidar cu ei, dar nu avusese îndrăzneala să-i apere în public, ca să nu fie exmatriculat şi el, deşi era convins că persecutarea lor era o crimă. S-a aşezat pe patul de campanie, zâmbind trist, amintindu-şi că unii dintre cei implicaţi bombăniseră pe coridoare că procesul era pur şi simplu stalinist, aşa că se simţise personal vinovat de barbarie. Dar niciodată nu ridicase glasul în apărarea lor, şi-a zis, recunoscând că îşi apăra convingerile doar când nu mergeau contra curentului. S-a gândit că orice cubanez i-ar fi spus că-i un păduche şi şi-a amintit de gluma potrivit căreia Fidel Castro mai rămânea la putere pentru că i se oploşiseră în barbă zece mii de păduchi. Dar nici măcar n-a zâmbit. S-a refugiat în amintirile despre Carles şi Umberto, cu care ştiuse să se

poarte prieteneşte, ca şi cum aşa se revanşa măcar în parte pentru tăcerea vinovată din trecut. Nu-i fusese greu; Umberto i se păruse extraordinar de simpatic chiar din clipa când spusese, dând din mâini ca o morişcă mai potolită:

— Zi-i adevărul, Charli, nu ţi l-ai scos de frică. Asta-i, doctore, e fricos.

Martinez se gândise că şi el era fricos şi acesta a fost alt motiv pentru care se simţise apropiat de catalan.

— Pot să mă duc la baie? întrebase.

— Fireşte! exclamase Carles.

— Vrei să câştigi timp, doctore, observase Umberto.

Martinez străbătuse camera şi intrase în baia splendidă pe care acum o revedea în minte. Aburul duşului recent făcut de Umberto o învăluia într-un soi de ceaţă; în mijlocul oglinzii mari de deasupra chiuvetei, scria *I ¥ Carles.* Martinez şi-a amintit că zâmbise în faţa acelei efuziuni sentimentale şi s-a întrebat de ce intrase în baie cu trusa în mână. Poate fiindcă n-o lăsase din mână de când venise? Sau, mai curând, fiindcă încă de la început avusese intenţia de a fura ceva? Nici azi nu era în stare să spună adevărul adevărat, în schimb îi era ruşine să-şi amintească hotărârea şi iuţeala cu care, după ce urinase, băgase în trusă o sticluţă cu şampon, alta cu gel, un săpunel, câteva şerveţele, un pieptăn mic şi chiar sulul de hârtie igienică de rezervă. Nici Carles, nici Umberto n-aveau să sufere fără ele, ci pur şi simplu aveau să ceară altele cameristei; în schimb, Idalys avea să fie încântată.

Se întorsese în odaie cu mâinile curate, fericit şi hotărât.

— Unde găsesc o sursă? întrebase.

— O priză, doctore, spaniolii ăştia zic priză, îl corectase

Umberto; apoi i se adresase lui Carles: Ţi-am zis spaniol, oftică-te. Şi îi explicase lui Martinez: Oftică-te înseamnă fă-ţi sânge rău.

El nu înţelesese de ce trebuia Carles să-şi facă sânge rău, dacă i se spunea spaniol, dar nici nu întrebase. Umberto îi arătase priza, iar Martinez îşi conectase imediat autoclava pe care o scosese din trusă, având grijă să nu vadă ceilalţi ceea ce tocmai furase din baie, şi se întorsese spre Carles.

— Deschideţi gura şi spuneţi-mi unde vă doare.

Carles se albise la faţă, trăsese o duşcă zdravănă de whisky înainte de a-i da ascultare şi a-i arăta, tremurând, dintele su- pranumerar. Martinez oftase satisfăcut; era un caz limpede şi simplu, ca de manual; un molar în plus luase din spaţiul cuvenit fraţilor lui şi apăsa pe unul dintre ei. În realitate, ar fi trebuit extras de mult, dar, evident, lui Carles îi era atât de frică de dentist, că-l lăsase.

— Trebuie extras, spusese.

Carles închisese gura şi strânsese imediat din buze.

— Ce belea! exclamase Umberto, încântat şi dându-şi o palmă sonoră peste picioare.

Martinez scosese seringa subcutanată din autoclavă şi începuse s-o umple. Atunci, şi-a amintit, se uitase încă o dată la Carles şi se gândise că, dacă voia ca toată povestea să iasă bine, trebuia să pună totul la bătaie. Tipul, palid ca un mort, aparţinea categoriei de pacienţi pe care stomatologii cubanezi îi numeau laşi de profesie, a căror frică de dentist era absolut infantilă şi iraţională, aşa că mai mereu era bine să-i iei prin surprindere. Palma trebuia, totuşi, să fie atât de perfectă, încât să-l facă K.O., pe catalan, pentru că, dacă un laş de profesie avea timp să

tragă primul urlet, nu-l mai puteai stăpâni. Cu laşii cubanezi n-avea probleme, puteau urla cât voiau, dar Carles era străin şi, dacă făcea scandal, Martinez trebuia să dea socoteală în faţa Barbarei Cifuentes care, pe lângă un stomatolog de prima mână, era şi-o curvă a-ntâia, în stare să-i facă dosar pentru incompetenţă. Putea să se in- hibe în faţa cazului, fireşte, dar asta ar fi însemnat să-şi recunoască neputinţa şi să piardă doi posibili clienţi pentru Tocăniţa Cubaneză.

Oftând, s-a ridicat din pat, a privit cerul ars de lumina roşiatică şi strălucitoare a amurgului şi a recunoscut că da, se băgase în chestia cu Carles şi din orgoliu profesional, şi din raţiuni comerciale. S-a dus încet spre rezervorul de tablă şi a început să-şi arunce pe el apă cu mâna stângă, de frică să nu se moaie ghipsul scârbos care îi acoperea dreapta. Oare au să-i arate bine degetele, când au să-i scoată ghipsul? Combinaţia ciudată între sensibilitatea de pianist şi forţa brută, care îl umplea de orgoliu profesional, o să se păstreze? S-a străduit să uite întrebările insuportabile şi şi-a udat iar pieptul, spatele şi capul cu apă de mare. Ştia că răcoarea de acum era trecătoare, că expunerea la soare avea s-o transforme în tortură, înfigându-i cristalele strălucitoare de sare în piele, ca pe nişte picături fierbinţi de unt; dar era dispus să plătească preţul, numai să-şi poată aminti cu mintea limpede ce minunat se comportase în acea zi.

„O să lucrez ca un magician”, îşi zisese, băgând iar seringa în autoclavă, în faţa ochilor recunoscători ai lui Carles, care îşi descleştase imediat fălcile. Martinez oftase, privind prin uşa-fereastră grădinile mari ale hotelului.

— Uitaţi-vă la tunuri, îl sfătuise. (Carles întorsese capul spre tunurile enorme montate de guvernul spaniol pe promontoriu, la sfârşitul secolului al XIX-lea, când hotelul nici nu exista.) Nu s-a tras niciodată cu ele.

— Nici nu mă mir, comentase Carles, foarte interesat de tema care îi îngăduia să-şi uite obsesia. Madridul face prost absolut totul.

— Serviţi cremă catalană! strigase Umberto, plesnindu-se iar vesel peste picioare.

Folosind tehnica elementară a unui magician, Martinez profitase că pacientul privea tot în cealaltă parte, ca să scoată din trusă cleştele şi să-l ascundă la spate cât ai clipi. Umberto observase, deschisese gura, uimit, rămăsese aşa preţ de câteva clipe, pregătindu-se parcă să-l avertizeze pe Carles, şi o închisese la loc, nezicând nici pâs.

— Vă place Havana? îl întrebase Martinez pe Carles, aruncându-i o privire complice lui Umberto.

— Fireşte. Carles privea oraşul prin uşa-fereastră, încântat, evident, de cursul neprevăzut pe care îl luase conversaţia. Îmi aminteşte de Barcelona.

Momentul adevărului era aproape. Martinez îşi răsucise încheietura mâinii drepte, pe care o ţinea ascunsă la spate. Ştia că avea o mână de boxer, mică, dar puternică, şi că de ea depindea succesul operaţiei.

— Deschideţi gura, zisese, oprindu-se în faţa lui Carles, care întorsese capul şi îl privise neconsolat, speriat ca un copil. Doar ca să controlez, să văd dacă pot să evit şi extracţia şi durerea. Nu vă fac nimic.

Carles umpluse paharul cu whisky până sus şi băuse dintr-o suflare. Umberto se oprise în spatele lui şi în faţa lui

Martinez, care îşi răsucise a doua oară încheietura, convins că excesul de whisky avea să funcţioneze cam ca un anestezic. Aştepta momentul prielnic să opereze, gata s-o facă inteligent, iute şi cu precizia cu care pisica se repede asupra prăzii. În fine, Carles pusese paharul gol pe măsuţă, se hotărâse să caşte gura şi, exact cum prevăzuse Martinez, închisese ochii. Umberto, care aştepta probabil reacţia instantanee a lui Martinez, clipise uimit în faţa mâinilor imobile ale medicului, care se mărginise să-şi îndoaie uşor trunchiul, ca să se apropie de gura lui Carles şi să verifice poziţia exactă a blestematului de dinte supranumerar. Ştia că sosise clipa adevărului şi simţise un soi de beţie, de hotărâre intuitivă şi fericită, comparabilă cu privirea lucidă a muzicanţilor orbi când scot nota unică; luase mâna dreaptă de la spate, prinsese molarul direct cu cleştele, dăduse cu încheietura mâinii două lovituri experte, cum dă toboşarul în *tumbadora* în punctul culminant al unui *son,* scosese dintele curat şi îl arătase în aer, cu bucuria unui vânător.

„Fir-aş al dracului! Sunt un dentist dat în mă-sa!” a exclamat, ridicând braţele spre cerul oraşului Miami, ca un apucat; şi-a privit mâna în ghips, iar bucuria furioasă s-a transformat în descurajare, la întrebarea dacă şi în viitor avea să fie la fel de bun în profesie ca în trecut. S-a întors pe pat, dispus să-şi uite nefericirea prezentă şi să retrăiască iar şi iar cele cinci minute de glorie, care acum i se păreau la fel de departe ca şi Cuba. Şi-a spus că avea destulă vreme să sufere şi s-a aşezat pe burtă, încercând să-şi amintească amestecul de stupefacţie şi neîncredere ivit pe chipul grăsuliu al lui Carles, când hotărâse să deschidă ochii

şi văzuse micul molar în vârful cleştelui.

— Ce frumos! exclamase Umberto, privind buimac dintele, ale cărui rădăcini sângerau uşor. Dar e o bijuterie! Doctore, fă-mi-l cadou, să mi-l pun în ureche ca pe un cercel!

Umberto pusese palma sub cleşte, iar Martinez lăsase molarul să cadă în ea, fericit că putea dărui ceva valoros.

— Gata? întrebase Carles, nevenindu-i parcă să creadă că se sfârşise.

— Da, zisese Martinez cu demnitatea actorului gata să iasă din scenă.

— Cât îţi datorez, doctore? Carles zâmbea, uimit ca un copil în faţa unui magician.

Tăiase o bucăţică de pansament.

— Nimic. În ţara noastră, asistenţa medicală e gratuită.

Dar nu se hotăra să pună pansamentul pe tăietură; asta l-ar fi apropiat primejdios de final şi mai înainte trebuia să-şi înfrângă sfiala care-i punea un nod în gât, împiedicându-l să invite perechea la Tocăniţa Cubaneză. Carles băgase mâna în buzunarul şortului, scosese un portofel gros şi îi întinsese patru bancnote de douăzeci de dolari.

— Vă rog.

— Nici vorbă, nici vorbă, protestase Martinez. Deschideţi gura, vă rog.

Carles lăsase banii şi portofelul pe noptieră, lângă sticla cu whisky, şi se supusese.

— Ia paraii, băiete, zisese Umberto, băşcălios. Nu fi prost.

Martinez pusese bucata de pansament pe tăietură.

— Muşcaţi tare, ceruse, cedând tentaţiei de a băga dolarii în buzunar atât de iute, de parcă îi fura.

Carles îi dăduse ascultare, cu un soi de seriozitate deconcertată, în spatele căreia se ghicea surâsul de mulţumire, îl chemase pe Umberto cu un gest şi îi spusese ceva la ureche, o frază de neînţeles pentru Martinez, care îşi punea instrumentele în trusă, ca să sublinieze că spectacolul luase sfârşit. Trebuia s-o şteargă imediat de acolo, să fugă de dispreţul de sine pe care i-l trezeau furtul săpunelelor, primirea dolarilor şi neputinţa de a fi bun negustor, convingând un pacient să viziteze Tocăniţa.

— Păi, murmurase la iuţeală, astă-seară nu puteţi mânca decât supă ori piure, adică lucruri moi. Eu trebuie să plec.

— O clipă, doctore, spusese Umberto, stând pe un braţ al fotoliului uriaş şi mângâind uşor obrazul lui Carles, vrem să vă invităm să cinaţi astă-seară cu noi. Puteţi?

— Nu. Adică da; adică… Martinez făcuse o pauză, buimac. Păi… astă-seară se inaugurează „cerul gurii” mamei mele şi, dacă vreţi… înţelegeţi?

Firește că voiseră, s-a gândit, simţind că excesul de soare din timpul zilei îi muiase creierii. N-a avut forţă să-şi amintească dubla umilinţă suferită în acea noapte la Tocăniţa, nici insolita aventură în care fusese antrenat mai târziu, când muzicanţii deturnaseră şalupa de Casablanca, dar l-a luat o ameţeală de nesuportat, amintindu-şi fără să vrea cum pusese panica stăpânire pe el, când se întâlnise cu portarul, la ieşirea din hotel. Numai când se văzuse în faţa tipului îşi dăduse seama că fleacurile furate din baia lui Carles erau în trusa lui şi se întrebase ce avea să facă, dacă îi poruncea s-o deschidă, cum făcuse la intrare, şi dezvăluia, proclama şi dovedea, dându-l pe mâinile poliţiei economice, că el nu era dentist, ci un banal hoţ de

săpunele. Inima a început să-i bată iar la fel de tare, amintindu-şi cum se oprise în faţa neobrăzatului, asudând rece, ameţit de frică, cu capul gata să-i plesnească şi ochii sticloşi, convins că imediat avea să se acopere de ruşine.

— De ce stai şi transpiri aici? îl întrebase portarul. Ce-i cu tine?

— Am ameţeli. Mă simt foarte rău.

Tipul îl apucase de încheietura mâinii şi îi luase pulsul.

— Sunt medic, spusese apoi. Iar tu eşti pe punctul de a leşina, eşti în pragul unei crize de nervi, ca femeile din filme. Ai minima de o sută optzeci. Se întorsese spre Paco, care aştepta în umbră, rezemat de o coloană, şi adăugase: Şeful tău a bulit-o, adu ambulanţa şi du-l la spital.

Nu fusese nevoie, fiindcă, de cum scăpase, tensiunea începuse să-i scadă, iar migrena care îi găurea creierii făcuse loc unei nesfârşite slăbiciuni. Un medic portar, s-a gândit, lua-l-ar toţi dracii. Dar, oare, el, şi-a zis, unul dintre primii stomatologi din promoţia lui, nu-şi inaugurase cariera de chelner în aceeaşi seară? Copleşit de evidenţă, şi-a trecut limba peste buzele crăpate şi s-a răsucit iar în patul de campanie. Până când va putea, oare, să suporte setea, singurătatea, foamea şi amintirile pe această terasă? Să stea acolo, pe jumătate dezbrăcat şi singur, cu capul şi pielea fierbând, nu era, oare, mult mai greu decât să fie dentist şi chelner în acelaşi timp? De ce să nu se predea, să coboare în stradă, să se ducă la un poliţist şi să-i spună: „Uite, *mister,* eu sunt cubanez şi vreau să mă întorc în Cuba”? Dar cum naiba să se întoarcă, doar în Cuba era considerat dezertor şi nu mai avea nici soţie, nici slujbă, nici ventilator, nici bicicletă? În schimb, de cum avea să-şi

legalizeze situaţia aici, în Miami, convingându-i pe yankei că sosise cu pluta, urma să primească permisul de rezidenţă şi de muncă, pregătindu-se pentru recunoaşterea titlului, să deschidă Marea Clinică Stomatologică Marti, să-şi cumpere o casă cu piscină şi o maşină, să le aducă pe maică-sa, pe Stalina şi pe nepoata Carmencita şi să-i facă să moară de invidie pe curva de Idalys şi pramatia de Jesús. Mai trebuia să îndure doar şase zile. Da, era adevărat că pielea îi ardea şi mâncărimea de sub ghips îl înnebunea, dar sacrificiul era minuscul, la urma urmelor, în comparaţie cu cel de a petrece treisprezece luni ca un păduche lipit de frate-său, ori într-un lagăr administrat de călugări, sau de a trăi tragedia plutaşilor. Statul pe terasă era chinuitor, dar cel puţin nu era în pericol să fie mâncat de rechini; ştia perfect că n-ar fi avut nicicând curajul să se lanseze pe ocean cocoţat pe un cauciuc ori pe câteva lemne. Mai bine o săptămână pe terasă decât trei zile în strâmtoarea Florida, înfruntând forţa brutală a Curentului Golfului; mai bine să facă insolaţie acum şi să reapară apoi călare pe patru scânduri pe coasta de la Cayo Hueso[9], ars de soare, deshidratat şi flămând ca un plutaş pe care yankeii aveau să-l accepte pe loc; mult mai bine să-şi ofere plăcerea de a-i păcăli, aşa cum îl înşelase mai înainte şi pe Fidel Castro. Dar exaltarea feroce care îl cuprinsese n-a durat mult; analizând strădaniile care-i mai rămâneau de făcut, oboseala a pus iar stăpânire pe el, pleoapele inflamate de excesul de căldură i s-au închis şi a început să simtă cum cădea fără drept de apel în fundul unei gropi, neagră ca gura pacientei părăsite.

9 în roman, acest toponim apare şi în engleză: Key West.

Joi 23

Lovind tribordul şalupei, un val uriaş o făcea să se încline, iar timonierul le striga pasagerilor să vină lângă el şi să se ţină de balustradă, ca s-o echilibreze, că de nu se duceau naibii cu toţii cât ai zice peşte. Martinez o lua pe Fredesvinda de ghidon şi încerca să-i dea ascultare cârmaciului, dar podeaua şalupei era plină cu noroi, iar bicicleta atât de grea, că nu se putea clinti. Ceilalţi pasageri formau un lanţ, înfruntând împreună loviturile apei şi vântului şi izbutind să avanseze puţin câte puţin. Martinez îi întindea ultimului mâna în ghips; când pasagerul i-o lua, simţea în degetele rupte o durere atât de intensă, că-i dădea drumul, urlând, şi cădea peste balustrada de la babord ca un sac cu cartofi. Credea că şalupa o să se scufunde din vina lui, îi dădea drumul Fredesvindei, ca unui balast, se străduia să se ridice şi să echilibreze şalupa, care se înălţa ca un munte, deşi ceilalţi călători ajungeau la balustrada de la tribord şi-i strigau din răsputeri să vină lângă ei.

Printre şuvoaie de apă, întrezărea chipurile deznădăjduite ale tinerilor muzicanţi care însufleţiseră atmosfera până îi surprinsese uraganul. Lângă ei plângea femeia însărcinată, care reuşise să ajungă lângă balustradă, în pofida burţii enorme. Femeii avea să i se rupă apa în toiul ciclonului, iar el ar fi trebuit să se apropie de ea, să echilibreze şalupa şi s-o ajute să nască; îi striga să-l aştepte, că vine imediat. Strângea din dinţi şi făcea doi paşi înainte, înfruntând rafalele furioase ale vântului, dar un val îl lovea în piept, dând cu el de-a azvârlita când ici, când colo, apoi de pământ, de parcă era o marionetă. Se ridica, scuipând apă,

cu dureri în tot trupul, tocmai bine ca să vadă cum alt val se năpustea, se prăbuşea zgomotos peste şalupă şi se retrăgea imediat, înghiţind lanţul pasagerilor şi ducându-l pe fundul apei într-o clipită, aşa cum prezisese timonierul. „Ajutor, Yemayâ!” exclama Martinez, înspăimântat de groaza pe care o citise în ochii naufragiaţilor. „Scapă-mă, zeiţă!”

Un fulger foarte puternic sfâşia negura şi Martinez cădea în genunchi. În faţa privirilor lui uluite, Yemayâ se arăta din fundul mării şi se oprea în văzduh, deasupra şalupei, cu un nimb luminos în jurul capului. „Iubito!” exclama, văzând că intuise corect. Yemayâ avea chipul, trupul şi privirea lui Idalys. Îndrepta braţele spre ea şi zicea: „Sfânto!”, tremurând de bucurie. Dar zeiţa rămânea neclintită, distantă, intangibilă, deşi vântul urla din nou şi marea lovea iar şi iar cu sete, răsucind şalupa şi trăgând-o în abis, în vreme ce Idalys zâmbea încântată, iar el simţea că umilinţa indiferenţei cu care ea îl lăsa în voia sorţii se adăuga fricii de naufragiu. „Iubito, nu mă părăsi”, ţipa în zadar, convins că zeiţa îl părăsise şi că, strigând-o, putea doar să înghită apă şi să cadă pe veci în bezna ca lumina neagră din iad.

S-a trezit urlând jurăminte de iubire, gesticulând, speriat de coşmar, cu barba udă de lacrimi. Când a fost pe deplin conştient că era tot pe terasă, mort de frică, foame, singurătate şi sete, i-a mulţumit Domnului că era în viaţă. S-a aşezat pe pat, încercând să evite soarele, ca să nu-i rănească pupilele, şi a înţeles că fulgerul negru întrezărit în vise era pandantul luminii orbitoare care îl făcea jumări. S-a îndreptat molcom spre ţeava de scurgere şi a urinat, zicându-şi că nu trebuia să-l mai obsedeze Idalys, dacă nu

voia să înnebunească. Şi-a spus că o s-o alunge din viaţa lui, aşa cum şi ea îl alungase dintr-a ei, şi s-a întrebat când o să aibă, oare, nevoie să coboare la baie, căci o asocia mereu pe Idalys cu rahatul. Azi nu, fără îndoială; din fericire, burta îi era pe atât de goală şi calmă pe cât îi era capul de plin şi disperat. Calmul din pântece nu era ciudat, încă de mic mama îl obişnuise să-şi facă nevoile exclusiv la closetul de acasă, aşa că pentru el călătoria şi constipaţia erau sinonime. S-a felicitat pentru succes şi s-a dus la rezervorul abluţiunilor; nu-i făcea nici cea mai mică plăcere să coboare clandestin la baie, ca un ciumat. Deşi, până la urmă, trebuia s-o facă şi, fără îndoială, când urma s-o facă, avea să profite, încălcând regulile impuse de Lenin, să fure mâncare şi să bea zece litri de apă dintr-un foc, pentru că foamea şi setea îl doborau. Când s-a aplecat peste rezervor şi şi-a văzut chipul mizerabil reflectat în apa tulbure, a simţit iar pornirea insuportabilă de a se sinucide. S-ar fi cufundat în apă de bunăvoie, ca să nu mai iasă, fiindcă în viaţa lui era tot atâta murdărie ca şi la suprafaţa apei în care îşi băga acum capul.

L-a scos după douăzeci de secunde, a început să ia apă în căuşul mâinii stângi şi să-şi ude trunchiul şi picioarele, îndeplinind altă condiţie pusă de Lenin, aceea de a se prăji la soare ca un om care a petrecut câteva zile în largul mării. Răcoarea l-a făcut să se resemneze pentru scurtă vreme cu situaţia şi a început să se legene, închipuindu-şi că romburile mici şi roşii de pe pardoseala terasei se legănau ca marea. Imediat, l-a luat ameţeala de foame şi s-a dus să se întindă pe pat, hotărât să-şi amintească mâncarea de la Tocăniţa Cubaneză. Rosa, maică-sa, era o adevărată regină

a cuptorului; cu ajutorul proviziilor făcute de Stalina, pregătise un adevărat banchet pentru clienţi şi, cel puţin în prima noapte, şi pentru ei. De unde luase soră-sa dolari ca să cumpere carne, peşte, ulei, verdeţuri şi zarzavaturi? „Trăieşte bucuria, dar n-o cerceta”, îi spusese Stalina, lăsându-l cu o convingere secretă, care îl hărţuia iar acum, pe terasă: surioara lui iubită se culcase pe bani cu cine ştie ce turist, ca o curvă. Stalina era şi fusese mereu o tipă atrăgătoare, de când devenise femeie, la cincisprezece ani, iar acum, la treizeci, era superbă, nurlie ca un mango în pârg. Oricine ar fi dat bani ca s-o aibă la aşternut, chiar şi el visase o dată aşa ceva. În plus, era caldă şi căpoasă, nu degeaba rămăsese însărcinată fără să se mărite şi refuzase să le dezvăluie cine era tatăl copilului.

Martinez o apărase atunci de furiile mamei, dar acum, pe terasă, şi-a zis că libertatea era una şi curvăsăria cu totul altceva. Atunci de ce n-o presase pe Stalina, obligând-o să spună adevărul şi să dea înapoi dolarii? De ce acceptase şi alimentele şi acel „n-o cerceta” şi chiar o minţise pe mama cu privire la proveniența lor? „Şi eu sunt o curvă”, şi-a zis. Cel puţin Stalina nu era o boarfă oarecare, făcuse aşa ceva doar ca să obţină banii cu care să deschidă restaurantul, ca să poată trăi ca oamenii. A, şi ce bine debutase Tocăniţa Cubaneză! Casa părintească era mare, avea o sufragerie frumoasă şi destul de bine păstrată, în pofida degradării generale a oraşului; mama făcuse rost de trei mese de mărime mijlocie, pusese feţele de masă din pânză de în, vesela de porţelan şi tacâmurile de argint, pe care le păstra ca pe nişte talismane de la nuntă, şi îşi invitase cei trei veri, Pancho, Jacinto şi José, să cânte vechi *sones* pe gustul

turiştilor. Aşa că Tocăniţa era de vis în noaptea când avea să înceapă nefericirea lui Martinez. Caries şi Umberto intraseră în salon, iar trioul Bătrânii atacase *Nuntă neagră,* un cântec atât de crud, că era comic, iar el, cu un pantalon cenuşiu oarecare şi o cămaşă veche cu guler alb, de la tatăl său şi pe care mama o cârpise, spălase şi călcase pentru acea ocazie, îşi făcuse debutul de chelner, explicându-le meniul catalanului şi prietenului său.

Tostones, i-a lămurit, erau felii de banană verde uşor rumenite, învelite în hârtie de împachetat, bătute cu pumnul şi apoi bine prăjite; aşa trebuiau mâncate, proaspăt prăjite, fierbinţi să-ţi ardă gura, crocante, ca „biscuiţii paradisului". *Ajiaco* era o minune pe care Cuba le-o datora sclavilor africani, o supă deasă, care te scula din morţi, dulce şi cremoa- să, recomandată mai ales celor care, ca şi Caries, abia îşi scoseseră o măsea; mai gros ca supa şi mai subţire ca piu- reul, *ajiaco* conţinea toate legumele de pe insulă– *yuca,* igname, *boniato,* dovleac, banane de toate soiurile, cartofi dulci şi *quimbombô* – fierte împreună, la foc mic şi claie peste grămadă, dar distincte, la fel ca negrii, albii şi chinezii din Cuba. Obiceiul amestecurilor era tipic bucătăriei cubaneze; de pildă, „mauri şi creştini", un mod de a găti la un loc, în untură de porc, orez alb şi fasole neagră uscată; dacă, aşa cum se întâmpla atunci, ultima stătuse o noapte la rece, îi spuneau „fasole aţipită"; în acest ghiveci savuros şi metis, ca amestecul dintre rasele cele mai răspândite de pe insulă, orezul alb, decorticat, rămânea bob cu bob, iar boabele negre de fasole, păstoase, se lipeau, într-o mâncare delicioasă, asemenea Cubei. Aveau şi porc la proţap, fript chiar de maică-sa în acea

după-amiază în grădină, pe frigări din lemn de guava, ceea ce dădea cărnii şi şoriciului savoarea profundă a copacilor de pe insulă. La desert le puteau oferi pulpă de tamarind, limba confiată a unui fruct care avea culoarea cărnii şi un gust dulce-acrişor, ca dragostea de mulatră. De băut, alte amestecuri, primul pur şi simplu din rom, gheaţă şi coca-cola, numit *cubalibre;* al doilea, cunoscut sub numele de *mojito,* se obţinea amestecând rom, apă, zahăr, *limoncito criollo*un[10], fruct mititel, verde-închis, al cărui suc are o acreală extraordinară, pe care n-o poţi găsi în Europa şi, în fine, mentă, care adăuga băuturii parfumul unic al nopţilor cubaneze.

Martinez repetase discursul întreaga după-amiază şi fusese mândru de el, până pomenise de dragostea de mulatră; căci se gândise la nevastă-sa şi simţise un gust amar, de parcă expresia îl făcea să prevadă purtarea lui Idalys. Carles întrebase dacă n-aveau pui, peşte ori fructe de mare, iar Martinez se simţise jignit şi-şi uitase pe moment de toate temerile.

— Păi, avem de toate, ripostase.

— Foarte bine, atunci adu-ne, doctore… Carles tăcuse, ca şi cum ar fi spus ceva foarte nepotrivit; repede, adăugase: Iartă-mă dacă-s indiscret, dar cum e posibil ca un profesionist de talia ta să fie chelner într-un birt ca ăsta?

— Fiindcă aici e plătit în dolari, băiete, explicase Umberto, adresându-i lui Martinez o privire complice. Turiştii ăştia nu pricep nimic.

Martinez zâmbise forţat, dăduse din cap şi se dusese la bucătărie cu capul plecat, supărat că pentru Carles Tocăniţa

10 Lămâie verde de mici dimensiuni.

era un birt, dar convins că tipul avea dreptate când nu înţelegea de ce mama naibii făcea el pe chelnerul acolo, în loc să stea la locul lui; adică, la cursul seral dedicat aplicaţiilor tehnologiilor laser în chirurgia maxilo-facială, ţinut de Bărbara Cifuentes, de pildă. Se gândise şi că absenţa lui era floare la ureche faţă de faptul scandalos că soră-sa, care era şi doctor în pedagogie, pe deasupra, curvăsărise ca să câştige paraii cu care să deschidă „cerul gurii” în care familia îşi punea atâtea speranţe. Dar, de cum intrase în bucătărie şi le văzuse pe maică-sa şi pe soră-sa muncind cu râvnă, îşi zisese că şi Carles şi nelămuririle lui se puteau duce la dra- cu’. Tocăniţa Cubaneză avea să le aducă dolari cu care să trăiască bine, ca oamenii, şi asta era mai mult decât suficient. El trebuia să surâdă, ca un chelner bun.

Ce arome mai domneau în bucătărie, Doamne Dumnezeule! şi-a zis acum, mergând spre vestul balustradei şi oprindu-se să privească maşinile care treceau ca glonţul prin *expressway.* Oare are să poată vreodată să şofeze în ritmul ăsta îndrăcit şi să se orienteze în pânza de păianjen a viaductelor şi trecerilor la nivel, şi, mai ales, să se înţeleagă, până la urmă, cu preaiubitul său frate, pe care îl ura? Era conştient că se pierdea printre propriile-i întrebări, tot mai confuz în labirintul îndoielilor de tot soiul, dar nu putea să nu se întrebe ce-ar zice Lenin aflând că, pentru bani, Stalina intrase în patul unui străin. Fraţii lui se iubiseră mult unul pe altul în trecut; Lenin, cel mai mare, o protejase pe mezina Stalina şi avusese mereu grijă de ea. Ani în şir fuseseră o familie unită, trăiseră cu pasiune revoluţionară, dar Lenin făcuse rahatul praf, strecurându-se

în ambasada peruană şi fugind la Miami pe podul de la Mariei.

În urmă cu mulţi ani, el şi Stalina arseseră scrisoarea trimisă de Lenin din Statele Unite, nu-i pomeniseră de ea mamei şi juraseră solemn că de atunci înainte aveau să fie numai doi fraţi, că Rosa şi Esteban n-avuseseră decât doi fii, doi revoluţionari. Amintindu-şi de acea hotărâre, care acum i se părea o crimă, Martinez a tras un şut în balustradă, ca şi cum aşa putea exorciza bucuria sălbatică pe care o simţise crezând că, în sfârşit, izbutise să-l omoare pe Lenin. Din acel moment, se simţise eliberat de prezenţa fratelui mai mare, care obişnuia să-l chinuie în tinereţe, explicându-i amănunţit că adevăratul şef şi far al Revoluţiei din Octombrie fusese Lenin, iar Stalin nu fusese decât un venetic mediocru, un pungaş şi un asasin. Da, fratele lui promitea să aibă totul în viaţă, să devină avocat, secretar de partid şi director general în Ministerul Justiţiei, fapt pentru care primise un apartament în cartierul Vedado şi o maşină cu şofer, în vreme ce el, Stalin, se mulţumise doar cu mutarea în căsuţa lui Idalys din Casablanca şi mersul pe bicicletă, fiindcă abia de era un biet dentist, un membru mediocru al Comitetului de Apărare a Revoluţiei[11] de pe strada lui. Probabil că de aceea o şi obligase pe Stalina să respecte vechiul jurământ; pentru ei, Lenin murise de cum trădase revoluţia şi-şi părăsise patria.

A scuipat peste balustradă, de parcă saliva putea spăla sentimentul copleşitor de vinovăţie şi dor care ameninţa să-l înnebunească; şi-a trecut limba peste buzele crăpate şi s-a întors în pat tremurând, căci nu se putea ţine pe picioare.

11 Organizaţie civică a cubanezilor care nu sunt membri de partid.

Soarele se apropia de zenit, în curând pielea avea să-i fie arsă ca şo- riciul porcului la proţap pe care Stalina îl tranşa în seara când el intrase în bucătărie, fredonând în şoaptă finalul melodiei *Nuntă neagră*, pe care o cântau Bătrânii: „A dus mireasa în patul moale, nupţial, / şi, înamorat de ea, alături s-a lungit / şi-a adormit pe veci, / ţinând în braţe leşu-i neclintit”.

— Ce cântec oribil, spune-le să cânte altceva, comentase mama, care rumenea o tranşă de *tostones,* şi adăugase: Cine-s turturelele?

Şi-a amintit-o cu drag, a dus mâna streaşină la ochi, încercând să evite lumina care îi ardea pupilele, şi a implorat cerul să i-o aducă lângă el. Mama ar şti să-i ogoiască arşiţa, setea, foamea, singurătatea şi vinovăţia, aşa cum ştiuse să-i aline şi astmul, frica de neant şi coşmarurile teribile care îl chinuiseră în copilărie. Bătrâna Rosa îl preferase mereu pe el lui Lenin şi Stalinei, fiindcă ştia că el nu era unicul său fiu, nici unica fiică, nici cel mai mare, nici cel mai mic, ci doar mijlociul, cel mai slab şi mai lipsit de apărare; crezuse în revoluţie ca nimeni alta, îşi îngropase soţul, îşi pierduse un fiu în exil şi suportase fără să crâcnească vicisitudinile socialismului; avea şaptezeci de ani, dar muncea din zori până în noapte, bombănind, dar fără să dea, nici să ceară cuiva vreun răgaz, şi mai era şi singurul om de pe lume care îl putea salva.

— Spune, cine-s? insistase Rosa, punând vraful de *tostones* rumeniţi pe hârtia de împachetat de pe servantă.

Martínez o privise pe îndelete înainte de a spune ceva; avea părul complet alb şi era slabă şi smochinită; oare de unde avea atâta putere?

— Clienţi, mamă.

— Clienţi pe dracu'! sărise Rosa cu gura, dând un pumn sonor unui *tostón.* Poponari! Şi nu-mi plac poponarii în casa mea!

— Ei, mamă, intervenise Stalina, împăciuitoare, dar că aia de-a intrat chiar acum cu un italian e o curvă se vede de la o poştă.

Martínez se întorsese spre sora lui, care începuse să taie ceapă pe o măsuţă, gândindu-se că aluzia la curvă- sărie o acuza.

— Nu-i acelaşi lucru! sărise Rosa, dând alt pumn. Ori da! Ori nu ştiu! Dar, dacă i-ar vedea taică-tău, ar mai muri o dată!

— Stai calmă, mamă, o liniştise, intenţionând să schimbe vorba şi să uite de vina Stalinei. Astea-s vremurile, au dolari.

Rosa, care pregătea alt pumn pentru alt *toston,* se întorsese spre el cu pumnul ridicat.

— Uite ce-i, Stalinito...!

— Nu-i spune aşa, mamă, îi luase apărarea subtil Stalina, căreia îi curgeau lacrimile din pricina usturimii cepelor, ştii doar că nu-i place.

Atrasă de zgomot, Carmencita, fiica Stalinei, intrase cu degetul pe buze şi se rezemase de uşa care dădea în *patio,* uitându-se la bunică-sa, care era furioasă la culme.

— Eu le spun copiilor mei cum i-a botezat tatăl lor! Celui din Miami Lenin, ţie Stalina şi ăstuia Stalin!

Amintindu-şi, Martinez a simţit un junghi în capul pieptului şi şi-a zis că, dacă ieşea cu bine din încurcătura în care intrase şi se stabilea legal la Miami, avea să-şi

schimbe numele, deşi era sigur că maică-sa n-avea să-l ierte nicicând. Mai încercase o dată, în Cuba, cu ajutorul unui prieten avocat, care îl întrebase cum voia să-şi spună. Martine^ a simţit că i se făcea părul măciucă, amintindu-şi ce emoţionat fusese, descoperind că o schimbare de nume era mult mai mult decât o recombinare a literelor la întâmplare şi implica, de fapt, o renaştere. După ce se gândise îndelung, hotărâse să-şi zică Elvis, dar, când prietenul avocat îi explicase că următorul pas în vederea schimbării numelui consta în a-şi acuza părinţii de „o gravă eroare”, nu se mai aventurase s-o facă şi continuase să se numească, împotriva voinţei lui, Stalin, aşa cum îi amintise maică-sa, chiar înainte de a arunca în tigaie altă tranşă de *tostones,* care făcuseră uleiul să sfârâie.

— Nu-mi place să-mi intre în casă poponari şi boarfe! declarase Rosa, apucând tigaia de coadă şi agitând-o în aer.

— Adică cum boarfe şi poponari? întrebase Carmencita, tot din uşă.

Stalina sărise, parcă friptă cu ulei încins, şi-i spusese Rosei:

— Vezi ce faci? Şi se întorsese către fiică-sa: Adică… turişti, dragă.

Fata repetase expresia în şoaptă, de parcă o înregistra.

— Pot să dau drumul sunetului de la televizor? întrebase brusc, hotărâtă să plece.

— Nu, draga mamii, răspunsese Stalina, cu o răbdare îngerească. Ţi-am mai explicat, începând de azi casa noastră-i „cerul gurii”. Nu poţi cânta, nici da drumul sunetului la televizor, pentru că deranjezi turiştii.

— Boarfele şi poponarii?

Martinez râsese, atunci ca şi acum, de naivitatea nepoatei, o fetiţă slabă, foarte înaltă pentru cei cinci ani ai ei, şmecheră, inteligentă şi iute ca argintul-viu, pe care o iubea şi o răsfăţa ca pe propria-i fiică, pentru că Idalys era hotărâtă să n-aibă copii, ca să-şi păstreze silueta de balerină. Deodată, şi-a dat seama că, dacă izbutea să se stabilească la Miami, n-avea s-o mai vadă pe Carmencita, iar ochii i s-au umplut de lacrimi ca de la usturimea provocată atunci de cepele tocmai tăiate de Stalina.

— Chiar aşa, frumoaso! Boarfe şi poponari! exclamase Rosa, agitând câţiva *tostones* în tigaie şi răsturnându-i într-o farfurie adâncă pe care i-o întinsese lui Martinez. Măcar de-ar avea dolari, că de nu…

Luase farfuria, gata să-şi facă datoria ca un profesionist, servind cu mult stil. În sala de mese, simţise că totul merge bine, deşi, fără îndoială, era o crimă că statul autoriza funcţionarea restaurantelor particulare doar cu douăsprezece scaune şi salariaţi membri ai familiei, pentru că la Tocăniţa Cubaneză aveau spaţiu, ambiţie şi curaj pentru o afacere mult mai mare. În orice caz, era absolut preferabil să respecte legea, oricât de absurdă, şi să nu enerveze guvernul, fiindcă, dacă voia, acesta îi desfiinţa cât ai clipi. Da, şi-a zis acum, plimbându-şi privirea pe balustrada tristă, lucrurile păreau să meargă bine în seara când începuse nenorocirea lui. Patru din cele douăsprezece scaune erau deja ocupate, cu toate că Idalys nu adusese încă turiştii pe care îi promisese, trioul Bătrânii cânta *Flori negre*, iar el ducea farfuria cu *tostones* la masa unde stăteau Caries şi Umberto, care păreau să fi căzut într-un soi de puţ al tristeţii.

— E o nebunie, Caries, zisese Umberto, care purta o foarte elegantă cămaşă din mătase neagră, care părea să-i prelungească luciul pielii. Nu te poţi muta în Cuba. Trebuie să te gândeşti la soţie, la copii, la afaceri.

Martínez lăsase farfuria cu *tostones* pe masă şi se retrăsese tăcut gândindu-se că un chelner nu putea să bârfească, fiindcă nu putea auzi niciodată o poveste până la capăt. Se îndrepta spre masa unde stăteau italianul şi curva lui, spunându-şi că în cazul unui dentist era şi mai rău, căci în scaunul lui oamenii abia vorbeau, înspăimântaţi la vederea seringilor, cleştilor şi frezelor, când o zărise pe Idalys în uşa de la intrare, însoţită de doi străini şi de Jesús, taximetris- tul. Deşi ea îl înşelase deja atunci, Martínez mai avea unele îndoieli, pe care avea să i le confirme doar trădarea, aşa că le ieşise înainte lui Idalys şi prietenilor ei, netezindu-şi barba, dispus să-i primească cu salutul ritual inventat de el special pentru afacere.

— Fiţi bine veniţi la Tocăniţa Cubaneză. ’

Idalys zâmbise încântată; purta o rochie roşu-aprins, foarte scurtă, ca să i se vadă bine picioarele, iar din decolteul uriaş i se zărea începutul sânilor.

— Soţul meu, doctorul Martínez, spusese, sărutându-l scurt pe obraz. Juan, Mariana şi Jesús, nişte prieteni.

— Încântat, minţise, strângându-le pe rând mâinile. Pe aici, vă rog.

Îi condusese la masă şi-i invitase să ia loc, măsurându-şi rivalul, pe Jesús. Era mai tânăr, mai înalt, mai puternic ca el; dar şi mai grosolan. În comparaţie cu oricare alt client al Tocăniţei (inclusiv cu Umberto care, cu eleganţa-i de mătase, părea un soi de negru italian), se vedea de la o

poştă că Jesús era cubanez şi taximetrist; avea smocuri de păr în urechi şi purta un lanţ insultător de uriaş, de care atârna o medalie pe care era gravată Fecioara de la Caridad del Cobre.

Cum naiba se putea încurca Idalys cu asemenea tip? s-a întrebat, plimbându-şi privirile peste romburile roşii de pe duşumeaua terasei, murdare ca şi amintirile lui. S-a întors, privindu-şi pieptul şi braţele care, udate cu apă sărată, prinseseră treptat un bronz de plajă, fals sănătos şi ironic atrăgător. A, dacă i-ar fi putut vedea pielea, poate că Idalys nu l-ar fi trădat! Dar cum ar fi putut atinge un ton atât de turistic în lumina artificială a cabinetului stomatologic? Cum, dacă niciodată nu se ducea la plajă, pentru că nu exista niciun mijloc de transport? Şi, în orice caz, cine îi garanta că Idalys...? Nimeni. Nimeni nu-i putea garanta nimic, s-a gândit, evocând calmul cu care puşlamaua stătea în acea noapte faţă în faţă cu amantul şi soţul.

— Poţi veni o clipă? o întrebase.

— Da, sigur, spusese, şi se întorsese către însoţitorii ei: Vin imediat.

Martinez pornise la întâmplare. Nu putea nici să rămână în salon, sub privirile tuturor, nici să se ducă la bucătărie, să se certe în faţa mamei, care n-o acceptase niciodată pe Idalys, aşa că se oprise în micul vestibul din faţa băii. Tocmai atunci, Bătrânii începuseră *Lacrimi negre.* Lovit brusc de o mâncărime furioasă pe sub ghips, Martinez s-a aşezat pe patul de campanie, şi-a băgat arătătorul dedesubt şi a început să se scarpine, amintindu-şi că toate cântecele pe care le interpretase trioul în acea noapte – *Nuntă neagră, Flori negre* şi *Lacrimi negre* – aveau culoarea

destinului ce-i fusese rezervat.

— De ce l-ai adus aici?

— Pe cine? întrebase Idalys cu o ingenuitate care îl făcuse să se simtă dublu insultat.

— Nu face pe proasta, zisese, muşcându-şi buzele, ca să nu strige. Pe prietenul tău.

Ea încercase să se fofileze, nedând importanţă chestiunii.

— Păi, el ne-a adus pe noi. Nu ştii că-i taximetrist?

— Taximetristul tău particular, fireşte, precizase, tăindu-i retragerea.

Idalys ridicase capul, hotărâtă să atace.

— Uite ce-i, Stalin…

Martinez simţise că-i înfipsese o *banderilla*[12] în ceafă, ca ori de câte ori voia să-l pună în inferioritate şi să-l scoată din sărite, şi încercase să se stăpânească, dar nu putuse şi o întrerupsese, conştient că nimerise în cursă şi trebuia să-şi încerce puterile.

— Nu-mi spune Stalin, ştii că nu-mi place!

— Nici mie nu-mi plac scenele astea de groază, Stalin!

Ea ridicase vocea şi, cu toate că era conştient că Tocăniţa era locul cel mai nepotrivit de pe lume, iar noaptea inaugurării momentul cel mai prost ales pentru o ceartă cu Idalys, Martinez nu-şi putuse stăpâni furia.

— Nu suport să-mi spui Stalin!

— Nici eu nu-ţi suport gelozia, aşa că suntem chit!

Stăteau faţă în faţă. Ea îl ţintuise cu privirea atât de hotărât, că el începuse să se uite cruciş, era conştient că nu-i putea ţine piept şi lăsase capul în jos. Prinzându-i mesajul, ea avusese delicateţea parşivă de a nu-şi

12 Suliţe de mici dimensiuni pe care le folosesc toreadorii.

proclama încă victoria; scosese un pachet de Camei din geanta de lanje şi nu se grăbise să aprindă o ţigară până nu simţise că încordarea slăbea.

— Asta-i pentru că-i aduc clienţi maică-tii, replicase, făcând pe victima.

De câte ori se certaseră aşa? s-a întrebat Martinez, gâfâind; s-a ridicat de pe patul de campanie şi s-a dus să-şi ude capul, poate că aşa îşi mai ogoia furia îndrăcită pe care i-o provoca amintirea nenumăratelor certuri în care pierdea mereu, mereu, mereu. Şi, ce era mai rău, s-a gândit trăgând aer în piept, înainte de a-şi cufunda capul în rezervor, ea aranja mereu, mereu, mereu să-i întindă altă cursă. Atunci, de pildă, jucase rolul victimei atât de convingător, că el se simţise vinovat.

— Iartă-mă, spusese, trăgând-o spre el. Te iubesc atât de mult, că…

Chiar atunci, Caries ieşise din toaletă şi se oprise în faţa lor, tuşind discret.

— Îmi permiteţi, doctore?

— Desigur, asta mai lipsea, răspunsese el, depărtându-se imediat de Idalys şi înclinându-se în faţa lui Caries. Poftiţi, vă rog, poftiţi.

„De ce oare, de ce se înclinase ca un servitor?” s-a întrebat, scoţând capul din apa care mirosea vag a rugină. „Pentru că asta eram, fir-aş să fiu”, şi-a zis, expirând aerul zgomotos şi furios. Nu cumva condiţia lui demnă de dispreţ o făcuse pe Idalys să-l părăsească? Nu, fireşte, sigur că nu; fiindcă nu exista activitate mai dependentă ca a taximetristului. Şi doar asta era Jesús tot timpul, pe când el, Martínez, era dentist ziua şi chelner numai noaptea.

— Trebuie să mă întorc la masă, îi explicase ea după plecarea lui Caries. Te trezesc când vin?

— Cum? întrebase, nevenindu-i să-şi creadă urechilor. Nu pleci cu mine?

— Nu pot, azi fac al doilea *show,* spusese, întorcându-se în salonul-sufragerie.

Înlemnise în micul vestibul, convins că ea îi răsucise iar cuţitul în inimă şi voia să se culce cu Jesús înainte de a ajunge acasă. Peste două minute, o văzuse pe Stalina, care venea la el foc şi pară, dar nu fusese în stare să vadă legătura între marea ei indignare şi faptul că el, singurul chelner al Tocăniţei, orchestrase o ceartă şi încremenise acolo, ca un imbecil, fără să-şi închipuie măcar că unii clienţi se duseseră să se plângă la bucătărie. Când Stalina îl făcuse prost şi tâmpit, se simţise umilit ca şi acum, când s-a trântit pe pat, evocând încântat suferinţa bolnăvicioasă cu care primise bătaia tobelor ce prelungeau finalul *Lacrimilor negre*: „Grădinarul iubirii / Seamănă o floare şi pleacă; / Altul vine şi-o creşte. / Dintre ei doi, a cui va fi ea?”

A rămas, desigur, cu gândul la taximetrist, deşi simţea că i se lipeau pleoapele, nu putea, nici nu voia să le ţină deschise şi era conştient că luneca în neantul înspăimântător al unui coşmar pricinuit de insolaţie. Preţ de câteva secunde, a ştiut că podişul fără sfârşit care îl înconjura nu era real, că încă mai zăcea în patul de campanie de pe terasă, dar puţin câte puţin balanţa ambelor senzaţii s-a înclinat în favoarea visului şi s-a convins că era, efectiv, într-un iad aidoma celui văzut cândva într-un film a cărui acţiune se petrecea după un

război atomic. Zăcea într-un pat absurd, la răscrucea unor bulevarde, în mijlocul unui oraş mare, populat de păianjeni şi scorpioni. Se visa captiv acolo, se topea de sete şi sudoare şi începea să-şi irosească puterile, străduindu-se să fugă de arahnidele otrăvitoare şi traversând târâş-grăpiş deşertul uriaş şi orbitor care înconjura oraşul, acoperit de dune, unde trebuia să urce până la înălţimi de foc, doar pentru a se duce de-a rostogolul într-un soi de prăpastie, pe fundul căreia reîncepea podişul blocat de un zid ciudat, alcătuit din zgârie-nori gigantici, fără ferestre şi fără uşi. Ajungea jos pentru a nu mai ştiu câta oară şi se pregătea să urce iar în van, când auzea o frază ininteligibilă, spusă de sus de o voce ca de pasăre cântătoare. „E un miracol”, se gândea, simţind că vocea îl salva de la moarte, alinându-l ca o pală de aer proaspăt, şi se încredea în iluzie, când a simţit un parfum dulce şi totodată uşor amar, ca de migdale, care acoperea izul de rânced.

— *Hello*, a susurat vocea binecuvântată.

Deşi o învăţase în şcoala primară, Martinez nu vorbea engleza. Dar vechile rudimente i-au fost suficiente pentru a înţelege că fusese salutat şi acest simplu amănunt i-a pricinuit o fericire inefabilă. A zâmbit, simţind pe umăr o mângâiere uşoară ca atingerea unei aripi de fluture, şi a îndrăznit să deschidă ochii, nădăjduind să vadă miracolul.

Prin vălul somnului şi foamei, a izbutit să întrezărească o tânără cu o aură curată şi limpede. În mâna dreaptă ţinea un coş de răchită, ca în poveşti, şi, ca în basme, avea dinţii albi, egali, mai curând mici, părul lung şi negru ca nopţile fără curent electric din Havana; ochii ei verzi, ca speranţa că s-a trezit în altă dimensiune, l-au zguduit pe Martinez,

făcându-l să se salte stângaci pe marginea patului.

— *I'm Miriam.*

— Martinez.

— *Great!* Miriam s-a aşezat turceşte pe duşumea, fără să-şi facă griji că şi-ar fi putut murdări pantalonii strâmţi, din doc, şi şi-a pus coşul în poală. *How are you?*

A înţeles atât de repede că ea voia să afle ce mai face, că s-a întrebat dacă nu cumva se deşteptase într-adevăr într-o dimensiune în care cunoştea engleza. Ori poate că murise, iar faptele lui bune meritaseră raiul, a cărui limbă naturală era engleza, ca la cinema. Dar nu, cu tot entuziasmul pe care i-l trezea prezenţa surprinzătoare şi inexplicabilă a lui Miriam, continua să fie mort de foame, ars de sete şi soare, închis în ţarcul unei terase blestemate din Miami. Nici măcar n-a fost nevoie să se vadă, ca să-l copleşească ruşinea. Graţie ideii geniale a fratelui său, lăsase sacoul şi cravata în casă, avea cămaşa hărtănită şi crăcii pantalonilor rupţi aiurea (stângul sub genunchi, dreptul la jumătatea coapsei), aşa că pulpele slabe şi păroase îi rămâneau descoperite. Ridicolul a devenit şi mai insuportabil când ruşinea l-a obligat să lase privirile în jos. Izmenele, care fuseseră gri şi avuseseră un elastic bun cândva, cădeau acum moi şi jegoase, ca pantalonii lui Chaplin. Colac peste pupăză, mâna lui dreaptă era prizoniera unui ghips scârbos. Arăta probabil ca un cerşetor ori, mai rău, ca o sperietoare de ciori. Miriam, în schimb, era ca o păsăruică prietenoasă pe care, desigur, n-o speriase şi căreia nici nu-i făcuse silă.

— Ai em okey, a răspuns, străduindu-se să vorbească pe îndelete, amabil, ca eroul pozitiv dintr-un *western,* când se adresează unei albe.

— Ţi-e sete, *right*? a întrebat ea.

Şi-a trecut automat limba peste buzele crăpate. Îi era la fel de sete ca în vis, dar nu a uitat că una dintre principalele lui îndatoriri pe terasă era să se deshidrateze.

— Ies, a zis, scotocind printre amintiri şi scoţând vorbe dezlânate, ca un copil, pero ai can't... A făcut o pauză, incapabil să-şi aducă aminte cum se zicea a bea şi a hotărât să încheie la nimereală: Apă nau.

Ea a izbucnit în râs, Martinez s-a prins că, oricum, el era indianul şi a simţit că-i luau foc obrajii.

— *Oh, you're so sweet,* a spus ea imediat.

Vechile lecţii de engleză depuseseră în mintea lui Martinez un soi de zaţ, din care a scos că *sweet* voia să zică dulce, iar *you're* tu eşti. A zâmbit, încântat ca un căţel, iar Miriam a scos din coş un termos şi a turnat un degetar de lichid în capacul care servea şi de pahar.

— *Tea,* a spus.

El a deschis gura ca un porumbel. Ea i-a umezit uşor buzele, iar el a oftat, simţind că răcoarea binecuvântată a ceaiului îl împăca iar cu lumea.

— Încă.

Ea a umplut paharul, înainte de a i-l întinde. Fiindbă avea dreapta în ghips, l-a luat cu stânga şi l-a ţinut câteva clipe, savurând certitudinea că, în sfârşit, putea să-şi potolească setea; brusc, l-a dat tot pe gât.

— *What's wrong with your hand?*

„Hand", s-a gândit, simţind că vorba îi suna cunoscut, şi, brusc, i-au venit în minte vorbele unui cântec pe care îl dansase cândva, cu Idalys în braţe: „Put iur hand on mai şulder". „Mână!", a exclamat în gând şi i-a arătat lui Miriam

falangele murdare care abia de-i ieşeau din ghips.

— Degiute ropteus.

— *What?*

Îl privea saşiu, ca în desenele animate. Scociorând în memorie, şi-a amintit alt cântec, un vechi truc cu care copiii învăţau să numere în engleză.

— Uan, tu, tri… Tri! a exclamat. Tri degiute ropteus!

Miriam a dat din umeri şi a zâmbit, arătând că nu pricepea, a scos un sandviş din coş, iar el i l-a smuls din mâini şi l-a hăpăit, ca şi cum foamea i-ar fi anihilat orice urmă de bună-cuviinţă.

— Senchiu. Nu terminase de înghiţit, dar a simţit că se purta ca un sălbatic şi a adăugat: Perdoun.

— *What?*

„De ce nu înţelege?” s-a întrebat, convins că întâi spusese degete rupte, şi acum pardon într-o engleză clară. Ori poate că nu? Şi-a repetat vocabularul sărac, până a găsit ceva care i s-a părut salvator.

— Eschiuze muâ.

— *What?*

A înţeles pe loc că vorbise un soi d*epatois*[13]*,* moştenirea cursului scurt de franceză urmat cu mulţi ani în urmă, şi-a recunoscut înfrângerea şi a încercat să-i zică ce simţea, făcând unul dintre rarele gesturi la care se pricepea: a dat din urechi ca paiaţa. Încântată, ea a izbucnit în râs – pe fiecare obraz i s-a ivit o gropiţă – şi a încrucişat braţele, relaxată, parcă pregătindu-se să asculte o poveste lungă.

— *Tell me something about Cuba,* a zis.

După câteva clipe, a priceput că-i cerea să-i spună ceva

13 Dialect (fr.).

despre Cuba, dar nu-i putea împlini dorinţa cu niciun chip. Nu ştia cum să înceapă, ca să nu mai vorbim că în engleză nu putea încerca, aşa că a privit-o dând din cap.

— *Please.*

Rugămintea era dulce ca amintirile care s-au năpustit brusc asupra lui, biciuindu-l cu un dor instantaneu.

— Cuba, a suspinat. Ce mult aş vrea să fiu acolo, cu soţia mea.

Ea a clipit din ochi, străduindu-se din greu, dar inutil să-l înţeleagă. Iar el a căutat mult şi bine în cufărul cu vorbe pierdute.

— Uaif, a zis, în cele din urmă, unind arătătoarele celor două mâini: Kiuba, mai uaif şi io, understan?

— *Oh, yeah!* Ochii verzi ai lui Miriam scânteiau de entuziasm. *Does she love you?*

Martinez a oftat din rărunchi şi a rămas uimit. „Lof” era o vorbă foarte limpede, aproape universală; de astă dată o înţelesese pe Miriam la fel de iute şi amar pe cât a răspuns.

— Nou, şi nou lof mi.

Fata a roşit; poate se ruşina că abordase ceva intim. Dar l-a privit în ochi, cu nările fremătând, de parcă nu putea renunţa la povestea de iubire.

— *And...* A mai făcut o pauză şi brusc s-a lăsat învinsă de curiozitate... *de you love her?*

Fără să vrea, Martinez şi-a amintit de Beatles: *And I love her* fusese cântecul poveştii lui de iubire cu Idalys. N-a fost nevoie de niciun efort ca să priceapă întrebarea, dar a hotărât să tacă. La urma urmelor, cine era fata aia care îl privea fără întrerupere, clipind din ochi? Cu ce drept se ivea pe nepusă masă, ca să-l întrebe nici mai mult nici mai puţin

decât despre Idalys şi pasiunea care îl înnebunise, făcându-l să fugă prin ţări necunoscute, şi-l închisese pe’terasă, cu obligaţia fermă de a se prăji la soare?

— Ies, a spus şi, uimit, s-a auzit şoptind surd, ca pentru sine: Ai lof her o grămadă.

Miriam i-a trecut încetişor arătătorul peste obraz şi i-a şters o lacrimă.

— *Please. Don’t be sad. Okey?*

— Okey, a acceptat, fără să înţeleagă că *sad* voia să zică trist, cu toate că-l copleşise o tristeţe imensă.

— *More tea?* a întrebat, decisă să schimbe vorba. *Yes,* a spus fără să aştepte răspunsul. A umplut paharul şi a scos din coş alt sandviş. *And another sandwich.*

I le-a dat pe amândouă. Le-a luat tăcut, dar n-a înghiţit nimic, deşi foamea şi setea îl chinuiau neîncetat. Ea s-a ridicat în picioare, şi-a scuturat praful de pe pantaloni, lovindu-se cu palmele peste şolduri şi pulpe, iar el a înţeles că avea să plece imediat şi s-a temut că n-avea să mai vină niciodată. Cum s-o roage să nu plece? Şi, în orice caz, cum să i-o zică? Şi-a dus mâna în ghips la frunte şi i-a venit o idee salvatoare. Da, jocul vechi, Monopolly, începea cu gou, iar oamenii avansau trecând prin gou.

— Nou gou, a izbutit să bâiguie, te pliz.

— *It’s halfpast six,* a spus ea, arătându-i cesuleţul de la încheietura mâinii. *And I have to go to work right now.*

S-a ridicat în capul oaselor, cu palma mâinii stângi deschisă şi întinsă, ca un poliţist de la circulaţie, hotărât s-o oprească, şi s-a întrebat ce-i spusese. „Uork”, a izbutit să-şi spună, a munci, şi a lăsat să-i cadă mâna, incapabil să-i explice că zânele din basme nu munceau.

— *HI come back tomorrow,* l-a liniştit, sărutându-l scurt pe bărbie. *Waitfor me, okey?*

— Okey, a acceptat, ca un copil învins.

A umplut cu ceai două păhărele din plastic, i-a mai întins un sandviş, a pus termosul gol în coş şi s-a dus spre capătul balustradei.

— *Bye, bye.*

S-a oprit în arcada fără canat a terasei, amintindu-şi că îi era strict interzis să treacă în zona deschisă. Ajungând la capătul scării în spirală, ea i-a făcut cu mâna şi s-a pierdut pe trepte în jos, iar el a simţit că-l lăsau picioarele. Abia a putut să se întoarcă şi să se arunce pe spate în patul de campanie. Poate n-avea s-o mai vadă niciodată. Probabil că Miriam n-avea să mai vină, scârbită de imaginea lui: un soi de sperietoare de ciori care, în plus, începea să miroasă urât, a hoit. După câteva minute, s-a gândit că poate fata nici nu exista. Poate visase. Asta-i, poate era nebun şi-şi inventase o minune de bunătate şi frumuseţe, ca să-şi aline setea, singurătatea şi foamea. Ei bine, poate aşa şi era. Dar, atunci, de ce inventase o fantomă care vorbea englezeşte? Un înger păzitor cu care abia de reuşea să se înţeleagă? Poate fiindcă murea după filme, după Elvis, Rollings şi Beatles. Sau pur şi simplu fiindcă era la Miami. Oare chiar o inventase?

Atunci, putea s-o recreeze mereu, ori de câte ori voia. Uan, tu, tri! a zis şi a închis ochii, invocând-o, prestou! Nici n-a apucat să simtă mirosul de migdale al fetei, că a şi redeschis ochii, ştiind dinainte că nu răspunsese chemării lui. A, ce n-ar da s-o aibă iar în faţă şi să-i povestească aventura lui! Poate aşa izbutea să se înţeleagă pe sine. S-a

aşezat pe pat şi a început să mănânce sandvişul şi să soarbă ceaiul, sperând s-o aducă iar, dar n-a obţinut niciun rezultat. Aşa că s-a hotărât să-şi amintească pentru Miriam întâmplările din noaptea când îi ajunsese cuţitul la os, în speranţa că avea să afle sensul încâlcitului joc al întâmplării.

Idalys plecase imediat cu Jesús şi prietenii turişti, lăsându-l pierdut, ca pe un câine fără stăpân. Deşi, după câştig, noaptea inaugurării Tocăniţei fusese un adevărat succes, nu reuşise nici măcar s-o facă pe Stalina să-l ierte. Aşa că plecase acasă cu coada între picioare, presimţind o nenorocire pe care nu se simţea în stare să o desluşească. Până la debarcader, crezuse că nenorocirea, care îi gâfâia în ceafă, avea legătură cu Fredesvinda. Poate voiau să i-o fure. Ştia, din experienţa neplăcută a unui coleg de serviciu, *că.* Hoţii de biciclete erau extrem de brutali. Întindeau o frânghie de-a latul străzii întunecoase, la înălţimea roţii, a ghidonului ori chiar a grumazului bicicliştilor, după înălţimea acestora. Apoi aşteptau ca ei să se împiedice, să cadă în nas ori să-şi rupă gâtul. Să fure de la unul cu capul spart ori gâtul rupt era floare la ureche; în fine, dacă victima nu se rănea şi nu se lăsa furată, îi veneau definitiv de hac. Era imposibil să le eviţi atacurile, fiindcă Havana aproape că nu mai avea iluminat public, iar pe imensa majoritate a străzilor domnea întunericul, ca în gură de hoţ.

Când ajunsese, în cele din urmă, la *Avenida* del Puerto, una dintre puţinele străzi luminate din oraş, Martínez credea că evitase nenorocirea. În depărtare, şalupa de Casablanca dădea zor să ridice ancora, aşa că hotărâse să facă ce-o şti şi să o prindă, scutindu-se de orele

insuportabile de aşteptare pe chei. De unde să ştie că tocmai aşa avea s-o păţească? s-a întrebat, terminând sandvişul. A mai luat o gură de ceai şi a privit pe cerul în amurg un nor rozalb în formă de vrabie, care se îndrepta molcom spre Cuba. Cum de avusese putere să fugă? E adevărat că mâncase bine la Tocăniţă, dar nu era mai puţin adevărat că-şi petrecuse seara făcând naveta între bucătărie şi salon şi că, în zori, când călărea pe Fredesvinda spre şalupă, genunchii începuseră să-i tremure. Nu dăduse, totuşi, înapoi, căci nu suporta să piardă chiar în noaptea când Idalys îl trăda, ca şi cum de rezultatul cursei depindea ce-i mai rămăsese din orgoliu. Deodată, motorul şalupei, al cărei nume era *Noul Răsărit,* scosese un sunet răguşit, iar apa stătută din golf începuse să mişte sub elicea lui. Era la vreo zece metri de navă şi simţise că i se tăia răsuflarea, dar tot mai găsise puteri să strige înspăimântat: „Aşteptaţi, ce mama naibii!” Ghinionul lui fusese că timonierul era cumsecade şi-i făcuse favoarea de a-l aştepta.

Şi-a amintit de victoria prizărită, care avea să se transforme neîntârziat în eşec, şi s-a frecat pe burtă mulţumit, fiindcă era prima oară de când stătea pe terasă că nu simţea nici sete, nici foame. Dar imediat l-a lovit nevoia furioasă de a se spăla pe dinţi şi şi-a zis că mulţumirea nu dura şi de multe ori în ea se ascundea germenele nefericirii. Unde ar fi acum, de pildă, fără fatalitatea de a fi oprit *Noul Răsărit?* N-avea niciun sens să-şi pună o asemenea întrebare, şi-a zis, întinzându-se în pat, cu faţa spre cerul cenuşiu-roşcat. Ce mai, făcuse imposibilul să prindă şalupa şi, în pofida oricărui pronostic, îşi atinsese ţelul, ca şi cum aşa îi fusese scris. Urcase gâfâind, cu

Fredesvinda în spate, şi o rezemase la tri- bord, dar, când se dusese să se aşeze, se împiedicase şi fusese gata să cadă, fiindcă *Noul Răsărit*, care începuse să se legene iar, plecase imediat. În sfârşit, se aşezase pe o banchetă, foarte aproape de timonier şi de bicicletă, lângă o adolescentă mulatră, însărcinată şi lenevoasă, cu o burtă mare şi ascuţită, care părea să aparţină altui trup, şi lângă mama ei, o negresă bondoacă, zdravănă ca un trunchi de copac, care făcea pe sfânta, aşa că purta numai haine – pantofi, ciorapi, rochie, basma şi şal – de un alb imaculat, care străluceau sub ghirlanda de lumini ce dădea *Noului Răsărit* un vag aer de car alegoric. În faţa lor, trei muzicanţi tineri cântau *Lacrimi negre.* Era a doua oară în doar câteva ore că Martinez asculta acel soi de imn al beţivilor cubanezi, ceea ce i s-a părut de rău augur, deşi ştia că era firesc să auzi acel cântec în zorii Havanei. Solistul, un mulatru năsos, înalt şi deşirat, cu un glas fonfăit, puternic şi ascuţit ca tăişul unui cuţit, atacase refrenul graţios şi dezinvolt. Martinez îşi amintise de Idalys şi strofa ingenuă i se înfipsese în inimă. „Vrei să mă părăseşti, / Şi nu vreau să sufăr; / Cu tine sunt sfântă, / Chiar dacă o să mor.”

Era uşor de cântat, se gândise Martinez, iar el era dispus s-o urmeze pe Idalys cu orice preţ, deşi nu reuşea nici măcar să-şi închipuie cum s-o facă să vină acasă fără taxime- trist. Deoarece cântecul trist, pe care, în mod paradoxal, cubanezii obişnuiau să-l cânte vesel, nu-i dădea niciun răspuns, Martinez îşi îndreptase atenţia spre muzicanţi. Păreau beţi şi, cu toate că tunsoarea trăda militarii din ei, purtau haine civile, fiind probabil în permisie; în orice caz, qântau la instrumente şi din voce cu o bucurie

care lui i se păruse excesivă, nelalocul ei şi plină de încordare. Când ajunseseră la mijlocul şenalului îngust al golfului, chitaristul şi cel care agita nişte *maracas* lăsaseră instrumentele pe o banchetă şi începuseră să danseze; profitând de mişcarea lor, solistul scosese din buzunarul sacoului o daltă pentru spart gheaţa. Martinez observase întreaga operaţiune şi pricepuse că acea unealtă era o armă; ar fi avut timp să i-o ia, dar nici măcar nu încercase, fiindcă nu izbutise să înţeleagă imediat ce naiba voia să facă solistul cu ţeapa aceea ascuţită ca un pumnal. Dacă i-ar fi intuit intenţia de a deturna şalupa, obligând-o să vireze spre Statele Unite, se întreba acum, în faţa cerului de nepătruns al nopţii care domnea deasupra Floridei, oare ar fi fost în stare să-l lovească scurt în încheietura mâinii, să-i ia arma improvizată, să-l pocnească cu ea şi să ţipe: „Staţi potoliţi, ce naiba! Urmează ruta, căpitane, nu s-a întâmplat nimic!”? Nu, şi-a zis, observând cum lumina tot mai puternică a Căii Lactee înghiţea, în cele din urmă, strălucirea Luceafărului de noapte, chestii de-astea făceau doar tipii ca James Bond ori generalul Arnaldo Ochoa; niciodată unii ca el, care îi privise stupefiat pe cei doi muzicanţi dansând, care se năpustiseră, aparent beţi, asupra grănicerului şi-i luaseră arma automată, fără ca acesta să opună nici cea mai mică rezistenţă, în vreme ce solistul se proptea în cârca timonierului, care continua să supravegheze atent mersul şalupei, nedându-şi seama de adevărata pricină a agitaţiei, îl lua de gât cu braţul stâng şi îi proptea dalta în rinichi.

— Stinge luminile şi ia-o spre State!

În faţa primejdiei, Martínez se ghemuise, iar prin minte îi

trecuse doar că, dacă deturnarea *Noului Răsărit* reuşea, n-a- vea să poată ajunge acasă în zori, când Idalys avea să vină cu Jesús. Dar rămăsese ghemuit, uitându-se ba la unghia foarte lungă şi dată cu ojă cu care chitaristul gâdila trăgaciul armei automate, îndreptată spre pasageri, ba la uimirea timonierului, care deschidea şi închidea gura în tăcere, ca un peşte abia scos din apă.

— M-ai auzit? Solistul îl împungea uşurel drept în rinichi. Ia-o p-acolo pân' beznă spre nord, că nu păţeşti nica!

Tot căscând şi închizând gura, timonierul stinsese puţinele lumini de pe şalupă şi ieşise în larg. Solistul se întorsese către pasageri şi dăduse nas în nas cu gura armei automate.

— Lasă jos jucăria, Tony! ţipase, mirat. Celălalt îi dăduse imediat ascultare, iar solistul dusese mâinile pâlnie la gură, fără să arunce dalta: Ascultaţi bine cu toţii, acilea n-o să fie nica! Ne'cem la Miami şi gata!

— A, nu, io vreau să nasc în Cuba! protestase tânăra însărcinată, îmbrăţişându-şi pântecele.

— Nu fi proastă, Miosotis, nimănui nu-i trece aşa ceva prin minte! o certase maică-sa, aruncând un surâs sfios muzicanţilor şi pasagerilor.

— Sstt! făcuse solistul.

Martinez observase că tipul avea buza de jos groasă şi uşor lăsată, de parcă sufla în saxofon, ochii mari şi umflaţi, în care se citea o autoritate de neînfrânt, rod al disperării. Se lăsase o tăcere grea, abia spartă de sforăitul surd, neregulat şi neliniştitor al vechiului motor al şalupei, care continua să navigheze prin beznă, în lumina slabă a lunii. Stupefiat, Martinez privise zidul colonial lung al fortăreţei La

Cabana, care rămânea în urmă ca în vis, la fel de ireal cum i se profila acum în memorie acel episod. Ce împrejurări trebuise- că să coincidă pentru ca el să urce pe puntea *Noului Răsărit* tocmai în zorii acelei zile? Toate cele pe care le rememorase pe terasă, dar mai ales trădarea lui Idalys. Dacă ar fi plecat împreună de la Tocăniţă, n-ar fi putut pedala atât de iute şi ar fi ajuns târziu pe chei, aşa că ar fi aşteptat altă şalupă, şi n-ar fi avut nimic de-a face cu deturnarea în virtutea căreia *Noul Răsărit* intra în amintire prin şenalul golfului, iar el privea cum Castillo de los Tres Reyes del Morro se depărta sub privirile lui ca o corabie gigantică, pusă pe uscat, învăluită în lumina ireală a lunii pline.

Brusc, staţia radio de pe şalupă fluierase ascuţit. Simţise cum i se înfiora pielea din cap până în picioare şi se surprinsese uimit închinându-se, deşi niciodată nu fusese catolic practicant.

— Şalupa *Noul Răsărit*, cu destinaţia Casablanca, spusese o voce seacă, deformată de paraziţi. Aici Direcţia Generală de Pază a Frontierelor. Informează de ce ai schimbat traseul stabilit. Repet. Informează de ce ai schimbat traseul stabilit. Recepţie.

Huruitul enervant al paraziţilor continuase; Martinez îşi auzise scrâşnetul insuportabil al dinţilor, aidoma celui pe care, în copilărie, învăţătoarea îl făcea pe tablă, zgâriind tabla cu creta.

— Ce fac? întrebase timonierul, un tip uscăţiv, cu pielea închisă la culoare, atacată de sarea mării.

— Răspunde-i. Ameţeşte-l. Spală putina, poruncise solistul.

Şi-i făcuse cu ochiul lui Tony, care îndreptase iar arma automată spre pasageri. Femeia însărcinată ţipase ascuţit, aidoma staţiei radio.

— Mamajuana, cred că vine! zisese, întorcându-se spre maică-sa.

— Vai, Miosotis, nu acum!

— Am… o femeie însărcinată la bord, informase timonierul cu voce şovăielnică. Recepţie.

— Şi ce? Recepţie.

Timonierul îl privise rugător pe solist, care ridicase ţepuşa şi desenase în văzduh câteva cercuri concentrice, po- runcindu-i astfel să încerce să mai câştige timp.

— Stă să nască. Recepţie.

Pe Martinez începuseră să-l doară spatele şi încheieturile de ghemuit ce stătea şi hotărâse să-şi schimbe fără zgomot poziţia.

— În larg nu-s spitale. Recepţie.

— Aşa-i. Recepţie.

Solistul îl trăsese pe cârmaci de cămaşă, îi băgase vârful daltei în beregată şi acoperise vechiul microfon cu cealaltă mână.

— Stăpâneşte-te, îi şoptise la ureche.

— Eşti beat, omule? întrebase, năucit, grănicerul. Recepţie.

Fără să slăbească apăsarea ţepuşei, solistul se holbase şi mai abitir, parcă avertizându-l, şi clătinase încet şi semnificativ capul.

— Nu. Recepţie.

Lui Martinez i se păruse că-l băgau de viu într-un film de care îi depindea viaţa şi-şi astupase urechile, nemaiputind

suporta încordarea de a asculta fluieratul neîntrerupt şi insuportabil, paraziţii incomozi ai transmisiei şi zgomotul ritmic făcut de motorul şalupei, care îi sunau în cap.

— *Noul Răsărit!* ţipase hotărât şi ameninţător altă voce. Sunt maiorul Abel Prieto, de la D.G.P.F. Îţi ordon să te întorci imediat în port. Recepţie.

Tonul fusese atât de dur, că Martinez auzise, deşi îşi astupase urechile. Lăsase mâinile în jos, începuse să-şi trosnească degetele şi să râdă, de nervos ce era, imitând în sinea lui felul cum pronunţase maiorul Prieto acronimul Direcţiei Generale de Pază a Frontierelor: degepefe, degepefe, degepefe.

— Băieţi, vă rog! zisese grănicerul dezarmat, un tip gras şi asudat, care părea incapabil să privească pe cineva în faţă. Întoarceţi-vă în patrie, nu păţiţi nimic, spuneţi că a fost o glumă şi nu păţiţi nimic! Revoluţia noastră e generoasă!

— Da, chiar aşa! exclamase Miosotis, parcă trezită din letargie. Uite ce-i, vreau să nasc în Cuba!

— Taci, Miosotica, pentru numele lui Dumnezeu! zisese Mamajuana.

Timonierul privise rugător la solist, care clătinase iar din cap, sigilându-şi buzele cu arătătorul. Vocea maiorului Prieto tunase iar.

— *Noul Răsărit*, îndeplineşte ordinul ori trimitem imediat o unitate de suprafaţă în urmărirea voastră! Recepţie!

Solistul bătuse de câteva ori cu ţepuşa în roata cârmei, în ritmul spontan al unei rumbe, şi se întorsese spre oamenii lui.

— Deci?

Muzicanţii schimbaseră iute priviri între ei. Tony,

chitaristul, mângâia arma automată, lăsând o urmă de sudoare pe brunaj.

— Deci… nu? Mă-nţelegeţi, nu, Miguelon şi Juvencio?

Încordarea amintirii era atât de mare, că Martinez s-a dat jos din pat şi a început să se plimbe pe terasă cu mâinile la spate. Cum să explice, cum să-i nuanţeze lui Miriam, de pildă, chiar dacă, să presupunem, ea ar fi vorbit spanioleşte, sensul implicit al frazelor lui stângace şi fără noimă? Nici Miguelon şi nici Juvencio nu-l delegaseră pe Tony, nici acesta pe ei, şi niciunul nu spusese nici că da, nici că nu, dar emanau totuşi un soi de electricitate în care fremăta hotărârea, concretizată imediat într-un al doilea schimb de priviri. Miguelon, solistul, s-a aplecat spre microfonul vechi, care atârna din tavanul ambarcaţiunii la capătul unui cablu lung care fusese cândva negru şi acum era cenuşiu.

— Miami ori moartea!

Martinez a izbucnit în râs, amintindu-şi acele vorbe, şi brusc a tras un picior în rezervorul cu apă de mare, furios pe propriile-i hohote. Cum de ieşise din aparenta nepăsare a muzicanţilor un răspuns atât de cutremurător? Cum să-i desluşească lui Miriam, de pildă, mândria lor stupidă în faţa sinuciderii? Era culmea culmii culmilor. Numai că atunci, pe şalupă, n-a- vusese curajul să zică nici pâs; stătuse ghemuit, încercând să ocupe cât mai puţin spaţiu posibil, până când un nou şi surprinzător strigăt al femeii gravide îl înspăimântase.

— Iar, Miosotica? Mamajuana îşi plimbase jur-împrejur privirea neliniştită, cerând parcă ajutor, zărise trusa de pe grătarul bicicletei şi literele brodate pe buzunarul de la

piept al halatului lui Martinez şi-l privise rugător: Ah, ajut-o, doctore, te implor, pentru numele lui Dumnezeu!

De ce acceptase să se implice? s-a întrebat, reluându-şi plimbarea pe acoperiş, învăluit în lumina lunii. De ce n-avusese forţa, inteligenţa ori onestitatea de a răspunde direct „îmi pare rău, doamnă, sunt dentist”, şi basta? Adevărul e că, în adâncul sufletului, îşi dorise mereu să fie medic, dar n-avusese curajul nici să încerce, de frică să nu dea chix la studii, nici să-şi accepte frustrarea şi laşitatea. Era atât de fericit când îl confundau cu un medic, că nu se simţea în stare să spună adevărul, chiar dacă pe şalupă, cel puţin, ştiuse imediat că nimerise în cursa întinsă de propriu-i orgoliu.

— Să vedem, doamnă. Nu promit nimic, zisese şi nu-i dăduse prin minte decât să se aplece peste Miosotis, care respira agitat, şi să-i pună mâna pe fruntea rece de sudoare.

— Are cumva febră? întrebase Mamajuana.

— Nu, răspunsese. Privise în ochii tinerei gravide, albi şi blânzi ca ai unei mieluşele, şi, într-un acces de disperare, hotărâse s-o hipnotizeze, ca pe unii pacienţi: Stai liniştiiită, femeeeie, liniştiiită, calmăăă. Miosotis începuse să se relaxeze. Sub privirile tuturor, Martinez se simţise fericit ca un magician şi insistase convins: Liniiiştitătă. Nuuu se întâââmplăăă niiimiiic.

Tratamentul improvizat dăduse la iuţeală roade atât de bune, că acum a hotărât să se autohipnotizeze, reducând tensiunea provocată de amintirea deturnării. „Liniiiştiiit, Martíííneeez, nuuu se întâââmplăăă niiimiiic”, şi-a zis. Dar vorbele nu l-au prea ajutat; zgomotul asurzitor şi

ameninţător al navei puse de Direcţia Generală de Pază a Frontierelor pe urmele *Noului Răsărit* i-a copleşit amintirile, chinuitor ca un infarct. De- gepefé, şi de astă dată nici măcar nervos, putea foarte bine să-i ucidă după pofta inimii, ca pe nefericiţii care încercaseră cu doar câteva zile înainte să deturneze feribotul *13 Martie*, la fel de vechi şi de domol ca *Noul Răsărit.* Martinez ştia la perfecţie povestea, pe care locuitorii de pe ţărmul Casablancái şi-o trecuseră în şoaptă din gură în gură. O navă a De- gepefé măturase cu apă dintr-un furtun sub presiune coverta lui *13 Martie*, de pe care autorii deturnării şi familiile lor cereau îndurare. Dar nici vorbă. Zeci de bătrâni, femei şi copii căzuseră în apă, nava trimisă de Degepefé lovise vechiul feribot chiar pe mijloc, rupându-l în două, iar echipajul ajunsese pe fundul oceanului. Oare aveau să trăiască şi ei o asemenea tragedie? se întrebase Martinez, uitând de Miosotis şi luând poziţia fetală, când auzise motorul vasului răsunând tot mai aproape.

— Atenţie, *Noul Răsărit*! răsunase vocea metalică a maiorului Prieto, deformată de vechea staţie radio de pe şalupă. Opreşte ori te abordăm!

Spaima întunecase chipurile pasagerilor. Grănicerul, a cărui faţă devenise cenuşie, li se adresase muzicanţilor cu glas tremurător:

— Predaţi-vă, băieţi! Patria are nevoie de cântăreţi ca voi!

Rugămintea căzuse în gol. Lui Martinez i se păruse că

Noul Răsărit naviga sub un clopot pneumatic, în tăcerea alcătuită din fluierături parazite insuportabile.

— Sergent, pregăteşte mitraliera! ordonase maiorul Prieto. Tragem în ei.

— Nu vă băgaţi în belea!

— Ce-ai zis, sergent?

Chiar asta zisese, şi-a amintit Martinez, un spontan şi neîncrezător „nu vă băgaţi în belea”. Dar Prieto repetase întrebarea, tăioasă ca un glonţ.

— Ce-ai zis?

— Sunt cubanezi, ca dumneavoastră şi ca mine, se scuzase sergentul, uluit. Nu putem trage în ei.

— Cine fuge din patrie nu-i cubanez! proclamase Prieto. Pregăteşte arma!

Receptorul radio al şalupei transmisese huruitul enorm al instalării mitralierei, iar Martinez ridicase capul, atras de primejdie ca fluturele de lumină. Grănicerul o luase la fugă spre pupa *Noului Răsărit*, de unde se zăreau, încă departe, luminile de poziţie ale navei urmăritoare.

— Eu sunt revoluţionar! exclamase. (Nu strigase în microfon, iar vocea i se pierduse în vânt.) Mie să nu-mi faceţi nimic! Eu sunt revoluţionar!

Răsunase prima rafală; gloanţele trasoare sfâşiaseră bezna ca nişte flegme mici şi galbene, smulgând aşchii din catargele subţirele ale *Noului Răsărit.*

— Fir-aş să fiu, asta-i pe bune! exclamase uluit Miguelon, solistul. Pe burtă, mânca-v-aş, pe burtă!

Martinez s-a întins pe dalele încă fierbinţi ale terasei, doar ca să retrăiască spaima care îl lovise pe podeaua udă a şalupei şi să simtă bucuria de a se şti, totuşi, viu. Aproape întinsă pe banchetă, ca şi cum nu se putea clinti din cauza primejdiei, Mio- sotis striga iar şi-şi desfăcea picioarele.

— Vai, cred că vine! ţipase, apucându-şi mama de braţ.

Mamajuana rămăsese aşezată, apărându-şi fiica şi având

grijă să nu-şi murdărească hainele albe.

— Nu acum, Miosotica, mai stai niţel! Lăsase privirea în pământ şi-l privise rugător pe Martinez: Ajută-mi-o, doctore, de sufletul maică-tii!

Se lăsase pe vine lângă banchetă, îşi ştersese mâinile pe pantaloni şi o apucase pe Miosotis de încheietura mâinii, unde pulsul bătea frenetic.

— Liniştiiitääă, zisese cu glas încordat; îşi simţea gura uscată şi amară. Nuuu se întâââmplääă niiimiiic.

Tunetul celei de-a doua rafale îl făcuse să tresară, să se ridice şi să se întindă pe jos, dar cu ochii pe Miosotis, care îl privea tremurând. Din lemnărie săriseră alte aşchii, iar două gloanţe se înfipseseră în carenă, deschizând apei mici căi de acces în *Noul Răsărit.*

— Ne ducem naibii! spusese timonierul.

Pe Martinez îl miraseră cumpătarea cu care tipul vorbea şi faptul că stătea în genunchi la post, păstrând direcţia şalupei. A treia rafală atinsese iar catargul. Deznădăjduită, Mamajuana se ridicase, îşi potrivise şalul alb ca lacrima şi-şi dusese mâinile pâlnie la gură.

— Nu mai trageţi! ţipase, apoi se întorsese spre Miguelon, care stătea întins pe podea, cu ţepuşa în mână. Şi voi, pre- daţi-vă, mama voastră, că-mi vine nepotul pe lume!

Chiar atunci, motorul navei urmăritoare încetase să se mai audă.

— Ce-i, pilotule? Vocea maiorului Prieto plesnea de disperare. De ce oprim? Ce se întâmplă?

Martinez se săltase în coate, privind cum se depărtau de ei luminile de poziţie ale ambarcaţiunii trimise de Dejepefe.

— S-a stricat motorul, tovarăşe maior!

— Cum s-a stricat, pilotule? Ce-i aia s-a stricat? Trage fără oprire, sergent!

Miosotis uriaşe din nou, iar Martinez se lăsase pe podea doar cu câteva clipe înainte ca altă rafală de mitralieră să răsune în noapte, ridicând valuri mici la tribordul *Noului Răsărit.*

— Iete-aşa, s-a rupt, tovarăşe maior!

Martinez s-a ridicat de pe podeaua terasei, şi-a trecut mâna stângă peste coatele care îi ardeau uşor şi şi-a netezit barba, reluând plimbarea pe lângă balustradă. Oare motorul navei trimise de Degepefe se stricase cu adevărat ori fusese doar o stratagemă a pilotului, ca să pună capăt urmăririi absurde, aşa cum îi povestiseră când, ca un imbecil ce era, revenise în Cuba, după deturnare? Oare era adevărat că pe bietul pilot îl executaseră, acuzându-l de trădare de patrie? N-avea cum să afle, căci despre aşa ceva presa nu scrie niciodată, iar el n-avea, în orice caz, nicio vină, şi treptat i-a revenit senzaţia tulburătoare de nelinişte, neîncredere şi bucurie pe care o avusese când *Noul Răsărit* se depărta de ambarcaţiunea trimisă de Degepefé.

— Nu mai trag... Cred că i-am băgat în mama mă-sii, zisese Tony, chitaristul, dând să se ridice.

— Uşurel, bătrâne! Juvencio, cel cu *maracas,* îl apucase de-un braţ şi îl obligase să rămână întins pe jos. Stai cuminţel-cuminţel, să nu fie o capcană.

Ipoteza plutise vreo două minute peste ei, ca o ameninţare, dar, când nava urmăritoare informase baza că avea motorul avariat şi era în pană, un oftat colectiv de uşurare izbucnise pe *Noul Răsărit.* Miguelón se ridicase

dintr-un salt, fluturând dalta de spart gheaţa ca pe un stindard.

— Le-am venit de hac! uriaşe, uluit şi parcă nevenindu-i să creadă, imitând vocea naratorului dintr-un roman de aventuri, încropită de un sintetizator. Aprinde luminile, cârmaciule!

Timonierul se ridicase, dând ascultare ordinului. Martinez şi-a amintit în bezna de pe terasă că, de cum se aprinsese, ghirlanda şovăielnică de beculeţe de pe *Noul Răsărit* îi păruse strălucitoare ca un soare. Un fior de bucurie îi străbătuse pe pasageri, care se ridicaseră, îmbrăţişându-se şi sărutându-se. Gata să plângă de bucurie, grănicerul le zisese muzicanţilor:

— Mulţumesc, băieţi, mulţumesc! Şi le făcuse un gest obscen cu braţul urmăritorilor frustraţi. Trăiască libertatea, ticăloşilor! Miami ori moartea!

Martinez şi-a netezit iar barba, amintindu-şi câtă neîncredere îi trezise convertirea grănicerului, atât de diferită de atitudinea senină a pilotului, care scosese o cutie ruginită din dulăpiorul de lângă cârmă şi o dăduse în spate.

— Cineva să scoată apa, zisese.

Chiar atunci, Miosotis uriaşe iar şi el luase recipientul de la pilot, încercând să evite o nouă înfruntare cu propria-i ignoranţă, dar Mamajuana îl apucase strâns de braţ.

— Doctore, i s-a rupt apa!

Gravida desfăcuse spontan picioarele, contracţiile pântecelui ei erau vizibile şi tot mai dese. Martinez pusese cutia jos, îşi udase mâinile în apa care şiroia, le ştersese de pantaloni şi se aplecase asupra ei.

— Liniştiiităăă… Suuunteeem saaalvaaaţi; nuuu se

întâââm- plăăă niiimiiic.

— Dar… ce, eşti prost ori ce? îl luase la rost Mamajuana, stând în picioare lângă el cu mâinile în şolduri. Eşti medic sau nu?

— Sunt dentist, doamnă, recunoscuse cu un amestec de umilinţă şi orgoliu, care acum, retrospectiv, i s-a părut pur şi simplu ridicol.

Mamajuana îl împinsese şi-i luase locul.

— Trebuia să fi spus, mâncător de rahat ce eşti!

Era masivă şi negricioasă ca un trunchi de copac, îndemânatică şi binedispusă ca o infirmieră şi, cât ai clipi „îşi dez- brăcase fata de la talie în jos.

— Împinge, iubirea mamii.

Amintirea tonului ei duios i-a umezit ochii lui Martinez, care s-a trântit pe pat emoţionat şi fără putere ca şi atunci, când văzuse capul copilului ieşind dintre picioarele lui Miosotis, uitase că doar cu câteva secunde mai înainte Mamajuana îi zisese mâncător de rahat şi vrusese să facă ceva ca s-o ajute să nască.

— Aşa, iubirea mea, insistase Mamajuana. Nu-ţi fie teamă, iubirea mea.

Miosotis îi dăduse ascultare, reconfortată de încrederea pe care i-o trezea vocea Mamajuanei, iar Martinez rămăsese neclintit, privind miracolul, cu încrederea că prezenţa femeii era prea de ajuns pentru întâmpinarea nepotului. Parcă ajutată de Providenţă ori în posesia unei ştiinţe ancestrale, Mamajuana scosese hotărât şi calm nou-născutul, îl ţinuse într-o mână, tăiase cordonul ombilical dintr-o singură muşcătură, îşi scosese basmaua albă ca neaua de pe cap, ştersese meconiul de pe faţa copilului, îi

trăsese o pălmuţă peste fese şi îl privise între pricioare.

— E băiat, fata mamii! E băiat!

Copilul, o stafiduţă roz şi zbârcită, începuse să plângă. Mamajuana îl învelise delicat în şal şi-l arătase muzicanţilor. Miguelón îl privise buimac, neîndrăznind să-l atingă, şi brusc izbucnise entuziast, ridicând mâna dreaptă spre Tony.

— Asta-i! ţipase, bătând palma cu prietenul. Cocoş, băiat, bărbăţel!

— Băiat şi sănătos! îi întărise spusele Juvencio, cel cu *maracas.* Să se ştie, să se spună-n gura mare şi să se comenteze[14]la Miami şi la Havana!

Zâmbind bucuriei molipsitoare a muzicanţilor, Mamajuana pusese copilul între ţâţele tinerei, care tremura, întinsă pe banchetă, se aşezase lângă ea, îi ridicase delicat capul, i-l pusese pe picioarele ei şi începuse să-i şteargă sudoarea de pe frunte cu batistuţa ei albă.

— Dar ce frumos e, Miosotico, exclamase. O minune! Şi avem noroc, s-a născut în nord[15].

— Scuzaţi-mă, doamnă, intervenise Martínez, dar nepotul vi s-a născut în Cuba; suntem în apele Cubei.

Cine îl pusese să se bage în chestia aia cu care n-avea nici în clin, nici în mânecă? s-a întrebat, întinzându-se cu faţa în sus în pat, simţind că pleoapele îi atârnau tot mai greu şi nevoind nici măcar să se uite la stele.

— Tacă-ţi fleanca! Nepotul meu s-a născut la Miami, aşa zic eu, Juana Pérez în persoană! Mamajuana luase cutia ruginită de pe jos, o pusese în mâinile lui Martínez şi-i

14 Fraza parafrazează refrenul comic al unei emisiuni radiofonice satirice de succes, din Cuba: „Que se sepa, / Pero que no se comente" (Să se ştie, / Dar să nu se comenteze).

15 în America de Nord, adică în SUA.

poruncise cu dispreţ: Hai, scoate apă, scoate apă.

Vineri 24

S-a deşteptat speriat, ca în faţa unui pericol iminent, dar, recunoscând balustrada, s-a liniştit treptat. Oare câte ceasuri dormise? Poate tot atâtea cât durase leneşa călătorie a *Noului Răsărit* până la Key West. Avea cârcei la braţul cu care scosese apa în cursul călătoriei din vis. A căscat şi s-a dus la ţeava de scurgere, dar în faţa ei s-a abţinut să urineze. Îl înţepa vezica, dar voia să se bucure cât mai mult cu putinţă de plăcerea morbidă de a suferi de bunăvoie, ştiind că nimic nu-l împiedica să se uşureze, dacă voia. Înţepătura s-a accentuat, devenind aproape insuportabilă. Atunci s-a tras tot mai tare de barbă, ca să compenseze o durere cu alta. A atins echilibrul perfect, un soi de beatitudine risipită pe loc, dureros, în favoarea înţepăturii în vezică. Dar nu s-a înjosit să urineze imediat. Şi-a zis că a ceda fără luptă era o laşitate şi, tot trăgându-se de barbă, a început să-şi muşte buza inferioară. Graţie luptei primelor două dureri împotriva celei de-a treia, a atins alt echilibru şi a îndrăznit să-şi plimbe privirile peste zgârie-norii fantasmagorici din *downtown*, gândindu-se că o plăcere atât de dureroasă ca aceea nu se putea compara decât cu cea pe care trebuia s-o fi simţit însuşi Dumnezeu, înainte de a crea universul. Buzele i s-au umezit de sângele din muşcătură, iar surâsul pe care îl schiţase a devenit rictus. Îndoit de durere, a dus mâna în ghips la vezică. Încă nu, şi-a zis, are să se pişe când are să aibă chef, peste câteva clipe, cinci, a precizat, hotărât să-şi facă plăcerea de a număra în sens invers şi în engleză, ca în războaie şi în marile experimente ştiinţifice. „Faif, for, tri, tu şi, acum,

pentru că aşa vrea muşchii mei şi nu de altceva, uan!”

Şi-a scos stropitoarea, dar reţinuse atâta lichid, că nu l-a putut elimina pe loc. A simţit o arsură foarte puternică pe canalul urinar şi, deprimat, s-a cam ofticat, căci ştia că marea bătălie, experimentul ştiinţific genial, puterea-i divină, obţinută cu sacrificii şi dureri nenumărate, dăduse greş, ca şi el. Într-adevăr, ce puteai spune despre cineva care nu putea nici măcar să se pişe când avea chef? Era logic că asemenea tip nu-şi putea păstra nici nevasta, nici ţara. Toate i se întâmplau fără ca el să poată controla nici măcar ceva atât de intim şi personal, atât de absolut propriu ca urina, care a început să curgă când a vrut, strop după strop, producându-i o arsură atât de rea, că l-a obligat să sară de pe un picior pe altul, până când totul s-a aranjat de la sine, iar lichidul a început să curgă liber, aproape împăcându-l cu lumea.

La sfârşit, a simţit că arsura se mutase între umeri; şi-a dat seama că insolaţia începuse să-i lase răni pe piele şi că, cel târziu în două zile, avea să aibă arsuri de gradul al doilea. O să le poată suporta? S-a dus încet spre rezervorul din capătul de nord al balustradei, spunându-şi că n-avea altă alegere şi nici măcar, din nefericire, un recipient asemenea celui cu care scosese apa, când călătorise cu *Noul Răsărit* până la Key West. Nivelul apei din rezervor scăzuse atât de mult, că-i venea deja greu să se ude, băgând capul drept în el. A făcut-o, totuşi, sprijinindu-se de buza lui cu mâna stângă şi băgând trunchiul înăuntru. Apa l-a acoperit până la umeri, l-a trezit şi l-a răcorit într-atât, că a cochetat iar cu ideea de a rămâne pe veci în acel loc întunecat şi plin de lichid ca pântecele maică-sii,

răzbunându-se astfel pe Ida- lys, pe Lenin şi pe întreaga lume.

Nu, mai bine să-şi poarte crucea, până când pielea are să atingă tonul bronz-plutaş, cu care avea să-i ducă de nas pe yankei, şi-a zis, scoţând capul şiroind de apă ca un ca-şalot. S-a gândit că în Cuba bronzat însemna nebun şi a izbucnit în râs. Da, are să sfârşească nebun; poate şi e deja.

Deşi lucrurile merg ceva mai bine; datorită lui Miriam, nu-i mai e atât de sete şi de foame, de pildă. Poate inclusiv să-şi facă plăcerea de a se întoarce în pat, ca să-şi ia păhărelul cu ceai, golit pe jumătate, lăsat pe podea, la umbra prelatei, şi să ia împreună micul dejun fără grabă, ca un adevărat ma- harajah. Asta da viaţă, ce mai tura-vura. Nu pierduse oare ani buni chinuindu-se să scape de toate obligaţiile? Foarte bine, uite că izbutise. Era absolut liber, atât de liber că, dacă, de pildă, hotăra să facă cinci flotări, uan, tu, tri, for şi fai, le făcea fincă aşa voia muşchii lui, să-şi mişte scheletul şi să practice un pic engleza pentru când are să vină iar Miriam, şi nu pentru că vreo pramatie de profesor de educaţie fizică l-ar îmboldi. E ca şi cum ar fac*ejogging* de bunăvoie, ca să fie în formă, alergând pe lângă balustradă ca un Cari Lewis ori un Alberto Juantorena; ca şi cum, alergând, şi-ar aminti de trecut, tocmai ca să-şi treacă timpul, evocând vasul *US Coast Guard 211* care îndrumase *Noul Răsărit* până la ţărm, în Key West, unde îi aşteptase o hărmălaie teribilă.

Pe chei erau foarte mulţi cubanezi, care fluturau steguleţe şi strigau trăiască libertatea, o grămadă de jurnalişti şi o echipă de televiziune, care transmitea în direct. Martinez se pregătise să coboare de pe *Noul Răsărit* în mijlocul

babiloniei, preocupat să-şi recupereze bicicleta şi trusa, să le protejeze şi să le apere pe Miosotis şi Mamajuana, care continuau să-l trateze cu dispreţ. Îşi îndeplinea concentrat şi modest ceea ce considera că era datoria lui, dar, coborând pe uscat, îl uimise emoţia nespus de puternică cu care păşise pentru prima oară pe teritoriul Statelor Unite ale Ame- ricii, o ţară pe care se obişnuise s-o urască în decursul celor treizeci şi patru de ani de revoluţie pe care îi trăise începând de la vârsta de şase ani, şi care îl alimentase totodată cu atâta muzică, filme, cărţi şi tehnică stomatologică, încât îi trezise o admiraţie vecină cu idolatria. Impactul sentimentelor contrarii se topise într-o stupoare nu lipsită de oarecare dezamăgire. Marea, aerul, lumina şi cimentul de pe cheiul pe care îşi târa vechea bicicletă chinezească n-aveau nimic special, dar pielea i se făcuse ca de găină, cu toate acestea, îşi măsura fiecare gest de parcă juca rolul principal într-un film, pe când bătrâna Mamajuana îi deschidea calea, înaintând radioasă şi mândră spre camera de luat vederi, şi ţinându-şi nepotul sus, pe braţele ridicate.

— Iat-o, în sfârşit, alături de noi, *ladies and gentlemen!* exclamase prezentatoarea, o tânără cu un surâs perfect profesional. Sunt Mary Castillo, de la *Dobliu qiu ai em,* canalul *twenty three,* şi transmit pentru South Florida o ştire excepţională! Aveţi pe ecrane imaginea băieţelului născut în drum spre libertate! Cubanez? American? Canalul *twenty three* va afla imediat pentru voi acest amănunt. Întinsese microfonul: Spune-mi, doamnă, unde s-a născut acest copil fericit?

Mamajuana se proţăpise în faţa camerei cu copilul în

braţe, plină de sine şi sigură pe ea, în ciuda încordării în care călătorise.

— Aici, în Miami.

— Nu suntem la Miami, doamnă, ci la Key West, replicase politicos Mary Castillo.

— Tot aia-i, afirmase Mamajuana, fără să-i pese. Nepotul meu s-a născut aici. Chiar azi-dimineaţă. Când fiica mea, asta de-aici – arătase spre Miosotis, pe care o duceau spre o ambulanţă; cameramanul întorsese imediat aparatele în direcţia ei şi preţ de o secundă captase chipul lui Martínez, care zâmbea buimac – a văzut nava cu steagul american, că de-aia a venit! Şi-a desfăcut picioarele şi nepotul meu a zis iată-mă şi pe mine!

Cameramanul întorsese iar aparatele spre Mamajuana şi captase iar chipul lui Martínez, care dădea din cap, ascultându-i minciuna gogonată. Din fericire, Mamajuana nici nu remarcase; aştepta răspunsul prezentatoarei, perfect convinsă, absolut sigură de adevărul ei.

— Felicitări, doamnă! *Congratulations, America!* exclamase Mary Castillo, profesional fericită. Şi ce nume va purta această făptură fericită?

— Clinton.

— Cum? Mary Castillo fusese atât de uluită de idee, că pentru o secundă îşi uitase rolul de păpuşică şi sugerase, ca o femeie în carne şi oase: Vrei să spui William.

— Nu mă ameţi, fato, că-s nevricoasă, se apărase la iuţeală Mamajuana şi începuse să enumere, de parcă recita o lecţie bine învăţată, ridicând un deget la fiece afirmaţie: Nepotul meu se numeşte Clinton ca preşedintele, Epaminondas ca tatăl lui, iar numele lui de familie e

Echemendia.

Încheiase surâzătoare, cu rochia albă unduind în vânt ca un steag, cu arătătorul, mijlociul şi inelarul ridicate în semn de victorie, într-o magnifică poză care avea să ocupe a doua zi toată prima pagină a lui *Miami Herald*, deasupra unui titlu perfect: *Happy black cuban grandma în America!* pe care Martínez şi l-a amintit acum, iar Mary Castillo îl avansase atunci, exclamând:

— *Congratulations, grandma!*

— Nu, nicio *Granma*[16]*,* reacţionase prompt Mamajuana, că ziarul ăsta mă scoate din sărite, fato.

— *Grandma* înseamnă bunicuţă, doamnă.

Mamajuana pufnise în râs; Martínez îi admirase dinţii albi, zdraveni şi capacitatea spontană a ochilor mari şi căprui de a sugera uimire şi bucurie.

— Bunicuţă? Ziarul lui Fidel Castro se cheamă *Bunicuţa?*

— Exact. Mary Castillo zâmbise din nou; părea tot mai dezinvoltă, ca şi cum spontaneitatea Mamajuanei îi topise scrobeala; dar brusc adoptase un ton pompos, aproape editorial: *Granma*, ziarul lui Castro se numeşte în realitate *Bunicuţa.* Ridicol, ca şi dictatorul din a cărui temniţă a fugit un nou cetăţean american: fericitul Clinton Epaminondas Echemendia!

Mamajuana se despărţise de Mary Castillo făcând un gest larg şi se îndreptase spre ambulanţă, parcă plutind de fericire. Martínez şi-a amintit scena, a repetat numele nou-năs- cutului şi, uitându-se la *expressway,* l-a pufnit râsul. Da, era ridicol ca pe fiul unei negrese cubaneze să-l cheme

16 *Granma* este numele iahtului cu care Fidel Castro, Ernesto „Che" Guevara şi alţi optzeci de revoluţionari cubanezi au plecat din Mexic şi din care au debarcat pe ţărmul răsăritean al Cubei la 2 decembrie 1956, începând *guerrilla* împotriva dictaturii lui F. Batista.

Clinton, dar era şi mai ridicol ca ziarul Partidului Comunist din Cuba să se numească *Bunicuţa.* Deşi nici cu el nu-i era ruşine; la urma urmelor, era fiul unui spaniol, se născuse la Havana şi îl chema Stalin. Da, viaţa era plină de chestii de-astea şi de altele şi mai rele, ca întâmplarea al cărui protagonist fusese grănicerul de pe *Noul Răsărit,* care tot încercase să intre în cadru în cursul interviului cu Mamajuana şi, până la urmă, izbutise să intre în vorbă.

— Cum te numeşti? îl întrebase Mary Castillo.

— Segundo Jiménez, spusese grănicerul, privind şi mai saşiu ca de obicei, adică Secăn Himenes. Şi vreau să spun în gura mare şi foarte limpede, exclamase, ridicând moralizator arătătorul, că aici mă simt bine, foarte foarte bine, trăsnet, pă bune, ce mai, că totu-i… fantastic! Pen’că aici e de toate, da’ mai ales libertate!

— Ce planuri ai? întrebase, zâmbitoare, Mary Castillo.

— O să cer azil politic, pen’că eram urmărit în Cuba, spusese grănicerul, uitându-se jur-împrejur de parcă cerea sprijin pentru afirmaţia lui. Nu găsise, dar asta nu păruse să-l afecteze, şi şarjase şi mai abitir: eram cum nu se poate mai urmărit, ce mai, Securitatea nu mă lăsa să trăiesc.

— *Good luck, mister Second,* spusese Mary Castillo şi se întorsese, în căutarea unei noi prăzi.

De ce nu fugise atunci de cameră? s-a întrebat Martínez, întorcându-se cu spatele la *expressway* şi îndreptându-se spre pat. De ce n-o făcuse chiar mai înainte? Şi-a prins fălcile în mâini şi s-a aşezat, iar umerii, barba şi mâna în ghips au început să-l mănânce. Nu fugise, pentru că în adâncul inimii îşi dorea nebuneşte să apară la televiziunea americană, a recunoscut, scărpinându-se ca o maimuţă.

— Numele, vă rog?

Întrebarea era atât de elementară, că ar fi trebuit s-o prevadă, dar n-o făcuse, fiindcă stătea ca prostul în faţa camerei de luat vederi, iar, când Mary Castillo i-o trântise pe nepregătite, începuse să bâiguie ca un copil.

— P-păi, mă-mă c-c-cheamă Sss... E-e-steban, Esteban Martinez.

Mary Castillo zâmbise telegenic. Se fofilase! Stratagema o făcuse să înghită hapul şi asta îl încântase atât de tare, că nici măcar nu prevăzuse următoarea întrebare.

— Ai de gând să ceri azil politic?

Ia să vedem, de ce mama mă-sii nu zisese că da? De ce o feştelise când să-şi decline numele adevărat şi nu băsni- se că, în ciuda numelui purtat, Securitatea statului îl urmărea fără milă? Păi, dacă şi-ar fi luat inima în dinţi, *Miami Herald* ar fi avut un titlu şi mai dat naibii: Stalin cere azil politic în Statele Unite!, iar el n-ar mai sta acum pe terasă, să se facă jumări la soare, ca tâmpitul! Basta! Oare cum ar fi putut să prevadă ce-l aştepta când s-a întors la Havana? N-avea cum să ştie, aşa că răspunsul lui fusese pe măsura ignoranţei.

— Azil politic? Nu, zisese şi, în faţa uimirii lui Mary Castillo, o lăsase mai moale, încercând perplex să-i spună la ce se gândise în cursul deturnării, poate aşa izbutea să se explice: Uite ce-i, nu mă aşteptam la aşa ceva, eram pe şalupă şi deodată...

— Ce planuri ai? îl întrerupsese Mary Castillo, pe care năuceala lui nu părea s-o intereseze nici cât o ceapă degerată.

— Păiiii, spusese, hotărât să lase loc singurei iluzii pe

care şi-o făcuse în decursul călătoriei. Să dau de frate-meu, care locuieşte în Miami, în Hayalia, dar nu-i ştiu adresa.

Pe chipul lui Mary Castillo răsărise imediat un amestec încâlcit de aţâţare şi interes, care prevestea o promisiune.

— *Dobliu qiu ai em,* canalul *twenty three* la dispoziţia tuturor, te poate ajuta. Cum se numeşte fratele?

— Păi... Frate-meu se numeşte... în Cuba se numea... Lenin, Lenin Martinez.

— Ei bine, mister Lenin Martinez, din Hialeah, acum ştii! exclamase Mary Castillo, fără să se mire de asemenea nume şi fără să piardă niciun dram de entuziasm. Fratele tău, Esteban, a sosit în ţara libertăţii! Îl poţi contacta la Centrul pentru Refugiaţii Cubanezi din Key West! Adoptase un ton uşor modest, care sugera satisfacţia raţională a celui care şi-a făcut datoria: Aţi urmărit un program adresat comunităţii *Dobliu qiu ai em,* canalul *twenty three* la dispoziţia tuturor, şi încheiase cu o sobrietate nu lipsită de cochetărie: A transmis pentru voi Mary Castillo.

Peste câteva clipe, cameramanul stinsese aparatura, iar Mary făcuse un semn de adio cu mâna şi se îndreptase spre maşina de lângă unitatea mobilă a canalului 23. Martinez avusese impresia ciudată că cineva stinsese luminile. Nu era adevărat, firește, soarele continua să strălucească deasupra Atlanticului, cu intensitatea argintului-viu. Totuşi, finalul transmisiei de televiziune îi lăsase în suflet un gol aidoma întunericului, tot mai intens după ce pasagerii *Noului Răsărit* fuseseră împărţiţi în două grupuri. De-o parte, cei şaptesprezece care urmau să ceară azil politic; de cealaltă, cei doi care ceruseră să se întoarcă în Cuba. El rămăsese la mijloc, considerat neclasificabil, căci n-avea de

gând să ceară azil, dar îşi exprimase dorinţa de a-şi vedea fratele.

Cei care cereau azil fuseseră duşi la Centrul pentru Refugiaţi Cubanezi din Cayo Hueso, iar ceilalţi fuseseră izolaţi în birourile Oficiului de Imigrări. Martinez rămăsese singur pe chei un sfert de oră insuportabil. Apoi veniseră doi funcţionari; unul îi luase trusa şi bicicleta, celălalt îl dusese la Centru, o clădire rustică şi modestă, cu un singur cat, construită şi finanţată de cubanezii din exil. Acolo îi spuseseră să aştepte pe o băncuţă din lemn, foarte aproape de intrare, în faţa Zidului Plângerilor, un dreptunghi uriaş din plută, pe care erau prinse în pioneze sute de mesaje. Încercase să-şi scoată din cap iminenta întâlnire cu Lenin, al cărei rezultat nu-l putea prevedea, şi, ca să-şi treacă vremea, începuse să citească mesaje. Toate le trimiseseră în acelaşi an, 1994, rezidenţi cubanezi care cereau veşti despre taţii, mamele, fraţii ori fiii pierduţi, dădeau amănunte despre ziua, ora, tipul de plută şi uneori chiar despre punctul precis de pe coasta cubaneză din care rudele lor plecaseră pe mare şi se încheiau cu precizarea că de atunci nu mai ştiau nimic despre ei. Mesajele semănau între ele ca picăturile de apă, din toate răzbăteau aceeaşi deznădejde, aceeaşi speranţă absurdă, aşa că Martinez renunţase să mai citească şi se întorsese, deprimat, la băncuţă.

Ce mama dracului se întâmpla în Cuba? Cum se explica o asemenea hemoragie? Sigur că se trăia prost, groaznic, nici că se putea mai prost, dar nici măcar lipsurile înfiorătoare nu puteau explica de ce mii şi mii şi mii de cubanezi de toate condiţiile şi culorile porneau pe mare pe patru

scânduri, cu riscul de a se îneca ori a deveni masa de seară a rechinilor, îndreptăţind lozinca „Miami ori moartea”, pe care Miguelon, solistul, o improvizase în cursul deturnării. Da, în Cuba se mânca naşpa, şi-a spus acum, pe terasă, copleşit de soarele care îi făcea pielea jumări, dar nimeni nu murea încă de foame; lipsea îmbrăcămintea, ’dar nimeni nu mergea încă gol puşcă. Atunci, cum se putea explica nebunia plutaşilor? Cum se explica faptul că şi el...? A sărit din pat şi a început să gonească în jurul balustradei, îmboldit de propria-i întrebare ca de un tăun.

La a treia tură, s-a oprit, gâfâind asudat. N-avea rost să alerge; nu putea scăpa de întrebarea din el până nu-i dădea răspuns. Oare de ce şi el...? S-a refugiat pe fâşia de umbră unde soarele bătea în ţepuşele balustradei, încercând să gândească cu mai mult calm. S-a ciucit şi soarele nu i-a mai bătut drept în cap, dar, cum fâşia de umbră era încă îngustă, a trebuit să stea paralel cu balustrada. De cum s-a lipit de podea, dalele cărămizii, care reflectau lumina, i-au ars fesele şi l-au făcut să sară în sus. A urlat furios şi neputincios, gata să plângă. Dar imediat s-a lăsat iar pe vine, tremurând încă de supărare. Da, era mişto să scape de soarele care îi bătea în cap şi ar fi rămas aşa, ciucit, dacă poziţia n-ar fi fost foarte incomodă. Avea să se aşeze iar, ce mama dracului, şi, dacă vipia îi ardea fundul, avea s-o suporte. Până acum fusese obligat să înghită şi lucruri mult, mult mai rele. Şi-a proptit palma stângă în podea, a pus o fesă pe podeaua încinsă şi a stat aşa câteva clipe, apoi şi-a retras mâna încetişor şi s-a aşezat în fund, cu umărul rezemat de balustradă, iar durerea arsurii s-a potolit treptat.

Ce naiba făcea acolo? Oare de ce şi el...? „Asta-i bună”, şi-a zis, hotărât să urmeze firul amintirii, poate izbutea să afle răspunsul. Pe băncuţa de la Centrul pentru Refugiaţi îl asaltaseră întrebări asemănătoare, de care încercase să fugă, ducându-se în curtea interioară centrală. Acolo dăduse de muzicanţi, de grănicer şi de alţi pasageri, care ceruseră azil şi mâncau în jurul unei mese rustice uriaşe. Îl lovise foamea ca acum şi aici, pe fâşia de umbră de pe terasă, unde îl chinuia şi setea. Terminase puţinele provizii lăsate de Miriam, aşa că şi-a trecut mâna în ghips peste pântece, întrebându-se dacă fata avea să vină şi azi să-i aducă de-ale gurii şi să-i ţină companie. S-a simţit nespus de trist, mai puţin stăpân pe propria-i soartă decât un orb, şi s-a consolat oarecum aducându-şi aminte că în curtea Centrului pentru Refugiaţi se simţise şi mai rău; acolo, pe lângă foame, îl chinuise un sentiment insuportabil de vinovăţie.

Faptul că nu ceruse azil politic era şi în ochii lui ceva ciudat, care nu-l îndrituia să se bucure de ospitalitatea Centrului, căci devenise un soi de duşman al tovarăşilor de călătorie care nici măcar nu-l luau în seamă, ocupaţi cum erau să sărbătorească finalul fericit al aventurii nesăbuite şi să mănânce ca lupii, pe de-a moaca. Se apropiase de ei ca din întâmplare şi privise mâncarea de casă care lumina din plin întreaga masă. Supă cu fidea, orez alb, banane prăjite şi carne gătită cu cartofi dulci. Mai erau şi câteva carafe de apă cu gheaţă şi pâine, multă pâine, nişte pâini enorme. Observase că pentru a-ţi umple farfuria şi a înfuleca nu era nevoie nici măcar să stai la coadă, era suficient să te aşezi şi să te serveşti. Începuse să saliveze, atinsese spătarul

unui scaun, întrebându-se dacă să-şi ia inima în dinţi şi să stea jos, ca să mănânce ca oricare dintre ei, dar i se păruse că Tony, chitaristul, îl privea cu coada ochiului şi renunţase, îndreptându-se spre alt loc din *patio.*

Cele trei plute care zăceau acolo, ca vai de mama lor, îl întorseseră la întrebarea fără răspuns. Cum să explici de ce încearcă cineva să traverseze strâmtoarea Floridei într-o băr- cuţă, pe patru scânduri ori pe două anvelope de tractor legate cu o frânghie, pe care el cedase tentaţiei de a o mângâia, fără să-şi poată spune nici măcar de ce? Făcuse câţiva paşi aiurea şi se oprise, aproape lovindu-se de o grăsană încă tânără, care luase de pe masă un castron cu resturi de orez.

— Ei, cubanezule, tu nu mănânci?

Stând la umbră acum, a zâmbit, amintindu-şi cât de spontan îi zâmbise necunoscuta şi cât de iute îi răspunsese el.

— Ba da, ba da.

— Păi, stai jos, că statul în picioare cauzează. Vin imediat.

Şi-a întins uşor picioarele, căci fâşia de umbră se mai lărgise puţin, şi a salivat iar, aducându-şi aminte cum mai hă- păise atunci, fără ca absolut nimeni să-i pună în discuţie dreptul de a o face. Nu că ar fi fost foarte toleranţi, şi-a zis acum, dar pur şi simplu nu pricepeau cum de putea cineva să ia hotărârea de a se întoarce de bunăvoie în Cuba şi erau convinşi că aveau să ceară cu toţii azil politic. Dar el nu fusese dispus s-o facă, n-o făcuse, iar acum, pe terasa de pe acoperiş, lovit de soare, sete şi foame, se blestema că fusese atât de imbecil. Atunci n-avusese nici cea mai mică

îndoială că viitorul lui era în Cuba, alături de Idalys, iar singurul lucru care îl neliniştise era cum avea să-l primească Lenin, când nu se mai văzuseră de zece ani.

Ştia perfect că era şi el responsabil de ruptură, dar nu era dispus s-o recunoască în faţa fratelui său. La urma urmelor, Lenin, care fusese mereu cel mai revoluţionar din familie, membru al Partidului Comunist, cu munci de răspundere pe linie de stat, ceruse azil în ambasada peruană şi o tăiase spre Miami pe podul Mariei, lăsându-i baltă pe el, pe Stalina şi pe Rosa în faţa Comitetului de Apărare a Revoluţiei. Da, aşa e, de furie şi ca să scape de posibilele acuzaţii, participase la adunarea de condamnare a purtării lui Lenin, aruncase cu ouă clocite în casa lui, strigând că era pleava societăţii şi trădător, în aplauzele furioase ale vecinilor. Timpul, care trece implacabil, şi-a zis, ca un cântec la modă, nespus de trist, făcuse minciuni din strigătele lui, aşa că, întrebat de Mary Castillo în faţa camerelor ce planuri avea, nu-i dăsuse prin minte nimic mai bun ca adevărul. Voia să-şi vadă fratele. Totuşi, odată alinate foamea şi setea, se întrebase dacă şi Lenin voia să-l vadă, dacă auzise de anunţul lui şi îi era, ca şi lui, lehamite de trădări, frică şi dor.

Cu ochii în pământ, se întorsese pe băncuţa de la intrare, din faţa Zidului Plângerilor, unde ajunsese vipia, şi începuse să picotească la fel ca acum, pe terasă, chinuit de întrebări şi vinovăţie. N-ar fi putut spune când adormise, nici după câtă vreme intuiţia îi deschisese ochii. Fapt e că o făcuse şi i se părea că tot mai visa. În faţa lui stătea un tip nespus de caraghios, o paiaţă cu pantofi mari şi verzi, pantaloni foarte largi din mătase roşie şi o cămaşă roşu-închis, largă şi

lungă, pe dinafară, tot din mătase, pe care erau desenate cu galben semnele zodiacului; omuleţul avea buzele pictate vesel, în culoarea căpşunilor, un nas din plastic roz, lung ca al lui Pinocchio, două pete de suliman roşu pe obraji, o lacrimă neagră desenată sub ochiul stâng şi o perucă morco- vie enormă, pe care şi-o scosese imediat.

— Lenin! exclamase Martinez, sărind în sus, şi-şi îmbrăţişase fratele.

— Leo, îi şoptise paiaţa repezit la ureche, îmbrăţişându-l, la rândul ei. Acum mă cheamă Leo.

— Cum?

În loc de orice alt răspuns, Leo izbucnise în râs, punându-şi în mişcare toţi muşchii feţei, apoi salutase exagerat o femeie cu părul vopsit blond, care se oprise să-l privească.

— Vai, vai, dar e chiar Leo! ţipase ea, bătând entuziasmată din palme. *I can't believe it!* Se căutase grăbit în buzunare, scosese o factură de telefon şi un pix şi i le întinsese. *Please,* Leo, semnează aici, n-am altceva, *excuse me, efor my daughter, her name* e Belinda, Belinda Ordonez.

Leo luase pixul, întorsese factura pe dos şi desenase la iuţeală pe Zidul Plângerilor un splendid filigran şi o steluţă perfectă şi scrisese sub ea: „Frumoasei Belinda / *to the beautiful* Belinda / *from her* prieten Leo" şi i-o înapoia- se, zâmbind, femeii.

— *Oh, thanks!* spusese aceasta, privindu-l extaziată.

Continuând să zâmbească, Leo îşi trecuse un braţ peste umerii lui Martinez, îl trăsese în stradă şi îl dusese la un splendid Chrysler Voyager, parcat în faţa Centrului, pe a cărui capotă strălucea o firmă multicoloră.

Leo, the best clown în town!

Martinez ar fi dat orice numai să aibă aici, pe terasa de pe acoperiş, aerul condiţionat din maşina lui Lenin, care atunci îl făcuse, totuşi, să dârdâie de frig. Fratele lui era încordat, fireşte, iar el era şi mai abitir, şi niciunul din ei nu ştia cum şi de unde să reia dialogul întrerupt cu zece ani în urmă. Lenin conducea tăcut, iar Martinez studia interiorul maşinii, la fel de spaţioasă ca un microbuz.

— Lenin, murmurase în cele din urmă, incapabil să mai suporte tăcerea.

— Cum naiba ţi-a venit să-mi spui Lenin, ia zi! Leo îşi scosese nasul din plastic şi îl aruncase în torpedou. Cum naiba ţi-a venit? Nici mai mult nici mai puţin decât la televiziune! S-audă tot Miami!

Intraseră în parcarea unei braserii şi opriseră lângă un camion uriaş cu burduf, într-o tăcere insuportabilă ca soarele care încingea asfaltul.

— Iartă-mă, Lenin, n-am vrut.

— Dă-i înainte cu Lenin! Uite ce-i, Stalin, bagă-ţi bine în tărtăcuţă că pentru un nume ca Lenin poţi fi omorât pe oricare stradă din Miami! Aici sunt destui cubanezi nebuni, *you know*? Destui! Lenin lovise în volan, iar claxonul răsunase, emiţând o versiune accelerată a primelor acorduri din *Fur Elise.* Bine că te-ai priceput să spui că te cheamă Esteban!

Martinez întorsese capul. Niciodată nu putuse privi vena care pulsa pe gâtul lui Lenin, dar nu putea să nu accepte că fratele lui avea dreptate.

— Dar cum era să ştiu că aici te cheamă Leo? N-am vorbit de zece ani.

Tocmai atunci, lângă maşină se oprise o tânără cu şepcuţă albastră şi şorţ alb. Leo, care privea concentrat în zare, n-o zărise. Martinez îl bătuse pe umăr, atrăgându-i atenţia. Leo se sucise spre el; o lacrimă adevărată îi curgea chiar peste cea desenată sub ochi, întinzându-i sulimanul, iar Martinez fusese tentat să i-o şteargă cu dosul mâinii, dar nu îndrăznise să-l atingă.

— Zece ani, murmurase Leo.

Tânăra bătuse discret cu nodurile degetelor în ferestruică. Leo lăsase geamul în jos şi se întorsese spre ea.

— *Oh! You're crying!* exclamase fata.

— *Well, not exactly,* replicase Leo, arătându-l pe Martinez. *He's my boss. Vm working, you know. I can cry…* Mimase tristeţea profundă a unei paiaţe şi, fără nicio trecere, îi zâmbise*…Or smile.*

— *Oh! It's terrific.* Tânăra fusese atât de impresionată că dăduse să aplaude, dar, răzgândindu-se, preferase să scoată din buzunarul şorţului un carneţel şi un pix. *So.*

Leo se întorsese spre Martinez; nici nu plângea, nici nu râdea, dar pe chip avea o expresie dulce-acrişoară.

— Ce vrei?

— Nimic, zisese Martinez, iar replica sunase atât de tăios, că se simţise obligat să se explice: nu mi-e foame, serios, tocmai am mâncat la Centrul pentru Refugiaţi.

— *Okey, then.* Leo se adresase fetei. *I want a big cuban sandwich, and a big coke, and a lot of potatoes, and two cuban coffees.*

Fata se retrăsese, dând din cap. Leo oftase adânc şi se întorsese iar spre el.

— *So, now you are supposed to apply for politicul asy-*

lum.

Soarele coborâse suficient pentru ca Martinez să poată întinde picioarele de tot, fără să le scoată din fâşia de umbră de pe terasă; a făcut-o pe îndelete, alene, amintindu-şi că sintagma inconfundabilă *bolitical asylum* îi îngăduise să înţeleagă sensul frazei.

— Iartă-mă, Leo, spusese atunci şi a repetat acum, ca să se tortureze. Dar… n-am să cer azil. Mă întorc în Cuba.

Şi-a amintit privirea năucă a lui Leo şi felul cum îşi justificase hotărârea, care fratelui său i se păruse atunci tot atât de prostească pe cât i se părea lui acum. Era îndrăgostit de nevastă-sa, spusese, zgâriind cu unghia bordul splendid al Chrysler-ului, care imita lemnul, iar în Cuba erau bătrâna şi Stalina, cineva trebuia să aibă grijă de ele, nu? Făcuse o pauză, pentru ca adevărul subînţeles în tăcerea lui – că tocmai el, Stalin, avea grijă de familie – să-şi facă efectul asupra fratelui său. Adevărul era tare urât, continuase, savurându-şi reproşurile ca pe un drog, de aceea era şi greu să-l înfrunţi, dar asta era: când Lenin se cărase la Miami fără să prevină pe nimeni, bătrâna rămăsese fără niciun ajutor. Acum totul se schimbase, tocmai deschiseseră un restaurant pe valută şi, în plus, el, Stalin, încă îşi mai permitea luxul de a fi profesionist în Cuba, pe când…

— … Ce? întrebase agresiv Leo, invitându-l să continue, ca şi cum avea nevoie de reproşurile lui ca să-şi vindece slăbiciunea de a fi plâns.

— Nimic, mă întorc, zisese, fără să îndrăznească să spună că în exil Leo n-ajunsese decât un clovn.

— Întotdeauna ai mâncat rahat, Stalin. Leo oftase adânc,

înainte de a repeta, punând capăt înfruntării: întotdeauna ai mâncat rahat.

Martinez s-a ridicat brusc şi s-a dus ca un somnambul la rezervorul cu apă de mare, hotărât să se ude iar. Avea nevoie să-şi ude capul buimac şi încins, deşi ştia că răcoarea era la fel de trecătoare şi nerentabilă ca şi plăcerea cu care îşi moralizase fratele. Pentru că acea partidă, ca toate celelalte jucate în viaţă, o câştigase tot Lenin. Nu degeaba tocmai el, Stalin, stătea acum ascuns pe terasa de pe acoperişul vilei lui frate-său, cu torsul cufundat în rezervorul cu apă de mare ca într-un coşciug. Şi-a scos capul ud şi a savurat firicelele de apă care-i şiroiau din păr pe barbă şi de pe barbă pe piept şi spate. Senzaţia, nespus de plăcută, avea să devină o tortură de cum o să le usuce soarele, căci cristalele de sare or să-i ardă pielea, ca nişte mărunte grăunţe de foc.

Dar nu s-a întors la umbră, s-a întins pe pat, hotărât să mai stea la soare şi întrebându-se de ce era rău să fii clovn. În fond, asta era Lenin încă de mic, când făcea toată familia să moară de râs, imitând fasolelile lui Gaby, Fofo şi Miliki, marii clovni ai televiziunii. Printr-o minune, imita şi clovnii din filme: Charlie Chaplin, Buster Keaton, Tin Tan, Cantinflas, Stan şi Bran, pe toţi şi pe fiecare dintre fraţii Marx. Pentru tata, talentul lui trebuia, totuşi, să rămână acasă, pentru că viaţa era ceva foarte serios şi, dacă purtai numele lui Lenin, nu puteai în niciun caz să fii clovn. Aşa că frate-său îşi reprimase vocaţia şi, cu vremea, hotărâse să se facă avocat; o profesie, spunea taică-său, ideală pentru un revoluţionar în toată regula. Şi de ce să nu fii clovn? într-un anume sens, era o profesie complementară

stomatologiei, fiindcă, fără îndoială, cine avea dinţi buni râdea mai bine.

A distins paşi săltăreţi pe scara în spirală şi s-a ridicat în capul oaselor.

— Miriam!

Peste doar câteva clipe, ea a apărut, zâmbitoare, în uşa fără canat a balustradei, ducând coşul cu bucate pe braţ. El şi-a mângâiat barba, tot mai hirsută. Să vedem, de ce, de ce nu putuse măcar să se spele ca să primească îngerul ăla de fată?

— *How are you?*

— Ai em… a spus, simţindu-se stângaci ca indigenii din filmele cu Tarzan, ai em okey.

— *You are sweet* a răspuns ea, zâmbind şi mai tare, iar două gropiţe i-au luminat pometii. *You always say okey, but you are not.* I-a mângâiat delicat braţul stâng, unde insolaţia lăsase răni adânci. *You need some help.*

Amintirea Beatles-ilor i-a venit pe loc în ajutor. *Help* însemna ajutor, iar ea voia să-l ajute. S-a simţit fericit, ca şi cum promisiunea atingea pe dată insolaţia şi nefericirea.

— *Last night I was thinking of you, you know. It was like a dream, you were free, în Cuba, with your wife.*

A ridicat din umeri, dându-i de înţeles că nu pricepuse, iar ea a repetat vorbele rar, ca o învăţătoare. Dar abia a izbutit să-şi traducă unele dintre ele şi l-a încântat „dom”, vis. Oare nu era un vis că îngerul ăla de fată i se arăta iar, ca să-i aducă puţină fericire în toiul nenorocirii? Da, acum savura un vis la fel cum înainte suferise un coşmar. Epuizat, a hotărât să-şi perpetueze iluzia, a renunţat să se mai întrebe cine era ea şi s-a străduit să înţeleagă blestemata

aia de engleză; fără să aibă pretenţia şi chiar fără să ştie, doar după sunet, a reuşit să dezlege sensul vorbelor auzite. Ea se gândise la el ca într-un vis, unde el era liber şi era în Cuba, cu Idalys.

— *Some tea?*

Miriam i-a întins un păhărel de plastic. Purta un pulover foarte scurt, din bumbac alb, care îi lăsa talia la vedere. Mar- tinez n-a putut rezista şi i-a privit buricul, mic şi zbârcit ca bobocul de garoafă, şi dulcea cumpănă a firicelelor de păr ce se pierdeau sub pantalon. A avut o erecţie subită, a întors privirile, ruşinat, şi a sorbit încetinel din ceai, închi- puindu-şi că era pe plajă la Varadero cu Idalys şi că bea nu ceai, ci *cubalibre.* A izbutit să simtă aproape fără efort savoarea amestecului de rom, gheaţă şi coca-cola, cu care Cuba făcuse, triumfătoare, înconjurul lumii. A, dacă insula lui ar fi cu adevărat liberă de americani şi spanioli şi chiar de cubanezi, care făcuseră tot ce putuseră ca s-o transforme într-un iad, el n-ar fi la Miami, în ţarcul cu balustradă! O clipă, şi-a făcut iluzii că savura de- adevăratelea cele patru tonuri de albastru ale mării la Varadero, cristal, azur, indigo şi de

Prusia, care îl fascinaseră mereu, ca şi cele patru culori ale cărţilor de joc.

— *Here.* Întinzându-i un sandviş, fata l-a trezit din visare. *Now, tell me something about Cuba,* i-a cerut, ghemuindu- se pe duşumea, cum făcea ori de câte ori îi propunea aşa ceva.

A început să mestece încetinel, rememorând noianul de lucruri pe care avea de gând să i le povestească despre insulă; dar, când s-a decis, în sfârşit, n-a izbutit decât să se

bâlbâie şi a trebuit să accepte iar realitatea că nu dispunea de vorbele prin care să poată comunica cu ea.

— Chiuba e veri frumoasă. Adică, foarte priti, understan?

— *Oh, yes!* a zis, însufleţită, ca ori de câte ori reuşea să înţeleagă ceva.

’-Gud.

Numai după ce-a vorbit, şi-a dat seama că spusese „bine” automat, de parcă vorbea englezeşte. Şi s-a simţit tentat să-i descrie tonurile albastrului de Varadero, dar încercarea a eşuat într-un sunet gutural, iar neputinţa i-a răbufnit pe buze.

— Rahat!

Ea i-a atins braţul şi i-a zâmbit dulce iar, vrând parcă să-l liniştească.

— Chiubanas e frumos? a întrebat, privindu-l drept în ochi, cu un soi de şmecherie ingenuă.

I-a înfruntat privirea. Ştia că ea vorbise un soi de *spanglish,* dar l-a umplut de bucurie simplul fapt de a o fi înţeles. Cubanezele erau frumoase? Da, fără îndoială; mai ales cât erau tinere, căci, fireşte, îmbătrâneau urât, datorită alimentaţiei foarte proaste şi spaimelor nesfârşite ale vieţii cotidiene. Dar, până pe la vreo treizeci de ani, erau foarte frumoase, ca Idalys, de pildă. Ori ca Miriam însăşi, care şi ea era foarte frumoasă, deşi altfel. Avea părul ondulat, negru ca abanosul; dinţii foarte albi, mai curând mici; pielea bronzată, arămie; ochii verzi, strălucitori, transmiteau o hotărâre veselă, ingenuă, intensă. Una peste alta, părea o creolă din secolul al XIX-lea. Nu cumva era cubaneză? Nu, fiindcă în acest caz ar vorbi spanioleşte, deşi nici yankee nu era, fireşte.

— Ies, las chiubanas este frumos ca tine, a spus, bucurându-se că se apropiau prin *spanglish.* Yu pari chiuban.

— *Oh, thanks!* a exclamat, entuziasmată. *Thanks a lot!* Ochii i s-au umezit şi i-au trimis un fulger intens, negru-verzui, care s-a stins pe loc. *I would, like to, you know.* Pupilele i-au devenit cenuşii, iar glasul ciudat de opac. A tăcut, plecând capul, şi-a şters obrajii cu dosul mâinii, şi-a muşcat buza de jos şi a adăugat, mărturisind: *Sometimes it's difficult to live here, you know.* L-a privit surprinzător de violent şi l-a întrebat: *Who am I?*

S-a simţit ca o gâză, căci nu pricepuse bine; ştia că era perfect incapabil să-i răspundă.

— Yu ar veri frumoasă.

L-a privit cu un amestec de oboseală şi furie şi a început să desfăşoare un rechizitoriu deznădăjduit.

— *I'm not cuban,* a spus cu furie surdă, de parcă el era răspunzător de nefericirea ei. *I'm not exactly an american. Those wasps, you know, those jews, those hispanics, those blacks, I'm afraid they hate us. I don't know. Anyway, I ask myself who I am. Can you tell me?* Buza de jos a, început să-i tremure, a izbucnit în plâns şi şi-a îmbrăţişat genunchii, tremurând.

Abia de pricepuse câteva vorbe disparate, destule, totuşi, ca să afle că ea nu se considera nici cubaneză, nici yankee, şi că tremura, neştiind cine era. Dumnezeule, de-ar putea-o linişti măcar! De-ar avea cel puţin vorbele cu care să-i spună că era, în orice caz, o fată de treabă, căreia îi va fi veşnic recunoscător. S-a gândit să i-o spună în spaniolă, socotind că ea avea să înţeleagă cel puţin câteva vorbe,

dar şi-a dat seama imediat că începuse să-i mângâie părul şi a preferat să facă doar asta, în tăcere, de parcă îşi consola fiica ori o surioară, până când ea a ridicat privirea şi i-a surâs printre lacrimi.

— *Sorry,* a zis, ştergându-şi obrajii cu un şerveţel din hârtie. *I'm a fool, you know.* Şi-a privit cesuleţul şi s-a ridicat uşor, cu graţia unei gimnaste. *Excuse me, but I have to go to work right now.*

A înţeles-o fără efort. Se ducea la lucru, evident, şi repeta iar ritualul sandvişurilor şi păhărelelor cu ceai, iar el o privea de parcă voia s-o înveţe pe de rost. Cine era fata aia, care apăruse din senin, ca să-i facă din coşmar un vis?

— Unde yu uork? Nemulţumit de întrebare, a încercat s-o reformuleze mai limpede: Yu uork unde?

De astă dată, ea a avut nevoie de timp ca să-l înţeleagă.

— *At the Miami aquarium,* a zis, în cele din urmă, zâmbind şovăielnic, parcă nesigură dacă înţelesese corect. Fm *psychologist of dolphins.*

Şi-a tradus că ea era psiholog, dar n-a înţeles celălalt cuvânt.

— Dolfins?

A dat să-l lămurească, a ridicat mâna, a coborât-o de parcă o cufunda în apă şi a ridicat-o iar, cu indexul şi mijlociul deschise, iar degetele păreau să surâdă. Delfini? s-a întrebat, zice că-i psiholog de delfini? Oare există asemenea meserie pe lume? Nu, probabil că n-a priceput bine.

— Hu ar yu? a întrebat-o Martinez atât de neliniştit, că părea agresiv.

— *Vrn Miriam,* a răspuns, uşor uimită. *Are you all right?*

Îl privea iremediabil speriată, parcă temându-se că el înnebunise brusc. S-a blestemat că cedase tentaţiei de a o întreba cine era, când se ştia total incapabil să-i precizeze că nu era vorba pur şi simplu despre numele ei; voia să ştie, de pildă, dacă avea 22, 23 ori 24 de ani, ce studiase, unde locuia, dacă era cu adevărat psiholog de delfini ori poate nu înţelesese el bine, dacă avea un prieten, dacă-i plăceau mai mult filmele decât cărţile, mai mult Beatles decât Rollings, ce credea despre Cuba şi, mai ales, cum nimerise acolo şi de ce venea să-l vadă în fiecare după-masă, ca să-i aline setea, singurătatea şi foamea. Dar n-avea cuvinte cu care să spună toate astea, aşa că s-a mărginit s-o privească, înfiorat de recunoştinţă şi de teama atroce pe care i-o trezea simplul gând că ea putea hotărî să nu mai vină.

— *Are you all right?* a insistat Miriam, continuând să-l ţintuiască cu privirea.

Teama ei era extraordinar de dulce şi amabilă. Repetând întrebarea, Martinez a reuşit s-o priceapă şi să-şi stăpânească tremuriciul.

— Ies, a zis, zâmbind; conştient că avea să folosească ceea ce era deja mica lor parolă, a adăugat: Ai em okey.

— *Oh, that's terrific.*

„De ce i s-o fi părând teribil că-s okey?" şi-a zis Martinez, neştiind că *terrific* însemna fantastic. Dar, cum nu putea lămuri neînţelegerea, iar ea era liniştită şi surâzătoare, a preferat să lase lucrurile baltă şi să se despartă de ea fără să-i arate că deja îl copleşea tristeţea. Ea şi-a luat coşul, i-a atins barba cu buzele şi s-a îndreptat spre casa scării, de unde i-a făcut un semn de adio cu mâna, înainte de a se

pierde pe scări în jos.

Sub soarele amurgului, s-a aşezat pe pat cu capul plecat. Jumătate din terasă era la umbră, dar depresia nu i-a mai lăsat puteri să-şi mute patul acolo. E mai bine, şi-a zis, sorbind din ceai, să se prăjească în continuare, iar pe ea s-o lovească mâine mila şi să-l atingă iar din zbor cu degetele. De unde ieşise, oare, fata asta atât de veselă şi tristă? Cine ştia? Un singur lucru era sigur: Miriam era o femeie în carne şi oase. Nici nu visa, nici n-o inventase. Poate la întoarcerea din turneu, când avea să urce să-l vadă, Lenin are să-i rezolve enigma. Chiar dacă lui frate-său n-are să-i placă încurcătura. Ar fi mai bine ca el, Esteban Stalin, să ţină totul secret. Îi e dator fratelui său, căruia timpul i-a dat dreptate. Dar, şi asta va trebui s-o recunoască mereu, Lenin nu-i aruncase în faţă victoria lui, de parcă exilul şi experienţa atâtor sfâşieri i-ar fi schimbat caracterul.

După ce luase hotărârea să se facă avocat, în Cuba, Lenin devenise treptat un tip insuportabil de bătăios, dornic să transforme orice dialog într-o înfruntare pe care se simţea obligat s-o câştige cu orice preţ. Totuşi, când îl reîntâlnise la Cayo Hueso şi-i împărtăşise hotărârea de a se întoarce pe insulă, Lenin se mărginise să-i spună că mânca rahat şi, în loc să cedeze tentaţiei de a se angrena într-o lungă dezbatere politică, ori de a răspunde surdelor acuzaţii pe care i le făcuse în discuţia încordată din automobil, şi îl invitase la un hipermarket, ca să cumpere cadouri pentru toată familia. Ajunşi acolo, îi dăduse şase sute de dolari şi îl lăsase să aleagă, fără să se amestece. Atunci, Martinez se întrebase cărui fapt se datorau schimbările atât de profunde din firea fratelui său, dar abia acum, sub soarele

care apunea dincolo de terasă, a putut înţelege precis, din proprie experienţă, că Lenin ispăşea vina nestinsă a exilului. Şi el începea să sufere de rana aceea de nevindecat. Parfumul mamei, al copilăriei şi al limbii materne, rămăsese pe veci în urmă, dar faţă de ai lui, prizonieri ai lumii lor fără speranţă, se simţea trădător. Ce importanţă avea dacă-i şmecherea pe yankei, se deghiza în plutaş, obţinea permisul de muncă şi de rezidenţă, îşi echivala titlul, fonda Marea Clinică Stomatologică Marti, ajungea bogat şi trimitea în Cuba medicamente şi bani? O să se simtă mereu vinovat din pricina fericirii lui, dacă avea norocul de a o atinge cumva.

Tot aşa, acum era sigur de asta, se simţise şi fratele lui când intraseră în hipermarket. Martinez, care venea din Havana cu magazine murdare şi goale, amuţise în magazinul uriaş, cu lumini strălucitoare, unde se putea cumpăra tot ce vrei şi ce nu vrei. Ce să cumpere? Halatul de casă, splendid, de 4.99 $, pentru mama? Tacâmurile inox, de 17.50$, pentru Tocăniţa Cubaneză? O Barbie, ca o femeie în miniatură, de 22.25 $, pentru Carmencita? Un combinezon din nailon, transparent, de doar 9.80 $, pentru Idalys? Cât făceau toate? Barem dacă Lenin i-ar fi dat un calculator, în locul căruciorului pe care trebuia să-l umple înainte de expirarea timpului de graţie acordat de serviciul nord-american de imigrări, ar fi putut socoti la iuţeală. Dar aşa, în gând, îi venise foarte greu. Şi, culmea, nu-i mai rămăseseră de stat pe teritoriul american decât două ore şi patru minute. Să vedem, îşi zisese, mergând ca un strigoi pe culoarele acelei cetăţi, şase sute de dolari împărţiţi între Mama, Idalys, Carmencita şi afacere... Da, erau o sută

şaptezeci şi ceva de dolari de căciulă. Îşi dăduse imediat seama că o uitase pe Stalina; nu trebuia să împartă la patru, ci la cinci, aşa că…

— Hotărăşte-te, îl grăbise Leo, arătându-i marele ceas digital care atârna din tavan.

Nu era chiar atât de uşor, s-a gândit acum Martinez, mâncând unul dintre sandvişurile lăsate de Miriam. E simplu să hotărăşti doar când n-ai de ales, ca el pe terasă, ori, practic, ca toată lumea din Cuba. În schimb, la hipermar- ket, în faţa infinităţii de combinaţii dintre care trebuia să aleagă zece, cincizeci ori o sută, fiecare implicând, în plus, pierderea ori câştigul, economia ori risipa, abilitatea ori prostia, îl apucase pe loc o migrenă. Stalina credea că totul era foarte limpede. Socialismul, obişnuia ea să zică, era o grădină zoologică unde oamenii trăiau în cuşti, aşteptând ca paznicul să le arunce haleala; pe când capitalismul era codrul în care trebuia să ieşi zilnic la vânătoare.

„Adevărata problemă e că vânătoarea implică luarea unei decizii”, se gândise Martinez, buimac în mijlocul magazinului. Merita, oare, să dea, de pildă, 449 $ pe splendidul congelator Carrier, în care puteau păstra alimente la Tocăniţa Cubaneză? Desigur că aveau nevoie de aşa ceva, deşi, dacă se gândea bine, aveau nevoie de tot ce se vindea aici. Şi, dacă tot se gândise la bucătărie, de ce să nu cumpere, pentru doar 128.80 $, aragazul electric cu patru ochiuri? Ideea nu era rea, ţinând seama că la Havana gazele se opreau mai mereu. Numai că lumina se oprea şi mai des. Deşi, fireşte, soluţia pentru lipsa luminii electrice era puţin mai încolo, lampa Coleman, care nu costa decât

17.25 $ şi era numai bună pentru el şi Idalys. Să îndrăznească să o ia? Bineînţeles, ce mama naibii! Avea nevoie de ea ca şi de congelator, şi era mult mai ieftină. Cu mâna tremurând sub greutatea deciziei, luase lampa, o pusese pe fundul căruciorului, făcuse trei paşi şi brusc îl oprise o senzaţie insuportabilă de vinovăţie. Cum de nu se gândise să mai ia una, pentru mama şi Stalina? Se întorsese, Leo îl urmase răbdător, şi-şi amintise că lampa funcţiona cu gaz. La ce-i putea folosi, când în Cuba făceai rost atât de greu de combustibil? „Am s-o pun la loc pe raft”, se gândise, şi aşa şi făcuse.

Privise ceasul digital uriaş cu cifre verzi, strălucitoare, care clipea ca un broscoi glumeţ. Îi rămâneau mai puţin de două ore. Când pornise iar, tot repetându-şi că trebuia să se decidă, văzuse un ventilator cu picior, înalt cât un stat de om. Costa 59.99 $ şi avea un design atât de modern, că părea nepotul lui Pepe, bătrânul lui ventilator de la Havana. În stare de criză, pusese mâna pe el, observând în treacăt că era foarte uşor, şi hotărâse să-l cumpere. Când văzuse că-i era imposibil să-l urce în cărucior, simţise că-l lua cu leşin şi fusese gata să-l înapoieze, dar Leo se oferise să-l care, iar el îi mulţumise, entuziasmat că luase, în sfârşit, o hotărâre. Dar, de cum făcuse doi paşi, simţise că-l paraliza aceeaşi senzaţie de vinovăţie. Va putea, oare, să doarmă liniştit, la răcoare, în vreme ce mama, Stalina şi Carmencita se topeau de căldură? Nu, ar fi o ticăloşie. Atunci, ce să facă? Să cheltuiască alţi 59.99 $ pe un al doilea ventilator? Da, îşi zisese, făcând cale întoarsă, deşi, desigur, sacrificiul era uriaş, întinsese mâna, dar şi-o trăsese imediat, tremurând la amintirea mamei, surorii şi nepoatei care

dormeau în camere diferite. Să cumpere alte trei ventilatoare? Să cheltuiască, practic, încă o sută optzeci de dolari? Nici în ruptul capului! Să-şi uite de familie ca un ticălos?

La gândul de a înapoia şi propriul ventilator, făcuse tahicardie. Ridicase ochii, să vadă cât arăta ceasul din tavan, şi pe neaşteptate găsise soluţia dilemei. Ceva mai încolo, în raftul din stânga, se vindeau ventilatoare de masă, foarte frumoase, cu numai 19.90 $. Fugise într-acolo, pusese trei în cărucior şi părăsise raionul în goana mare, ca să nu se mai poată răzgândi. Leo îl urmase calm, ţinând ventilatorul cu picior ca pe propria-i pereche la dans, iar el se întrebase cum putea, oare, frate-său să meargă atât de liniştit printre oameni în costum de clovn. Deodată, zărise una, două, zece păpuşi Bărbie şi se gândise la nepoată-sa. Îşi zisese că ele nu erau mare lucru pentru ea şi pusese un urs de pluş mare cât un copil în cărucior. Când văzuse că acesta costa 34.95 $, fusese gata să-l dea înapoi. Dar se abţinuse, fiindcă avea o slăbiciune pentru Carmencita, care îşi dorea nespus de mult un frate. Acum, pe terasă, de pe care soarele se făcuse nevăzut, s-a gândit iar la nepoată-sa, iar ochii i s-au umezit de dor. Poate n-o s-o mai vadă nicicând. Doar dacă totul are să-i meargă atât de bine, încât să le poată cere pe ea, pe Stalina şi pe mama, şi să se instaleze cu toţii la Miami. Se gândise şi la Idalys, îşi spusese că pe ea n-avea s-o ceară, de curvă ce era, şi îi trimisese un blestem teribil. Să rămână în Cuba pe veci!

Totuşi, când era în hipermarket, o iubea încă atât de mult, că, dintre feluritele motive pentru care hotărâse să se întoarcă în Cuba, Idalys era primul. Trebuia să-i ducă un

cadou mare, în afara unui chihuahua din pluş luat la ieşirea din sectorul jucăriilor. Parfumuri, detergenţi, ciocolate, lavete, seria completă a discurilor Gloriei Estefan? îl năucise varietatea ofertelor, dar zărise în dreapta raion de încălţăminte de damă, îşi amintise pe loc că Idalys avea nevoie de pantofi şi intrase fericit. Leo îl informase că acolo nu vindeau decât pantofi de damă şi el zisese că asta şi căuta, iar Idalys purta acelaşi număr ca el. Pantofii aveau să-i vină absolut sigur. Deşi oferta era nespus de variată, nu i-a fost greu să aleagă. Idalys avea gusturi foarte precise şi, neîndoios, or să-i placă foarte mult acei pantofi cu toc înalt şi fin, care lăsau unghiile afară şi acopereau căputa cu o garnitură translucidă, împodobită cu steluţe aurii. Deşi, firește, or s-o încânte şi ceilalţi, saboţii roşu-electric, ideali pentru ziua Sfintei Barbara, care pentru ea era Changâ, una din ocrotitoarele ei. Conştient că nu putea pierde vremea, luase ambele perechi, se aşezase pe un fotoliu liber, îşi pusese pantofii cu toc şi făcuse doi paşi şovăielnici, ridicându-şi pantalonii, ca să se privească în oglindă. De comozi erau comozi, dar veneau şi bine?

— Îţi plac, Leo?

— *Tbat's too much!* exclamase lângă el o americancă în vârstă, cu nasul coroiat şi ochelari cu ramă de aur.

Martinez nu-şi dăduse seama că femeia îi vorbea, atrăgându-i atenţia că sărise calul, fiindcă voia să ştie dacă fratele lui aproba sau nu cumpărarea fericiţilor pantofi. Bătrâna i se plantase în faţă şi el se simţise ca în faţa unei păsări de pradă, gata să-l atace cu ciocul.

— *That's the cuban pervertion!* proclamase, arătându-l cu degetul.

— *Fuck you, mam!* intervenise Leo, şi imediat îi spusese: Hai, scoate-i.

Când izbutise să înţeleagă că baba denunţa perversiunea cubaneză, pe Martinez, care îşi scosese pantofii cu toc, îl apucase râsul, acelaşi care îl zguduia acum, pe terasă, amintindu-şi cum se înfuriase americanca pentru că el hohotea şi, mai ales, pentru că Leo se oferise s-o facă fericită, aşa cum îi tradusese ceva mai încolo, când ieşiseră din încurcătură.

— *It’s not ţunny, you know! It’s notfunny!* exclamase străina, continuând să-l arate pe Martinez cu degetul.

— *Close your mouth, you american asshole!* îi poruncise Leo.

Faţa nespus de albă a femeii se făcuse roşie ca semaforul.

— *Help, police!* exclamase, ridicând braţele spre cer. *Help!*

Câteva cliente se apropiaseră, atrase de ţipetele ei. Vânzătoarea, blondă, cu nasul cârn şi plin de pistrui, venise la ei, cu degetul pe buze.

— *Silence, please!*

Martinez a continuat să râdă pe terasă, unde se înnoptase, amintindu-şi că frate-său îi explicase în şoaptă că-i spusese bătrânei „găoază americană”. Da, acum râdea mult şi bine, dar atunci, la hipermarket, devenise imediat serios. Pe vânzătoare o înfuriase scandalul. Un paznic se îndreptase spre ei cu paşi uriaşi. Scena era atât de tipic americană, că se simţise erou de cinema şi, speriat, hotărâse să-şi pună vechii mocasini, pentru eventualitatea că ar fi fost obligat s-o şteargă din magazin. Înalt ca un

jucător de baschet, cu un Colt de calibrul 38 la cingătoare, paznicul ajunsese la ei. Lui nu-i mai rămâneau nici două ore de graţie în Florida, dar Leo putea suferi urmările imprevizibile ale scandalului. Tânăra vânzătoare i se adresase paznicului.

— *No problem, Bob. Everything is under control.* Tipul îi zâmbise, complice. Vânzătoarea se întorsese spre Martínez şi-i arătase pantofii pe care încă îi mai ţinea în mână: îi cumperi, tăticule?

— Eşti cubaneză! strigase, căci, auzind-o, îi venise inima la loc.

— Din Consolación del Sur, consimţise fata, în provincia Pinar del Río.

— Îi iau.

Bătrâna urmărise îndeaproape dialogul, uitându-se ba la el, ba la vânzătoare, ca o găină nesuferită; fata luase pantofii şi îi invitase s-o urmeze la casă, iar femeia îşi potrivise ochelarii, mergând pe urma lor.

— *Tbis în unacceptable!* ţipase, de cum pusese vânzătoarea pantofii în cutie şi pe aceasta într-o plasă. *Those cubans are transvestites!*

— *So what?*

Martínez şi-a amintit de discuţie şi de mândria pe care i-o trezise stilul autoritar al fetei, ce înfrunta cu dispreţ privirea străinei.

— *Tbey are homosexuals!* insistase bătrâna, privindu-i gata să vomite.

— *So what?* repetase fata, lăsând întrebarea să plutească în aer câteva clipe, şi dăduse lovitura de graţie: *This is afree countryl* Apoi li se adresase confidenţial, de parcă

americanca nici nu exista: M-am săturat de yankei până peste cap, spusese, ducând mâna în creştet. Cincizeci şi doi nouăzeci şi cinci. Le întinsese pachetul şi bonul, le zâmbise şi îl îndrumase pe Martinez: Plăteşti la casă, iubitule.

— Mulţumesc, mămico, spusese Leo, zâmbindu-i, la rândul său. Pusese pachetul în cărucior, luase în mână ventilatorul cu picior şi i se adresase: Ai văzut? Ce zici, este că noi, cubanezii, suntem toţi daţi dracului? Suntem ori nu suntem la putere aici?

Exulta, fericit ca un copil, iar Martinez se molipsise de starea lui şi recunoscuse că da, toţi cubanezii erau daţi naibii şi erau oriunde la putere. Îl lovise febra cumpăratului, căci, dacă tot era cubanez, trebuia să fie şi el dat dracului, şi începuse să umple căruciorul cu nimicuri. Nu trecuse mult şi, cu el umplut ochi, mersese la casă cu Leo, gândind că se sfârşise calvarul cumpărăturilor, îngrijorat să nu fi greşit socoteala. Chiar atunci o văzuse.

— Ia te uită, frate, priveşte-o! zisese, emoţionat. Uite ce frumoasă-i!

— O gagică? întrebase Leo, sucind capul dintr-o parte într-alta. Unde?

Nu, nu o gagică. Dar Martinez era atât de impresionat, că nu putuse să-i spună pe nume obiectului care îl stârnise şi se dusese, tremurând, la bicicleta *mountain bike* din fibră de carbon, care peste câteva ore avea să devină unul dintre principalele motive ale nefericirii lui. Era neagră, solidă şi elegantă ca o iapă de rasă, avea toate accesoriile, claxoane, lumini, oglinzi şi cască, dar, aşa cum se întâmplă cu lucrurile cu adevărat bune din viaţă, era nepreţuită. Deasupra ei, era un afiş cu litere de un roşu-electric:

699 $only!

A privit-o de aproape, sfios şi cu jind, ca pe o femeie onorabilă, frumoasă şi goală puşcă, şi s-a întors transfigurat spre fratele său.

— De-ai şti cât mă canonesc zilnic ca s-ajung la treabă! Cu asta aş zbura.

— Cumpăr-o.

Martinez o privise iar. Avea cinci viteze, ca automobilele! Cedase tentaţiei de a o ridica şi o simţise uşoară ca un fulg.

— E foarte scumpă, murmurase, cu trista convingere că un asemenea obiect perfect nu-i era destinat.

— Pot face un efort, zisese Leo. Ce mi-s şase, ce mi-s şase sute nouăzeci şi nouă.

Ridicând privirile spre frate-său, Martinez văzuse căruciorul plin cu cadouri, uitat în mijlocul culoarului.

— Şi toate astea?

— Tu alegi.

Fusese ca o lovitură în moalele capului, şi-a zis Martinez, privind lumina nesfârşită a farurilor aprinse ale maşinilor care treceau prin *expressway.* El întrebase de cadouri, sperând că Leo avea să-i spună că nu putea cumpăra bicicleta, dar nu că avea să-l pună să aleagă între ele şi ea. Nu era pregătit pentru aşa ceva, nu ştia şi nici nu voia s-o facă, dar frate-său nu-i oferise altă alegere. De-o parte iluziile tuturor; de cealaltă, posibilitatea ca un neică nimeni ca el să trezească o dată în viaţă invidia celorlalţi.

— Dă tot înapoi, frate, zisese, agăţându-se de bicicletă ca un copil. Şi iartă-mă.

O crampă i-a străbătut stomacul, şi-a pipăit barba şi a hotărât să se întoarcă în pat, unde s-a întins, cu ochii la

frumuseţea cerului nopţii. Oare o fi existând Dumnezeu? Nu fusese niciodată credincios, nu era nici acum, dar avea totuşi certitudinea că o forţă obscură îi pedepsise ambiţia. Destinul oamenilor o fi stând scris undeva? Nu credea aşa ceva, dar în acelaşi timp era sigur că încercase să-l forţeze pe al lui, cumpărând blestemata de bicicletă. Dacă n-ar fi cedat tentaţiei, nu şi-ar fi rupt mâna, deşi, dacă se gândea bine, probabil că Idalys tot l-ar fi trădat, iar el ar fi zăcut tot aici, nemângâiat, amintindu-şi discuţia avută cu Leo la aeroportul regional, de unde decolase avionul care îl dusese înapoi în Cuba.

Terminalul era mic, cu doar două porţi de îmbarcare şi un grilaj pe care scria Havana, Tampa, Fort Lauderdale, Saint Petersburg. La intrare, Martinez strănutase şi se întrebase dacă impactul dintre arşiţa din parcare, de unde venea, şi frigul aerului condiţionat din salon nu-l procopsise cu vreo răceală. Totuşi, cel mai mult îl deranjase că împroş- case cu muci ghidonul splendidei *mountain bike.* O ştersese imediat cu poalele halatului de dentist, dar nu izbutise s-o mai facă să strălucească de parcă era nouă.

— Trebuie să foloseşti un lichid special pentru curăţarea metalelor, îi zisese Leo. Dă-mi-o, o dau la bagaje.

Martinez se simţise umilit. Oare Leo nu ştia că în Cuba nu exista lichid nici normal, nici special, pentru curăţat? Îi lăsase bicicleta, fiindcă nu se putea altfel, simţise cum inima îi bătea mai iute, punând-o pe banda rulantă, o văzuse dispărându-i de sub ochi şi se întristase, de parcă se despărţea de fiinţa iubită.

— N-ai alt bagaj?

— Nu, spusese, ocolind privirea lui Leo. Mă consideri un

gunoi, nu?

— De ce? Ţi-am spus deja ce cred: trebuie să rămâi aici.

Martinez plecase capul; lumina era ştearsă, dar soarele lucea prin geamuri ca o lamă de cuţit, reflectându-se în linoleumul curat al duşumelei.

— Nu duc nimic nimănui, zisese; făcuse un efort şi-şi privise iar fratele. Sunt un ticălos. Aşa cred.

Leo îi înfruntase privirea cu o dragoste atât de intensă şi de reţinută, că fusese gata să-l ia în braţe; dar chiar atunci se oprise în faţa lor funcţionarul de la Imigraţie care îl întâmpinase la sosire; ţinea cu o mână ghidonul Fredesvindei, bătrâna bicicletă chinezească, iar cu cealaltă trusa de dentist. Îl însoţise la o masă goală, Martinez semnase o hârtie, iar tipul, scund şi uscăţiv, îi dăduse obiectele. Leo o luase pe Fredesvinda de ghidon.

— Fir-aş al naibii, zisese, pufnind în râs. Dar chiar că-i antediluviană. Nu-ţi face griji, scap eu de ea.

Hohotele lui îl umiliseră iar pe Martinez; nu-i plăcuse deloc că Leo vorbea cu atâta dispreţ despre Fredesvinda. Dar n-avusese curajul să i-o spună, fiindcă frate-său începuse pe loc să-i spună ce dor îi era de familie, de cartier şi de prieteni. Martinez s-a răsucit în patul de campanie; tocmai găsise Calea Lactee şi se simţea nespus de mic, pierdut şi mizerabil în faţa stelelor. Şi lui îi lipsea acum lumea lăsată definitiv în urmă, dar atunci, în aeroport, fusese suficient de josnic încât să se bucure de dorul nestins al fratelui său; totul îi mersese bine, îşi spusese, avea o casă şi o maşină noi, aşa că nu-i strica să sufere niţel, să plătească pentru fericirea interzisă cubanezilor de pe insulă. Totuşi, bucuria răzbunătoare îl

ţinuse doar câteva clipe, căci, de cum anunţaseră zborul cu destinaţia Havana, iar timonierul şi un călător de pe *Noul Răsărit,* care se întorceau şi ei în Cuba, ieşişeră din biroul unde stătuseră izolaţi, Martinez remarcase că, practic, nici nu vorbise cu frate-său, nu fusese în stare să-i spună cât îl iubea, şi îl privise tăcut.

— Ai grijă de a bătrână, pentru mine, îl rugase Leo la ureche, sărut-o pentru mine pe Stalina şi spune-i nepoatei pe care n-o cunosc că o iubesc.

— *Gentlemen, please,* îi întrerupsese discret funcţionarul companiei aeriene.

Martinez şi-a frecat barba, la fel de udă de lacrimi acum ca şi atunci, şi şi-a amintit clipa când trecuse din frigul terminalului în arşiţa pistei, mergând şi privind în urmă, sperând să-şi mai vadă o dată fratele. Înaintase vreo douăzeci de metri, când Leo apăruse pe terasă, strigând şi gesticulând, dar zgomotul făcut de motoarele avionului îl împiedicase să audă ce spune. Urcând în aeronava care îl ducea înapoi în Cuba, se gândise că n-avea să-l mai vadă niciodată;

acum, privind neantul înspăimântător al nopţii, se gândea că n-avea să-şi mai vadă nicicând mama şi sora. Printre lacrimi, a văzut stelele strălucind ca un snop de lumini sfărâmate şi şi-a zis că aşa era şi viaţa lui; a închis ochii, sperând că, printr-un miracol, avea să-i adune şi să-i lipească cioburile, şi a încercat să-şi exorcizeze gândul că nefericirile de acum erau rodul greşelilor din trecut, şi să-şi închipuie că avea să scape de sine pe vecie, liber şi fericit, în cele din urmă, urmând fulguranta Cale Lactee.

Sâmbătă 25

Crampa din stomac l-a smuls din picoteală. N-avea ceas şi pierduse socoteala timpului, aşa că nu ştia dacă era zece ori unu noaptea. A hotărât să stea liniştit, să-şi păcălească burta şi să mai aştepte puţin înainte de a se duce la baie. Nu putea să rişte ca nepotul Jeff, vreun vecin ori vreun musafir să-l descopere şi să-l acuze pe Leo că proteja un fugar clandestin. Da, era mai bine să se liniştească, să rememoreze scurta călătorie cu avionul de la Key West la Havana, şi să se mire iar, ca şi atunci, ce aproape erau două lumi atât de diferite. Şi mai uimitor chiar decât apropierea geografică era faptul că el era acum la Miami şi-şi amintea că doar cu câteva zile mai înainte năzuise să ajungă o dată pentru totdeauna la Havana. Oare când îşi schimbase părerea? Când îi ajunsese cuţitul la os şi hotărâse să dea naibii tot ce până atunci fusese viaţa lui? Nu putea preciza, dar putea evoca rând pe rând firele de nisip din care crescuse, până la urmă, muntele care se prăbuşise brusc peste el. Povestea începuse imediat, chiar pe pista aeroportului José Marti din Rancho Boyeros, unde trei agenţi aşteptau la picioarele scării. Erau îmbrăcaţi civil şi se dăduseră drept membri ai Direcţiei de Protocol din Ministerul Afacerilor Externe, dar aveau ceva inconfundabil, care trăda ceea ce erau de fapt: agenţi ai Departamentului Securităţii Statului din Ministerul Afacerilor Interne.

Martinez s-a răsucit în pat, întrebându-se ce era acel ceva. Ochelarii de soare Ray Ban pe care tustrei îi purtau cu mândrie? Autoritatea militară cu care se mişcau? Da, totul le trăda condiţia de securişti[17], şi-a zis, dar îndeosebi politeţea sinuoasă pe care o afişaseră, traversând pista

17 În spaniolă, *segttrosos*.

spre salonul de protocol. O politeţe alcătuită din zâmbete, perfecte ca reclamele de pastă de dinţi, din pălmuţe delicate pe umeri, cărora le simţise substratul de avertizare, greu de definit, din referiri repetate la lupta inegală pe care noii sosiţi o duseseră pe teritoriul yankeu, din comentarii vagi despre tacticile subtile folosite de spionajul duşman pentru a racola agenţi şi din formale urări de bun venit pe glia sfântă a patriei.

Când intraseră de pe pistă în salon, fiecare agent invitase câte un nou sosit să-l urmeze. Cât ai clipi, Martinez se trezise într-un birouaş îngheţat, unde mulatrul cabalin pe care i-l rezervase soarta îi luase un interogatoriu prietenesc. De ce venise înapoi? Aducându-şi aminte de întrebarea lui laconică, a simţit iar o crampă în stomac, şi-a ţinut respiraţia câteva clipe, a expirat aerul pe îndelete şi şi-a zis că tot mai putea aştepta niţel, înainte de a coborî la baie. De ce venise înapoi? Îi enumerase mulatrului motive similare celor de care, cu câteva ore înainte, făcuse caz în faţa lui Leo, la Key West, dar în birouaşul aseptic de pe aeroportul havanez avusese un ton foarte diferit. De unde, oare, s-a întrebat, trecându-şi mâna peste pântece, ca să amuţească ghiorăiturile surde ale maţelor, de unde-i răsărise grija de a-şi aduce justificări, care îi uscase gura? De unde teama, care îi făcuse glasul să tremure? De ce se simţise vinovat în faţa acelui necunoscut? De ce afirmase despre Key West că era foarte urât şi că nicio clipă nu fusese tentat să tragă o fugă la Miami? De ce făcuse pe furiosul, până când se înfuriase de-adevă- ratelea, afirmând, în picioare, dând din mâini şi ridicând tonul, că întrebarea dacă se gândise să ceară azil politic dovedea o

lipsă de respect pe care nu i-o îngăduia nici maică-sii? De ce, observând umbra de zâmbet pe care mulatrul cabalin i-o adresase, care părea să-i spună „eu ştiu că tu ştii că eu ştiu”, se înjosise şi mai abitir, ajungând să spună că frate-său era un trădător de patrie, un clovn vulgar, care mai comisese şi fapta nedemnă de a-şi fi schimbat numele?

S-a aşezat pe pat, căci durerea de burtă îl îndoia şi era gata s-o ia la goană spre scara în spirală. Dar crampa a cedat brusc. Şi-a şters sudoarea rece de pe frunte şi a hotărât să câştige timp, amintindu-şi de clipa când, în sfârşit, mulatrul cabalin îl lăsase să iasă din birouaş şi îi înapoiase splendida *mountain bike.* Se simţise liber şi murdar totodată, de parcă luase un examen, copiind. Ce s-ar fi întâmplat, de pildă, dacă i-ar fi spus agentului că Leo era şi avea să-i fie întotdeauna frate, un tip dat naibii şi plin de succes, şi că el, Stalin, îşi spusese Esteban la televiziunea yankeilor? Ori dacă ar fi refuzat să-i răspundă mulatrului, argumentând că nimeni n-avea dreptul să interogheze pe cineva care se întorcea în ţară? S-a întins iar, spunându-şi că numai un nebun ar îndrăzni să-i vorbească aşa unui securist. Intuise, totuşi, că agentul nu voia să afle ce gândea el în realitate şi nu-şi făcuse griji dacă îi dădea răspunsuri adevărate ori false, fiindcă testul nu era important decât ca să-l copleşească pe cel interogat, făcându-l să spună ceea ce voiau ei să audă. Din acest unghi, jocul era simplu şi nu trebuia să se dispreţuiască pentru că-l jucase, respectând regula; la urma urmelor, făcuse ceea ce făceau toţi în Cuba: înotase cu hainele pe el.

Atunci îi fusese foarte limpede că, dacă ar fi spus măcar jumătate din ceea ce gândea, ar fi ajuns suspect,

stigmatizat, iar asta era mult mai mult decât era dispus să suporte. Aşa că-şi înghiţise gustul amar pe care i-l lăsase interogatoriul, îşi pusese trusa pe *mountain bike* şi intrase în salonul principal de protocol, flancat de cei doi bărbaţi de pe *Noul Răsărit*, care se întorseseră odată cu el. În salon îi aşteptau camerele de luat vederi, luminile şi microfoanele televiziunii, un detaşament de pionieri; în difuzoare răsunase imnul naţional, iar el dusese mâna dreaptă la piept şi nu se clintise, ca într-o poză. Luarea poziţiei de drepţi la auzul imnului era un reflex din şcoala primară; dar melodia pe care o considera sfântă nu fusese cântată nicicând în onoarea lui. Savura momentul, plesnind de mândrie, când un ofiţer de la Imigraţie venise lângă el şi-i ceruse în şoaptă să-i dea bicicleta.

Era o erezie să vorbeşti când se cânta imnul, dar el nu stătuse mult la gânduri şi, agăţat de *mountain bike,* îi spusese printre dinţi, ca ventrilocii, că nu i-o dădea nici mort. Nu se cuvenea ca un erou abia sosit de la Miami să apară la televiziune cu acea bicicletă teribilă, explicase ofiţerul, an- gajându-se să i-o înapoieze de cum se încheia ceremonia şi-i arătase o cameră de luat vederi care înainta deja spre ei. Faptul că fusese numit erou şi, în plus, era pe punctul să apară la televiziune îl emoţionase pe Martinez, dar îşi cedase bicicleta cu sentimentul insuportabil că o trăda şi trăsese cu coada ochiului la ofiţer până se sfârşise imnul. Intenţionase să se ducă imediat să-l caute, ca să-şi recapete bicicleta, dar comandanta detaşamentului de pionieri începuse lectura unui comunicat în onoarea lor, noii eroi ai patriei socialiste, iar el nu putuse decât să asculte în poziţie de drepţi. Fetiţa în uniformă să tot fi avut vreo şapte

ani, purta ochelari şi era foarte slabă, dar venele de pe gâtul lung i se umflau ori de câte ori promitea că în Cuba copiii aveau să lupte asemenea eroilor de pe *Noul Răsărit,* până la moarte, dacă era nevoie, uniţi în jurul gloriosului Tineret Comunist, al gloriosului Partid Comunist din Cuba, sub înţeleapta conducerea a neînfrântului Comandant Suprem.

Martinez ascultase lozincile rituale ale pionierilor, pentru comunism şi vom fi asemenea lui Che, apoi o luase la goană după ofiţer; abia făcuse doi paşi, când o pionieră îl oprise şi-l sărutase pe obraji. Izbucnise un ropot de aplauze şi, încercând să-şi continue drumul în căutarea bicicletei luate de ofiţer, se trezise în faţa camerelor de luat vederi şi a microfoanelor.

— Bun venit în patrie, tovarăşe! îi urase Manolo Ortega, vedeta reporterilor de la televiziunea naţională. Câteva vorbe pentru naţiune. Cum te cheamă?

— Stalin Martinez.

— Un nume simbolic, fără nicio îndoială, revelator. Spune-mi, Stalin, te-au interogat duşmanii?

Martinez schiţase un zâmbet. Era înnebunit să-şi recapete bicicleta, dar voia să apară în faţa camerelor; îşi făcea iluzii că Idalys o să-l privească, înţelegând imediat că el se întorsese în Cuba pentru ea. Acum, pe terasă, ştia că în acea seară Idalys avusese repetiţie la cabaret şi că nici nu-i trecuse prin minte că el putea fi atât de idiot încât să vină înapoi. Dar atunci avea nevoie să se fudulească şi nu găsise ceva mai bun de spus decât ceea ce voia Ortega să audă.

— Păi, da, adevărul e că m-au interogat cei de la

Imigraţie, în Cayo Hueso, şi la televiziune.

— Vasăzică n-au făcut numai presiuni, ci şi propagandă.

— Păi, au vrut să facă, dar cu mine nu merge aşa ceva.

Atunci, şi-a amintit, ridicase mâna dreaptă şi salutase camera cu certitudinea că Idalys stătea la televizor, mândră nevoie mare.

— Ţi-au căutat rudele, ca să facă şi ele presiuni asupra ta, să zicem, indirecte?

— Da, spusese şi făcuse o pauză, căutând cea mai bună cale de ieşire din încurcătură, l-au localizat pe fratele meu, Leo.

Minţise ca un ticălos şi o ştiuse de când pronunţase „l-au localizat”, ca şi cum nu el ar fi cerut să fie căutat Lenin.

— Cu ce se ocupă fratele tău, tovarăşe Stalin?

— Aici era avocat, dar acolo… e clovn.

Nu minţise în mod expres; dar nici nu fusese nevoie. Căzuse în cursă şi răspunsul lui stârnise zâmbetul prostesc al lui Ortega, care se voia deştept.

— Şi tu cu ce te ocupi, tovarăşe Stalin?

— Eu sunt dentist.

— Dentist şi clovn. Doi fraţi, două societăţi, două realităţi, două destine, comparase, triumfător, Ortega. Făcuse un pas, gata să fugă din încercuire şi să-şi recupereze bicicleta, dar Ortega îl reţinuse, luându-l de braţ: O ultimă întrebare, doctore Stalin, ţi-au sugerat să dezertezi?

„De unde să dezertez?” se gândise, cu ochii la stele, deznădăjduit în faţa neputinţei absolute de a ocoli măcar una dintre cursele care se succedau.

— Păi, şovăise înainte de a se preda iar, mi-au propus să rămân la Miami.

— Dar n-ai făcut-o, evident, ca un cubanez de nădejde ce eşti, încheiase Ortega. Îi mulţumim din suflet doctorului Stalin Martínez şi imediat vom lua un interviu altui erou al odiseei, timonierul şalupei deturnate mişeleşte.

Plecase ca din puşcă. Nu voia doar să-şi recapete bicicleta, ci şi să nu-l mai vadă pe ticălosul care insinuase că Lenin nu era om de nădejde. Când îl zărise pe ofiţerul de la Imigraţie, fusese pe punctul să leşine; blestematul încălecase pe *moun- tain bike* şi era cum nu se poate mai binedispus, făcând ture prin salon ca un blestemat de copil. O luase la goană după tip şi văzuse, ca într-un coşmar, că-l chema şefa lui, dar cel puţin atunci avusese suficient curaj ca să nu se oprească. Îl ajunsese din urmă pe ofiţer şi luase bicicleta de ghidon. Din fericire, omuleţul i-o cedase, zâmbind. Tocmai atunci, Bárbara Cifuentes ajunsese lângă el, îl felicitase pentru atitudinea de care dăduse dovadă în cursul deturnării şi spusese că i se părea foarte îndrituit frumosul cadou pe care guvernul revoluţionar i-l făcuse în semn de apreciere pentru purtarea lui.

O nouă crampă l-a obligat să se aşeze iar pe patul de campanie. De ce nu-l ţinuseră balamalele să lămurească neînţelegerea şi să-i spună şefei că pe *mountain bike* nu i-o dăruise guvernul, ci fratele lui, Leo? Adevărul e că, şi-a zis, o asemenea atitudine nu i-ar fi convenit deloc, era mult mai logic să fi făcut ceea ce făcuse, lăsând-o pe şefă în purgatoriu, fără să devină suspect de ceea ce o extremistă ca ea ar fi calificat drept pactizare cu duşmanul. Privită dinspre Miami, atitudinea lui putea să pară laşă; chiar şi lui i se părea uneori. Dar chestiunea nu era chiar aşa simplă. A fi sau a nu fi în Cuba era o problemă nu doar de poziţie

geografică, ci şi de psihologie, implicând, mai ales, puterea de a suporta presiuni foarte felurite. În Cuba, o bicicletă dăruită de stat era un premiu, aproape o medalie; dar aceeaşi bicicletă dăruită de ruda din Miami presupunea un privilegiu, un soi de recunoaştere a vinovăţiei. Şi de ce-ar fi trebuit el să se acuze în faţa şefei?

O colică brutală l-a îndoit de durere; s-a pus în patru labe, înaintând cât putea de repede spre casa scării, unde se sfârşea scara în spirală, fără să se întrebe nici măcar cât era ceasul. A coborât, ţinându-se cu mâna stângă de burtă, hotărât să nu facă zgomot. Din fericire, Leo lăsase aprinsă lumina din bucătărie, care l-a ajutat să se orienteze. Dar, când a ajuns jos, lumina l-a obligat să închidă ochii. I-a redeschis molcom, de teamă să nu dea peste un vizitator neaşteptat. Nu era nimeni. Şi-a stăpânit durerea cu mult calm, şi-a regăsit ritmul respiraţiei, şi-a şters sudoarea rece de pe frunte şi a aruncat o privire în jur. Ce bucătărie! Era cât toată căsuţa lui din Havana, strălucitoare şi bine echipată ca o sală de operaţii. De fapt, i-ar fi plăcut să-şi instaleze acolo cabinetul de consultaţii. Şi chiar părea un cabinet de consultaţii. Totul era alb, strălucitor şi, în plus, erau foarte multe aparate electrice. Ei, de i-ar fi putut oferi o asemenea bucătărie, Idalys nu l-ar mai fi părăsit! şi-a zis, îndreptându-se spre baia de pe culoar şi trecând în vârful picioarelor pe lângă odaia nepotului său, Jeff. A împins uşa băii şi a rămas tablou; era cel puţin de cinci ori mai mare decât biata lui băiţă slinoasă din Havana şi, în plus, strălucea la fel ca bucătăria. Ei, de i-ar fi putut oferi o asemenea baie, Idalys nu l-ar mai fi părăsit!

Privind vasul closetului, a simţit renăscându-i nevoia; şi-a

dat jos pantalonii şi izmenele, a luat o sticlă oarecare de şampon şi s-a aşezat, gata să citească eticheta, aşa cum obişnuia în atari situaţii. N-a izbutit, căci textul era în engleză, iar camera de baie era atât de frumoasă, că merita să se bucure de ea în vreme ce se uşura. Totul era de invidiat. Însuşi vasul pe care stătea era o minune, avea forme nobile de culoare oliv, iar pe margine un colac protector comod, tapisat cu pluş, care l-a făcut să se simtă ca un împărat pe tron. Dar ce să mai zică de hârtia igienică! Avea trei straturi foarte fine, demne de un rege, ca şi florile de crin care o împodobeau. Contactul cu acea operă de artă i-a înfiorat fundul de fericire, fiindcă în Cuba se obişnuise cu asprimea hârtiei de împachetat ori de ziar. S-a gândit că o asemenea bucurie nu era demnă de un cubanez, a terminat treaba, a apăsat pe un buton şi l-au uluit iuţeala şi eficienţa cu care se golea bazinul, care, în plus, se mai şi umplea cât ai zice peşte şi lăsa în vas o apă albăstruie, care mirosea a roze. A zâmbit uşurat, plimbându-şi privirile peste acel regat şi oprindu-le pe oglinda de pe uşiţa protectoare a căzii de baie, care i-a reflectat vag chipul.

Instinctiv, i-a fost silă. Avea părul lung, ciufulit, şi ochii înfundaţi în orbite; barba încâlcită îi strângea faţa ca într-un cleşte, de părea nebun. A deschis uşiţa, ca să nu se mai vadă, şi l-au uluit cada strălucitoare şi sistemul de hidromasaj. Ei, de-ar putea măcar să se radă şi să facă un duş, ar fi altul! Şi de ce să nu se spele cel puţin la subraţ şi să nu se dea cu deodorant? Era prea destul că nu-şi atingea părul, nici trupul, nici barba, ca să semene tot mai mult cu un plutaş, aşa cum îi promisese lui Leo. În fond, ce mai conta dacă pu- ţea ceva mai mult ori ceva mai puţin? O să

mai stea câteva zile pe terasă, transpirând ca porcii, şi o să duhnească iar. Totuşi, dacă profita, spălându-se la subraţ şi dându-se cu deodorant, mâine ar putea-o primi pe Miriam fără să pută ca un nenorocit. Aşa are să facă, ce naiba, şi-a zis, îndreptându-se spre lavabou. S-a privit la iuţeală în oglindă şi a lăsat capul în jos, ruşinat. Mare noroc că pe consolă nu era nicio foarfecă; căci n-ar fi rezistat tentaţiei de a-şi îndrepta barba, poate că ar fi arătat ceva mai bine. A luat un pieptăn mic din baga, şi-a netezit-o delicat şi a tras dureros de ea; barba îi era încâlcită ca şi gândurile. Lângă pieptăn erau un tub cu pastă de dinţi Colgate şi o splendidă periuţă de dinţi electrică Braun.

Cu gura căscată, a luat aparatul şi a început să-l cerceteze. Citise prin cataloage, aşa că ştia de existenţa acestor periuţe, dar nu văzuse niciuna. Iar aici, la Miami, până şi un copil ca nepotul Jeff îşi permitea luxul de a avea una, comparaţie nespus de umilitoare pentru un dentist. A apăsat pe buton, motoraşul a început să huruie ca o freză şi periuţa s-a învârtit. Ce minune! Şi dacă ar folosi-o? E adevărat că periuţa de dinţi era ceva personal ca o taină, dar nu-şi mai spălase gura de zile întregi, ceea ce îl deprima. Avea curajul s-o folosească, ce naiba. Neştiind că trebuia să oprească mai întâi motorul, a pus un pic de pastă de dinţi pe periuţa rotitoare: sub impulsul mişcării, crema i-a sărit în ochiul stâng, orbindu-l. A tras un ţipăt şi a scăpat periuţa pe jos, cablul s-a desfăcut cât era de lung şi ea a continuat să funcţioneze în aer, ca un şarpe metalic. S-a speriat al naibii şi, gata să plângă, s-a spălat cu un pic de apă pe ochi, ca să-şi aline arsura, a oprit periuţa şi a decis să fugă cu dinţii şi sub- ţiorile murdare în singurătatea

terasei.

Nici n-a făcut doi paşi pe culoarul care ducea la bucătărie, că a auzit zgomot în odaia lui Jeff.

— *Dad f Are you there?*

A îngheţat. N-avea rost să se întoarcă în baie, iar la bucătărie nu putea ajunge decât trecând prin faţa camerei lui Jeff. Era gata s-o facă, dar băieţelul a ieşit pe culoar, căscând, desculţ şi în pijama, a ridicat ochii şi pupilele i s-au dilatat pe loc de spaimă.

— Castro! a exclamat, tremurând ca un posedat.

Martinez şi-a dus arătătorul la buze, blestemând bezna care făcuse posibilă acea confuzie înspăimântătoare.

— Ssst!

— *Dad!* Băieţelul era gata să plângă. *Castro is here!*

Era un gest inconştient. Martinez şi-a atins barba şi s-a gândit că, dacă ar fi vorbit englezeşte, l-ar fi putut linişti pe Jeff, explicându-i că el era unchiul lui, nu Fidel Castro. Dar cum s-o facă, dacă n-avea vorbe pe care să le poată pricepe mucosul ăla?

— *I don’t want to go to Cuba, mister Castro!* Jeff a început să plângă, repetând printre sughiţuri, ca un exorcism:

I don’t want to go to Cuba! I don’t want to go to Cuba! I don ’t want to go to Cuba!

A treia oară, Martínez a izbutit să priceapă ce zicea. Nepotul lui nu voia să meargă în Cuba. „Nici eu”, şi-a zis, a făcut un pas şi a ridicat mâna, vrând să-l mângâie pe Jeff, poate că aşa reuşea să-l liniştească.

— *Don’t touch me, mister Castro!* Băieţelul s-a lipit de perete şi şi-a acoperit faţa cu mâinile. *I don ’t want to go to*

Cuba! I don’t want to go to Cuba! I don’t want to go to Cuba!

Deznădăjduit, Martínez a dat să fugă, l-a împins pe Jeff, a trecut prin bucătărie şi a luat-o pe scară în sus, urmat de strigătele isterice ale nepotului care nu se mai oprea. Ajuns pe acoperiş, nu le-a mai auzit, dar ecoul lor a continuat să vibreze în el. S-a pus iar în patru labe, a înaintat din greu până la balustradă şi s-a întins cu faţa în sus pe patul de campanie, acoperit de o sudoare rece. Leo nu era în oraş, era într-un turneu de clovnerii, dar Cristina se deşteptase, cu siguranţă, şi avea să urce dintr-un moment într-altul să-i facă scandal. Poate că o să-l dea chiar afară. Şi ce naiba o să facă pe străzile din Miami fără hârtii, fără serviciu şi fără bani? O să cadă în mâinile poliţiei. „Ai dont guant tu gou to Chiu- ba!” a exclamat, şi strigătul i s-a pierdut în noapte.

A urmărit atent vuietul insuportabil al tăcerii, aşteptând-o pe Cristina. Dar ea n-a urcat şi el a început să mo- ţăie uşor, chinuit de gânduri. De unde să ştie că blestemata aia de periuţă de dinţi electrică făcea atâta zgomot, dacă nu mai văzuse niciuna? Fireşte, Cristina îi putea reproşa că îndrăznise să folosească periuţa de dinţi a fiului ei şi el n-avea cum să-şi justifice abuzul de încredere. Pe de altă parte, cum e posibil ca nepotul să-l confunde nici mai mult, nici mai puţin, decât cu Fidel Castro, cu toate că, din întâmplare, n-aveau nimic comun? Ar fi fost mai logic să-l fi luat drept un hoţ, de pildă. Deşi trebuia ţinut seama şi de faptul că pe culoar era întuneric, că atât el cât şi Castro aveau barbă, iar bietul Jeff nu putea şti că o aveau din motive absolut opuse.

A lui Castro era simbolul puterii; în schimb, a lui se datora

faptului că în Cuba era nespus de greu să faci rost de lame de ras, iar el avea pielea feţei atât de sensibilă şi barba atât de tare, că rasul cu lame uzate era o tortură indescriptibilă, pe care prefera s-o evite.

Dar acum nu-i mai păsa de nimic. Era, într-adevăr, grav că Jeff ştia că în casă intrase un bărbos. O să spună prietenilor, aceştia or să povestească părinţilor, care aveau să toarne totul la poliţie, iar aceasta o să-l pescuiască de pe terasă. Şi ce explicaţie să-i dea fratelui său? Imposibil. Leo îşi pusese soarta în joc ca să-l facă cetăţean american, iar el îi spulberase visul dintr-o poftă stupidă de a se spăla pe dinţi cu o periuţă electrică, renunţând, printre altele, şi la iluzia de a fonda într-o zi Marea Clinică Stomatologică Marti. Brusc, ceva i-a sunat excesiv de familiar în acel nume. Repetându-l, şi-a dat seama de ceea ce trebuia să-i fie evident încă de la început. Dacă-şi numea clinica aşa, cubanezii aveau să-i spună Marti[18], fără să-şi dea măcar seama că numele lui n-avea accent. Şi în Cuba, şi la Miami, lucrurile cele mai diverse primeau până la urmă numele bietului apostol al independenţei, ceea ce, cum se şi zicea în Cuba, era prea mult pentru o singură inimă. Într-adevăr, străzi, parcuri, pieţe, cinematografe, magazine, teatre, edituri, avioane, nave, aeroporturi, posturi de radio şi televiziune se numeau Marti şi, culmea, şi Marea lui Clinică Stomatologică... A, perfect! O să-i spună mai bine Marty, ca într-un vechi film nord-ame- rican care îi plăcea atât de mult. Dar de ce-l interesa atâta chestiunea, când nu exista clinica, nici mare, nici mică?

18 Este vorba despre omul politic şi scriitorul cubanez José Julián Martí (1853-1895), militant pentru independența Cubei față de Spania şi fondator al Partidului Revoluționar Cubanez (1892).

Şi, colac peste pupăză, de ce să nu-şi accepte înfrângerea, aşteptându-şi liniştit destinul insular? De ce să nu contribuie chiar la el, ieşind în stradă şi cerând poliţiei să-l trimită înapoi la Havana? Poate că doar aşa o să poată dormi liniştit, punând capăt noianului de neoprit al amintirilor. S-a uitat la soare, care începea să urce deasupra oraşului Miami, a mijit ochii şi în minte i-a răsărit imaginea lui Mi- riam. Oare la ce oră o să vină azi? Când şi-a dat seama că, dacă se întorcea în Cuba, n-avea s-o mai vadă, l-a luat cu frig. Neliniştea i s-a mai potolit, gândindu-se la Idalys; pentru ea era gata de orice, chiar şi să se întoarcă pe insulă. S-a uitat la duşumeaua slinoasă a terasei; durerile îl chinuiau într-atât, încât a ajuns să-şi facă speranţe că ar putea-o recâştiga pe Idalys, deşi ştia că o pierduse pe veci. Atunci, cum naiba de se gândea să se întoarcă? Dacă ar îndrăzni, autorităţile cubaneze l-ar trata ca pe un criminal care încercase să rămână în Statele Unite. Niciodată nu i-ar mai îngădui să practice stomatologia şi, colac peste pupăză, l-ar declara şi apatrid. Dacă s-ar întoarce pe insulă, ar avea doar două şanse de salvare, să pactizeze cu Securitatea şi să apară spăsit la televiziune; ori să stea câţiva ani în temniţă şi apoi să se dedice pieţei negre, supravieţuind plin de dolari şi căcat.

Ambele opţiuni i se păreau atât de inacceptabile, că a hotărât să nu se întoarcă cu niciun preţ şi pe loc a început să-l chinuie dorul. După ce părăsise aeroportul havanez, al cărui nume era, bineînţeles, José Marti, îşi pusese casca, aranjase trusa pe grilajul cu care era dotată minunata *mountain bike,* căreia îi dăduse numele de Juana, şi începuse să pedaleze. Bicicleta era atât de uşoară, că se

credea imponderabil. I se părea că pluteşte pe *Avenida* Rancho Boyeros, dar descoperise că Juana avea calităţi şi mai şi. Oamenii îl invi- diau, căscau ochii mari, văzându-l cum călărea acea maşinărie americană splendidă, îl urmăreau din priviri, îi aruncau chiar înjurături şi complimente. „Bucură-te, cosmonautule!” îi strigase o negresă la semaforul de la Santa Cătălină, iar el dusese mâna la cască şi o salutase ca un domn. Era în al nouălea cer, se considerase mereu un neică nimeni, iar acum, graţie Juanei şi căştii sclipitoare, cu vizieră Ray Ban încorporată, care combina negrul cu auriul metalizat, era întâia oară în viaţă că provoca admiraţie în plină stradă, ca vedetele de telenovelă. Şi, ca şi cum astea toate nu erau destul, el, care n-avusese niciodată talent la sport, putea să-i depăşească cu uşurinţă pe ceilalţi biciclişti, lăsându-i de căruţă ca un campion.

Doar o dată trebuise să facă un efort pe acel itinerar glorios, când trecuse de pe *Paseo*[19] del Prado spre *Avenida* del Puerto şi văzuse că în depărtare şalupa de Casablanca era pe plecate. Nu se îndoise niciun moment că avea să ajungă la vreme; pur şi simplu schimbase viteza, înteţise pedala- tul şi se lăsase peste ghidon, iar Juana prinsese viteză ca o iapă de rasă. „Ţelul e casa, marele premiu, Idalys”, îşi zisese, aplecat peste ghidon şi vorbindu-i Juanei în şoaptă, ca s-o ambiţioneze. Ţinuse piept ameţelii pe care i-o provoca viteza şi chiar abordase şalupa în stil englezesc, aristocratic, meritat de calitatea excepţională a bicicletei. Uimiţi, pasagerii îi făcuseră loc, iar el se aşezase la proră, parcă pentru a scurta drumul. Chiar atunci, şi-a amintit,

19 Bulevard (sp.).

îndreptându-se spre rezervorul cu apă de mare din celălalt capăt al terasei, îşi făcuse iluzia că era posesorul unei şalupe rapide, asemenea celor din flotila de la Key West, unde ancorase *Noul Răsărit-,* o asemenea rachetă ar traversa golful havanez cât ai clipi din ochi. Îşi scosese casca, ca să simtă aerul mării în jurul capului, îşi spusese că în Cuba lucrurile mergeau prea încet, apoi, ridicând privirea, descoperise zidurile coloniale înalte ale fortăreţei La Camana, explozia florilor roşii de *flamboyân* şi cenuşiul blând al Casablancái, şi trebuise să tragă zdravăn aer în piept, ca să nu izbucnească în plâns.

Apa de mare abia de mai ajungea la jumătatea rezervorului; şi-a privit imaginea neclară în suprafaţa ei irizată şi a simţit că îi era peste puteri să se mai aplece şi să-şi cufunde capul în ea. La urma urmelor, pielea îi era aproape total neagră şi plină de răni, ca a unui plutaş, aşa cum văzuse chiar în acea noapte în oglinda din baia lui Jeff, doar cu câteva minute mai înainte ca blestematul de copil să-l confunde cu Fidel Castro şi să înceapă să chiăie. Oare când o să urce cumnata să-i ceară socoteală? Dintr-o clipă într-alta. Dar el n-avea altă opţiune decât să rămână acolo, sperând că i se va permite să se prăjească în continuare, până o să-l convingă pe Mahomed că tocmai sosise cu pluta. S-a uitat la strada fără niciun chichirez, pe care o vedea într-o parte, şi şi-a zis că, faţă de Havana, Miami era un oraş din plastic, provizoriu, portabil. Ce mama naibii căuta el acolo? în loc de orice răspuns, şi-a amintit cum ajunsese la debarcaderul din Casablanca şi s-a înfiorat, retrăind emoţia care îl copleşise când îşi pusese casca, încălecase pe Juana şi începuse să pedaleze spre casă şi

spre Idalys. Era înnebunit s-o vadă şi, totuşi, nu-l supărase deloc că Pipi Blestematul îi tăiase calea, ieşind din braseria Viitorul Luminos, cartierul lui general.

— Stalin!

Ochii mari şi albaştri ai Blestematului străluceau increduli, mutându-se de la cască la bicicletă.

Martinez zâmbise şi o oprise pe Juana; îşi ridicase viziera şi pentru întâia oară dăduse răspunsul ritual cu un uşor aer fanfaron.

— Nu-mi spune aşa, Blestematule. Ştii că nu-mi place.

— Spune-mi adevărul, Stalin. Blestematul era neliniştit, aproape înspăimântat: Eşti de la Secu?

Martinez sărise ca ars. Nu se aşteptase la întrebare, care în gura Blestematului putea fi ori o acuzaţie foarte gravă, ori un elogiu înflăcărat. Îşi dăduse brusc seama că nu ştia prea multe despre scandalagiu, pe care îl cunoştea, totuşi, din şcoala primară. Era informator, ori doar o pramatie? Pentru orice eventualitate, hotărâse să facă pe prostul.

— Ce spui tu, cumetre?

Scârbit, Blestematul îşi scuturase capul enorm şi desfăcuse braţele, ca să-i demonstreze că era o persoană de încredere.

— Ah, te rog! Vorbeşte limpede, Stalin, ca oamenii. Suntem prieteni de când eram mici. Pe mine nu mă duci cu preşul. Îşi fluturase acuzator degetul arătător în aer: Te cheamă cum te cheamă şi mai înainte erai cu guvernul. Te-ai pus de-a curmezişul şi, ce ştiu eu, ai ieşit de peste tot. Până şi din Comitetul de Apărare a Revoluţiei ai şters-o… Făcuse o pauză, ca într-un roman radiofonic, ca să sublinieze şi mai abitir ceea ce urma: Şi, trosc, într-o zi o

ştergi la Miami… Repetase pauza, sugerând că avea îndoieli cu privire la ce se putuse întâmpla acolo:…şi nu rămâi, ci… pleosc! îţi faci apariţia la Havana cu maşinăria asta. Nu mă înnebuni la ficaţi, Stalin, că-i mai limpede ca un clar de lună! Eşti de la Secu!

Logica raţionamentului îl înspăimântase pe Martinez. Trebuia, oare, să-i explice că nici măcar nu fusese la Miami, ci la Key West? Că revenise în Cuba din dragoste pentru soţia şi munca lui? Că bicicleta era un cadou de la frate-său? Că fusese destul de egoist ca să nu aducă nimic nimănui, nici măcar mamei? Nu, îşi spusese, la ce bun?

— Las-o baltă, Blestematule, murmurase, hotărât să se menţină într-un soi de nebuloasă. Pe curând.

Încercase să plece, dar Blestematul nu-l lăsase, luând bicicleta de ghidon.

— Ţi-o cumpăr. Două sute de parai în cap.

— Pe Juana? Ţi-ai pierdut minţile!

— Două sute cincizeci.

Martinez zâmbise; luase, în sfârşit, conducerea şi-l avea pe Blestemat la cheremul lui, agăţat de ghidonul Juanei, salivând de invidie.

— Şterge-o de aici. Nu i-o vând nici mamei.

Blestematul se supusese imediat, ca un copil pedepsit.

Martinez încălecase pe Juana şi pedalase tot mai iute.

— Adio şi n-am cuvinte!

— Îţi dau cinci sute, Stalin!

În loc de rămas-bun, Martinez îi făcuse semnul coarnelor, ridicând arătătorul şi degetul mic, înainte de a da colţul la prima stradă. Ajunsese într-o clipită şi se oprise în faţa casei, de care acum îşi amintea cu nostalgie. Era cu

adevărat urâtă, fusese construită în anii ’20 de cine ştie de ucenic de zidar, care nu ştiuse nici măcar să folosească echerul, aşa că părea să se ţină pe picioare doar printr-o minune. Faţada era direct pe trotuar, iar Martinez s-a uitat de pe acoperiş la grădina vilei lui Leo, întrebându-se dacă avea să aibă vreodată una la fel. Dar atunci, în faţă căsuţei din Casablanca, nu se gândise la aşa ceva. Era prea nerăbdător să-i facă o surpriză lui Idalys, s-o îmbrăţişeze, s-o sărute, să-i povestească, să facă şuapi-şuapi şi s-o uimească apoi, când avea să i-o arate pe Juana. Dar cum să-i spună că nu-i adusese niciun dar, că sacrificase totul ca să-şi cumpere bicicleta? Se simţise cumplit şi, după ce se gândise puţin, hotărâse să-i zică o minciună. N-avea de ales. Avea să-i spună că pe *moun- tain bike* i-o dăruise Leo, că el n-avusese dolari să cumpere nimic, că bicicleta de dar nu se caută la roţi. Aşa avea să scape cu faţa curată. Deschisese trusa de pe grilaj, scosese lanţul zdravăn pe care îl folosea ca s-o protejeze pe Fredesvin- da, îl răsucise de două ori între şaua şi ghidonul Juanei şi a treia oară îl petrecuse pe după gratiile grilajului care proteja fereastra, închisese lacătul mare marca Yale şi, convins că nimeni nu era în stare să-l spargă, intrase în casă.

Salonul era mic şi încins ca un cuptor, închis şi lăsat pe întuneric, pentru a evita arşiţa străzii. Pe Martinez îl lovise emoţia, revăzându-l în penumbră, de parcă ar fi fost mult timp plecat pe lumea cealaltă. Se uitase cu drag la mobile, două fotolii şi o sofa din lemn, pe care i-o cedase maică-sa, fiecare dintre ele cu câte un cavaler spaniol sculptat pe spătar, de a căror sărăcie Idalys obişnuia să-şi bată joc, spunând că erau în stilul remuşcării spaniole. Pusese casca

pe sofa, se închinase ritual la altarul zeiţei Yemayâ, intrase în odaia vecină şi rămăsese mut de uimire. În izmene, Jesus, taxime- tristul, dormea ca un îngeraş pe pat, în briza trimisă de un splendid ventilator care se rotea. Un lanţ de aur cu medalion, pe care apărea Sfânta Barbara, îi strălucea de mama focului pe pieptul păros. Fără să stea prea mult pe gânduri, Martinez se năpustise asupra lui.

— Hei, ascultă! ţipase, zguduindu-l violent. Ce mama mătii faci aici?

— Fir-aş al naibii, Stalin! Dar tu ce cauţi aici? Nu erai în State?

— Eram, dar m-am întors! răspunsese Martínez şi imediat se simţise îngrozitor, pentru că-i dăduse explicaţii nenorocitului.

— Cine să fi crezut aşa ceva, cumetre? bâiguise Jesús, neîncrezător şi plin de reproş. Idalys şi cu mine eram mai mult ca siguri că nu mai vii. Acu’ să vezi ce halima o să iasă! Şi numai din vina ta!

Martínez se dusese cu paşi mari în bucătărioară. Culmea, blestemată fie ziua când se născuse, nenorocitul îi punea coarne şi tot el, Martínez, era de vină. Dar o să-i arate el, se gândise, punând mâna pe un cuţit.

— Îţi arăt eu cine sunt! exclamase, agitând arma încă din uşa odăii.

Trăgând după el o pernă, Jesús sărise din pat şi se lipise de perete.

— Nu te înfuria, cumetre! Stăm de vorbă şi ne? înţelegem! Te lămuresc!

Martínez dăduse ocol patului şi aruncase cuţitul în el. Dar Jesús se apărase cu perna. Cuţitul intrase în pânză, o

rupsese şi odaia începuse să se umple de bucăţi de vată, care dansau, zburătăcite în aer de ventilator.

— Linişteşte-te, de sufletul maică-tii, Stalin! Cum să se bată Stalin şi Jesús?

Martínez ridicase iar cuţitul şi atunci răsunase un zgomot brutal, care cutremurase faţada casei.

— Asta ce-a mai fost?

— Habar n-am, răspunsese Jesús, acoperindu-se în zadar cu o bucată ruptă din faţa de pernă.

— Juana! ţipase Martínez, luând-o la goană cu cuţitul în mână spre uşa de ieşire. Juana!

Ieşise în stradă şi văzuse, înspăimântat, că gratiile ferestrei fuseseră smulse din perete. Trei flăcăi urcau într-o camionetă cu motorul pornit gratiile, lanţul, lacătul şi bicicleta. Martínez se năpustise după ei. Camioneta demarase imediat, iar el îşi trecuse cuţitul în mâna stângă şi se agăţase cu dreapta de marginea din spate. Un flăcău îl lovise cu gheata militară peste degete. Îndurase durerea şi rămăsese agăţat de lemn, alergând în urma camionetei şi agitând în aer cuţitul, neluându-şi ochii de pe Juana. Flăcăul îl lovise iar, vehiculul accelerase, iar Martínez căzuse răscrăcărat în mijlocul străzii, urlând de durere şi furie.

Acum s-a aşezat pe pat, privindu-şi ghipsul jegos şi întrebându-se de ce, fir-ar mama ei de viaţă, i se întâmplaseră toate tocmai lui. I se furase oare bicicleta drept pedeapsă pentru egoismul de a nu aduce nimic nimănui? Trecuse multă vreme de când nu-l mai dureau degetele; totuşi, uneori, îl înţepau îngrozitor, mai ales când se gândea la ele, ca acum. Şi-a băgat arătătorul mâinii stângi sub ghips şi a început să se scarpine, amintindu-şi

cum dorinţa de a o recăpăta pe Juana îi atenuase durerea care îl copleşise când fusese lovit cu picioarele. Stătea întins în mijlocul străzii, iar Jesús ieşise din casă strângându-şi cureaua şi fugise spre el să-l ajute. Luaseră taxiul şi încercaseră, disperaţi, să dea de camionetă, dar într-un sfert de oră se dăduseră bătuţi. Era evident că hoţii fugiseră din Casablanca, iar el avea câteva fracturi la mâna dreaptă; turba de durere, degetele îi erau tumefiate şi umflate ca nişte cârnaţi, iar Jesús îi făcuse favoarea să-l ducă la spital.

A auzit paşi pe scară, a crezut că îl vizita Miriam, s-a ridicat dintr-un salt şi s-a dus la uşa fără canat, gata s-o primească. Dar era Cristina, care gâfâiaân capătul terasei. Văzând-o, zâmbetul i s-a schimbat în rictus. Practic nu-şi cunoştea cumnata, o cubaneză cu care Leo se însurase la Miami în urmă cu şapte ani. Fără întâlnirea nefericită cu Jeff, s-ar fi bucurat s-o vadă, căci era singur cu tristeţea lui, iar ea îi era rudă şi vorbea spa- nioleşte; dar se simţea atât de vinovat, atât de convins că o făcuse lată şi atât de sigur că ea venea să-i ceară socoteală, că şi-a lăsat, copleşit, capul în pământ.

— Bună ziua, a spus Cristina.

— Bună.

Adusese o umbrelă de soare, o trusă din plastic şi un coş identic cu al lui Miriam. A pus coşul şi trusa pe pat şi a instalat umbrela multicoloră. Şi-a plimbat privirile peste tot, iar el a privit-o pe furiş. Fără îndoială, Cristina fusese frumoasă cândva, dar acum era prea grasă; pe faţa rotundă, ochii, nasul şi gura îi erau prea mici, ca de păpuşă artizanală, prost întocmită, dar îndrăgită. Halatul cubanez

amplu, cu decolteu pătrat, abia îi ascundea grăsimea; dar era destul de tânără şi avea pielea destul de întinsă ca să şi pară tânără.

— E oribil ce trebuie să suportăm noi, cubanezii, ştii tu, a spus, de cum a terminat de inspectat locul.

El a dat din umeri, abia ridicând privirile, ca un elev în aşteptarea pedepsei, convins că femeia se referise la ceea ce îndurase Jeff în zorii zilei.

— Îmi pare rău, a spus.

— Mie şi mai şi. A arătat patul, al cărui căpătâi era sub umbreluţă. Pot să stau? I-a arătat laba piciorului drept, acoperită cu un bandaj elastic, de culoarea hârtiei de împachetat: Am o entorsă, ştii tu.

A lovit salteluţa cu mâna stângă, un norişor de praf s-a ridicat în aer, formând sub lumina foarte puternică a dimineţii un perete multicolor în zona umbrelei. Ea s-a aşezat lângă trusă şi coş, foarte molcom, ca şi cum se temea să nu rupă sub greutatea ei prelata patului.

— Stai şi tu, a zis, privind în sus. Şi-a dus mâna streaşină la ochi, a strâns din ochi şi a adăugat: Avem *a problem,* ştii tu.

Ar fi vrut să-l înghită pământul. Dar, din nefericire, cumnata vorbea foarte limpede *spanglish.* A socotit că, dacă se aşeza lângă ea, prelata putea să cedeze şi să se rupă, şi s-a pus pe podea, profitând, în treacăt, de umbrelă, dar dând şi o dovadă de umilinţă, care poate că avea să-i placă Cristinei. Aşa, la picioarele ei, a zâmbit ca să-i facă plăcere. N-a fost greu; umbra multicoloră îi cădea ca un duş delicat pe pielea crăpată şi foarte uscată.

Oftând, ea a deschis trusa şi el s-a temut că o să scoată

cine ştie ce act afurisit. O declaraţie, de pildă, pe care va trebui s-o semneze, recunoscându-se vinovat de încălcarea proprietăţii şi acceptând să fie deportat în Cuba. Ea a ridicat capacul, el s-a aplecat în faţă, ca să vadă mai bine, şi a fost surprins. Înăuntru era un soi de cofraj, tot din plastic, cu trei despărţituri pline ochi cu dulciuri; în stânga, într-o des- părţitură specială, erau un pachet cu şerveţele, păhărele din plastic şi o sticlă cu coca-cola de doi litri, practic îngheţată.

— Sunt hipoglicemică, a zis ea, scuzându-se cu un surâs scurt. Mi le-a recomandat medicul, ca să compensez lipsa de *sugar* şi să nu leşin, ştii tu.

El a încuviinţat, uşurat că declaraţia nu fusese decât o invenţie a fricii lui. Ea a luat o tartă mică cu ciocolată şi a început să-i înlăture cu grijă hârtia; avea unghiile lungi, vopsite roşu-aprins.

— Vrei?

— Nu. Nu pot, ştii tu.

S-a simţit prost, pentru că luase şi el ticul după care se presupune mereu că interlocutorul ştie totul, şi s-a străduit să reziste demn valurilor de foame şi dorinţei de a gusta dulciurile care păreau dintre cele mai fine.

— Vina e a mamei, a zis ea, punând hârtiuţa în trusă şi făcând nevăzută tarta micuţă din doar două înghiţituri. Ştii tu.

Nu, nu ştia, s-a gândit. Ce vină? Ea a luat un şerveţel, s-a şters cu grijă pe mâini şi la gură, a netezit obsesiv hârtia şi a pus-o în alt compartiment mic din trusă.

— Aşa cum eşti acum, pari deja plutaş, mi se rupe inima de tine, a spus şi l-a privit duios, înainte de a devora un

ştrudel.

A început să saliveze, i-a fulgerat prin minte amintirea clipei când salivase peste jambonul lui Pipi Blestematul şi n-a mai rezistat tentaţiei.

— Dă-mi şi mie ceva.

— *Oh, yes!* a exclamat cu gura plină. Ia, ia. Faţa i s-a luminat de zâmbetul radios al celui care dă de un complice:

Fratele tău nu mă lasă, spune că mănânc de teamă, că am bulimie, ştii tu.

I-a întins o tartă mică cu ciocolată, el a băgat-o imediat în gură şi abia atunci şi-a dat seama că nu-i scosese hârtiuţa de pe fund. A mestecat-o fără să zică nici pâs, căci îi era ruşine să scuipe în faţa Cristinei; înghiţind-o, şi-a zis că, totuşi, hârtiuţa în care era învelită ciocolata nu era deloc rea.

— *Well, we've a problem,* a spus ea, scoţând alt şerveţel. *Now Jeff knows,* adică, *excuse me,* el ştie. S-a şters meticulos la gură şi pe mâini pentru a doua oară şi a adăugat: Nu-i bine şi vina-i a mamei mele, ştii tu. Trebuie să mă ajuţi.

Nu înţelegea ce vrea cumnata, aşa că a luat o prăjitură cu căpşuni şi frişcă, i-a scos hârtiuţa şi a început să mestece, crezând că aşa câştiga, probabil, timp. Cristina a deschis sticla de coca-cola, a umplut un pahar pentru fiecare şi i-a întins unul.

— Leo vrea să beau *light,* a spus şi a dat pe gât jumătate de pahar dintr-o înghiţitură, dar ce mai, aia *light* e altă mâncare de peşte, miroase ca şi cum nici n-ar fi coca-cola. Cea *classic* e mult mai bună. Nu crezi?

A terminat prăjitura. Buzele i-au tremurat, când a început

să bea prima coca-cola din viaţa lui de adult; o duşcă i-a fost de-ajuns ca să se asigure că, într-adevăr, mirosea mult mai bine ca ceaiul pe care i-l aducea Miriam, dar, cum n-avea nici cea mai mică posibilitate de a o compara cu cea lait, a preferat să tacă.

— Cum îţi spuneam, a zis ea, nepărând să fi aşteptat vreun răspuns, mama-i de vină. Eu trebuia să lucrez la fabrică, ştii tu, iar ea stătea acasă, teikeând grijă de Jeff. A făcut o pauză, ca să umple iar paharele cu coca-cola. Aşa că i-a băgat plodului în cap că, dacă nu era cuminte, *one night* Castro o să vină ca să-l vâre într-un sac şi să-l ducă în Cuba.

Observase, fireşte, cum împerechea Cristina vorbe englezeşti şi cubaneze, cum ar fi plod, cuvânt pe care pe insulă nu-l foloseau decât ţăranii, dar faptul că dăinuise barbarul obicei al sperieturii cu bătrânul care venea cu sacul l-a uluit.

— Nu mai spune! a zis.

— Cum te văd şi cum mă vezi! Eu o chemam înapoi…

— Ce?

Nelămurită, ea l-a ţintuit cu privirea, iar ochişorii ei căprui, de păpuşă din cârpe, întrebau ceva.

— Ce ce?

— Nu înţeleg ce-i aia că o chemai înapoi.

— E limpede, a zis, profitând să mai pescuiască o prăjiturică, de astă dată cu *guayaba. Mom* îi umfla capul lui Jeff şi atunci *I call her back,* adică am chemat-o şi eu la telefon, ştii tu, şi i-am zis *don ’t de it again, mom!* dar, ce mai, ea îi dădea înainte, ameninţându-l cu Castro şi sacul, până când Jeff s-a simţit *bad* şi a început să facă în pat. A

trebuit să-l ducem la spital, iar acum vii şi tu, băiete, cu barba ta şi, fireşte, ştii tu.

El a oftat şi a luat o prăjitură cu migdale şi frişcă, uşurat că nu-l considera vinovat de reacţia lui Jeff.

— Atunci, a zis ea între două înghiţituri de coca-cola, am să-l aduc aici, sus, pe Jeff, ca să te cunoască şi să nu-i mai fie frică de tine. *AU right?*

— Ol rai, a încuviinţat şi a început să hăpăie prăjitura. Trăsnet.

Şi-a netezit barba, în care îi rămăseseră firimituri de prăjitură. Ar fi vrut să se spele pe dinţi, a renunţat imediat, gândându-se la incidentul cu Jeff şi la periuţa de dinţi electrică şi a muşcat iar din prăjitura cu migdale.

— Păi... Ea a pus păhărelul pe podea şi şi-a frecat mâinile. Spune-mi ceva despre Cuba.

În faţa rugăminţii, s-a simţit dezarmat. Nu ştia ce să spună şi nici măcar nu putea lua drept scut lipsa unei limbi comune, cum făcea cu Miriam. Atunci şi-a dat seama că ea trebuia să ştie cine era Miriam şi a hotărât s-o întrebe după ce avea să îi răspundă cuviincios.

— Acolo e de rău pentru cine n-are parai, a zis.

— Parai?

— Dolari. În Cuba, luăm salariul în *pesos,* dar cumpărăm pe parai. Cum să supravieţuieşti? A savurat câteva clipe curiozitatea neliniştită a cumnatei şi a adăugat: Acolo-i bine să ai flenderi la export.

Ea a luat mecanic altă prăjitură cu migdale, dar n-a muşcat din ea; era atât de prinsă de poveste, că-şi uitase de lăcomie.

— Tu ai flenderi la export?

El a izbucnit în râs.

— Nu de asta vorbesc... în Cuba, flenderi la export înseamnă rude în străinătate, gagii care să-ţi trimită parai.

De data asta, a râs ea, iar el i s-a alăturat din toată inima. Brusc, ea a oftat.

— Eu m-am născut în Giiines, a zis, un sat atât de *nice,* ştii tu, mergeam la râul Mayabeque şi la plaja Rosario. Eram slăbuţă. (A întins degetul mic, acum aproape cât un cârnat, l-a privit îndelung şi brusc a început să plângă. Martinez i-a luat mâna şi a simţit-o rece şi asudată, cu toată arşiţa copleşitoare.) Ce s-o fi întâmplat cu noi, cubanezii? a întrebat, uitându-se la el printre lacrimi. Explică-mi.

A plecat privirile ruşinat, simţindu-se profund vinovat că nu-i putea da un răspuns.

— Nu ştiu, a zis.

Ea şi-a şters lacrimile cu un şerveţel, a luat trusa şi umbrela şi s-a ridicat în capul oaselor. El a imitat-o şi, pe când se îndreptau spre uşa fără canat a balustradei, a cedat tentaţiei de a-i trece braţul pe după umeri.

— Nu-ţi las umbrela, pentru că mai trebuie să *make* plajă, s-a scuzat şi a făcut un gest de rămas-bun. Dar el a oprit-o.

— Ascultă, cine-i Miriam?

Privirea tristă a Cristinei s-a luminat ştrengăreşte.

— Îţi place, *right*? L-a amenințat în glumă cu degetul: *Be careful, she is my nephew.*

— Uat?

L-a privit buimacă, nelămurită şi iar au izbucnit în râs în acelaşi timp.

— E... nepoata mea. S-a născut în Cuba. Au adus-o aici la doi ani şi a crescut la Chicago. A venit la Miami *three years*

ago. Nu vorbeşte spaniola, dar îi place să vorbească despre Cuba. Când i-am zis să urce, ca să-ţi teikească de mâncare, a fost *crazy* de bucurie. Apropo, *how*? Adică oare cum va înţelegeţi?

— Ne înţelegem, a spus, incapabil să-i explice miracolul. Apropo, unde lucrează?

— La Miami Aquarium, e psiholoagă de delfini. Una dintre meseriile astea ciudate de pe-aici, ştii tu.

Cristina şi-a luat rămas-bun, dând din cap, iar el s-a întors în pat, încântat de întâlnire, gândindu-se că i-ar plăcea să fie delfin, pentru ca Miriam să se ţină de capul lui, şi că de fapt cumnata avea destul haz ca să-şi facă uitat fizicul neavantajos. Deşi probabil că Leo nu-i împărtăşea părerea şi de aia îi interzicea dulciurile şi răcoritoarele. Ridicol, frate-său era ridicol. El nu i-ar face niciodată aşa ceva lui Idalys. Deşi, fireşte, nici nu-i nevoie. A zâmbit, gândindu-se că Idalys era mult mai bine decât Cristina şi că, cel puţin în acest punct fundamental, i-o luase de departe înainte fratelui său. Brusc, râsul i-a murit pe buze. Fiindcă Leo nu trebuise niciodată să suporte umilinţa de a găsi un bărbat dormindu-i buştean în pat.

Şi-a privit ghipsul slinos, gândindu-se că ar fi preferat să se întoarcă singur de la spital, unde îi găsiseră trei fracturi la degetele de la mâna dreaptă, pe care i-o puseseră în ghips până la antebraţ. Dar cum să se întoarcă singur, dacă la Havana aproape nu erau nici autobuze, nici taxiuri şi, în plus, i se furase bicicleta? Era atât de îndurerat, năuc şi obosit, că acceptase ca Jesús să-l ducă cu maşina lui veche. Ajuns acasă, cedase impulsului meschin de a nu-i spune nici mulţumesc, nici adio. Nu se gândise nici măcar cum să

refacă gratiile furate. Aia nu mai era casa lui. Dacă fereastra faţadei rămăsese neprotejată, nu era problema lui; dacă şuţii profitau de asta ca să intre în casă şi să manglească noul ventilator, adus cadou de Jesús, nu era problema lui; dacă patru matahale negre intrau peste Idalys când dormea şi o violau, nu era problema lui. Şi cum să fie, dacă ea nu-i mai era soţie?

Intrase în odaie, îşi dăduse jos valiza de pe bufetul cu vitrină şi o pusese pe pat. Comparată cu valizele Samsonite şi Sisleym, pe care le văzuse la hipermarketul din Key West, a lui era un hârb bun de aruncat la gunoi. Deschisese larg uşa bufetului cu vitrină, îşi scosese singurii pantaloni de ocazie, Christian Dior, cenuşii, cumpăraţi de Idalys pe sub mână, şi încercase să-i împăturească pe pat cât mai corect. După trei încercări nereuşite, trăsese concluzia că mâna stângă îi era prea neîndemânatică pentru aşa ceva, băgase pantalonii în valiză şi simţise un gust amar, dându-şi seama că era singur şi fără apărare. Abia de-avea haine. În două dintre cele trei corpuri ale vitrinei erau hanţele lui Idalys; ale lui spânzurau în al treilea. Le înşfăcase dintr-o mişcare şi pusese toată liota pe masă. Lio, şi-a zis acum, aşa se pronunţă în engleză numele fratelui său Leo, dar coincidenţa nu l-a amuzat. A ridicat capul, oftând; soarele înroşise deja cerut oraşului Miami, dar îşi simţea pielea atât de încinsă, de parcă avea febră ori mai era încă în casa din Havana, în toiul acelei nopţi, când totul se prăbuşise pentru el.

Deschisese singurul sertar care era al lui dintre cele şase ale bufetului. Avea doar patru perechi de ciorapi, dintre care două găurite, şi trei perechi de izmene oribile, cu crăcii

foarte lungi, cărora parşiva de Idalys le zicea moartea pasiunii, îşi spusese că, poate, de-ar fi avut izmene mai frumoase, pasiunea lui Idalys pentru el nu s-ar fi stins, aşa că le aruncase, trist, peste legătura de haine de pe pat. Şi concepuse răzbunarea care i se păruse crudă şi dreaptă totodată. Avea să ia cu el cearşafurile şi prosoapele. Erau tocite, dar erau ale lui, iar Idalys nu le putea înlocui. A, şi ce-o să mai sufere căţeaua! Să-şi pună pofta în cui! Să doarmă pe salteaua cu gloduri şi să iasă în pielea goală din casă, să se usuce la aer! S-o vadă toţi în curul gol! Păi ce, nu-i aţâţa ea pe clienţi noapte de noapte la cabaret, apărând pe scenă cu steluţe pe sâni şi aţă dentară între buci? Ce mai, să se ducă să se usuce în parc! Trântise bocceaua cu prosoape şi cearşafuri pe pat şi se dusese doar din câţiva paşi la băiţă, gata să-şi transforme răzbunarea în război total.

O să vadă ştoarfa cine era el! O s-o lase fără pastă de dinţi! Luase tubul din aluminiu, tremurând de plăcere; nici măcar n-avea marcă, dar era abia început. Şi, conform ciclului de distribuţie al cartelei de aprovizionare, nu dădeau altul până peste două săptămâni, cel puţin! Da, ticăloasei avea să-i duhnească gura şi să-i putrezească dantura de ie- puroaică; nici dracu’ n-o să se apropie de ea. Deschisese tubul, îl strânsese în mână, identificându-l cu gâtul lui Idalys şi izbucnise în râs ca un apucat, văzând cum ieşea pasta de culoare roz, ca limba blestematei, când avea să-i ceară iertare. Dar n-o să mai fie niciodată slab; continuase să strivească între degete tubul, golindu-l în closet. Luase apoi periuţa de dinţi, tocită de Idalys, şi încercase s-o rupă. Nu putuse, fiindcă avea o singură mână,

aşa că o aruncase pe jos şi o călcase în picioare, cum ar fi vrut să facă şi cu chipul arzoaicei. Ridicând capul, văzuse săpunelele pe care le furase din baia lui Carles, sticluţele cu parfum, rujurile, fardurile de pleoape şi cremele de care nenorocita fără pereche se folosea ca să atragă masculi, să-i înşele şi să-i bage în rahat. Toate acele sulimanuri erau rodul unor trocuri complicate, în care Idalys investise mulţi bani, abilitate şi timp. „E practic imposibil să le înlocuiască odată pe toate”, gândise, golind flaconaşele de Paloma Picasso, Christian Dior şi Puig în closetul vechi. Trăsese de lanţ, dar amestecul insuportabil de arome, care îi amintea atât de intens de ne- vastă-sa, tot se mai păstrase între pereţii băii.

Baie? Putea oare să numească baie cutia aia cu pereţii acoperiţi de faianţă spartă, în care stăteau claie peste grămadă duşul, chiuveta, vasul closetului, etajera şi oglinda spartă chiar în mijloc, în care până şi o gagică nurlie ca Idalys arăta oribil? Nu, baie era a lui Jeff, de pildă, din care trebuise să iasă în goană chiar în acea dimineaţă. Ar fi putut visa vreodată în Cuba să aibă o baie ori cel puţin o periuţă de dinţi electrică, aşa cum avea nepotul lui? Niciodată. Şi, atunci, de ce-l loveau dorul şi, la fel ca în acea noapte, gelozia, gata să-l înnebunească? Cătrănit că aromele blestemate persistau în baie, pusese cutiuţele cu farduri în chiuvetă, lăsase robinetul să curgă şi amestecase sub apă pulberile menite s-o înfrumuseţeze pe Idalys, până se făcuseră terci, apoi fărâmase săpunelele furate cândva pentru ea, aruncase bucăţelele în closet, spărsese cutiile cu creme şi băgase cioburi în resturile de cosmeticale, ca ea să-şi zgârie faţa, dacă se mai aventura să le folosească.

Dreapta pedeapsă îl aţâţase într-atât, încât mai concepuse o răzbunare, în bucătărioară. Pereţii şi toate vechiturile aveau o patină cenuşie, un slin acumulat de-a lungul anilor, în care se amestecau gaz, funingine şi grăsime. Luptele încăpăţânate pe care le purta de obicei împreună cu Idalys contra lui erau practic inutile, căci pe cartela de aprovizionare li se dădea de fiecare dată foarte puţin detergent, şi acela de calitate inferioară. Ei bine, acum totul o să fie şi mai rău pentru ea, fiindcă era dispus să lovească în ce aveau mai sfânt. Deschisese venerabilul frigider General Electric, pe care Idalys îl moştenise de la bunică-sa, iar cele trei ouă, porţia lor pe cartela din acea lună, luciseră, albe ca nevinovăţia. O să vadă ea, degenerata. Scosese ouăle, mâna îi tremurase de parcă se pregătea să comită o crimă, dar îşi învinsese îndoielile şi dăduse ouăle unul după altul de perete, cu plăcerea cu care i-ar fi crăpat capul lui Jesús. O să moară de foame puşlamaua! se gândise, aruncând la gunoi altă comoară, feliile de pâine uscată pe care ea le economisea cu zgârcenie, pentru a le prăji la micul dejun. A, dar exista şi ceva mai bun decât s-o lase să moară de foame! îşi zisese foarte aţâţat, privind recipientul de cristal în care ţineau cea mai mare bogăţie a lui Idalys: sfertul de livră de cafea. Ea o plătea cu preţul platinei pe piaţa neagră, susţinând că, dacă nu bea cafea dimineaţa, migrena nu-i dădea răgaz până noaptea, ca gândul care îl urmărea pe el acum, că fusese înşelat în propriu-i pat. Scosese capacul recipientului şi aroma tare a prafului negru ca nefericirea lui, care-i amintea de zorii zilei, îl tentase să-şi facă o cafea. Dar renunţase imediat. Blestemata trebuia să plătească! se

gândise, amestecând praful de cafea cu celălalt, mai negru, cu care omorau gândacii. Ştoarfa o să moară, dârdâind de durere cu picioarele în sus, ca o gânganie!

Îl pufnise râsul, se întorsese în odaie şi, dând cu ochii de boarfele care îl aşteptau pe pat, lângă valiză, simţise iar plăcerea întunecată de a fi părăsit şi fără apărare. Începuse să aşeze hainele cu o singură mână, ştiind că aveau să se mototolească şi că Idalys nu suporta aşa ceva. Mai bine, îşi spusese, aşa o să afle toţi că trădătoarea îl lăsase cu fundul în baltă; ca s-o acuze în ochii vecinilor, trebuia doar să meargă pe uliţele din Casablanca ca o sperietoare de ciori. Auzise zgomotul cheii în broască şi se întorsese instinctiv cu spatele la uşă. N-o putea privi în ochi, dar îi număra paşii ca un orb: treisprezece, ghinion, până în clipa exactă când ea se oprise în prag şi salutase cu o voce care duhnea de vinovăţie.

— Bună seara.

Nu-i putuse răspunde, prezenţa ei îl înfiora ca şi acum, în amintire. A, ce tare dorise atunci să-l fi întâlnit pe Jesús doar în vis, ori cel puţin să nu fi cedat pornirii de a distruge atâtea lucruri de care Idalys nu se putea lipsi! Cum să-i fi spus bună seara, când se gândise că seara era cum nu se poate mai oribilă?

— Iartă-mă, spusese ea.

Preţ de câteva clipe, sperase că rugămintea se referea la faptul că, orice-ar fi fost, ea era dispusă să se întoarcă la el, şi încercase să-şi închipuie cum s-o accepte, salvându-şi totodată mândria de bărbat, dar nici măcar n-avusese vreme să încerce.

— Cum de ţi-a dat prin minte să vii înapoi? Eram sigură

că rămâi la Miami. M-am încurcat cu Jesús, gândindu-mă că... ai să-ţi refaci viaţa acolo, şi acum... Acum nu mai putem drege nimic.

— De ce? întrebase cu glas uimit, surd şi tremurător. Doar te iubesc.

— Fiindcă nu te iubesc, Stalin. Şi nu te pot înşela.

S-a răsucit în pat, a sorbit din răcoritoarea lăsată de cumnată şi a zâmbit amar, amintindu-şi de acea ironie. Oare Idalys nu-l înşelase încă? Totuşi, nu dăduse curs pornirii de a înfrunta evidenţa, fiindcă înţelesese perfect ce voise ea să zică atunci. Se culcase cu altul când el era în Statele Unite, aşa că nu putea fi vorba de infidelitate. Fusese ca şi cum ar fi murit, ori poate ca şi cum ar fi înviat, ajungând în străinătate, pe care ea o considera un soi de paradis de pe altă lume, de unde nimeni zdravăn la minte nu s-ar fi întors pe insulă. S-a uitat la soarele roşiatic al amurgului, înconjurat de norii mari şi sângerii care aruncau peste Miami o lumină funebră, şi a încercat să disece paradoxul. Dintre feluritele motive pentru care revenise în Cuba primul era tocmai intenţia de-a rămâne cu Idalys, fără să ştie că era pierdută deja şi că, aşa cum spusese şi ea, nimic nu se mai putea drege.

Dar nu se resemnase să accepte realitatea şi continuase să-şi facă valiza şi mai neîndemânatic, cu o singură mână, hotărât să-i sugereze lui Idalys două lucruri. Acuzaţia tăcută şi evidenţa că lui îi era practic imposibil să trăiască fără ajutorul ei. Se simţise singur şi nefericit ca un orfan, fericit în mijlocul tristeţii insondabile, de parcă avea febră şi se agita, savurând plăcerea de a-i reproşa mamei lui în tăcere că nu venea să-l învelească. Nu fusese nevoie de prea

multă vreme ca să atingă acea stare şi să obţină ajutorul şi iubirea pe care, fără nicio îndoială, le merita. Idalys se apropiase de el pe la spate, îl dăduse delicat la o parte şi începuse să refacă valiza în tăcere. Iar el se trântise pe pat, simţind că oboseala tuturor suferinţelor îndurate îi băltea în suflet, ca acum, când s-a întors în pat cu senzaţia de gol care de atunci mergea în umbra lui ca un câine. Obosit de atâta suferinţă, s-a agăţat de speranţa că tot ce se întâmplase de la deturnarea *Noului Răsărit* nu fusese decât un vis, şi a picotit până când n-a mai ştiut dacă era în odaia lui din

Havana, lângă Idalys, pradă unui coşmar în care era condamnat la insolaţie pe un acoperiş, pentru că un copil idiot îl confundase cu Fidel Castro, ori era la Miami, visând ceva şi mai bun, că Idalys murise în dureri atroce, ca un gândac de bucătărie otrăvit cu un fir de cafea.

Duminică 26

S-a deşteptat buimac, revenind la meschina realitate a terasei. A urinat în ţeava de scurgere şi s-a spălat ca pisicile cu apa sărată şi ruginie rămasă pe fundul rezervorului. N-avea nici puteri, nici chef să-şi bage torsul acolo, îşi simţea picioarele şi voinţa ca de câlţi şi, dacă îşi lua inima în dinţi s-o facă, putea rămâne cu picioarele în sus ca şoricelul Pérez din povestea copilăriei, care căzuse în oală de pofta unei cepe gustoase, lăsând-o văduvă pe gândăciţa Martina. Deodată, fără să ştie de ce, şi-a amintit o poezioară învăţată nu mai ştia unde: „Gândăciţa Martínez, văduva lui Pérez, / S-a măritat azi-dimineaţă cu titirez”. Poate aşa şi făcea acum Ida- lys cu Jesús, taximetristul, fără să comită delictul de bigamie, fiindcă în Cuba, din clipa când unul din

soţi lua calea exilului, căsătoria se putea anula doar printr-un denunţ. Tehnic vorbind, el era mort, iar Idalys văduvă.

S-a reîntors în pat, şi-a clătit gura cu o duşcă din răcoritoarea trezită, a înfulecat un sandviş care se umezise şi a început să se studieze cu minuţiozitatea unui entomolog. Ar fi făcut silă oricui. Pielea, care abia în urmă cu câteva zile era frumos bronzată de soarele şi apa mării, avea acum tot atâtea culori ca un curcubeu pe cerul de furtună. Pielea i se exfolia uşor ca o coajă de banană în zonele moarte, de un maro urât, aproape negru, când trăgeai de ea; lângă maro, puteau să stea albul murdar al unei băşici, roşul scârbos al unei coji ori rozul bolnăvicios al unei răni. Dar cel mai rău era că pielea aceea îl ardea tot atât de rău ca amintirile, de parcă şi memoria i-ar fi fost plină cu pustule. Din fericire şi pentru întâia oară de când stătea pe terasa de pe acoperiş, ziua era înnorată. Căutându-şi de lucru, a ales ce era mai uşor şi a început să-şi cojească pielea.

Asta i-ar fi făcut acum şi Idalys la Havana. Îl lăsase să doarmă în patul ei de milă, iar el fusese atât de prost, încât să se deştepte plin de speranţe, atât de lipsit de demnitate, încât să se umilească, rugând-o cu cerul şi cu pământul să nu-l părăsească, atât de imbecil, încât să-i spună că otrăvise cafeaua, visând s-o omoare din dragoste. Dar ea nu numai că se ţinuse tare pe poziţii, dar se şi răzbunase, neieşindu-şi din sărite şi nereproşându-i nimic, nici încercarea de a o otrăvi, nici smintelile din noaptea anterioară, de care el se căise în zori, când contemplase ruşinat în baie distrugerile, pentru care acum se felicita iar, începându-şi plimbarea rituală în jurul balustradei. Fir-ar a naibii de boarfă! Să sufere până la capăt din lipsa

parfumurilor, mâncării şi pastei de dinţi! Ce-i păsa lui? Dacă n-ar fi preferat un taximetrist, dacă ar fi vrut să se împace, să facă şuapi-şuapi pentru ultima oară, să-i accepte rugăminţile, lacrimile ori teribilele reproşuri şi insulte, dacă i-ar fi cerut o parte din cearşafuri şi prosoape, dacă nu i-ar fi strâns hainele cu încăpăţânarea resemnată a celui care acceptă să primească ultima pedeapsă, ori dacă, cel puţin, când îl dusese până la uşă şi-i pusese valiza în mâna sănătoasă, pe faţa ei s-ar fi citit şi altceva decât amestecul impenetrabil de milă şi uşurare, el ar plânge că a pierdut-o.

Dar nu, ducă-se în fundul iadului, ducă-se naibii, ducă-se dracului! El o să fie fericit, liber ca păsările cerului, de cum o să plece de pe terasa asta oribilă şi-o să le tragă clapa yankeilor, dându-se drept plutaş. O să-i scrie zilnic şi-o să-i trimită poze cu Cadillac-ul, vila, piscina şi, mai ales, Marea Clinică Stomatologică Marty, ca să crape de invidie şi să sufere ca o sfântă. Da, o să se răzbune ca în filme; toţi cei care îi făcuseră vreodată rău vor trebui să se plece în faţa succesului său. Începând cu Idalys şi continuând cu Barbara Ci- fuentes, grasa aia rea şi savantă. Fiindcă Fidel Castro o să moară odată şi odată, nu-i aşa?, iar a doua zi el o să-şi mute

Marea Clinică Stomatologică Marty la Havana şi Cifuentes o să fie obligată să se umilească şi să-i ceară de lucru. Sigur că are s-o angajeze, fiindcă ştoarfa e un chirurg a-ntâia, dar şef o să fie el. Niciodată n-o să se mai înjosească în faţa celor puternici, aşa cum făcuse cu Cifuentes, când sosise la spital cu un braţ atârnat într-o eşarfă şi cu vechea valiză în celălalt, distrus şi de trădarea lui Idalys, dar şi pentru că n-a- vea unde să locuiască.

Ar fi făcut orice numai să nu se întoarcă înfrânt acasă la mama, fiindcă nici ea, nici soră-sa nu fuseseră de acord ca el să se însoare cu Idalys, pe care o consideraseră întotdeauna o curvă. Timpul le dăduse dreptate, dar lui nu-i pica bine să recunoască evidenţa în faţa lor şi cu atât mai mult să se mute acasă la mama, unde ar fi trebuit să înghită reproşurile muierilor din neam şi, în plus, să facă pe rândaşul la Tocăniţa Cubaneză, preparând salate, curăţând cartofi, servind la mese şi, în plus, spălând vasele, gresia şi bucătăria, ca femeile. Aici, în Miami, e foarte uşor de închiriat un mic apartament, o vizuină în care să locuiască singur. Dar catastrofa de a rămâne fără casă îl lovise la Havana, unde nu puteai închiria o odaie decât pe dolari. Neputând s-o facă, fireşte, trebuia să încerce să impresioneze. Numai statul poseda locuinţe şi le putea vinde în toată ţara. Pentru el, statul începea cu şefa, Bárbara Cifuentes, care nu putea să aloce locuinţe, ci doar să tragă sforile care duceau, prin îndepărtata Direcţie Regională a Sănătăţii Publice, la ghemul încurcat al ministerului, care, la rândul lui, ducea la adevăratul mare mahăr, şi mai îndepărtatul Consiliu de Stat.

Presupunea că n-avea să fie greu s-o convingă pe Cifuentes, care îl considera acum un adevărat erou; aşa că, de cum o văzuse de dimineaţă la spital, hotărâse să lanseze un atac serios. Era nerăbdătoare să-l asculte, iar el se lăsase târât într-un cabinet gol şi începuse o poveste în care, chiar dacă nu-şi propusese conştient, nu şovăise să îmbine adevărul cu minciuna. Aplicase târâş-grăpiş strategia de a-i spune şefei ceea ce ea voia să audă şi-i istorisise cum se opusese deturnării *Noului Răsărit,*

încercând să-i răzvrătească pe pasageri împotriva autorilor acesteia, deşi, subliniase, de cum îl ţintuiseră agenţii duşmani cu pistoalele, el nu mai opusese rezistenţă, ăsta era adevărul. Ea îi pricepuse gestul şi îl considerase prudent, iar el continuase povestea. Când ajunseseră la Cayo Hueso, îi relatase, îi aştepta deja o televiziune yankee avertizată de CIA, care trăgea firele întregii operaţiuni an- ticubaneze. Ei bine, el nu doar refuzase să ceară azil politic, dar şi apărase revoluţia în faţa camerelor care transmiteau din releu în releu, pe întreg teritoriul Statele Unite.

Brusc, Bárbara Cifuentes îi pusese un sărut pe obraz, iar lui i se păruse că era udă. De-ar fi vrut, ar fi putut-o pune jos chiar acolo. Din fericire, nu voise, aşa că acum nu trebuia să se ruşineze de asemenea decădere. E drept că se gândise la aşa ceva, ca să câştige mai multe puncte şi s-o prindă bine în laţ pe şefuţă, dar amintirea lui Idalys îl convinsese fulgerător că n-o dorea decât pe ea şi că, dacă ceda posibilităţii sugerate de Cifuentes, scula n-avea să-i mai stea în loc. Ca să se mai liniştească, a continuat să facă politică. Îi relatase că televiziunea îi găsise fratele şi, ca o etapă din planul duşman, acesta îi sugerase să ceară azil. Fireşte, nici măcar nu luase propunerea în considerare; fratele, al cărui nume era Lenin şi pe care revoluţia îl făcuse avocat, fusese silit de viermii[20] din Miami să-şi schimbe numele; acum se numea Leo şi nu era decât un biet clovn mort de dor, căruia trebuise să-i suporte văicărelile îngrozitoare că trăia departe de Cuba.

Aşa stătea treaba, zisese, şi, totuşi, „ai putea crede,

20 Regimul comunist îi numeşte pe cubanezii exilaţi în Statele Unite, mai ales la Miami, „viermi”.

tovarăşă doctor, că întoarcerea a fost cum nu se putea mai îngrozitoare?”. Nişte hoţi, pleava contrarevoluţiei, îi şutiseră bicicleta cu care partidul îl premiase pentru că se întorsese în patrie, şi îl mai şi bătuseră când îi înfruntase, strigându-i că aşa merita pentru că nu rămăsese în State. „Ce spui!” strigase Cifuentes făcându-i semn totodată, ca bună cubaneză ce era, să continue. Îi povestise şi cum îi reproşase Idalys că nu ceruse azil politic la Miami, ca s-o ia şi pe ea mai târziu, şi că el îi făcuse un scandal teribil. Cum îndrăznea, spusese că i-ar fi reproşat, fie şi să-i sugereze aşa ceva? Cum i se năzărise, fie chiar şi pentru o clipă, zisese că ar fi întrebat-o, că el se putea purta ca un trădător de patrie? „Nu, de o mie de ori nu!” insistase că i-ar fi strigat, înainte de a-şi face valiza şi de a pleca pentru totdeauna. Voia mai curând, afirmase vehement, să n-aibă bicicletă, soţie şi casă, decât să fie trădător de patrie.

Era, oare, un trădător? s-a întrebat acum, jupuindu-şi pielea arsă. Brusc, s-a simţit atât de fragil, că vorba patrie i s-a părut prea mare pentru ca un prăpădit ca el să-i poată sta alături, nici ca trădător, nici ca erou. „Patria ori moartea”, a murmurat fără emfază, iar expresia care altă dată îi era atât de familiară i-a sunat straniu şi de neînţeles, ca o ghicitoare. Ce naiba aveau una cu alta patria cu moartea, sula cu prefectura, slănina cu viteza? Şi, totuşi, în Cuba, moartea apărea mereu în aceeaşi poză cu patria, libertatea ori socialismul, ca un mare premiu de televiziune, femeia spectaculoasă care primea în pat numai învingătorii morţi în luptă.

Cei ca el erau condamnaţi să gonească de ici-colo, împungându-se cu coarnele între ei, doar-doar izbuteau

întâmplător să scape din labirint. Numai că el greşise într-un punct al traseului şi de aceea făcea acum insolaţie pe terasa cu o singură ieşire care dădea pe o plută din largul mării. Nici măcar nu-şi închipuise asemenea destin când o însoţise pe Cifuentes în biroul directorului clinicii, un tip chel şi neruşinat, care îşi lăsa să crească singurele douăzeci de fire de păr pe tâmple, zece de fiecare parte a capului, şi le aduna în creştet, formând un soi de coroană căruntă. Tipul îl aştepta şi îl primise cu un „Ia te uită, eroul nostru”, care lui Martinez îi deşteptase orgoliul. Acum, pe terasă, vorbele acelea i s-au părut o glumă de prost gust, dar atunci, când Cifuentes înşirase rând pe rând ceea ce numise „meritele colegului nostru”, el chiar crezuse că merita elogii pentru că înfăptuise lucruri excepţionale. Le-a evocat din nou, iar fiecare în parte şi toate la un loc i s-au părut prosteşti, mai ales faptul că nu ceruse azil politic în Statele Unite, cum îl sfătuise frate-său; poate de aceea, şi-a zis acum, inima îi bătuse mai tare când, comandând cafea pentru toţi, directorul îl întrebase dacă era dispus să reprezinte Cuba la Congresul Latino-american de Chirurgie Maxilo-facială, care se ţinea peste puţin timp în Mexic.

De ce îi aţâţa atât de tare pe cubanezi simplul gând de a pleca din insulă? Motivele nu erau doar politice, fiindcă, de pildă, când îi făcuseră propunerea, el nici măcar nu visa la saltul de la Ciudad de México la Miami, pe care îl făcuse apoi, dar, de cum îi evocase directorul posibilitatea unei călătorii în străinătate, începuse să saliveze de poftă şi spusese pe loc că da, ar fi încântat să se ducă, fireşte, deşi afişase imediat şi obligatoria cotă de modestie, adăugând că nu se simţea demn de asemenea onoare. Cifuentes

profitase ca să-i amintească directorului că deplasarea în Mexic îi revenea ei, iar încordarea din încăpere crescuse, ca şi cum fusese activată o bombă artizanală. Directorul şi Martínez se uitaseră la ea, iar Cifuentes îşi scociorâse aluniţa micuţă şi păroasă de pe obrazul drept şi continuase să argumenteze că ea îndeplinise deja formalităţile şi scrisese comunicarea pentru congres. „Microchirurgia laser aplicată la molarii bolnavi”, o tehnică, strecurase, despre care doctorul Stalin Martínez n-avea deloc habar; de ce să nu fie trimis la New York, la Congresul Mondial de Ortodonţie?

Întrebarea plutise în aer, iar Martínez întorsese capul şi-l privise pe director, asistând parcă la un meci de ping-pong, de al cărui rezultat îi depindea soarta. „Imposibil, tovarăşă doctor”, replicase acesta, care asista mereu la congrese mondiale şi se pregătea să dea lovitura de graţie: „doctorul Martínez nu cunoaşte engleza”. Răspunsul fusese atât de categoric, că directorul câştigase punctul, dar Cifuentes nu se dăduse bătută şi servise iar. De ce să nu pună capăt discuţiei, trimiţându-l pe doctorul Stalin la Camagüey, la

Congresul Naţional pentru Administrarea Clinicilor Dentare? Mingea era din nou în aer, iar lovitura fusese atât de puternică de astă dată, că Martínez o simţise drept în cap. Dacă directorul consimţea, n-avea să se ducă în străinătate şi asta nu i se părea drept. De ce trebuiau să călătorească mereu doar şefii? De ce oamenii din Cuba se împărţeau în categoriile A şi B: A la Ciudad de México, la Paris, la New York, B la Camagüey, la Pinar del Río, Oriente? El fusese întotdeauna de categoria B, un gunoi; nu cunoştea tehnica laser, nu cunoştea engleza, dar n-avea

nici cea mai mică idee nici despre administrarea clinicilor. Se pricepea la stomatologie pur şi simplu şi era printre cei mai buni. Voia să călătorească, fir-ar să fie, voia să meargă în Mexic ori la New York, măcar o dată în viaţă voia să fie de categoria A. O voia atât de tare, că fusese gata să-l îmbrăţişeze pe director când acesta hotărâse să-l trimită în Mexic din raţiuni politice, ca premiu pentru eroismul de care dăduse dovadă, ţinându-le piept deturnatorilor, refuzând să ceară azil politic în Statele Unite şi revenind de bunăvoie în Cuba.

S-a întins pe patul de campanie, a privit norii mari şi cenuşii care se îndreptau spre sud şi şi-a zis că atât Havana, cât şi Miami, atât de diferite, nu puteau fi concepute fără soare. Îi plăcuse întotdeauna nespus de mult lumina zilei, dar acum, că avea pielea arsă şi încinsă, o ura. „Să plouă, să plouă, baba să se ouă”, a cântat ca în copilărie, făcându-şi iluzii că ploaia o să aline arsurile care îl chinuiau. Dar nimic, cu excepţia lui Miriam, nu-i putea alina mintea. Oare avea să-l viziteze azi? Şi-a dorit atât de intens prezenţa ei, că a început s-o invoce, fredonând o melodioară veche de-a lui Elvis Presley, „Lof mi tender, lof mi suit, never let mi gou. Yu hef meid mai laif complit, end ai lof yu sou”. Era incapabil să spună exact ce însemnau acele vorbe, dar ştia că pomeneau de iubire şi asta îi era de ajuns. Oare o să îndrăznească să i le spună? Îi era tot atât de dor de ea ca şi de Idalys, deşi în sens absolut contrar. Amintirea lui Idalys era amară şi îl incita la răzbunare; cea a lui Miriam, în schimb, era dulce ca trestia de zahăr.

A evocat-o pe fată atât de intens, că a izbutit să şi-o imagineze aproape fizic. Şi-a culcat amintirea în pat, lângă

el, şi brusc a sărit în sus, îngrozit. Şi-o închipuise goală puşcă. S-a întors cu spatele, spunându-şi că n-avea dreptul să fie atât de violent cu ea, dar iluzia întrezărită a început să-l atragă precum amintirea Cubei. A închis ochii ca în copilărie, când se juca de-a baba oarba, s-a aşezat pe jos, lângă pat, şi n-a putut rezista tentaţiei de a mângâia aerul paralel cu prelata, dar cu două palme mai sus. Acolo ar putea sta ea dezbrăcată, Doamne Dumnezeule! Cu părul negru ca nefericirea de a fi singur pe terasă, ochii verzi ca viitorul pe care visa să-l aibă odată, buzele roşii ca aţâţarea care îl orbea, sânii mici şi albi ca de fetiţă, pântecele neted ca plaja de la Varadero, sexul umed ca aerul din acea zi de vară, fierbinte ca febra care pusese stăpânire pe el, şi deschis ca porţile raiului.

Şi-a pus arătătorul în centrul iluziei şi a început să-l mişte dulce, delicat, şoptind gânduri nelinişte în amintirea urechii acelei fete, curva mea mică, puicuţo, micuţa mea americancă, viermişoara mea. Îţi place, curvă mică, pisicuţo, micuţo, micuţa mea americancă, puicuţo, mămicuţo, viermişoaro? îţi place cum ţi-o dă prietenul tău cubanez, tipul tău din Cuba, tăticul tău din Cuba, bărbatul tău din Cuba, omul tău din Cuba? Da, de-adevăratelea? Las’că vezi tu acum, deschide-te, fii a mea, dăruieşte-te, acum o să intru în tine, acum intru în tine, am intrat în tine ca insula în mare, acum o să dansăm un *son*, un *danzón,* un *danzonete,* un bolero dulce, arzător şi frumos, molcom ca ploaia, care creşte ca vuietul ei şi se face rumbă, *arolla,* cubanezo, totu-i al tău, bucură-te de tot, fată din Cuba, totu-i al tău, dă-mi-o, mami, sunt tot al tău.

A rămas întins, sfârşit, umilit, cu ochii pe pata care i se

întindea între picioare ca un scuipat. Din fericire, pantalonii erau atât de murdari, că foarte curând sperma o să se confunde cu celelalte pete care îi desenaseră pe stofă o hartă cu insule inexistente, la fel de greu de înţeles ca şi propria-i viaţă. Braţul, pielea, hainele şi amintirile lui erau toate făcute fărâme. Nu mai avea decât zdrenţe. Şi-a amintit de seara când se oprise în faţa casei unde locuia mama, cu un braţ prins în eşarfă şi cu valiza în celălalt, ros de furia că nici măcar nu îndrăznise să-i spună directorului că n-avea unde să stea. De ce tăcuse? s-a întrebat. Fiindcă-şi făcea visuri despre călătoria în Mexic, dar mai ales fiindcă-i venea al naibii de greu să-i spună că Idalys îl lăsase cu curul în baltă.

Cel mai rău era că nu putea să-şi mintă mama şi sora şi nici să amâne recunoaşterea ruşinii, pentru că se ducea să le ceară găzduire. Stalina o să-l umilească mai întâi, subliniind trădarea lui Idalys, pe care o crezuse mereu o curvă, şi apoi o să facă din el un sclav, căci o complexa faptul că-i revenea toată greutatea Tocăniţei Cubaneze, iar ea era absolut incapabilă să priceapă şi să accepte că el era un profesionist care practica. Dar n-avea ce face, îşi spusese, împingând uşa de la intrare, dispus să înfrunte orice, cu excepţia a ceea ce-i căzuse sub ochi. Mesele dispăruseră, iar salonul-sufragerie al Tocăniţei Cubaneze era iar simpul salon din casa mamei lui.

— Dar ce s-a întâmplat aici? exclamase, lăsând valiza jos.

— Păi, ne-au închis „cerul gurii”, frate, ni l-au închis. Stalina venea din fundul casei cu ofiţerul de securitate care îl interogase pe Martinez la aeroport. Ajungând lângă el, îl îmbrăţişase şi-l sărutase. Ce-ai păţit la braţ?

Martinez îşi privise ca pentru prima oară ghipsul pus cu o noapte mai înainte; acesta strălucea ca zăpada, dar era al naibii de greu şi încă nu se obişnuise să-l poarte, aşa că-şi simţea mâna fragilă gata să se rupă iar. Dar acum, pe terasă, abia de simţea greutatea bucăţii de ghips cufurit, care devenise parte din braţul lui, ca o proteză. S-a întrebat ce-o să facă cu el după ce-i va păcăli pe yankei, dându-se drept plutaş, şi fără voia lui, fără să afle răspunsul, s-a cufundat iar în amintiri. Nu-i lămurise Stalinei cauza fracturii, căci intuia că orice zicea de faţă cu mulatrul securist putea fi folosit împotriva lui. Aşa că-şi concediase sora cu un sărut pe obraz şi un „mai vorbim noi” şi se întorsese spre poliţistul cu pielea măslinie, încercând să-şi stăpânească furia, hotărât să profite de recent cucerita faimă de erou, care îi adusese deja un voiaj în Mexic, ca să redeschidă Tocăniţa Cubaneză.

— De ce ne-aţi închis „cerul gurii”? întrebase cu o urmă de fanfaronadă. Cum aţi îndrăznit?

Mulatrul nu se grăbise să-i răspundă; se întorsese cu tot calmul de pe lume, se trântise într-un fotoliu şi i-l indicase pe celălalt, oferindu-i-l foarte natural, de parcă el era stăpânul casei. Amintindu-şi acel moment în seara umedă de pe terasă, Martinez s-a întrebat de ce naiba acceptase fără să zică nici pâs autoritatea mulatrului, care îl scruta intens şi calm, dezarmându-l. Tipul era stăpân pe situaţie şi, ca să sublinieze acest fapt, scosese un trabuc din buzunarul de la piept al sacoului cenuşiu, îi smulsese vârful dintr-o singură muşcătură, îl pusese în scrumiera din mijlocul mesei, aprinsese ţigara de foi pe îndelete şi azvârlise în sus un inel de fum, înainte de a formula o baterie de întrebări

care îl puseseră în încurcătură pe Martinez.

— Păi, să vedem, tovarăşe Stalin, spusese fără prea mult chef, ca şi cum vorbea cu un elev de şcoală primară, foarte greu de cap. Ai refuzat să fii manipulat politic de televiziunea duşmană, nu-i aşa?

— Da, acceptase.

— Ai refuzat propunerea fratelui tău de a cere azil la Miami, nu-i aşa?

— Da.

— Te-ai întors de bunăvoie în patrie, nu-i aşa?

— Da.

— Aici ai apărut la televiziune, nu-i aşa?

— Da.

— Te-ai bătut cu hoţii care ţi-au luat bicicleta dată de partid, nu-i aşa?

Martinez şi-a amintit că întrebarea îl speriase, căci poliţistul ştia că el adusese bicicleta de la Key West. Şi-a amin- cât şi că era să i-o spună, dar că privirea rece a mulatrului îl convinsese că era mai bine să lase totul baltă.

— Da.

— Ţi-ai lăsat nevasta pentru că ţi-a pus coarne, nu-i aşa?

— De unde ştii?

Drept orice răspuns, mulatrul ridicase din umeri, trăgând din trabuc cu suficienţă profesorală. El recapitulase febril: doar patru oameni îi cunoşteau ruşinea, Idalys, Jesús, directorul şi Cifuentes. Care era turnătorul? Ticăloasa grasă, puşlamaua de taximetrist, parşivul de director ori curva curvelor? se întrebase, conchizând, poate fiindcă aşa îl durea mai puţin, că îl turnase şefa.

— Da sau nu? îl presase poliţistul, scoţând fumul pe nas.

— Da.

Securistul scuturase uşor ţigara de foi pe marginea scrumierei şi un inel de cenuşă se desprinsese delicat din el, ca o frunză de copac.

Eşti un exemplu pentru poporul nostru, nu-i aşa?

— Da, zisese Martínez, convins. Dar surâsul satisfăcut al mulatrului îi sugerase că-i întinseseră o capcană, aşa că încercase să reacţioneze: Adică nu. Vreau să zic, ce fel de exemplu?

Atunci pierduse totul, şi-a zis, mergând la voia întâmplării pe terasă, căci îi oferise securistului pe tavă posibilitatea de-a bate câmpii, de a-i ţine un discurs în care nimeni nu credea, dar pe care toţi erau condamnaţi să-l accepte, ca să nu fie declaraţi opozanţi, ceea ce era nespus de primejdios.

— Cum ce fel de exemplu? întrebase securistul. Începuse să înşire o salbă de elogii care îl dezarmaseră pe Martínez, incapabil să se apere şi cu atât mai puţin să se bucure de toate virtuţile pe care i le atribuia poliţistul: Un exemplu de bărbăţie, patriotism, putere de sacrificiu, spirit revoluţionar. Mulatrul marca fiecare har al lui Martínez lovind scurt cu trabucul în scrumieră şi deschisese braţele larg, întrebând: Ţi se pare logic ca un om ca tine, tovarăşe Stalin, premiat de noi, în plus, cu o călătorie în Mexic, să exploateze o afacere privată, ca să câştige dolari?

— Noi? spusese, întrebându-se cine hotărâse să-l trimită în Mexic, directorul clinicii ori Securitatea? Şi adăugase, dispus să lămurească chestiunea: Ce-i aia noi?

— Noi suntem noi, replicase didactic mulatrul.

Fără să vrea, Martínez a ajuns lângă rezervor şi s-a privit în apa sărată. Şi-a zărit chipul, la fel de întunecat ca seara,

ca resturile apei ruginii de pe fund. Sau poate că era doar murdar, slinos, ca şi inima şi memoria? A plecat de lângă rezervor, fără să încerce măcar să-şi spele faţa, urmărit de gândul că voiajul în Mexic i-l oferise poliţia. Şi ce? şi-a zis, ascunzându-se în spatele certitudinii că era nevinovat. Dar avea nevoie să se refugieze în ceva, ca să uite, şi a recurs la amintirea clipei când trebuise, în fine, să le înfrunte pe mama şi pe Stalina, după ce nu putuse să obţină redeschiderea Tocăniţei Cubaneze. Ele îi pregătiseră o cină pe cinste, orez, fasole neagră, friptură de porc şi *tostones.* Rosa prăjea banane, pentru ca el să le mănânce crocante, aşa cum trebuia, iar Stalina îi tăia carnea în bucăţele, căci nu se putea descurca singur cu braţul în ghips.

— De ce n-ai rămas la Miami cu Lenin, ia zi? îl întrebase soră-sa, care ciopârţea un şorici. De ce?

— Pentru că aici muncesc şi aici am soţia…

— Soţia ta! Nu-mi vorbi tu mie de curva aia!

Carmencita, care îşi fripsese degetele, furând un *tostón,* şi acum sufla în ele, s-a întors spre ei cu un licăr de admiraţie în priviri.

— Mătuşa Idalys e turistă?

Pe Rosa o pufnise râsul, Stalina se molipsise şi începuse să râdă, spre stupefacţia fetiţei.

— Nu, draga mamii, îi explicase. Mătuşa nu-i turistă.

— Dar curvă? insistase Carmencita.

— Curvă da, replicase Stalina.

Nu credea că avea rost, dar voise automat s-o apere pe Idalys, însă Rosa turtise o felie de banană cu o lovitură zdravănă şi retezase scurt orice discuţie.

— Ajunge! exclamase, apoi dăduse sentinţa: Nu se

vorbeşte de rău despre membrii familiei!

Acum Martinez şi-a spus că morala mamei lui era cu adevărat de invidiat, mai ales fiindcă ştia întotdeauna ce era bine şi ce era rău. Şi, tocmai când se gândea că el făcea numeroase confuzii, a auzit paşi săltăreţi pe scara în spirală şi automat şi-a dus mâna stângă la cap, încercând zadarnic să-şi netezească părul, convins că Miriam urca să-i aducă provizii şi să-l roage iar să-i spună ceva despre Cuba. În realitate, îşi dorea nebuneşte să-i spună vorbe dulci, dar ştia perfect de bine că n-ar îndrăzni niciodată s-o facă. Şi nu numai fiindcă nu-i cunoştea limba, ci şi pentru că se temea să n-o jignească. O sperietoare de ciori ca el nu putea aştepta nimic de la un înger ca ea. Brusc, şi-a adus aminte de epoca în care a spune prostii era sinonim cu a discuta despre sexul îngerilor şi a zâmbit. În ce-o privea pe Miriam, o atare discuţie! n-avea niciun sens; senzualitatea ei era pe cât de intensă, pe atât de ingenuă, aproape îngerească, dacă se putea spune aşa, şi îl înnebunea. S-a dus în pragul terasei, hotărât s-o întâmpine, dar zâmbetul i-a îngheţat pe buze, când şi-a văzut nepotul, pe Jeff, lângă uşa care dădea în casa scării.

Băieţelul purta o şapcă mare de baseball şi îl privea cu ochii cât cepele, paralizat de frică. Martinez s-a speriat că Jeff avea să urle, confundându-l iar cu Fidel Castro. S-au măsurat câteva clipe unul pe celălalt, până când Martinez s-a hotărât să-l ia în braţe, fiindcă, la urma urmelor, îi era nepot.

— Helou, a spus, agitându-şi mâna în aer. Com aici, com. Jeff nu s-a clintit, iar Martinez a hotărât să insiste: Com tu mi, ai em unchiul tău.

Băieţelul a făcut un pas mic şi sfios şi imediat a dispărut, luând-o la goană şi ascunzându-se în spatele uşii de la casa scării. Martinez a renunţat să-l caute, deoarece, ca s-o facă după toate regulile, trebuia să stea în patru labe şi să înainteze lipit de zid, şi n-avea chef deloc. A auzit alţi paşi, lenţi şi grei, ca şi cum urca scara o elefăntiţă, şi a oftat uşurat, căci sosea Cristina, cumnată-sa. Peste câteva clipe, ea s-a oprit, gâfâind, în uşiţa de la casa scării, şi s-a îndreptat spre el cu Jeff ascuns după fustă. Ţinea coşuleţul cu mâncare într-o mână şi termosul cu ceai în cealaltă, iar Martinez a oftat, înţelegând că nici azi Miriam n-avea să vină să-l viziteze.

— Bună ziua, a zis Cristina, zâmbitoare; s-a împiedicat şi şi-a recăpătat echilibrul cu greu, chinuindu-se să nu-i scape coşul şi termosul. O să mă omori, băiete! a strigat, întorcând capul în spate, unde Jeff continua să stea ascuns. *Don’t be silly!*

Martinez era uluit. Prima parte a scenei, cubaneză ca şi amintirile lui, o tăiase brusc fraza al cărui înţeles nu-l intuia. Ce însemna sili? Puşlama, pisălog, plicticos?

— *How are you?* Cristina a ajuns în pragul terasei şi l-a pupat pe obraz. Ţi-am adus plodul, ca să nu mai fie *afraid* şi să nu mai facă iar în *bed,* ştii tu.

— E trăsnet, a zis Martinez şi, fără voie, şi-a îndulcit vocea, adăugând: Hau ar yu, Jeff?

Băieţelul n-a deschis gura, iar el s-a întrebat dacă izbutise să se facă înţeles în engleza lui de trei parale.

—] eif, please, l-a rugat Cristina, aplecându-se şi punând coşul şi termosul lângă patul de campanie.

— *I’m fine, and you?* a răspuns în cele din urmă băieţelul,

încă ascuns în fustele maică-sii.

Martinez a simţit un gust dulce-acrişor. Mucosul îi înţelesese acel hau ar yu; în schimb, i-a pus altă întrebare, la care nu era sigur că putea răspunde corect, aşa că a tăcut prosteşte. Cristina a făcut prin surprindere un pas la dreapta, iar copilul a rămas descoperit; era slab, bronzat şi nervos, iar şepcuţa de jucător de baseball îl făcea să pară un adevărat băieţel cubanez.

— *Stop!* a zis Cristina, oprindu-se, văzând că Jeff voia să se ascundă iar în spatele ei. *Look at me,* a adăugat dulce, arătându-i-l pe Martínez cu degetul mâinii stângi, în timp ce cu dreapta îi mângâia obrazul, ca să-l liniştească. *He is not Castro. He is your uncie Stalin, okey?*

Băieţelul l-a măsurat pe Martínez din cap până în picioare; avea gene lungi şi ochi negri, mari şi vioi.

— *How are you, uncie Sta. De you play baseball în Cuba?*

Acum, a clipit Martínez, încercând să desluşească întrebarea. I-a luat ceva timp, dar nu i-a fost greu, piei béisbol în Chiuba era foarte clar, oncăl era unchi, fireşte, ca oncăl Sam; dar cel mai mult i-a plăcut acel Sta foarte sportiv, de la Stalin, desigur o poreclă numai bună pentru un boxer ori un jucător de baseball.

— Ies, a răspuns, lăsându-se pe vine la înălţimea nepotului, care începuse să se mişte în ritmul unui cântăreţ de *rap.* În Chiuba ui ar ciampions.

— *Champions?* a replicat băieţelul pe loc, tot în mişcare. *Champions of what? We are tbe champions bere în America, the champions of tbe world.*

N-a ştiut ce să zică; îşi pricepuse nepotul, dar n-avea vorbe pentru răspuns. Nu putea nici să-i explice în engleză

că ţara lui, Cuba, era campioană mondială la baseball amator, nici să-i precizeze că jucătorii cubanezi erau, în realitate, profesionişti deghizaţi, şi nu înfruntaseră o echipă nord-ame- ricană din primele ligi nicicând. Era convins că, dacă ar fi făcut-o, nord-americanii ar fi câştigat la sigur, dar s-a agăţat de amănuntul că nu se întâlniseră, ca să suporte mai uşor îngâmfarea tipic yankee potrivit căreia campionii Americii erau ai întregii lumi, iar continentul devenise sinonim cu Statele Unite. S-a ridicat în capul oaselor, fiindcă genunchii începuseră să-i tremure, şi, ştiindu-se incapabil să continue dialogul cu Jeff, i s-a adresat Cristinei.

— Nu vorbeşte spaniola?

— *Only a little,* a zis, zâmbind uşor, parcă ruşinată. Foarte puţin. Fratele tău nu vrea, ştii tu. Vrea ca Jeff să fie american.

— *I'm an american,* a precizat orgolios băieţelul, confirmând, parcă, o evidenţă. A mimat gestul cuiva care îşi trece degetele peste coardele unei chitare electrice şi a fredonat: *Born în the USA, horn în the USA, born în the UUUUUSSSSSAAAAA.*

Cristina a surâs iar, mândră de talentele fiului, iar Martinez a bătut de două ori din palme fără chef, gândind că, din nefericire şi definitiv, Leo făcuse după mintea lui. Jeff era de sus până jos un băieţel american. Cum să se înţeleagă vreodată cu Carmencita, vara lui primară? A hotărât să-l provoace, vorbindu-i spanioleşte:

— Cu ce echipă ţii, Jeff?

Băieţelul, căruia părea să-i fie total imposibil să stea locului, începuse să-şi ridice încetul cu încetul braţele deasupra capului.

— Jeff, *please,* l-a rugat Cristina. *What are you doing now?* Răspunde-i unchiului tău. L-ai înţeles, *right?*

Dar Jeff nu i-a dat nici cea mai mică atenţie. Iar Mar- tinez a înţeles perfect tăcerea nepotului: se pregătea concentrat ca un jucător de baseball înainte de a arunca mingea. Admirându-l, şi-a amintit că în Cuba crainicii numeau „uaind op" acele mişcări lente, care exprimau calmul tigrului cu câteva clipe înainte de a se arunca asupra prăzii. Îl vedea pe Jeff din profil, cu mâinile unite deasupra capului, aşteptând parcă un semn, şi a înţeles pe loc că băieţelul îl aştepta pe el, îi transmitea un mesaj tainic, şi s-a lăsat entuziasmat pe vine, uitând chiar şi de slăbiciunea picioarelor. Între ei s-a stabilit pe loc complicitatea secretă dintre *pitcher* şi *catcher,* dintre cel ce aruncă şi cel ce prinde mingea. Jeff a ridicat piciorul stâng la înălţimea bărbiei, şi-a sucit torsul spre dreapta, arătându-şi spatele, ca marii *pitchers* în clipele spectaculoase ale jocului, apoi spre stânga, lansând o minge imaginară cu toată greutatea corpului, şi a imitat zgomotul tăios al mingii, iar Martinez s-a făcut că a prins-o chiar la înălţimea genunchilor.

— *Strike!* a ţipat Jeff.

Martinez şi-a simţit picioarele tremurând, n-avea putere să stea pe vine şi nici să se ridice, aşa că s-a lăsat în fund şi a rămas pe podeaua terasei.

— Bun estrai, a zis.

— *Oh, yeah*, a zis Jeff. *A good strike, eh? Vil bepitcher, you know?*

— Nu vorbeşti spaniola?

Jeff s-a îmbujorat pe loc, a lăsat privirile în jos, şi-a scos şapca şi a început să se scarpine în cap.

— Puuăii... a spus cu un puternic accent american, *dad* nu mă lasă.

— De ce?

— Vrea să-l vindece pe Jeff de Cuba, a zis Cristina, punând un braţ pe umerii băieţelului, ca pentru a-l apăra. Zice că noi, cubanezii, suntem al naibii de *crazy,* dar eu cred că el e *crazy.* Că doar cine pune mâţei clopoţei?

Uluit, Martinez s-a sprijinit de pat şi s-a ridicat încet, evaluând gândul lui Leo: Jeff să se vindece de Cuba ca de o boală contagioasă. I se părea o crimă, dar simţea că n-a-vea dreptul s-o spună în faţa cumnatei şi a nepotului.

— Când vine fratele meu?

— Chiar azi, a zis Cristina. Şi *for sure* o să urce să te vadă imediat. E *crazy* să te vadă. Din fericire, nu mai ai mult de stat în temniţa asta.

Jeff s-a desprins din îmbrăţişarea maică-sii şi a început să se mişte iar în ritmul unui *rap* imaginar.

— *Why are you here, uncie Sta?*

Martinez a dat din umeri. Cum să-i explice lui Jeff de ce stătea închis pe terasă, dacă nici el nu înţelegea prea bine de ce un cubanez care venea din Cuba era primit de yankei cu braţele deschise, iar altul, care venea dintr-o terţă ţară, avea atâtea probleme, că era sfătuit să-i înşele, făcând pe plutaşul.

— *We made a deal, Jeff, didn't we?* Cristina şi-a dus arătătorul la buze şi a adăugat: Trebuie să plecăm, Stalin, *be- cause Jeff bas to study.*

S-a întors spre casa scării, dar Martinez a apucat-o de umăr.

— Ce voiam să spun... Miriam... nu mai urcă?

Cristina i-a aruncat un zâmbet complice.

— O placi, aşa-i? a întrebat, făcând un gest acuzator cu arătătorul. *She* a fost *busy* întregul *week end*, dar *don't wor- ry,* vine mâine. Şi ea te place.

Martinez a fost fermecat. Era posibil? Nu, şi-a zis. Era, cu siguranţă, o confuzie, deoarece cumnata lui nu vorbea prea bine spanioleşte.

— *Bye, bye,* a spus Cristina.

Şi s-a dus spre casa scării, urmată de Jeff, care înainta în acelaşi ritm de *rap* imaginar.

— Adious, *uncie* Sta.

— Gud bai, a zis Martinez, agitându-şi braţul foarte tare, de parcă îşi lua rămas-bun de la pasagerii unui tren ori ai unei nave.

Cristina şi Jeff au dispărut pe scări în jos, iar Martinez şi-a frecat barba. Deci Miriam îl plăcea. Cum adică, mai exact? Poate că-i părea nostim, ori simpatic şi nimic mai mult. Dar să-i placă lui Miriam era mai mult ca destul în singurătatea lui. Celelalte puteau veni mai târziu, de ce nu? E adevărat că era bătrân pentru ea, dar şi că acum era jegos ca un naufragiat, iar când n-o să mai fie, devenind strălucitul proprietar şi specialist principal de la Marea Clinică Stomatologică Marty, totul putea fi altfel. I s-ar consacra lui Miriam cu trupul, sufletul şi contul curent, şi poate că, în cele din urmă, ea l-ar accepta. A, ce-ar mai face-o să turbeze pe Idalys, dacă ar avea asemenea noroc! Nu numai că i-ar trimite poze cu vila, clinica şi Cadillac-ul, ci şi de la nuntă: el în frac, iar Miriam în alb, cu catedrala din Miami în fundal.

Şi-a dat seama că se gândea, de fapt, la Piaţa Catedralei

din Havana, care îi plăcea nespus, şi şi-a zis că asemenea compoziţie nu era posibilă. Oare Miami avea catedrală? N-auzise niciodată pomenindu-se de ea, nici n-o văzuse în fotografii ori cărţi poştale. Poate că nici nu exista, sau era oribilă, nedemnă de nunta lui. Şi-a amintit că nu era catolic, că Miriam nu-i era logodnică, şi în gând a retras catedrala clin fundalul fotografiei, iar întreaga compoziţie s-a topit cât ai clipi din ochi. S-a uitat la cer, unde norii mari şi negri se tot duceau molcom spre sud, ceea ce însemna că foarte curând avea să plouă la Miami şi poate că şi la Havana. Să plouă, s-a rugat, sperând că apa o să-i calmeze arsurile de pe piele şi de pe cap care i-o luase iar razna, căutând amintiri care să-i explice cum ajunsese pe terasa de pe acoperiş.

Memoria l-a târât în încăperea unde dormise în nopţile dinaintea călătoriei în Mexic. Mama nu-l lăsase să schimbe nimic în camera pe care o părăsise când se mutase cu Idalys în căsuţa din Casablanca, iar acum, amintindu-şi de ea, Martínez a simţit că vizita în odaia tinereţii fusese un soi de pregătire pentru exil, ca atunci când, în agonie, retrăieşti trecutul în clipele care preced mutarea în celălalt cartier. Acolo erau mănuşa de baseball, patinele marca Unión 5, de-acum ruginite, şi fotografia de la absolvirea facultăţii de stomatologie, înrămată şi atârnată pe perete. S-a oprit în faţa ei, gata să-şi revadă colegii de studii, crezând că aşa putea şterge amintirea chinuitoare a lui Idalys, şi a observat la iuţeală că mai bine de jumătate dintre ei erau plecaţi din Cuba; unii prin Mariei, alţii ceruţi de familii, alţii, în fine, dezertând din misiuni încredinţate de guvern în străinătate.

Oare atunci, s-a întrebat, scărpinându-şi furios pielea

antebraţului pe sub ghips, atunci hotărâse să nu se mai întoarcă în Cuba, odată ajuns în Mexic? Nu, atunci nu luase încă hotărârea; pe umeri îi atârnau atât de greu trădarea lui Idalys, închiderea forţată a Tocăniţei Cubaneze şi pierderea bicicletei, că n-avea puteri să lupte pentru viitor. A râs, deoarece comparaţia dintre Idalys, afacere şi bicicletă i s-a părut o răzbunare frumoasă; deşi, dacă se gândea mai bine, comparaţia încă mai era exactă, recâştigarea lui Idalys era tot atât de imposibilă ca şi redeschiderea Tocăniţei ori cumpărarea altei *mountain bike.* Dar râsul i-a îngheţat pe buze, amintindu-şi că atunci, în faţa pozei cu colegii care îndrăzniseră să-şi ia viaţa de la capăt altundeva, nici nu-i dăduse prin minte că şi el putea încerca aşa ceva. Mai curând se gândise să se sinucidă. Fusese o idee dulce, care îi garanta liniştea totală, în schimbul unei secunde de decizie, al apăsării pe trăgaci, al săriturii de pe un pod ori al unei scurte tăieturi la încheietura mâinii. Posibilitatea îl atrăgea pe atât de tare, pe cât se temea să şi-o evoce. Începuse să se dea ritmic cu capul de perete, când simţise că cineva intrase în odaie.

— Mai tare, spusese Stalina. Poate ţi-l spargi odată.

S-a întins pe patul de campanie, s-a uitat la norii care se tot scurgeau spre Cuba şi le-a cerut, „vă rog eu mult”, să-i spună surorii lui că o iubea enorm, orice s-ar întâmpla. Stalina îi dăduse o scrisoare pentru un prieten de-al ei mexican, un plic lipit cu pap de casă, care să-i servească de salvconduct pentru saltul în exil, pe care Martinez nici măcar nu şi-l închipuia încă. Prima oară o făcuse când avionul cu care părăsise Cuba lăsase în urmă Havana, palmierii regali din valea Yumuri şi cele patru nuanţe de

albastru ale oceanului la Varadero, iar el se cutremurase, simţindu-şi rădăcinile în văzduh, ca un copac smuls din loc, se temuse la fel ca acum, când îşi închipuia ce părăsit o să se simtă peste două zile, singur pe o plută în largul mării, şi dorise cu disperare ca avionul să revină imediat pe insulă, unde ceva la fel de puternic ca fusta maică-sii să-l învăluie, făcându-l invulnerabil pe veci.

Dar aparatul se ridicase până în lumea norilor albi ca limbul, iar lui i se înteţiseră bătăile tumultuoase ale inimii, spunându-şi că, la urma urmelor, nimic nu-l obliga să se exileze, Congresul Latino-american de Chirurgie Maxilo-facială avea să dureze doar o săptămână, iar sâmbăta viitoare o să fie iar în Cuba. Ideea nu-l încântase, totuşi, fiindcă ştia perfect că, la întoarcere, avea să fie fără nevastă, fără casă, fără restaurant, fără bicicletă şi fără viitor. Oare mersese atât de departe încât să includă şi lipsa viitorului printre consecinţele de înfruntat la întoarcere? Poate, dar, în orice caz, Stalina o făcuse dinainte, spunându-i că era un imbecil în stare să vină înapoi şi că, de astă dată, guvernul o să-l decoreze cu ordinul Bonifacio Bryne; îi recitase în batjocură versurile bietului poet studiat la şcoală: „Revenind de pe-un ţărm depărtat / cu suflet trist şi îndoliat”, şi pe loc transformase al doilea vers într-o parodie conform căreia el avea să vină de pe ţărmul depărtat „cu portofelul gol şi avariat”.

Nu s-a mai scărpinat pe sub ghips; unghiile îi crescuseră coroiate, jegoase şi tari ca ale uliului, şi îşi făcuse o rană. A scuipat pe piele chiar la marginea ghipsului, a înclinat braţul, pentru ca saliva să-i lunece în jos până la rană, şi s-a mai alinat puţin. Şi-a mirosit axilele, care duhneau a

sudoare veche, stătută, cu iz de sulf. S-a uitat furios la cer, potopul era tot iminent, dar nu mai începea odată. „Vulture pleşuv, fă-te cruce!” a strigat pe loc, ridicându-se şi făcând o cruce cu braţele, ca în copilărie, dar n-ar fi ştiut să spună dacă zisese aşa ca să aducă ori ca să gonească ploaia. A cântat „Să plouă, să plouă, baba să se ouă”, dansând în ritmul micului refren. Oare Miriam ştia să danseze pe ritmuri cubaneze? Ce mult i-ar plăcea un bolero cu ea, obraz lângă obraz! S-o ia încetinel de talie, să-i atingă uşurbl sânii cu pieptul şi să-i şoptească la ureche: „în viaţă există iubiri ce nu se pot uita”.

De ce naiba tot revenea amintirea lui Idalys, înnebunindu-l şi nelăsându-l să-şi savureze iluzia? Foarte bine, cât timp mai duhnea atât de atroce nu putea dansa cu Miriam, dar, de cum o să înceapă să plouă, o să rămână în pielea goală şi o să facă o baie fără pereche, ca la Miami, care să-l purifice pe dinafară şi pe dinăuntru. Oare când se spălase ultima oară? în Mexic, unde sosise cu zece zile în urmă, zece zile care acum îi păreau zece ani. Şi-a amintit de sediul congresului, un hotel de cinci stele, la fel de luxos ca hotelul Nacional din Havana, de unde furase săpunelele şi hârtia igienică. În Mexic, cel puţin, a fi cubanez nu era o nenorocire, ca în Cuba, dar şi acolo se simţise un păduche. Costumul cenuşiu pe care i-l vânduseră la El Louvre, magazinul havanez pentru uzul celor care călătoreau în misiune oficială, îi era strâmt, valiza avea încuietoarea pe jumătate stricată şi, urcând în cameră, nu-l lăsase inima să dea bacşiş, fiindcă n-avea decât cinci dolari şi preferase să facă pe niznaiul, prefăcându-se că priveşte luminile oraşului pe fereastră, în vreme ce băiatul făcea pe prostul,

explicându-i iar unde erau baia şi dulapul.

„Ce baie, Dumnezeule!” s-a gândit, amintindu-şi-o, îndreptându-se spre ţeava de scurgere, ca să urineze. Aşa făcuse şi atunci, cu câteva clipe înainte de a se dezbrăca, învelindu-şi ghipsul în punga de nailon pentru spălătorie şi intrând în jacuzzi, ca să-şi lase acolo murdăria şi îndoielile. La sfârşit, îşi pusese un halat de baie splendid, cu emblema hotelului brodată pe piept, revenise în odaie, privise luminile nesfârşite din Ciudad de México şi se simţise un domn adevărat. De ce naiba trebuia să se întoarcă în Cuba? Păi, fiindcă hotelul era o iluzie care n-avea să dureze mai mult de o săptămână, adică, până la încheierea congresului. Hotărât să uite pricinile încordării, se aşezase în faţa mesei splendide, din lemn natur, scoţând din bagajul de mână lăsat pe ea comunicarea scrisă de Bárbara Cifuentes, „Microchirurgia laser aplicată molarilor bolnavi”. Datorită agitaţiei din călătorie, n-avusese vreme de ea şi acum trebuia s-o studieze, ca să nu apară în faţa participanţilor la congres ca un impostor ce era.

Se privise în oglinda mare din perete, cu rama sculptată, şi lăsase ochii în jos. Sigur că nu merita călătoria, dar merita, în schimb, atâtea lucruri care nu-i fuseseră date, că era mai bine să nu se lase obsedat de chestiune. Deschisese dosarul cu comunicarea, văzuse deasupra plicul scrisorii pe care Stalina i-o trimisese lui Javier Reyes Heroles, prietenul ei mexican, şi se simţise pe loc tentat s-o citească. Nu trebuia s-o facă, fireşte, n-avea s-o facă, se gândise, cântărind-o. Pliculeţul era într-adevăr oribil, lipit cu pap de cea mai proastă calitate, aproape deschis. De ce să nu-i schimbe plicul? De ce să n-o pună într-un plic din hotel,

de exemplu, care era atât de elegant? N-ar fi o problemă insolubilă să imite scrisul Stalinei ca să rescrie numele, adresa, telefonul lui Reyes Heroles şi chiar expresia aceea atât de delicată, pusă între paranteze („Prin amabilitatea fratelui meu, Stalin”), căci studiase la acelaşi colegiu cu sora lui şi avea o caligrafie foarte asemănătoare cu a ei. Închisese ochii, îşi prelinsese degetul mic peste reverul pliculeţului şi peste papul uscat, iar acesta se dezlipise fără nicio greutate. Pe pipăite, descoperise că Stalina îi scrisese lui Reyes Heroles peste o pagină. O lăsase pe masă şi se privise în oglindă. Văzuse propriul său chip şi reflexia inversă a scrisorii în argintul oglinzii. Îl luase cu călduri. Era convins că soră-sa vorbea de el în scrisoare, poate că avea dreptul să citească cel puţin acele fragmente; aşa cel puţin o să ştie cum să se poarte cu mexicanul. Dacă se limita să citească doar paragrafele în legătură cu el, nimeni n-o să-l acuze de indiscreţie. În orice caz, Stalina abuzase, fiindcă scrisese despre el fără să-l consulte.

Lăsase privirile în jos, murind să afle ce scria şi, învingându-şi ultimele scrupule, începuse să citească cu ’fervoarea unui dependent de droguri. Stalina îi spunea tipului iubirea mea, de când plecase el, zicea, era neconsolată. Lucrurile mergeau cum nu se putea mai rău în Cuba şi, culmea culmilor, guvernul tocmai îi închisese Tocăniţa. Era îngrozitor. Cei o mie de dolari pe care i-i lăsase el îi investise în ea, iar acum nu ştia din ce-avea să mai trăiască familia. Iubirea mea, repeta, scrisoarea o s-o primească prin Stalin, fratele ei preferat, de al cărui nume râseseră atâta împreună. Stalin era prost de bun; sfios şi nesigur, incapabil să ia singur o hotărâre. Poate că de

aceea, bietul de el, îl lăsase nevasta pentru altul. Cineva trebuia să-l împingă de la spate, să-l ajute să trăiască. Poate că îi cerea prea mult acum, dar îndrăznea s-o facă pentru că ea renunţase la tot pentru iubirea lor, inclusiv la speranţe. „Te rog, pe ce ai tu mai scump”, îi spunea, „ajută-l pe Stalin să treacă frontiera la

Miami în siguranţă, nu cu şpagă şi clandestin, pentru că n-are curaj pentru aşa ceva şi, în plus, are un braţ rupt.” Stalin era ca un copil mare, pe care ea şi mama lor îl protejaseră până când plecase de-acasă şi căzuse în mâinile vrăjitoarei de nevastă-sa, care acum îl părăsise. Nici nu-i putea spune cât o să sufere fără fratele drag alături, dar orice sacrificiu era preferabil rămânerii lui Stalin în infern.

Un fulger a luminat terasa de pe acoperiş cu forţa unui incendiu scurt şi lacom, de parcă un arbore de foc ar fi ars pe fundalul negru al cerului. Martinez l-a privit copleşit; ecoul unui tunet a intensificat, făcând-o de nesuportat, tensiunea din atmosferă şi din amintiri, iar el a simţit că avea să-i explodeze capul dacă nu începea odată să plouă, ajutându-l să se cureţe şi să uite că parcursese scrisoarea în continuare, chiar şi după ce era evident că pasajele referitoare la el se terminaseră. Ar fi vrut să-şi omoare sora, pentru că-l făcuse prost, sfios, nesigur şi bietul de el, şi apoi s-o sărute pentru că-l numise frate drag. Împărţit între furie şi duioşie, se lăsase în voia dorinţei de a viola nepedepsit intimitatea Stalinei, aşa că ispăşise păcătuind, şi în a doua parte a scrisorii trimise de soră-sa citise evocarea amănunţită, făcută pentru Reyes Heroles, a brutalelor obscenităţi trăite de cei doi împreună.

Alt fulger a deşirat cerul, luminându-l. Martinez a crezut că fulgerul cu trunchi roşu, cu ramuri şi rădăcini portocalii, care părea un arbore de foc pictat de un nebun, era un semn ocult, dar s-a simţit incapabil să-l descifreze. Cerul s-a înnegurat iar. A răsunat alt tunet, iar el şi-a amintit de Stalina când era mică, pe vremea când amândurora le era frică de tunete, iar mama îi liniştea, explicându-le că auzeau vuietul mobilelor din cer, căci Dumnezeu se muta. Unde? s-a întrebat, simţindu-se părăsit de soartă şi amintindu-şi ce remuşcări avusese când terminase scrisoarea. Stalina schimba foaia, cum obişnuia să se spună în Cuba, şi îl sfătuia pe Reyes Heroles să-şi răsfeţe soţia şi copiii, că pe lumea asta nimic nu-i mai valoros ca familia; ea, pe care viaţa o dăduse de toţi pereţii, ştia foarte bine lucrul acesta şi tocmai de aceea n-o să se interpună nicicând între Reyes şi ai lui. Îşi lua apoi rămas-bun de la el cu o delicateţe ambiguă, spunându-i că-l iubea mult şi era dispusă să se ocupe, ca întotdeauna, de orice prieten mexican care, venind în Cuba, avea nevoie de dragoste şi tovărăşie.

Martinez îşi privise chipul în oglinda bine lustruită din camera de hotel şi plecase ochii, ruşinat că îndrăznise să citească scrisoarea. Acum totul era limpede şi verificat. Sora lui dragă, fetiţa dulce care se temea de tunete, ajunsese o prostituată de lux; de aceea putuse pune pe picioare Tocăniţa Cubaneză atât de iute, scoţând paraii din fund, cum comentase Idalys odată. Ascultând ceea ce atunci îi păruse o infamie, fusese gata să-şi pălmuiască nevasta, dar acum, pe terasă, şi-a amintit cât o uimise pe Idalys reacţia lui violentă. Ce era rău dacă o femeie îşi

ducea traiul cu ce-i dăduse Dumnezeu? întrebase Idalys, înainte de a adăuga, fără ca măcar să-l lase să zică ceva, că Stalina n-avea nicio vină că guvernul plătea în *pesos* şi vindea pe dolari. El tăiase vorba, refuzând să mai dezbată subiectul, a cărui simplă enunţare i se părea o bârfă scârboasă. De atunci îşi tot reprimase îndoielile pe această temă, dar acum amintirea scrisorii pe care n-ar fi trebuit s-o citească niciodată îl chinuia.

O picătură rece i-a căzut pe ceafă şi i-a lunecat pe şira spinării, înfiorându-i pielea. A ridicat capul şi a primit prima aversă ca pe un balsam pe pielea arsă. Gata să plângă de bucuros ce era, şi-a scos pantofii, cămaşa, pantalonii, izmenele şi ciorapii, şi le-a strâns pe patul de campanie; hainele rupte şi slinoase îl iritau, dar nu s-a oprit să-şi plângă de milă. A început să cânte ca şi cum era în sfârşit sub duş, sigur că, de cum avea să fie curat, o să se simtă ca nou. Dar, când a început să se frece, a urlat de durere; pielea chinuită nu suporta atingerea mâinilor. S-a gândit că din pricina bărbii şi a rănilor semăna, probabil, cu Sfântul Lazăr, cu Babalu

Aye al negrilor yoruba şi Bătrânul Luleno al congolezilor, sfântul bonavilor şi nenorociţilor. Nu-i mai lipseau decât câinii pentru ca imaginea să fie completă, dar era, poate, suficientă viaţa lui de câine. A ridicat ochii, zâmbind luminos ca un preafericit, a vrut să privească bolta cerească, dar forţa aversei l-a obligat să-i închidă. A ridicat braţele şi apa a început să-i curgă pe subsuori, ducând jegul cu ea. Fericit pentru prima oară după multe zile, s-a lăsat în voia apei, simţind-o cum i se scurgea pe trup ca un botez, un semn bun, ca şi cum Dumnezeu îi spunea că fuga

luase sfârşit, iar acum era la Miami.

După trei minute, a început să simtă cârcei în braţele ridicate. Nu putea sta aşa la nesfârşit, ca într-o poză, şi a început să-şi spele pustulele, rănile şi cojile cu apă de ploaie. Era dureros, dar nu chiar cum crezuse la început, pentru că apa proaspătă care curgea pe el îl seda, iar senzaţia că-şi ispăşea definitiv vechi greşeli făcea din durere fericire. Apa care îl curăţa se făcea roz, din cauza urmelor de sânge. Când a terminat cu trupul, s-a gândit să-şi spele hainele, pentru ca, până la sfârşitul ploii, să scape de praf şi gunoaie. Şi-a luat cămaşa, cândva albă şi acum cenuşie, aproape neagră de jeg, şi a început s-o frece din răsputeri. Pânza putredă de sudoare s-a rupt ca o hârtie, iar el a rămas câteva clipe cu ochii pe zdrenţe. Ruptura a avut ceva magic, căci răpăitul ploii a acoperit fâsâitul pânzei deşirate. A luat cea mai mare zdreanţă din cămaşă şi a legat-o de stâlpul pe care se sprijinea balustrada în capătul sudic, care privea spre Cuba. Dar dorinţa de a înălţa un steag alb nu s-a împlinit, fiindcă ploaia ţinea cârpa lipită de catarg. Înfrângerea i s-a părut de rău augur şi s-a aşezat pe pat, lângă legăturica cu haine murdare. Pielea pantofilor, biciuită de soare, se muia, ceea ce putea fi semn bun, dar izmenele moartea pasiunii continuau să fie scârboase, iar ghipsul începea să se moaie.

S-a aşezat pe podea, şi-a băgat braţul bolnav sub prelata patului, ca să apere ghipsul, s-a întrebat pentru a nu ştia câta oară cum naiba ajunsese acolo, iar amintirea unor hohote zgomotoase l-a readus în Mexic. Stătea în fundul amfiteatrului unde se ţinea plenara congresului, când preşedintele anunţase că era rândul ilustrei delegate a

Republicii Cuba, doctor Bárbara Cifuentes, să dea citire rezultatelor cercetării intitulate „Microchirurgia laser aplicată molarilor bolnavi”. Nu se clintise, incapabil să reacţioneze cumva la tăcerea generală. Preşedintele sesiunii, un bolivian măsliniu, cu faţa lată, aşteptase câteva clipe înainte de a-i repeta invitaţia colegei Cifuentes. Martínez n-avusese putere să se ridice, deşi delegaţii erau tot mai uimiţi şi întorceau capetele, căutând-o în toate direcţiile pe doctor Cifuentes. Bolivianul îşi aranjase nodul cravatei, prea strâns pe gâtul lui gros şi scurt.

— Doctor Bárbara Cifuentes din Cuba, zisese, ducând mâna streaşină la ochi, se află printre noi? Doctor Cifuentes…

Martínez avusese senzaţia că tipul era gata să cheme alt vorbitor şi se ridicase în picioare. Chiar atunci izbucniseră în jurul lui hohotele de râs, de care tocmai şi-a amintit şi care crescuseră din simpatie, în vreme ce el o luase la fugă înainte pe culoarul central, dorindu-şi să-l lovească un fulger, aşa că, atunci când ajunsese pe podium, toţi delegaţii, inclusiv cei cinci membri ai prezidiului, mureau de râs.

— Presupun… bolivianul făcuse un efort să se stăpânească – presupun că nu sunteţi doctor Bárbara Cifuentes.

— Nu.

Hohotele crescuseră şi, lăsându-se în voia hilarităţii generale, începuse şi el să râdă. Bolivianul îşi muşcase buzele, ca să nu mai hohotească, îşi aranjase iar nodul cravatei şi încercase să ţină situaţia sub control.

— Linişte, vă rog, zisese, plimbându-şi privirile prin sală;

îşi reluase aerul demn de preşedinte şi se întorsese spre podium. Deci cum vă numiţi?

Martínez îşi dresese vocea şi făcuse o pauză vană, ca şi cum nu înţelegea întrebarea. Se gândise să spună că Esteban, ca la televiziunea din Miami, dar ceva lăuntric îl trădase.

— Stalin Martinez.

Bolivianul îl privise o clipă neîncrezător, apoi hohotise iar, molipsindu-i şi pe ceilalţi, aşa că tot amfiteatrul se prăpădea de râs. Dar nu asta fusese cel mai rău, s-a gândit acum, răsturnând patul ca să scape de apa adunată în prelată, adevăratul dezastru fusese succesul avut imediat după aceea, deoarece comunicarea scrisă de Cifuentes pe baza unei cercetări practice riguroase era de primă mână şi îi impresionase pe foarte mulţi delegaţi, care îi atribuiseră lui meritele ei şi începuseră chiar să-i spună profesore Stalin. Conştiinţa imposturii lui devenise tot mai insuportabilă, iar dispreţul de sine atinsese punctul culminant când şeful delegaţiei mexicane îl invitase public, ca răspuns la cererile mai multor delegaţi, să facă în clinica lui privată o operaţie cu laser asemenea celor descrise în comunicare. El nu făcuse nicicând asemenea intervenţii, aşa că încercase să scape, spunând colegilor că avea braţul în ghips. Dar mexicanul luase situaţia în calcul şi-i spusese că ar fi onorat să-i servească de asistent, era suficient ca profesorul Stalin să-l dirijeze într-un soi de lecţie-model.

Martinez a pus iar patul pe picioare şi şi-a băgat braţul bolnav sub prelată, ca să-şi apere ghipsul; dar nu i-a folosit la mare lucru, fiindcă aversa era foarte puternică, picăturile mari treceau prin pânza de un verde oliv acum întunecat,

negru ca bolta cerească. Ghipsul începuse să se moaie, dar cel puţin nu-l mai ardea pielea, aşa cum continua să-l ardă amintirea panicii care îl copleşise la congres, în faţa colegilor hotărâţi să obţină de la el o lecţie pe tema pe care el o ignora total. Cum să le spună că era acolo pe temeiuri politice, că era un impostor şi citise o comunicare scrisă de altcineva? N-o putea face, desigur, şi cu atât mai puţin putea risca să conducă în public o operaţie cu laser. Şi, totuşi, se angajase s-o facă, numai să-l lase în pace să se ducă în camera de hotel, unde se simţise hăituit. Aşa se simţea şi aici, pe acoperiş, sub ploaia neîndurătoare, aşa se simţise şi în Cuba, când închiseseră Tocăniţa, o pierduse pe Idalys şi i se furase bicicleta, de parcă Dumnezeu se încăpăţâna să se distreze, urmărindu-l.

A scos braţul în ghips de sub prelată; îl plictisea poziţia absurdă, care îl obliga să primească toată ploaia în spate şi să rămână aşezat pe podeaua pe unde începuseră deja să curgă şiroaie de ploaie. În plus, apa începuse iar să bălţească pe prelată, de pe care cădea în picuri mari, şi, oricum, ghipsul o să se moaie şi o să cedeze până la urmă, aşa cum cedase şi el în hotelul mexican, când nu găsise alt mod de a fugi de colegi decât, reprimându-şi scârba, să formeze numărul de telefon al lui Reyes Heroles. Telefonul sunase de trei ori, apoi se auziseră trompete, tromboane şi vocea unui cântăreţ cubanez cântând „Mambo! Ce mambo frumos!”; fusese gata să închidă telefonul, surprins, când muzica trecuse în planul doi şi o voce de femeie, cu un accent dulce, mexican, îl informase că sunase acasă la familia Reyes Lara şi că după semnal putea lăsa un mesaj ori trimite un fax. Auzise un fluierat, se făcuse tăcere şi

închisese telefonul deconcertat, fără să fi spus nici pâs.

Îşi amintea vag că văzuse un asemenea robot într-un film, dar nu înfruntase niciodată vreunul, iar acum îi era ruşine că nu ştiuse să răspundă la mesajul amabil, uşor inuman. Era sigur, totuşi, că nimerise casa pe care o căuta. Probabil că mesajul îl înregistrase soţia lui Reyes Heroles, aşa că, dacă hotăra să lase un mesaj, trebuia să înghită şi umilinţa de a n-o pomeni cumva pe Stalina. N-avea să mai sune, ce naiba, şi-aşa era impostor, nu trebuia să mai facă şi pe comisionarul. Se întinsese în pat şi se liniştise treptat, până abolise timpul şi ajunsese să plutească într-un soi de limb, unde n-avea nevoie să ia hotărâri. Telefonul sunase brusc, spe- riindu-l. Deşi nu voia să răspundă, ridicase receptorul ca un automat şi spusese: „Alo”. Era şeful delegaţiei mexicane, care îi zicea profesore Stalin şi îl invita la restaurant, ca să stabilească, prânzind, unele detalii tehnice în legătură cu lecţia-model.

Spusese că da, mulţumesc, închisese telefonul şi începuse să transpire ca lovit de un atac neaşteptat de febră; cămaşa i se lipise de spate, pantalonii, de pulpe, ciorapii, de tălpi, în doar câteva clipe, se simţise ud ca acum, pe terasă, sub ploaia torenţială. Cu mâna tremurândă formase iar numărul lui Reyes Heroles; ascultase soneriile, trompetele, trom- boanele, pe cubanezul din orchestra lui Pérez Prado cântând „Mambo! Ce mambo frumos!”, vocea dulce de femeie care îl îndemna să lase un mesaj ori să trimită un fax după semnal şi semnalul însuşi, fluieratul după care iar nu ştiuse ce să zică. Închisese şi se simţise bolnav şi stupid, incapabil să trimită măcat un S.O.S. Gândul la acea expresie disperată îl făcuse

să se simtă naufragiat şi-i dăduse puteri să încerce a treia oară. Formase numărul, pregătit să nu se mai lase vrăjit de sarabanda sunetelor care se năpusteau, iar după semnal fusese gata cel puţin să bâiguie că la telefon era Stalin Martínez şi că aducea o scrisoare de la Havana.

Fusese ca un „Sesam, deschide-te”. Cineva ridicase receptorul la celălalt capăt al firului, o voce de bariton spusese imediat *hola,* se prezentase drept Reynaldo Reyes Heroles şi întrebase dacă la telefon era fratele Stalinei. Din acea clipă, totul fusese mai uşor ori poate mai greu, s-a gândit Martínez, luându-şi mădularul, hotărât să-şi facă plăcerea de a sfida regulile impuse de Lenin şi să se pişe pentru prima oară în mijlocul terasei, sub ploaia care avea să şteargă urmele urinei ca pe ale unei crime perfecte. A îndreptat şuvoiul în sus, cu neobrăzarea cu care în copilărie se lua la întrecere cu Lenin în vârful dealului Chaple, din mahalaua Víbora, cu Havana la picioare, încercând să-şi trimită jetul cât mai sus şi mai departe şi să înalţe la cer şuvoaie de urină, care licăreau în soare ca aurul lichid şi cădeau pe acoperişurile caselor de departe, pe terase şi pe turnurile bisericilor, având impresia că se pişau pe Víbora, pe Havana şi pe toată Cuba, în vreme ce vântul le purta hohotele înalte şi răsunătoare.

Dar Lenin avea puţa mai mare şi întotdeauna se pişa mai sus, mai departe şi mai îndelung ca el, apoi striga şi se bătea tare în piept ca o gorilă, iar el, Stalin, îl aplauda, simţindu-se o maimuţică-puţă-mică. Tocmai de aceea, fără ştirea lui Lenin, o invitase într-o zi la întrecere pe Stalina, ca să câştige şi el măcar o dată; ea nu putea nici măcar să-şi lanseze şuvoiul în sus, dar avusese curajul să-şi dea jos

pantalonaşii, să-şi ridice fusta, să se răscrăcăreze chiar pe buza râpei şi să ţintească drept înainte, izbutind cel puţin să se pişe pe mahala, în vreme ce el îi privea poponeţul, fericit, fascinat şi vinovat, încercând să nu se excite, râzând cu hohote de fetele care n-aveau lunguieţ, arătându-i-l pe al lui, care, drept ca un catarg miniatural, începea să se pişe peste Cuba, şi sperând să se liniştească după ce o va înfrânge. Se pişase mai sus şi mai tare ca oricând, iar ea îl aplaudase, neluându-şi ochii de la puţa lui, care rămăsese sculată şi sfidătoare şi după ispravă, cu toate că el se bătuse cu pumnii în piept până îl duruse şi hăulise iar, sperând să-şi înfrângă dorinţa, de a se apropia de ea ca somnambulii, îmbrăţişând-o şi strângându-i din răsputeri în braţe poponeţul. Ea desfăcuse picioarele şi-şi săltase fusta, iar el îşi simţise jucărica atingându-i, în sfârşit, acadeaua udă de urină şi-şi bombardase sora între picioare cu şuvoiul lui nebunesc.

Brusc, şi-a dat seama că de atâta excitare nu sfârşise de urinat, şi-a amintit de maică-sa şi a început să bâzâie shshshshshsh cu blândeţea şi răbdarea cu care ea îl ajuta să facă pipi în copilărie, înainte de culcare. Totuşi, a rămas blocat până s-a gândit la Leo şi regulile lui blestemate, şi abia atunci a început să urineze iar, sub impulsul bucuriei tulburi de a le încălca. Aversa îndărătnică a şters pe loc orice urmă de urină şi duhoare, făcându-l să se simtă ca fugarii care scapă în filme din temniţe teribile şi trec râuri nespus de adânci, pentru ca apa să le spele mirosul şi urmele. Aşa, ca un fugar, îl sunase pe Reyes Heroles, un pişicher amabil. Nu-i spusese că era într-o situaţie fără ieşire, din cauza lecţiei-model despre microchirurgia cu

laser, pe care se simţea total incapabil s-o ţină, ci că-l urmăreau nişte tipi de la Securitatea cubaneză, care se dădeau drept funcţionarii ambasadei. Lui Reyes Heroles asta îi fusese suficient ca să se hotărască să-l salveze, pornind chiar atunci spre hotel, ca bolidul. Martínez hotărâse să fugă unde vedea cu ochii, numai să nu dea ochii cu colegii, şi peste trei sferturi de oră era în uşa hotelului, cu valiza în mâna stângă, aşa cum stabiliseră prin telefon, pentru ca Reyes Heroles să-l poată recunoaşte. Un Mercedes negru şi strălucitor aştepta la cincizeci de metri de intrare, cu motorul pornit; de cum ajunsese lângă portieră, maşina clipise de trei ori din lumini şi începuse să înainteze aşa cum stabiliseră. Chiar atunci ieşise din hotel un grup de participanţi la congres în frunte cu bolivianul şi, zărindu-l pe Martínez, se îndreptase spre el. Mercedesul deschisese portiera. Martínez urcase fără să privească în urmă, total convins că era urmărit, şi exclamase: „Iute, vă rog, iute!”

Acum a pus mâinile pe o cârmă imaginară şi şi-a amintit ce riscant gonise Reyes Heroles cu limuzina prin Ciudad de México. Convins că agenţii Securităţii cubaneze erau pe urmele lor, tipul trecea pe roşu, lua virajele cu o viteză de speriat şi chiar îi ceruse lui Martínez să deschidă torpedoul, să ia un pistol, să-i dea lui altul şi, la nevoie, să tragă. Nu ţinuse nicicând un pistol în mână, dar îi dăduse ascultare, ce era să facă!?, doar nu-i putea dezvălui că nu-l urmărea nimeni. Atunci, şi-a amintit acum, simţise pentru întâia oară acea mâncărime insuportabilă pe cap: pusese Parabelum-ul în poală, se scărpinase, iar o ploaie de mătreaţă începuse să-i cadă pe umeri, pe piept şi pe pântece, ca o zăpadă de

necontenit.

Încă se mai scărpina, când Reyes Heroles micşorase viteza, intrase pe o stradă mărginită de copaci înalţi, scosese şi manevrase o telecomandă, iar o poartă mare de fier începuse să se ridice în faţa lor, exact ca în filme. Maşina se oprise pe o cărare cu pietriş, lângă o grădină unde licărea apa dintr-o piscină căreia, şi-a adus aminte Martinez acum, Reyes Heroles îi spusese *alberca*[21]*.* După ce pusese pistoalele la loc în tor- pedou, Martinez se simţise mai liniştit şi îşi urmase amfitrionul, care era încântat ca un copil că izbutise să scape de urmăritori. Urcaseră o scară de marmură până la primul etaj al unei vile şi Reyes Heroles îl dusese în bibliotecă, îl invitase să stea jos într-un fotoliu din piele şi îl întrebase ce voia să bea, scotch, whisky, gin, rom, coniac, bere, vin, *pisco*[22]*,* te- quila ori *mezcal*[23]*?*

Martinez şi-a amintit cât îl năucise neobişnuita varietate a ofertei, l-a trecut un fior şi, pentru prima oară, şi-a dorit să stea ploaia la Miami. I-ar fi convenit să se îmbrace, dar cămaşa legată de balustradă era praf, nu mai era bună nici de steag. A început să-şi frece turul izmenelor, ca să-l cureţe cu apă de ploaie, şi a văzut că ghipsul de pe antebraţ se muiase ca o pastă. Poate s-ar fi cuvenit să-l scoată de tot, s-a gândit, nehotărât, pradă altui frison. Avea nevoie de o duşcă zdravănă, aşa cum trăsese atunci, în biblioteca luxoasă a lui Reyes Heroles, după ce depăşise

21 Numele dat piscinei în limba spaniolă vorbită în Mexic.

22 Rachiu fabricat inițial în localitatea Pisco din Peru.

23 Rachiu obținut în Mexic din planta numită *mezcal*, o varietate de *pita* ori agavă.

confuzia în care îl cufundase varietatea ofertei. Ceruse tequila, pentru că oriunde te-ai afla fă ce vei vedea, cum obişnuia maică-sa să-i spună, iar acum a salivat, excitat de amintirea sării, a lămâii şi mai ales a savorii plăcute a celebrei tequila Souza, pe care Reyes Heroles i-o preparase după tradiţie, ca un adevărat profesionist, înainte să-i spună că, totuşi, el personal prefera scotch-ul, mai ales cel de malţ, să-şi toarne patru degete într-un pahar înalt, să le bea dintr-un foc şi să întrebe: „Ce face Stalina, fir-aş al naibii, ce-aş mai vrea s-o văd!”

Martinez n-a putut evita un tainic acces de furie. Viciosul, un tip cu purtări delicate, uşor efeminate, înalt, cu părul cărunt şi lucios şi ochi verzi plăcuţi, era, totuşi, dispus să-l ajute. Iar el avea mare nevoie să fie ajutat de cineva, s-a gândit acum, pe terasă, punându-şi izmenele şi pantalonii, care i s-au lipit de piele, fără să reuşească să se încălzească vreun pic. Poate că frigul rămăsese în el de atunci, şi-a zis, amintindu-şi ce buimac se simţise când Reyes Heroles îl întrebase deschis cum îl putea ajuta. Îi mai ceruse un pahar de tequila, ca să-şi înfrângă teama şi să câştige timp; simţea cum îi ardea pieptul scrisoarea Stalinei, pe care o avea în buzunarul interior al sa- coului şi de care îi era ruşine. După ce linsese sarea, supsese lămâia şi băuse până la fund tequila, o scosese totuşi şi i-o înmânase lui Reyes Heroles, fără să ştie dacă astfel câştiga sau pierdea partida. Nu aflase asta nici până acum, când, în răpăitul ploii, a auzit paşi pe scara în spirală şi şi-a făcut iluzii că, în sfârşit, Miriam venea să-l viziteze iar, dar l-a văzut intrând pe Lenin, învelit într-o pelerină neagră.

Privindu-l cum înainta spre el, s-a gândit că fratele lui

semăna cu o fantomă ori un vampir, dar, de cum s-au îmbrăţişat şi Leo l-a sărutat pe obraji, a simţit că toată căldura aceea era a lui.

— Am venit de cum am terminat blestematul ăsta de turneu. Leo s-a desprins o clipă din îmbrăţişare, ca să i se uite în ochi, explicând: Vino, hai în casă.

Martinez a lăsat privirile în jos şi s-a refugiat iar la pieptul fratelui său.

— Nu, mai bine rămân aici.

Refuzul venea dinlăuntrul lui, ca şi dârdâiala care îl apucase brusc. Nu-i purta pică fratelui său, lui îşi făcea reproşuri. Se simţea slab şi nehotărât în faţa propunerii lui Leo şi era gata să se dea mare şi să lase pe alţii să hotărască pentru el, ca de atâtea ori în viaţă.

— Trebuie să cobori. Leo i-a trecut mâna prin păr, de pe care a curs un şuvoi de apă. Eşti ud leoarcă.

— Plutaşii sunt uzi leoarcă.

Răspunsul i-a întărit hotărârea de a rămâne pe terasă, sub ploaie; poate nu era un plutaş adevărat, dar avea cel puţin să-şi ducă până la capăt crucea pe care i-o hărăzise soarta.

— Atunci rămân cu tine. Leo a răsturnat patul de campanie, aruncând apa strânsă în prelată, l-a pus iar pe picioare şi s-a aşezat, ridicând un capăt al pelerinei. Hai, *sit down.*

Martinez s-a gândit că frate-său părea o găină mare şi neagră, gata să-l bage sub aripa ei şi a dat să refuze oferta, dar avea atâta nevoie de căldură şi duioşie, că s-a aşezat, tocmai când îl trecea un frison. Leo i-a pus un capăt al pelerinei pe umeri şi l-a îmbrăţişat din răsputeri. Martinez l-

a dat deoparte.

— Mă arde, a zis; simţise contactul ca fratele său ca o lovitură de bici pe pielea arsă.

— Hai, că nu mai e mult. Mâine te urcăm pe plută şi gata, navighezi *a little,* ajungi pe uscat şi gata.

— Şi gata, a repetat, ca un ecou.

În căldura din pelerină, la pieptul fratelui său, i s-a părut imposibil ca aventura de plutaş să fie atât de aproape.

— Ştii ce zi e azi? a întrebat Leo.

— Nu. Le-am pierdut socoteala.

— 26 iulie.

Martinez a simţit o lovitură în piept, ca şi cum ziua care altă dată fusese sacră pentru amândoi mai avea şi acum vreo importanţă simbolică. N-a putut să şi-o scoată de la inimă, dar s-a bucurat, cel puţin, că pleca pe mare cu pluta pe 27, într-o zi oarecare.

— A, a zis.

— L-ai cunoscut pe Jeff, a murmurat Leo.

— Da, a recunoscut, adăugând un reproş pe care poate ar fi trebuit să şi-l înghită. De ce îl creşti aşa, cum să zic, ca şi cum ar fi american?

Leo i-a aruncat o privire ambiguă, pe jumătate ruşinată, pe jumătate furioasă.

— Păi Cuba e un căcat, a spus liniştit, parcă scuipând vorbele. Şi vreau ca fiul meu să şi-o scoată din minte o dată pentru totdeauna.

L-a privit şi a observat că semănau foarte mult, chiar dacă Leo, fratele mai mare, părea mai tânăr, cu toate că pe chelie i se zărea urma perucii de clovn, o dungă roşie ca o cicatrice.

— Ţi-ai pierdut minţile, a zis.

— Toţi cubanezii ne-am pierdut minţile, a replicat Leo.

Luni 27

Pluta mergea pe marea liniştită ca pe un bazin imens, plin cu ulei. Martinez era în pielea goală, în patru labe, cu încheieturile mâinilor legate de cheile sol care formau căpătâiul patului de fier înşurubat în lemnul plutei. Stalina, cu picioarele în apă până la genunchi, cosea o hăinuţă şi fredona un cântec de leagăn în celălalt capăt. El zărea rechinii venind spre soră-sa şi începea să ţipe, dar ea continua să coasă de parcă nici n-auzea. Disperat, încerca să-şi rupă lanţurile care îl ţineau legat de cheile sol din fier, dar nu izbutea decât să se rănească la încheieturi. Rechinii continuau să se apropie de plută, atraşi parcă de cântecul de leagăn al Stalinei. El striga iar, zadarnic. Dintr-o singură muşcătură, primul rechin îi înhăţa Stalinei piciorul stâng. Marea începea să se înroşească; soră-sa se albea la faţă, zâmbea dulce şi cosea înainte, deşi rechinii continuau să muşte din ea, până îi smulgeau ambele picioare, lăsând-o în pace doar după ce-şi pierdea tot sângele şi se făcea albă, sfârşită cum era, ca o lumânări- că, iar marea era roşie ca focul şi valurile erau de sânge.

Martinez s-a trezit când a scos urletul care îi încrâncena beregata. După o vreme s-a liniştit şi a văzut că urinase pe pelerina lui Leo, în patul de campanie, din cauza umezelii şi a fricii. Şi-a amintit vag că Leo aşteptase să stea ploaia, folosise pelerina drept cearşaf şi pătură, îl culcase, îl învelise şi îl lăsase să doarmă, ca pe un copil. După aceea, puşlamaua coborâse la patul cald, lângă grăsana de Cristina. Dar nu-i putea face o vină şi din asta, fiindcă, ce

mai, Leo îl invitase să doarmă jos, iar el refuzase, hotărât să se ude ca un plutaş în toiul furtunii. Şi-a amintit coşmarul, a dus mâna la frunte, de parcă voia să-l şteargă şi a observat că, uscându-se, ghipsul luase o formă ciudată. Nu şi-a dat seama dacă micile lui protuberanţe aveau să-l afecteze, dacă oasele degetelor de la mâna dreaptă aveau să se sudeze prost şi n-avea să mai poată lucra iar ca dentist; s-a uitat la cer şi a zâmbit, descoperind că spre răsărit, în mijlocul ceţii indecise din zori, se forma un curcubeu.

Încurajat de semn, s-a dat jos din pat. N-a ştiut ce să facă, pentru că tocmai făcuse pipi pe pelerina lui Leo, şi, deşi îi era o foame de lup, nu mai avea de mâncare. Şi-a trecut limba peste buzele foarte uscate, crăpate sub razele soarelui prea puternic din celelalte zile, şi s-a îndreptat spre rezervorul din capătul balustradei, târând după el pelerina care acum mirosea a urină, ca şi el. S-a spălat şi şi-a potolit setea cu apa de ploaie, care i-a lăsat totuşi un iz aproape la fel de neplăcut ca amintirea lui Reyes Heroles. În realitate, omul se purtase foarte bine cu el; n-avea niciun motiv să nu-l placă, dar amintirea nopţii petrecute în casa lui îl irita peste măsură. Hotărât să-l dea uitării, şi-a scos pantalonii şi izmenele, s-a spălat iute şi superficial, fiindcă pielea îl ardea ori de câte ori încerca să se frece, şi a muiat hainele şi pelerina în rezervorul plin cu apă de ploaie, ca să le dispară mirosul de urină. Şi-a dat seama că spurcase apa. Şi-a zis că era ultima zi de nefericire şi s-a uitat iar spre dungile curcubeului, ale cărui culori se lămureau treptat. Zâmbea, când o ameţeală i-a tulburat vederea, obligându-l să se rezeme de rezervor.

Câteva clipe, s-a simţit slăbit. Treptat, culorile

curcubeului în formare au revenit la locul lor, iar el a îndrăznit să se aşeze pe pat şi să-şi mângâie barba. Probabil că la acea oră Leo punea la punct iahtul care să remorcheze pluta cu care va naviga singur în largul mării, ca să revină în Florida, prefăcându-se că ar fi plecat cu trei zile mai înainte din Jai- manitas, o localitate din vestul Cubei. Nu izbutea să înţeleagă de ce cubanezii care veneau dintr-o terţă ţară îşi regularizau situaţia în Statele Unite mai greu decât cei care, părăsind clandestin insulă pe mare şi punându-şi vieţile în pericol, erau acceptaţi imediat. Nu înţelegea nici de ce guvernul cubanez nu le permitea să plece celor ce voiau să părăsească ţara, ca şi cum Cuba era o temniţă. Nu înţelegea nimic. Era absolut incapabil să spună dacă, de-ar fi ştiut ce-l aştepta pe acoperiş, ar fi acceptat ca Reyes Heroles să-l ajute să treacă frontiera clandestin în Statele Unite. Deşi nu mai putea reveni la Congresul de Chirurgie Maxilo-facială, de la care fugise ca un bandit şi unde ar fi fost obligat să-şi înfrunte deschis ignoranţa şi impostura, şi cu atât mai puţin în Cuba, după ce fugise de la congres.

Totul era încurcat. Poate că singura soluţie care îi mai rămăsese era chiar ceea ce făcuse, s-a gândit, rememorând scurta şedere în casa lui Reyes Heroles. Se simţise îngrozitor în căsoiul cât un palat, unde îl trataseră cu aleasă politeţe, iar în singura noapte petrecută acolo nu putuse închide ochii. Umilinţa secretă provocată de scrisoarea Stalinei îl ardea ca soarele care acum i se punea iar pe răni. S-a gândit să se refugieze în zona umbrită a terasei, dar a renunţat. Era sătul să tot fugă. Îi făcuse bine refuzul de a coborî în casă la Leo şi ţinuse piept averselor de pe terasă,

aşa că era dispus să suporte şi bătaia soarelui peste arsuri, ca un plutaş adevărat. Stalina o să afle cândva adevărul şi n-o să mai poată zice că era un tip fără curaj, care trebuia apărat ca un copil mare. Aşa se simţise în faţa delicateţii părinteşti a lui Reyes Heroles care, la micul dejun, îl prezentase soţiei şi celor patru copii drept un vechi prieten cubanez, urmărit de poliţia din ţara lui.

Nici superba doamnă, căreia îi spusese frumoasa mea, nici vreunul dintre copii nu întrebase nimic şi luaseră un mic dejun copios într-o tăcere complice. Ca să şteargă urmele încordării conspirative, Martinez cochetase cu gândul de a le dezvălui că, în realitate, nici nu era prieten cu Reyes Heroles, nici nu-l urmărea nimeni. Mersese chiar mai departe şi zâmbise, închipuindu-şi ce faţă ar fi făcut frumoasa dacă i-ar fi şoptit la ureche că Reyes Heroles era, de fapt, amantul surorii lui, Stalina, cu care întreţinea relaţii sado-masochiste. Nu zisese nimic, fireşte, iar zâmbetul i s-a şters din memorie, recunoscând că Stalina nu era amanta, ci curva lui Reyes Heroles. Simţise o nevoie atât de acută să iasă cât mai repede din acea casă, că acceptase fără nicio împotrivire planul de fugă pe care mexicanul i-l propusese imediat după micul dejun, deşi încă nu bănuia că rănile provocate de scrisoarea Stalinei aveau să-l însoţească în călătorie, rămânând prezente şi aici, pe terasă. În biblioteca vilei din Mexic, se simţise iar ca un copil, când Reyes Heroles îi promisese să-l ajute să treacă frontiera, îi dăduse trei sute de dolari, două bilete de avion la clasa întâi, unul până la Matamoros şi altul pe linia Brownville-Miami, ca şi o scrisoare pentru Hermenegildo Cuenca, patronul barului Broasca Roşie, şi-i sugerase ca,

spre propriul lui bine, să-l asculte în toate pe acel camarad.

Rănile de pe spate îl ardeau tot mai tare; a ridicat capul, s-a uitat drept în soare, care începuse iar să-l prăjească, a descoperit un steag alb care fâlfâia în vânt la celălalt capăt al terasei şi s-a apropiat cu paşi nesiguri de acea minune. Chiar de pace avea nevoie. Doar când a ajuns lângă steag şi-a dat seama că era bucata ruptă din cămaşa ale cărei mâneci le legase de stâlpul terasei. Nu şi-a putut aminti când anume o făcuse, dar s-a simţit mulţumit, de parcă steagul era parte din el. A făcut cale întoarsă, gândindu-se că acum terasa era ceva aşa, ca o plută, care naviga cu o misiune de pace, s-a întins pe patul de campanie, hotărât să privească liniştit simbolul, dar o arsură bruscă i-a străbătut spatele ca un fulger de foc, obligându-l să se aşeze iar. Soarele îi făcuse tot spatele o rană, transformând contactul pielii cu prelata într-o tortură. Steagul alb putea semnala şi că se preda.

A hotărât să reziste şi a încercat să se lungească iar. Dar n-a putut suporta arsura de pe spate, s-a sucit şi a rămas pe burtă, privind cu coada ochiului cerul albastru şi steagul alb. Soarele trecuse printr-o gaură a norilor cenuşii şi topise curcubeul. Era semn rău, şi-a zis şi n-a ştiut ce-avea să fie rău mai târziu, când avea să ajungă, în sfârşit, singur în largul mării: soarele, care o să-l pedepsească ânnebunindu-l, ori vântul şi ploaia, care or să răscolească apele, făcându-l să naufragieze. Spatele expus la soare îl ardea de parcă fierbea la foc mic şi, inconştient, s-a întors iar cu faţa în sus. A simţit iar cum îi ardea spinarea la contactul cu prelata şi şi-a muşcat buza, ca să reziste. Şi-a înghiţit lacrimile. În realitate, nu putea sta aşezat. Acum soarele îi bătea în

piept şi în faţă şi, de enervare, a aţipit. Ca într-un coşmar, s-a uitat iar la steagul alb profilat pe nori şi a avut senzaţia că mai trăise şi înainte acel moment. În avionul care îl dusese la Matamoros nu-i ardea pielea, dar îi plesnea capul de nenumăratele întrebări fără răspuns pe care şi le punea în legătură cu trecerea clandestină a frontierei în Statele Unite, cu Hermenegildo Cuenca şi Broasca Roşie.

Dăduse uşor de barul care, aşa cum îi spusese Reyes Heroles, era chiar pe şoseaua care ducea la aeroport. În ţarcul cald de pe terasă, şi-a amintit că şi atunci, când coborâse din taxi şi-şi pusese valiza veche pe podeaua benzinăriei din faţa barului, aerul frigea, vântul ridica un praf insuportabil, iar anunţul luminos inconfundabil era aprins, deşi noaptea încă nu se lăsase de tot. În vârful clădirii, unde erau barul şi hotelul, se zărea o firmă mare cu neon, pe care scria Broasca Roşie; sub ea, un broscoi purpuriu uriaş zâmbea satisfăcut, căzut ca într-un somn letargic, până când o muscă verde începea să zboare în stânga lui. Broscoiul se oprea din râs şi, brusc, fără să clipească măcar, scotea limba, o săgeată de culoare roşu-aprins, prindea musca, o hăpăia şi începea iar să zâmbească liniştit. Intrând în barul întunecos şi rece ca burta broaştei, Martínez se simţise ca musca de pe panoul fantasmagoric.

Aşteptase câteva secunde, ca să se acomodeze cu lumina slabă din interior, şi se îndreptase spre bar, pusese valiza pe duşumea şi se aşezase pe o banchetă înaltă, din lemn, cu spătarul tapisat cu blană de vacă. O tânără leneşă, cu aer de amerindiancă şi părul negru împletit într-o coadă lungă, se apropiase tăcută de el, parcă plutind, şi-l

întrebase ce voia. Ceruse o tequila dublă. Ar fi preferat o bere la gheaţă, dar întrebarea îl luase prin surprindere într-atât, încât nu-şi mai putuse gândi răspunsul. Se simţise vinovat şi nesigur, ca şi cum comisese un delict. Nu voia să atragă atenţia şi, totuşi, trebuia s-o facă, să întrebe cât mai repede de Hermenegildo Cuenca, să se prezinte şi să-i înmâneze scrisoarea de la Reyes Heroles, ca să afle, în sfârşit, la ce putea să se aştepte. Dăduse tequila pe gât dintr-o suflare, uitând de ritualul lămâii şi al sării, şi imediat îşi reproşase că procedase ca un străin. Un val de căldură îi urcase din capul stomacului, umplându-i ochii de lacrimi.

Îşi trecuse mâna în răspăr peste blana de vacă de pe banchetă şi rezistase tentaţiei de-a o lua la goană; n-o mai putea face. N-avea bilet de întors la Ciudad de México, nu cunoştea pe nimeni în Matamoros şi nici nu se mai putea duce în Cuba, unde la ora aceea era deja considerat dezertor. Putea să fugă doar tot înainte. Se uitase prin salon şi privirile i se opriseră pe fotografia mare a unui luptător tânăr, zâmbitor, mustăcios, cu puşca în bandulieră, purtând pe piept două benzi de cartuşe încrucişate, sub care se putea citi „Generalul Francisco Villa[24], comandant al Diviziei de Nord”. I-ar fi plăcut să fie ca el; un bărbat neînfricat, în stare de orice, ca să nu se mai simtă mizerabil ca musca prinsă pe limba broaştei.

Îşi dresese glasul, ceruse cu glas tare o bere la gheaţă şi luarea hotărârii îl făcuse să se simtă mai împăcat cu sine. Dar chelneriţa tânără, cu coadă lungă, îl întrebase amabil ce bere dorea, iar el se prăbuşise iar. Ca orice bun cubanez de pe insulă, n-avea habar de mărci şi şoptise ruşinat că

24 Căpetenia revoluționară Doroteo Arango Villa (1878-1923), numit și Pancho (diminutiv al numelui Francisco), erou național mexican.

oricare. Brusc, i se năzărise că poate pierduse scrisoarea lui Reyes

Heroles, dusese, tremurând, mâna la buzunarul interior al sacoului şi pipăise plicul. Inima îi bătea ca o tobă în noaptea din Santa Bárbara. Tânăra cu aer de amerindiancă îi adusese berea, iar el băuse pe nerăsuflate chiar din sticlă, se uitase la etichetă şi mai ceruse o Coroniţa. Ar fi vrut să facă la fel şi acum, poate izbutea să-şi transpire teama şi să scape din cuptorul terasei. S-a cufundat iar în amintirile de la Broasca Roşie, dăduse pe gât a doua Coroniţa de la gheaţă şi o ceruse pe a treia. Când ajunsese la a cincea, nişte muzicanţi ocupaseră podiumul mic, încercându-şi chitarele mari. Chestia îi plăcuse, fiindcă îl făcuse să uite că venise să întrebe de Hermenegildo Cuenca. Solistul, înalt, cu părul şi mustăţile foarte negre, imita portul şi felul de a fi al lui Pancho Villa, căruia îi şi consacra cântecele lui.

„Ce cred soldaţii texani, că războiu-i floare la ureche?” a fredonat Martínez cu un uşor accent mexican, ţintuind cu privirile cămaşa albă care plutea ca un vis în celălalt capăt al terasei. Nu şi-a amintit cum continua cântecul, nici câte Coronitas mai băuse atunci. Zece, douăsprezece? Tot aia era, acum s-ar mulţumi şi cu una, cu o jumătate ori cu o simplă sorbitură, care să înşele soarele ce îi ardea buzele. La urma urmelor, berile băute în acea noapte la Broasca Roşie nu-l liniştiseră până ce muzicanţii se opriseră, iar el îndrăznise să întrebe de don Hermenegildo Cuenca. O făcuse cu glas atât de tare, că se mirase şi el, ascultând parcă vocea altuia. Chelneriţa cu coadă lungă se mărginise să-şi arunce ochii pe un muzicant care tocmai se apropiase de tejghea şi se întorsese imediat spre Martínez, spunând

că era Hermenegildo Cuenca în persoană şi întrebând de ce îl căuta.

Îi întinsese tăcut scrisoarea lui Reyes Heroles, ceruse altă Coroniţa, o golise dintr-un foc şi aşteptase reacţia lui Hermenegildo Cuenca, de parcă întreaga-i soartă depindea de acele rânduri. Tipul era scund, aproape pitic; pielea înnegrită şi urechile mari îl făceau asemenea jokerului de la cărţile de joc, iar Martínez se gândise că asta o să-l ajute să câştige partida. După ce terminase de citit, Cuenca ridicase privirile; avea ochii negri, mici, aspri şi strălucitori. Îl privise pe Martínez de jos în sus, îl îmbrăţişase şi îl rugase să-l urmeze. Intraseră dincolo de tejghea şi coborâseră o scăriţă îngustă din ciment până în beciul Broaştei Roşii, dreptunghiular, slab luminat, cald ca o mină de cărbune. Martínez începuse să asude ca acum, pe terasă, când încerca să afle prin ce se deosebea căldura de aici de cea de acolo. Ambele erau umede şi insuportabile, dar cea de la Miami era limpede ca o lovitură de pumn, căci venea direct de la lumina soarelui care îl chinuia, făcând să-i crape pielea, pe când cea de la Matamoros părea ieşită din adâncurile pământului şi era neagră ca trădarea. Frica era, totuşi, aceeaşi în ambele locuri; niciuna din călduri nu-i alinase greutatea care atunci, înainte de a trece ilegal frontiera în Statele Unite, şi acum, înaintea călătoriei cu pluta, ü stătea pe suflet ca un bloc de gheaţă.

Traversase beciul cu ochii pe spatele drept şi picioarele curbate ale lui Hermenegildo Cuenca, un om obişnuit, evident, să călărească; acesta scosese o legătură de chei din buzunar, deschisese o uşă cu gratii, intrase într-un soi de birou din capătul beciului şi aprinsese lumina. Un bec

apărat de un cornet din carton proiectase un con de lumină gălbuie pe o masă din lemn tare şi negru. Hermenegildo Cuenca se aşezase pe o banchetă şi îl invitase cu un gest să facă la fel. Aşezându-se, Martínez observase că Hermenegildo stătea mai sus ca el. Era limpede că tipul se simţea în siguranţă pe bancheta personală, înaltă ca un tron; Cuenca se aplecase maiestuos, scosese o sticlă cu *mezcal* şi umpluse două pahare luate dintr-un sertar, îl ridicase pe al lui, surâzând peste capul lui Martínez, care acceptase toastul şi băuse până la fund, pe nerăsuflate, sigur că trebuia să dea dovada de bărbăţie ca să obţină sprijinul trebuitor. Cuenca golise paharul şi îl pusese jos, izbindu-l sec de masă. Martínez îl imitase, căci sfidarea implicită a gestului îl atrăgea ca un magnet. Hermenegildo umpluse iar paharele, îl ridicase pe al lui şi strigase:

— Să trăiască Fidel Castro, Comandantul Suprem, biciul blestemaţilor lumii!

Martinez simţise o mâncărime bruscă pe cap, începuse să se scarpine şi pe umeri i se pusese alt norişor alb ca zăpada. Cuenca îi aruncase o privire pătrunzătoare şi directă ca un glonţ.

— Nu eşti castrist?

Frica îl împiedica să mintă, pielea capului îl mai mânca încă, iar mătreaţa continua să-i cadă pe umeri.

— Nu.

— Cumetre! ţipase Hermenegildo Cuenca. Eşti om de opinie! Umpluse iar paharele; avea mâna mică şi puternică, parcă era o gheară. Brusc, împinsese faţa de şoarece înainte şi întrebase: Eşti cu alde *gringos?*

Martinez băuse până la fund, încercând să-şi alunge

nervozitatea.

— Nici. Nu fac politică.

Cuenca golise paharul la iuţeală, cu graba celui care nu-i dispus să lase pe nimeni să i-o ia înainte la nimic, şi dăduse iar cu paharul de masă.

— Atunci zăpadă? Aduci zăpadă în valiza asta răpciugoasă?

Martinez se simţise buimac ca acum, pe terasă, căci preţ de o clipă nu mai ştiuse cine era şi ce naiba căuta acolo, ars de soare sub cerul de culoarea cobaltului. Zăpadă, în toiul vi- piei lipicioase din beciul Broaştei Roşii, piticul Hermenegildo întrebase dacă avea zăpadă în valiză. Îşi amintise de Rusia: cândva, nu putea spune când, văzuse zăpadă la Moscova. Era moale, albă ca mătreaţa care începuse să-i curgă iar din cap la Broască Roşie, ca o pedeapsă, când Cuenca îl lămurise că vorbea de droguri, de cocaină. Dăduse pe gât alt pahar cu *mez- cal,* zisese că nu, n-avea zăpadă, şi acceptase fără proteste hotărârea piticului. O să lase valiza şi o să treacă graniţa fără bagaj, ca să nu trezească bănuielile poliţistului *gringo* care o să-l ascundă în portbagajul maşinii, un tip cu părul roşu ca homarii, care avea datorii la Cuenca şi, ducându-l pe el, avea să şi le plătească, feciorul de lele.

Pe teritoriul duşman, adică, *gringo*, spusese Hermenegildo Cuenca, maşina americanului o să oprească la o benzinărie, foarte aproape de aeroportul din Brownville, iar poliţistul o să se ducă la toaletă. Atunci trebuia să iasă din portbagaj, singur, în voia sorţii, să se ducă la aeroport şi să urce în avionul de Miami, că doar de-aia îi dăduse cumătrul Reyes Heroles biletul de clasa întâi. Lui Martinez puţin îi

păsa dacă trecea frontiera în pielea goală şi mergea pe jos de la staţia de benzină până la Miami, avea atâta alcool în burtă, că se simţea invulnerabil şi credea ca în Evanghelii în cântecul pe care şi-a amintit că-l fredonase împreună cu Cuenca: „Cu bani sau în fundul gol, / Fac ce vreau, chiar de-i nasol, / Iar vorbuliţa mi-e legeee! / N-am nici tron şi nici regină, / Şi nimeni nu mă-nţelege, / Dar continui să fiu regeee!” Tipul cu picioare încovoiate şi urechi mari era nebun de legat şi, după ultimul pahar de *mezcal,* se crezuse un avatar al lui Pancho Villa şi începuse să fredoneze cântecele revoluţiei mexicane, teren pe care Martinez nu-l putuse urma. Când se plictisise de băut, cântat şi strigat trăiască Reyes Heroles, Cuenca urcase să vorbească cu poliţistul *gringo* care, la ceasul acela, spusese, sigur ajunsese la Broasca Roşie, aşteptându-şi porţia. Ameţit, Martinez pusese fruntea pe masă, pradă unui coşmar năucitor ca şi cel de acum, când auzea paşi pe scară şi nu-şi dădea seama dacă era beat pe terasă ori într-un beci. Poate mai era încă acolo, şi-a zis, visând că Hermenegildo urcase să-i vorbească unui *gringo* şi se şi întorsese, iar acum îi trecea o bucată de vată muiată în ceai rece peste buzele şi ochii inflamaţi.

— Miriam!

— *Take it easy,* a spus ea, stând în genunchi lângă patul de campanie şi ţinând în mâna dreaptă un smoc de vată muiată în ceai. *Keep silence.*

A tradus cuvintele *easy* şi *silence*, uşor şi tăcere, nu le-a găsit niciun sens împreună, şi a ţinut gura închisă până când ea i le-a udat iar cu ceai, ca pe ciocul unei păsărele. Apoi n-a mai putut şi nici n-a mai vrut să tacă.

— Ce faci? Adică hau ar yu?

— *I'm fine, I spent some days of vacation în Key Largo, with my boyfriend.*

Fină, a tradus ca întotdeauna, dar, în plus, fata avea acum pielea bronzată şi strălucitoare ca şi cum stătuse îndelung la plajă. Oare de ce lui, în schimb, soarele îi crăpa pielea? N-a aflat răspunsul, fiindcă se străduia să-şi traducă şi restul frazei, după care ea fusese în vacanţă cu copilul ei prieten.

— Guat is e boyfrend?

Ea l-a privit fluturând din gene, iar el s-a simţit transportat, de parcă şuviţele de păr negre, lungi şi mătăsoase, îi mângâiau pielea, ostoind arsurile care îl umpleau de deznădejde.

— *A boyfriend...* Miriam a făcut o pauză, căutând cea mai bună traducere; brusc a deschis braţele, a îmbrăţişat delicat aerul şi a început să-l muşte şi să-l sărute cu limba lungă, ca de şarpe.

Logodnic, şi-a zis el, boyfrend însemna logodnic ori poate soţ. Oricum, a fost sigur că ea se referea la tipul cu care se tăvălise în toate acele zile lungi, pe care el le petrecuse singur pe terasă, şi a simţit că-l copleşeau aţâţarea şi o gelozie de neînţeles, închipuindu-şi-o cum se iubea, stând deasupra unui bărbat.

— *Wbat's wrong?*

Eu, s-a gândit el, sigur că rong voia să spună rău, greşit, supărător, părăsit, de tot rahatul.

— Ai, ai em rong.

— *You are so sweet.*

L-a privit în ochi atât de duios, că a trebuit să întoarcă

privirile. Era recunoscător ca un căţeluş, fiindcă ea îi spusese suit, dulce, şi ştia că nu era în stare să-i înfrunte ochii fără să cadă pradă dorinţei de a o îmbrăţişa şi a o săruta, aşa cum făcuse ea mai înainte cu văzduhul. Şi-ar fi dat viaţa doar s-o facă, ar fi semnat pe loc pactul cu diavolul, an- gajându-se să-i dea sufletul şi chiar să se scufunde cu pluta în larg, la câteva ore după ce ar fi făcut dragoste cu fata asta măcar o dată. Dar unul ca el n-avea dreptul la asemenea iluzii, n-o merita, trebuia să nu uite că era un fel de sperietoare de ciori şi să se mulţumească să ţină ochii închişi, fericit că o respira, că ea o să-i mai mângâie o dată obrajii, punându-i ceai pe pleoapele umflate şi pe buzele încinse. O, Doamne! acum degetele lui Miriam îi treceau peste faţă, aplicându-i o cremă cu adevărat suit, ceva dulce de tot, delicat, un balsam care îi alina fierbinţeala pielii crăpate, îl făcea să zâmbească şi îl excita de parcă era la porţile raiului, care s-au deschis când a început să-l ungă cu cremă pe umeri, cu mişcări circulare extinse încet-încet pe piept, pe spate şi sub pântece, dar care s-au oprit brusc, sub cuţitul unui hohot de râs melodios. Ştia ce se întâmplase, dar n-a putut să nu se ridice în coate, ca să şi vadă: mădularul i se sculase, săltându-i stofa pantalonului. A vrut să-i ceară scuze, dar n-a găsit cuvintele englezeşti de care avea nevoie.

— *Close your eyes.*

N-a înţeles, dar ea i-a închis pleoapele cu degetul mare şi arătătorul, ca o vrăjitoare gata să facă un farmec. Şi-a zis că el era urâtul adormit şi că, poate, ea o să-i atingă buzele cu un sărut şi au să se trezească făcând şuapi-şuapi în Cuba. A rămas o clipă buimac, căci nu izbutea s-o asocieze

fizic cu insula şi nu voia să se deştepte într-un loc unde ea nu era. S-a consolat cu gândul că vrăjitoarele puteau face miracole, aşa că, poate, primindu-i sărutul, o să se trezească drăgălind-o în tihna unei Cube fără revoluţie şi fără exil.

— *Okey. Open your eyes.*

Prin opoziţie, a înţeles că de astă dată îi dădea voie să deschidă ochii. N-a făcut-o, dezamăgit că nu primise sărutul aşteptat, s-a gândit că o s-o facă doar când o să-l sărute şi chiar a pescuit din memorie vorba sărut. Kis, a visat că-i zicea gif mi e kis, că ea îi atingea buzele ca prinţesele din basme şi se trezeau îmbrăţişaţi, în Cuba. Dar ea nu-l săruta, iar el şi-a spus că nici n-o s-o facă. Se amăgise, crezând că miracolul putea deveni realitate, n-o merita pe fată, punct. A deschis ochii, a sărit în sus şi s-a aşezat pe pat.

— Fir-aş al naibii! a zis.

Era goală puşcă. Părea o fetiţă care tocmai făcuse o năzbâtie şi, poate tocmai de aceea, femeia cea mai frumoasă pe care o văzuse vreodată. Soarele o lumina din spate, făcându-i să lucească pielea bronzată, iar pletele negre formau un oval de lumină în jurul chipului. Dar nu de aceea nu părea o fecioară, ci o fată jucăuşă şi neobrăzată, în stare să-l privească drept în ochi fără ca măcar să roşească şi chiar să ridice molcom braţele spre cap, ca acum, îngăduindu-i s-o mănânce din priviri. Avea ochi vioi, de un verde adânc, perişori fini şi negri deasupra buzelor întredeschise, sâni învoiţi, mici, fermi, cu vârfurile subliniate de sfârcuri rotunde şi vineţii, iar un arc subţire de chitară deschis în sus, pe şolduri, marcat în centru de o linie de perişori creţi foarte negri, se adâncea, deschizându-se în

părul generos de la înălţimea coapselor uşor depărtate, pe unde se strecura iar soarele, ca un cuţit.

Văzând-o înaintând spre el, Martinez s-a lăsat iar pe spate, convins că Dumnezeu, soarta, destinul ori toţi trei îi ascultaseră ruga şi că pentru asemenea dar merita să fie aici. Dar, de cum s-a suit pe el, a simţit că un curent de foc îl obliga prin pielea arsă s-o împingă involuntar într-o parte.

— *Oh, my god!* a exclamat ea, înainte de a îngenunchea lângă el. *Excuse me, plea. Se.*

El şi-a blestemat soarta, iar ea a privit imediat în jos, începând să-i mângâie trupul cu pletele negre, aproape fără să-l atingă, făcându-l să creadă că părul abia de-i era aer ori mătase, până a ajuns sub pântece, unde el n-avea pielea arsă, l-a eliberat de haine şi a început să-l sărute, să-şi lunece limba pe membrul în erecţie, începând de jos, sugându-l de nenumărate ori de sus în jos, cu pasiunea delicată a obsesiei. Atunci, s-a simţit una cu ea şi s-a ridicat în coate, pe pat; trebuia să vadă clipa, să înveţe pe de rost chipul fetei în extaz, ca să şi-l amintească în largul mării, dacă soarta avea să-i întoarcă spatele. Continuând, ea l-a privit adânc şi complice, iar el a simţit că-şi ia zborul şi şi-a amintit într-o singură clipă peregrinările prin lume, risipindu-se în gura fetei şi gândindu-se că vederea ei meritase toate suferinţele.

Puterile l-au lăsat, a căzut pe pat într-o beatitudine inefabilă, cu faţa la norii cenuşii care începeau să se deseneze iar pe cer, şi a stat aşa un timp care i s-a părut nesfârşit, până când ea s-a pus iar pe podea, aproape el, de-acum îmbrăcată, şi a scos coşul de sub umbra patului.

— *Well, bere you have tea and some sandwiches,* a spus,

adăugând cu un zâmbet brusc întristat: *I have to go down right now.*

— Senchiu, a zis, privind-o în ochi. Un milion de senchiuri. Ai…

A amuţit. Trebuia să-i spună mai mult. Să-i mărturisească, de pildă, că era gata să facă moarte de om, să se sinucidă ori să numere una câte una stelele de pe cer, fără să le piardă socoteala, dacă ea îi poruncea, şi să rămână stană de piatră ori chiar să dispară din viaţa ei ca să n-o sâcâie. Când a început să bâiguie, şi-a dat seama că era incapabil să articuleze o frază cu sens şi şi-a pus întreaga neputinţă într-un oftat.

— Ischiuzmi. Ai… Văzând că luase de la capăt cercul primejdios al tăcerii, a adăugat: Ştii tu, convins că asta rezuma tot ce putea spune.

Ea i-a şters lacrimile cu încheieturile degetelor, continuând să-l privească drept în ochi.

— You have been important for me, you know. You teached me so many tbings about Cuba…

Ca mai mereu, a încercat stângaci să traducă. Importăn era important, firește, iar ticid venea, probabil de la ticer, învăţător. Miriam s-a ridicat în capul oaselor, iar el a avut curajul de a nu-i cere să mai rămână, dar n-a găsit cuvinte ca să-i spună că nu credea nici că fusese important pentru ea, nici că o învăţase ceva despre Cuba, şi s-a mărginit să-i mai mulţumească o dată.

— Senchiu veri maci.

— Good luck.

Ea i-a suflat un sărut în zbor, înainte de a pleca de pe terasă, şi el a văzut-o cum se pierdea pe scară în jos, a

închis ochii, s-a simţit pustiu ca o seară de duminică şi a început trist să fredoneze: „Pancho Villa trece cu aeroplanul şi din văzduh spune gud bai”. Asta cântase Hermenegildo Cuenca în parcarea pe jumătate goală de la Broasca Roşie, chiar înainte de a-i face un semn de bun-rămas cu mâna şi de a închide portbagajul maşinii cu care venise poliţistul *gringo,* în întunericul căruia Martinez se simţise prins ca un şoarece beat. Poate fusese mai bine, şi-a spus acum, da, cu siguranţă fusese mai bine că băuse atât de multă bere şi mai ales atât de mult *mezcal* înainte de a porni în aventură. O încurcase, beat până în fundul sufletului, băgat ca umplutura de cârnaţi între cei patru pereţi ai portbagajului, şi nu-şi dăduse practic seama de nimic în timpul călătoriei, neagră ca îngropăciunea unui om sărac. A plătit factura cu spaimă şi durere, la sfârşitul călătoriei, când o rază de soare i-a rănit pupilele şi a ştiut din instinct că poliţistul *gringo* deschisese portbagajul şi se dusese la toaletă, lăsându-l în voia sorţii.

Avea cârcei şi era speriat, ar fi rămas din tot sufletul în acel mormânt, în poziţia fetală pe care o adoptase inconştient pe drum. Dar mormintele erau negre ca nenorocirea, iar el era sub lumina soarelui şi trebuia să fugă, ca să nu fie prins. Ieşise din portbagaj ca o fantomă, cu ochii închişi. Când atinseseră asfaltul, picioarele refuzaseră să-i dea ascultare, pipăise aerul ca orbii şi, fără să vrea, se sprijinise de capacul portbagajului, închizându-l. Îl dureau fiecare muşchi şi fiecare oscior. Deschisese ochii, ca să nu mai facă şi alt pas greşit, şi abia atunci zărise un negru tânăr care îl privea de lângă una dintre pompele de benzină, holbându-şi globii albi ca pe nişte mingi de

baseball. Se gândise s-o ia la goană, dar renunţase imediat; negrul părea iute ca un căprior şi l-ar fi prins imediat. Ştia că dăduse de dracu', că toate strădaniile îi fuseseră zadarnice şi ridicase mâinile deasupra capului, dându-se bătut, ca în copilărie, când se juca de-a hoţii şi vardiştii. Dar negrul dăduse din umeri şi-i întorsese spatele, rezemându-se leneş de pompa de benzină; atunci, lăsase mâinile jos şi pornise la drum pe acostamentul şoselei, de parcă tocmai scăpase cu viaţă.

Amintirea acelei nelinişti l-a făcut să se aşeze pe pat. A sorbit din ceaiul rece lăsat de Miriam şi şi-a amintit ce mizerabil se simţise mergând sub soarele nemilos din Brownville care, după Hermenegildo Cuenca, însemna Oraşul Maro, adjectiv care nu se folosea în Cuba[25], unde acea localitate de frontieră s-ar fi numit mai curând Oraşul Caramel. Dar atunci nu se gândise la aşa ceva şi vreo zece minute nici măcar nu ştiuse că mergea în direcţia bună, până văzuse în zare turnul de control al aeroportului şi aeronavele companiilor Delta, Aeroméxico, Naţional şi American Airlines, parcate la sol ca o promisiune că avea să ajungă teafăr şi sănătos la Miami. Avea biletul şi banii de la Reyes Heroles în buzunarul interior al sacoului, ceea ce era de ajuns ca să-şi atingă scopul, şi chiar se simţea în stare să-şi domine emoţiile şi oboseala. Durerile din muşchi şi oase îi cedaseră treptat, dar era însetat ca un şobolan în deşert, speriat ca personajul negativ din filme când află că nu mai are scăpare, va fi prins şi va trebui să plătească pentru una dintre crimele comise.

Oare ce crime comisese? s-a întrebat acum, înghiţind o

25 *Marrón*, fr. *marrón*, folosit frecvent în spaniola peninsulară, e o raritate nu numai în Cuba, ci şi în întreaga Americă Latină.

îmbucătură dintr-un sandviş lăsat de Miriam. „Ce crimă am comis împotriva voastră, că m-am născut?” a recitat plin de furie. Întrebarea, învăţată în şcoala generală cu atâţia ani în urmă şi uitată, cum era normal, îi răsărise iar din adâncul sufletului, uimindu-l brusc cu precizia ei neliniştitoare. N-o pusese un tip închis ca şi el pe o terasă? Nu, la orele de literatură nu le vorbeau de aşa ceva. Ori poate că da? Era tot aia, oricum nu-şi aducea aminte nimic altceva decât întrebarea fără nicio legătură cu nimic, pe care şi-a repetat-o la iuţeală, în gura mare. „Ce crimă am comis împotriva voastră, că m-am născut în Cuba?” Strigătul i-a amintit de cântecul pe care îl folosea Idalys ca să se disculpe şi pe care l-a repetat şi el acum, ca pe un exorcism: „Ce vină am dacă sângele mi se urcă la cap? Ce vină am că m-am născut în Cuba?” Cutremurat de forţa întrebărilor şi de propriile-i strigăte, şi-a astupat gura, de teamă să nu-l audă vreun vecin, să dea fuga la poliţie şi să raporteze că pe terasă era un cubanez nebun şi fără acte. Şi-a ascultat preţ de o clipă bătăile furioase ale inimii, căci atacul de spaimă îl trimisese înapoi, la tremuriciul care îl lovise în timpul călătoriei, după ce intrase, în sfârşit, în terminalul aeroportului din Brownville.

Acolo totul era curat, tihnit şi mirosea urât, a flori uşor putrezite, ca un spray dezodorizant, aşa că a luat-o la goană spre toaletă. Din fericire, chestia cu *Ladies* şi *Gentlemen* era atât de limpede, că o înţelesese pe loc şi intrase la vreme într-o cabină pentru bărbaţi, îngenunchease în faţa closetului şi-şi vomitase până şi sufletul. Purificat şi tremurând tot, se dusese la chiuvete şi băuse pe săturate apă direct de la robinet. Apoi se privise

în oglindă. Arăta îngrozitor, deşi, dacă se gândea bine, acum era şi mai oribil, probabil., Atunci era puţin bronzat, iar costumul cenuşiu mai ascundea câte ceva din slinul lipit de el în portbagajul poliţistului *gringo.* Sigur că era scârbos, cu părul şi barba încurcate şi ochii plini de urdori, dar poate că, spălat şi pieptănat, avea să pară om. Îşi scosese sacoul şi văzuse că era mult mai murdar decât crezuse la început şi că aşa n-avea să poată duce de nas pe nimeni şi nici măcar să fie lăsat să urce în avion. N-avea nici măcar pieptăne; era jegos şi aşa şi arăta.

— Domnule, *bere,* domnule.

Făcuse un salt, speriat ca un iepure. Lângă el, un mexican scund, cu faţa rotundă ca luna plină, întindea mâna, umil ca un cerşetor. Martinez îl privise de sus, încântat că se putea simţi superior şi fusese gata să-i zică în faţă să se ducă la toţi dracii. Se abţinuse, totuşi, căci era incapabil s-o facă în engleză şi observase că tipul avea o perie de haine în cealaltă mână. În spate, foarte aproape de intrare, pe o masă acoperită cu postav roşu, stăteau claie peste grămadă sticluţe cu apă de colonie şi o farfurioară cu firfirici.

— *Okey.* Îi întinsese sacoul, morocănos ca un potentat, gata să-i zică „ţine”, dar se abţinuse, ca să nu vorbească spanioleşte.

— *Thank you,* domnule.

Cu un aer atât de nobil, că părea un prost, mexicanul îi periase viguros sacoul. Când rotea robinetul spre roşu, apa venea foarte fierbinte, aşa că Martinez îşi spălase faţa cu mâna stângă; se bucurase că i se deschideau şi curăţau porii, până când apa începuse să scoată aburi şi scosese un

ţipăt.

— Trebuie regulată, domnule, îi sugerase mexicanul, care continua să-i cureţe sacoul, fără preget.

— *Okey.*

Mutase robinetul la începutul zonei roşii, îşi privise umbra în oglinda aburită şi îl apucase râsul: aşa obişnuiau să numească în Cuba actul sexual. Îşi turnase săpun lichid în căuşul palmei stângi şi se spălase conştiincios pe faţă. A, de-ar putea-o face şi acum, pe terasă, s-ar simţi mult mai bine! Dar aşa era scris: plutaşul trebuia să fie jegos; dar pasagerul de avion trebuia cel puţin să dea impresia că era om, aşa că acolo îşi făcuse, într-adevăr, plăcerea să se spele pe faţă ca de sărbătoare şi chiar să înlăture grosul murdăriei de pe ghipsul care îi acoprea braţul drept. La sfârşit, căutase, ud leoarcă, ceva cu care să se şteargă.

— *Here,* domnule.

Mexicanul, care pusese deja pe un umeraş sacoul proaspăt periat, începuse să-l aprovizioneze cu prosoape din hârtie şi îi tot dăduse, până ce Martinez îşi uscase faţa şi mâinile, care străluceau deja, şi se privise iar în oglindă. Îşi spusese că, dacă şi-ar fi netezit părul şi descâlcit barba, ar fi arătat normal, şi începuse să se pieptăne zadarnic cu degetele.

— *Here,* domnule.

Mexicanul îi întinsese un mic pieptăne alb, de plastic, pe care scria Brownville Airport.

— *Gracias*, adică senchiu.

O făcuse lată, vorbind spanioleşte, dar, din fericire, tipul părea un idol din lut şi nici măcar nu se prinsese. Începuse să se pieptăne şi se lăsase în voia încântării de a-i fi

superior mexicanului. Tipul era scund, brunet şi servil; iar el era înalt, alb şi servit. În plus, după ce-şi netezise părul şi barba, acceptase ca un adevărat magnat ca mexicanul să-l ajute să-şi pună sacoul şi scosese bani de bacşiş. Doar atunci îşi amintise că paraii erau darul lui Reyes Heroles, un tip într-atâta mai înalt, mai elegant şi, mai ales, mai bogat ca el, că-şi putea permite luxul de a se folosi de Stalina ca de o curvă. „Viaţa e un coteţ în care se munceşte mult”, a murmurat pe terasă, potrivind, întru amintirea băii făcute la aeroportul din Brownville, câteva versuleţe pe care obişnuia să le recite tatăl lor, convins că aşa contribuia la educaţia comunistă a plozilor, „şi cine urcă primul mereu se cacă-n cei de jos, / dar, dacă e un elefant nu prea uşor, / se poate rupe craca, şi-atunci se duc de-a dura şi cei de sus şi cei de jos”.

Exact asta i se întâmplase lui în Cuba, şi-a zis: Fidel Castro era cel mai greu elefant, creanga se rupsese, cei de sus se duceau la dracu’ şi peste câteva ore, când avea să fie singur pe plută, o să-i vină şi lui rândul. Deşi nimeni nu ştie care îi va fi soarta, şi-a zis, şi a început să cânte din răsputeri: „Chei sera, sera? Guateber uil bi, uil bi…?” Imediat şi-a astupat iar gura cu mâna; dacă o ţine tot aşa, până la urmă o să atragă atenţia vreunui vecin şi tot ce făcuse ca să arate ca un plutaş are să se ducă la dracu’. Oare ce-ar zice micul mexican din toaleta aeroportului dacă l-ar vedea aici, pe terasă, arătând ca un cerşetor? Nimic, n-ar spune nimic. Un cubanez ar face garagaţă, dar indianul ăla l-ar privi în tăcere, fără ca pe faţa lui de idol din lut, care părea să ştie mult prea multe despre suferinţele omeneşti, să se clintească vreun muşchi.

El, în schimb, nu ştiuse destule în aeroportul din Brownville şi îl blestemase pe Reyes Heroles, văzând că-i dăduse doar bancnote de o sută, douăzeci şi zece dolari. N-avea mărunţiş, fireşte, dar nici măcar bancnote de unu ori cinci dolari; Hermenegildo Cuenca nu-i luase bani. Se gândise s-o şteargă fără să dea bacşiş şi făcuse greşeala de a se privi în oglindă. Graţie micului mexican, arăta mult mai bine şi ar fi fost un abuz să nu-i dea ceva. Cum nu voia să-i zică în spaniolă că se ducea să schimbe bani şi se întorcea, închisese ochii, lăsase să cadă o bancnotă de zece dolari pe farfurioara cu bacşişuri şi se îndreptase îndurerat spre ieşire.

— *Thank you,* domnule, dar *wait a moment*, vă rog.

Martinez pricepuse instinctiv, se oprise, îl căutase pe mexican din ochi, îl găsise aplecat în faţa lui, gata să-i perie pantalonii, şi abia atunci înţelesese că mai era murdar de la talie în jos. Ridicase sacoul şi dăduse de două ori cu mâna în faţă şi de alte două ori în spate, căci nu suporta ideea să i se perie fundul. Apoi îi oferise pantalonul şi mexicanul începuse să-l perie conştiincios de la genunchi în jos, scoţând din el o serioasă cantitate de praf.

— *Wait a moment*, domnule, zisese iar tipul, ridicând mâna mică şi plinuţă. Fără să se salte de tot, se dusese la măsuţă, scosese o ladă de lustragiu de sub acoperământul din postav şi se lăsase iar pe vine în faţa lui Martinez. *Up,* domnule, *please.*

Cât ai clipi din ochi, îi făcuse pantofii lună; s-a uitat iar la ei şi i-a văzut nespus de murdari, diformi şi distruşi de excesul de ploaie, soare şi senin de pe terasă, şi şi-a zis că nici toată ştiinţa idolului de lut nu i-ar mai putea aduce iar

pe linia de plutire. Dar, când îi privise lucind ca oglinda în aeroportul din Brownville, se simţise un domn adevărat. Presupusese că în engleză era *gentlemen,* cum scria pe uşă, şi ieşise în salon fără ca măcar să mulţumească pentru acel *„Thank you,* domnule, *thank you,* domnule, senchiusito, domnule”, pe care i-l adresase amerindianul, pentru că nu ştia s-o facă în engleză şi nu voia să se înjosească, vorbind spanioleşte acolo. Se gândea şi că nu era nevoie; avea un bilet de clasa întâi Brownville-Miami, cu rezervarea corectă, iar Reyes Heroles îl lămurise că totul depindea de cât de sigur de sine era, că era suficient să pună biletul pe ghişeul pentru *Executive class* al companiei American Airlines, pentru ca funcţionarul de serviciu să se ocupe de tot, fără să mai fie nevoie să arate şi alte hârtii ori să zică ceva.

Dar, de cum ieşise din toaletă, siguranţa de sine pe care i-o arătase mexicanului cu faţa rotundă ca luna începuse să se năruie. Texanii înalţi, zdraveni şi bronzaţi, care treceau ca nişte adevăraţi cowboy, îl făcuseră să se simtă sărac, mic şi slab ca un amerindian. Se aşezase timid pe un fotoliu din faţa ghişeelor companiei American Airlines, făcându-şi iluzii că putea deveni invizibil, şi se amuzase, verificând continuu, pe un ecran din stânga lui, ora la care urma să se îmbarce. Îi plăcea să vadă cum dispăreau numele oraşelor de destinaţie de pe primul ecran, pe măsură ce avioanele decolau, şi cum se formau pe cadrane supe din litere care se învârteau cu mare viteză. A, da Miami, calul lui, începuse de la coadă, dar se apropia puţin câte puţin de fruntea listei! înaintea lui nu mai erau decât San Diego, San Francisco, Austin şi alte două, trei iepe, dar o luase deja

înaintea unui cvintet de cai foarte iuţi şi vestiţi, printre care Los Angeles Houston şi Ciudad de México.

Brusc, îşi dăduse seama că se juca de-a cine câştigă pierde. Cu cât înainta Miami, cu atât îi rămânea lui mai puţin timp pentru a se prezenta la ghişeul pentru *Executive class* şi a finaliza demersurile care, aşa credea atunci, îl puteau duce la libertate ori la dezastru. Acum, aşteptând să urce Leo, ca să-l ducă pe iahtul cu care or să meargă până la plută, ştia totuşi că atunci înfrunta doar două dintre opţiunile dezastrului. Să fie declarat imigrant clandestin ori să ajungă la Miami, unde nu-l aştepta libertatea, ci temniţa în care acum îşi blestema soarta. Deşi poate n-ar trebui s-o facă; la urma urmelor, aici a cunoscut-o pe Miriam, a ajuns să creadă că tot ce păţise meritase osteneala, numai şi numai ca ea să-l sărute, şi a uitat practic trădarea lui Idalys. Şi-a dat cu ghipsul în cap, până l-a durut. Da, totul era exact, dar pedeapsa de a urca pe o plută i se părea nemeritată.

A privit cerul pe care nori mari şi cenuşii anunţau altă furtună, şi-a zis că putea amâna ieşirea în larg pentru a doua zi şi imediat a urlat că nu. Nu mai suporta, dacă mai stătea închis pe terasă, înnebunea. Ori poate era deja nebun? A început să meargă dintr-un capăt într-altul al terasei, ca şi cum aşa se elibera de obsesie. Dar n-avea scăpare; oricât se gândea, nu ştia să evite pedeapsa plutei. Deşi, fireşte, isprava lui era floare la ureche faţă de riscurile teribile asumate de mii şi mii de cubanezi care se aventurau în largul mării. Unii sfârşeau pe fundul mării, înghiţiţi de Curentul Golfului ori scufundaţi de grănicerii care îi atacau, cum erau să păţească şi ei, când cu

deturnarea *Noului Răsărit,* şi cum păţiseră nefericiţii de pe feribotul *13 Martie.* Amintirea tragediei i-a evocat o sumedenie de orori şi s-a oprit înspăimântat, ca pe buza unei prăpăstii. Coverta vechiului feribot, plină ochi cu cubanezi, fusese măturată de nenumărate ori cu jeturi de apă sub presiune, aruncate de alţi cubanezi. Deşi cereau îndurare, zeci de femei şi copii fuseseră aruncaţi în mare, apoi bătrânul *13 Martie* fusese abordat, rupt în două, scufundat.

Trebuia să se liniştească, să accepte că avusese noroc şi să uite acele amintiri fără răspuns. A început iar să meargă dintr-un capăt într-altul al terasei, refugiindu-se în amintirea aeroportului din Brownville. Când Miami ajunsese, în cele din urmă, pe primul loc al listei, voise să aplaude, dar înţelesese imediat că nu mai avea scăpare. Era obligat să se prezinte şi, ca să-şi ia inima în dinţi, începuse să-şi închipuie nenumărate feluri de a o face. Când îl menţionaseră prima oară în difuzoare, Miami era de vreo cinci minute în fruntea listei, iar el obosise tot privindu-şi vârfurile pantofilor şi închipuindu-şi că ajungea la ghişeul pentru *Executive class,* îşi punea biletul pe placa de marmură, funcţionara năsoasă îi dădea biletul de bord şi el pleca mândru spre avion. Numai când auzise pentru a treia oară cuvântul Miami în difuzoare, hotărâse să încerce, de spaimă să nu piardă zborul.

În faţa celor trei ghişee pentru *Tourist class* erau tot atâtea cozi, dar, din nefericire, la *Executive class* nu era nimeni, şi nu mai putuse întârzia niciun minut, aşa că-şi luase cel mai nimerit aer de şef şi-şi lăsase biletul la ghişeu. Funcţionara năsoasă, în uniformă bleumarin, începuse să

proceseze automat datele, ca un computer, iar el oftase şi izbutise să surâdă, până când ea ridicase privirile şi-i răspunsese la zâmbet.

— *Window or aisle, sir?*

Îşi trecuse mâna asudată peste frunte. Nu înţelesese nimic. Dar trebuia să răspundă ceva, pentru ca ea să nu mai bată cu unghia în gemuleţ şi să nu se mai uite la el ca o judecătoare.

— *Okey,* zisese.

Funcţionara clipise intens, privindu-l, de parcă era surd ori prost.

— *You mean aisle?* precizase, tot mai nerăbdătoare; avea ochii de un albastru apos, aproape albi.

Se speriase de privirea ei. Nu putea greşi iar; dacă atrăgea atenţia, o să-i ceară actele. Şi, culmea culmilor, un *executive* adevărat se oprise în spatele lui, aşteptându-şi rândul. Tipa îl întrebase ceva. Ca să iasă din impas, cel mai simplu era să spună ies ori nou şi să se lase în voia sorţii, ca la ruletă.

— Ies, zisese.

Ea încuviinţase, dând din cap şi oftând, apăsase o clapă şi maşina începuse să scuipe biletul de bord. „Bingo”, gândise, convins că tortura luase sfârşit. Dar ea zâmbise iar, aseptică precum un anunţ de pastă de dinţi.

— *Any baggage, mister Martinez?*

Simţise că-i sărea stomacul din loc. Cum de-i ştia numele nenorocita? Preţ de o clipă, fusese convins că totul se ducea de râpă, că era filat, că spusese ori făcuse ceva rău şi ea avea să ţipe, iar cei doi paznici mari cât urşii, care hălă- duiau prin salon, o să-i pună cătuşe. Ori poate că nu.

Numele lui era scris pe bilet. Ce-o fi întrebat? Trebuia să spună repede, s-a lăsat în voia inspiraţiei de a repeta mişcarea câştigătoare şi în ultima clipă a hotărât s-o inverseze.

— Nou.

— *Okey,* zâmbise ea din nou şi-i pusese biletul de bord pe ghişeu. *This isyour boarding pass,* adăugase, subliniind câteva rânduri cu degetul, ca învăţătoarea la şcoală. *Line number one, seat C, aisle. Door number seven. We are boarding right now.* Îi întinsese documentul, zicând: *Thank you, mister Martínez. Have a goodflight.*

S-a oprit la jumătatea terasei şi a râs, cum voise să facă şi atunci, în sala de îmbarcare a aeroportului din Brownville, când, în sfârşit, avea cale liberă spre Miami, dar nu hohotise, de frică să nu atragă atenţia. Era teribil, grozav, formidabil. Vorbise englezeşte fără să ştie. „Eu sunt!" şi-a amintit în gura mare acolo, în mijlocul terasei, un vechi mambo de Pérez Prado. *„El macalacachimba, el macalacachimba! Eu sunt! El iricuiricuiricui, ba da, ba nu, el iricuiricuiricui!"* A tăcut brusc, şi-a astupat gura şi s-a uitat într-o parte şi într-alta, reprimându-şi dorinţa de a cânta, aşa cum înainte şi-o reprimase pe aceea de a râde. *Okey,* şi-a zis, n-o să mai urle, dar, ce mai, era dat naibii. Îi dusese de nas pe yankei o dată şi-avea s-o facă iar nu peste multă vreme. Era dat şi neluat, un şmecher care izbutise chiar să alcătuiască un minidicţionar de călătorie când, după ce urcase în avion, îşi amintise că uindou voia să zică fereastră şi dedusese că aisel însemna culoar. Încântat de ambele găselniţe, a început să murmure bagaş, bagaş, bagaş, până când vorba bagaj a răsărit de la sine, reamintindu-i de ta-

ximetristul pe care îl pescuise la ieşirea din aeroportul din Miami.

Tipul era negru. Martínez presupusese că era şi cubanez, se apropiase de el, zâmbind, şi-i dăduse adresa lui Leo în spaniolă, ca la Havana.

— *Cuban, ah,* spusese taximetristul, fără să-şi ascundă ostilitatea. *Okey. I'm from Haiti. Any baggage?*

— Nou.

Urcase în taxi, întrebându-se de ce era tipul aşa ostil şi privise în oglinda retrovizoare. Negrul era tuciuriu de tot, iar tuleiele din barbă îi păreau albastre. Martinez îşi zisese că în Cuba era greu de găsit negri atât de tuciurii, hotărâse să dea uitării incidentul şi se uitase prin ferestruica maşinii la zgâ- rie-norii din *downtown,* care, atunci şi acum, văzuţi de pe terasă, i se păreau un miraj. Mersese o jumătate de oră cu maşina prin oraşul pe care îl simţea ciudat şi străin, până opriseră brusc în faţa unei viluţe.

— *Here.*

Coborâse din taxi, îi dăduse ocol, privind casa lui Leo, care, comparată cu a lui, părea un palat, şi se oprise lângă şofer.

— Hau maci?

Haitianul bătuse darabana în taxi; avea unghiile albe ca dinţii şi ca globii ochilor.

— *Forty eight dollars.*

Martinez lăsase ochii în jos, verificând dacă înţelesese bine şi dacă taximetrul marca chiar atât; se temea să nu-l tragă negrul pe sfoară. Citise $47.50, preferase să nu se certe şi întinsese o bancnotă de o sută, gândindu-se că aşa are să-şi facă plăcerea de a-i lăsa tipului cincizeci de cenţi

bacşiş.

— *Thank you, cuban.*

Haitianul luase bancnota între arătător şi mijlociu, o băgase pur şi simplu în buzunarul cămăşii, apăsase pe accelerator şi maşina plecase ca din puşcă.

— Ticălosule! ţipase, făcând un salt înapoi. Negru ticălos!

A ţipat iar, fără să vrea, amintindu-şi cum dispăruse taxiul în depărtare. S-a dus spre patul de campanie: oare cum fusese posibil ca pe un dat şi neluat, un şmecher, un pişicher, un tip fără pereche cum era el, un macalacachimba, un icuiricuiricui, să-l tragă pe sfoară un negru de tot rahatul, mai precis un haitian? Amintindu-şi, s-a simţit tot atât de nenorocit ca atunci, când apăsase pe soneria casei lui Leo şi provocase încurcătura care îl dusese pe terasă şi căreia era pe punctul de a-i pune capăt azi.

Deschisese cumnata Cristina, care nu-l ştia, fiindcă îl cunoscuse pe Leo la Miami, departe de familia din Cuba. Grasa aştepta pe altcineva şi era prost dispusă, aşa că, de cum îl văzuse pe Martinez, îi strigase în faţă că ei nu cumpărau *no- thing* şi-i trântise uşa în nas. Din fericire, reuşise să audă glasul lui Leo, care întrebase cine era, şi sunase iar. Leo îi deschisese uşa şi rămăsese ca la dentist, ca în faţa unei stafii. Când îşi revenise din uimire, îl trăsese în casă, ca să nu-l vadă nimeni; acolo îl bombardase cu întrebări, iar el îi povestise totul de-a fir a păr, în timp ce grasa de Cristina, ruşinată că-i trântise uşa în nas, nu mai contenea cu scuzele, îi aducea cantităţi uriaşe de mâncare şi îl obliga să mănânce cu atâta amabilitate, de parcă era copil sau bolnav. Stând pe pat, Martinez a privit întreaga terasă şi s-a întrebat dacă, improvizând ţarcul de pe

acoperiş, întemniţându-l acolo, ca să-l bată soarele şi astfel să arate ca un plutaş, Leo nu cumva se răzbunase pe el.

Pentru Cristina, găselniţa cu terasa era o nebunie, yankeii n-aveau obiceiul să deporteze cubanezi, iar ei trebuiau să se prezinte în faţa legii şi să rezolve problema. „Să rezolvăm ce?” întrebase Leo, ironic şi agresiv. În acest caz, Stalin trebuia să aştepte treisprezece luni permisul de muncă, „şi unde şi din ce, să-mi spuneţi, vă rog, o să trăiască în tot acest timp, în *mid west* ori în nord, din mila baptiştilor sau a anglicanilor?”. Cristina izbutise să strecoare că putea sta la ei, dar Leo refuzase categoric, nu-l ţineau puterile, spusese, era prea mult să întreţină pe cineva treisprezece luni. Martinez şi-a amintit şi accesul lui de orgoliu; n-avea să rămână acolo nici mort, spusese, nici chiar dacă pleca în nord ori în vest, să trăiască din pomeni, conchisese şi optase pentru soluţia terasei de pe acoperiş. În realitate, nu-i putea reproşa prea multe fratelui său, cu excepţia ieşirii pe care trebuise să i-o suporte atunci. Leo îi spusese că înfruntase toate primejdiile posibile, de când se refugiase în ambasada peruană din Havana, în urmă cu aproape douăzeci de ani, când nimeni nu ştia dacă guvernul avea să le permită sau nu s-o taie în exil, şi chiar o anumită rudă, ascunsă în mulţimea care arunca cu ouă clocite în fereastra casei lui, îi strigase că era pleava ţării, condamnându-l printr-un act pe care nu izbutise nicicând să-l uite. Martinez s-a întins pe pat, copleşit de greutatea amintirilor. Ştia perfect că ruda pomenită de Leo era el, îi era recunoscător că i-o spusese indirect şi nu-şi închipuia cum de putuse să-şi condamne propriul frate. Dar o făcuse, iar acum plătea, şi-a zis, dornic să încheie o dată pentru

totdeauna socotelile legate de acea datorie oribilă. Atunci n-ar mai fi vrut să asculte, dar Leo tuna şi fulgera şi el nu-i putuse spune că avea dreptate şi să tacă odată. Ar fi fost zadarnic, pe de altă parte, fiindcă Leo avea nevoie să-i scuipe în faţă toate acele amintiri. Nici la Miami nu fusese uşor, zisese, acolo cei mai mari cubanezi îl făcuseră şi ei pleavă comunistă, îi închiseseră uşile şi îl obligaseră să pună osul la treabă ca şoarecele la fierărie. La ce era bun în Statele Unite un *lawyer* cubanez, un avocat expert în legislaţie revoluţionară, pe care, colac peste pupăză, îl mai chema şi Lenin? Trebuise să-şi schimbe numele, din fericire, şi profesia, tot din fericire, şi să lucreze în centre comerciale şi*parties* de aniversare, îi luase ani să se mute în acea casă şi să fie cine era acum, alt om, Leo, *the best clown în town.* Avea un fiu, era pe punctul de a primi cetăţenia americancă, dar muncea nebuneşte, încă mai avea datorii pentru casă şi maşină, era singurul care câştiga *fucking pesos* în casă, iar Cristina şi Stalina trebuiau să înţeleagă că nu putea mai mult.

Îşi înţelesese fratele, şi-a amintit Martinez, îşi luase inima în dinţi şi urcase pe terasă. Dar, sub greutatea amintirilor şi în ajunul riscului pe care avea să şi-l asume în zori, nu voia decât ca purgatoriul să ia sfârşit, poate era în stare să uite tot, inclusiv ceasurile petrecute ca un ciumat în camera de oaspeţi, până ce improvizase Leo ţarcul şi-l dusese pe terasa unde i-a dat în pârg certitudinea că plătea o datorie contractată nu ştia nici când, nici faţă de cine. Îl durea faptul că propriul lui frate, cel care încasa, aplicase fără discernământ principiul „scapă cine poate”. S-a oprit îndelung să contemple puţinele stele care licăreau peste

Miami, incapabil să-şi dea seama dacă a doua zi o să plouă ori nu, şi s-a răsucit în pat, poate aţipea până urca Leo. Fără să vrea, a nimerit în copilărie, iar amintirea mamei i s-a alăturat, ca să-i şoptească, aşa cum obişnuia să facă pe atunci, că visul trebuia căutat sub pernă.

Dar n-avea pernă şi s-a consolat, spunându-şi că visul putea fi căutat şi în viitor, în iluzia că va avea propria-i clinică şi că el şi Leo se vor împăca, la o petrecere unde or să-şi facă o poză de familie, împreună cu soţiile, mama şi Stalina. Izbutea să se instaleze în vis, dar iluzia se ciobea brusc într-o parte. El n-o lăsa pe Idalys în fotografie, fiindcă-i pusese coarne, Leo pe Stalina, fiindcă era curvă, el îl făcea pe Leo paiaţă, iar mama plângea în hohote. Ori poate că nu. La urma urmelor, iluzia era liberă, avea tot dreptul de pe lume să-şi închipuie că asemenea scandal n-are să se petreacă nicicând. O scotea pe Idalys din poză şi o înlocuia cu Miriam, care zâmbea lângă el şi-i era soţie. S-a agăţat de fericirea evidentă din poză cu disperarea unui naufragiat, s-a liniştit, a început să surâdă şi a tot făcut-o până s-a lovit de evidenţa că personajele din imagine nu vieţuiau nici în acelaşi oraş, nici în aceeaşi ţară, şi că niciun aparat fotografic din lume nu le putea aduce laolaltă.

Plângea cu sughiţuri, când a auzit paşi pe scara în spirală, şi-a zis că nu putea fi decât Leo şi şi-a şters lacrimile cu dosul palmei, să nu-l vadă frate-său că bocea. S-a ridicat, a simţit că-i tremurau picioarele, dar s-a stăpânit şi a ajuns în uşa terasei, tocmai când Leo a intrat pe terasă.

— Gata, i-a spus.

— Bine, a oftat Leo din uşa casei scării. *Let’s go.*

Martinez a privit umbra fratelui său în depărtare, s-a lăsat în patru labe şi a început să meargă ca pisicile, aproape lipit de zidul terasei.

— Dar *wbat are you doing, chico*?! a exiamat foarte furios Leo, ajungându-l din patru salturi. Opreşte-te, hai!

L-a prins de subsuori şi l-a ridicat dintr-un salt, iar Martinez a simţit cum îi trecea un şarpe mare de foc peste pielea arsă de soare.

— Dă-mi drumul, fir-ar să fie!

Leo s-a supus imediat.

— Ce se întâmplă?

— Mă arde rău.

— Iartă-mă.

Au coborât în tăcere. Într-un capăt al bucătăriei, unde lumina din stradă abia se strecura prin obloane, aşteptau Cristina şi Miriam. S-a simţit împăcat cu lumea, văzând ochii fetei licărind în penumbră, dar n-a vrut să-şi arate sentimentele în faţa lui Leo şi s-a îndreptat către cumnată-sa.

— Noroc, i-a zis ea, sărutându-l pe un obraz. *Tomorrow* ai să fii aici şi imediat ai să găseşti un *job,* de lucru, ştii tu.

A sărutat-o şi el şi a simţit brusc că o iubea din tot sufletul pe grăsana aia şi că-l durea despărţirea de ea.

— Senchiu pentru tot, a spus. De-adevăratelea..

S-a întors spre Miriam, cu impresia că fata se îmbujorase. N-a putut să vadă, căci în penumbră nu-i distingea decât luciul verde al ochilor de pisică.

— *You know...* Ea şi-a muşcat buza de jos, parcă incapabilă să exprime ceea ce simţea. *Well, you know everything.*

— Spune că tu ştii tot, a tradus Leo.

— Ies, a zis el.

A strâns-o pe Miriam la pieptul gol, peste arsura pielii încinse. S-a întrebat ce voise ea să spună mai exact. N-avea nici vorbe, nici vreme să pună întrebări şi s-a mulţumit să recunoască singurul lucru pe care îl ştia în realitate. Era îndrăgostit de fată până în vârful urechilor.

— Gud bai, a zis.

S-a desprins de ea, s-a dus în garaj, a urcat în maşină şi şi-a închis lejer centura de siguranţă, ca să nu-i roadă pielea arsă. Leo a manevrat telecomanda şi poarta mare s-a deschis ca o gură de balenă. Maşina s-a pus în mişcare. Brusc speriat, Martinez s-a întors, a făcut un semn de adio cu mâna şi le-a zărit pe Miriam şi Cristina, răspunzându-i din beznă. Leo a apăsat pe un buton al radiocasetofonului şi Willy Chirino a început să cânte *Oxigen, femeia asta are oxigen,* în timp ce maşina trecea prin noaptea străzilor fantomatice din Miami. A început să dârdâie, dar nu şi-a dat seama dacă de frică sau pur şi simplu din pricina aerului condiţionat din vehicul.

— Închid aerul? a întrebat Leo.

— Nu. Nu-i nevoie.

Înspăimântat că avea o datorie inexplicabilă de plătit, credea că frigul care îl chinuia acum era parte din plată şi presupunea că astfel, când o să fie singur pe plută în largul mării, avea să datoreze mai puţin. Poate aşa o să se salveze. Deşi refuzase ca Leo să închidă aerul şi nu voia să-şi recunoască nici lui că dinţii îi clănţăneau de frică. Maşina a luat-o pe *expressway* şi el s-a întrebat dacă aia era autostrada la care privea mereu de pe terasă, dacă ducea

spre nord, spre sud, spre est sau spre vest, şi s-a lăsat în voia sorţii, fără să ştie unde mergea, până ce Willy Chirino şi-a încheiat *Oxigenul* şi a început *Uite că vine.*

Au ieşit din Miami. Maşina era acum pe o şosea de unde se presimţea marea. Apoi s-au auzit imnul cubanez, nişte ţipete ieşite din comun şi dangăt de clopote. I-au trebuit câteva secunde ca să priceapă că era o parte din *Uite că vine*; când a înţeles, în sfârşit, a început să fredoneze în sinea lui vorbele imnului. „Mergeţi la luptă voi, cei din Bayamo, / fiindcă patria-i mândră de voi”, dar tocmai atunci Leo a stins, furios, radiocasetofonul.

— Nu-l stinge, a protestat el. E imnul.

— *Bullshit.*

— Nu-mi mai vorbi englezeşte, fir-aş să fiu! **212**

Leo a rămas cu gura căscată şi l-a privit de parcă voia să ţipe. Dar a renunţat, s-a agăţat de volan, a apăsat din toate puterile pe acceleraţie şi automobilul a început să prindă, constant şi sinucigaş, viteză. Era gata să-l roage să reducă viteza, dar a înţeles la timp că însemna să piardă ritmul a cărei existenţă însăşi îl eliberase, şi a insistat.

— Tradu-mi, fir-ai să fii!

— Balegă de taur. Leo ţinea, obsedat, piciorul pe acceleraţie, încercând parcă să scape de ceva. *Bullshit* înseamnă balegă de taur, adică rahat. În spaniolă înseamnă căcat, iar toată chestia cu imnul şi cu muritul pentru patrie e o viaţă de căcat, ai înţeles?

Martinez a priceput că Leo dublase miza şi că tensiunea sinucigaşă reducea şoseaua la o panglică lungă, care ajungea la el ca un bici şi avea să-l omoare, dacă nu reacţiona pe loc. A vrut să cedeze, dar de pe buze i s-a

desprins un ordin.

— Pune iar muzica.

Leo n-a mai privit şoseaua şi s-a întors spre el fără să micşoreze viteza, şi mai sfidător. În faţă, a apărut din noapte un camion enorm, luminat ca un car alegoric. În loc să-l avertizeze pe Leo de primejdie, Martinez i-a înfruntat privirea şi a strâns din fălci, ca să nu-i mai clănţăne dinţii. Bolidul care se apropia le-a cerut să schimbe luminile. Leo a privit în faţă, a lovit în centrul volanului, parcă neputându-se stăpâni, iar sunetul claxonului a ajuns în surdină până în maşină, ca un lătrat de departe.

— *Bullshit!*

Leo a luat piciorul de pe acceleraţie şi a manevrat, încercând să evite matahala luminată, care i-a zguduit când a trecut pe lângă ei, tăind aerul ca trenul. Ar fi aplaudat, dar s-a abţinut. Leo a apăsat furios pe un buton al radiocase- tofonului, *Uite că vine* a răsunat din nou, iar el s-a refugiat în gânduri, tot murmurând vorbele imnului, „Nu vă temeţi de moartea glorioasă, / Căci să mori pentru ţară înseamnă să trăieşti”. Orice-ar fi fost, Leo cedase, iar încordarea se topise ca un chibrit. Martínez a pierdut orice interes pentru cântat şi s-a surprins întrebându-se dacă nu cumva, în caz că pluta de scufunda, iar el se îneca, însemna că murea pentru patrie. Într-un anume sens, da, pentru că tocmai din chestia aia încurcată cu patria ieşiseră plutaşii. Brusc, ideea însăşi că a muri pentru patrie însemna să trăieşti i s-a părut o aberaţie, dar s-a speriat de propriu-i gând ca de o erezie pe care nicicând n-ar fi avut curajul s-o împărtăşească altcuiva.

Leo a redus viteza până aproape că s-a oprit şi a

manevrat de trei ori luminile. Farurile altui automobil i-au răspuns din beznă. Leo a accelerat din nou, iar maşina complice a ieşit de pe carosabil şi a început să-i urmărească. Aproape imediat, Leo a cotit la dreapta, a intrat într-un soi de cartier şi a oprit maşina lângă un chei. Maşina complice a frânat în spatele lor. Leo s-a întors către Martínez.

— Eşti *ready?*

— Da.

— *Okey, then let's go* jos.

A deschis portiera şi a tras adânc în piept aerul cald, umed şi sărat. Zeci de iahturi, ancorate de dig, se legănau uşurel sub lumina tulbure a câtorva felinare. Odgoanele şi velele scoteau diferite zgomote neliniştitoare. Şoferul maşinii complice s-a apropiat iute de ei, iar Leo le-a făcut cunoştinţă foarte în şoaptă, ca un conspirator.

Stalin, *my brother-,* Régulo, un *ecobio.*

Propriul lui nume i-a părut lui Martínez îndepărtat ca al unui străin; în schimb, l-a surprins şi i-a plăcut că Leo îi spusese lui Régulo *ecobio*, vorba cu care în mahalalele Havanei numeşti un prieten şi tovarăş de suflet, pe viaţă şi pe moarte.

Régulo, un alb pe care soarele îl făcuse mulatru, cu mâini mari şi aspre ca şmirghelul şi păr blond şi ars de soare, s-a dus spre automobilul lui, legănându-se fanfaron ca un lup de mare, şi, cu un gest larg, i-a invitat să-l urmeze.

— E teribil, i-a şoptit Leo. A fugit din Cuba cu pluta; nu se teme de nimic.

Sub primul felinar de pe dig, pe un trailer legat de Buick-ul lui Régulo, era un soi de bărcuţă, al cărei nume era chiar

Pluta mea, dominată de o velă artizanală, jegoasă şi ruptă.

— Mandea a făcut-o. Régulo s-a bătut cu pumnul în piept, ca o maimuţă orgolioasă, apoi şi-a arătat palmele: *With my own hands.*

Pluta mea i-a părut lui Martínez un dezastru, picioarele îi tremurau şi era tentat să se întoarcă acasă. Dar, cum n-avea casă unde să se întoarcă şi, ajuns aici, nu putea să dea înapoi în faţa unui plutaş şi, cu atât mai puţin, a fratelui său, a început să împingă împreună cu Régulo şi Leo trailerul de care era legată *Pluta mea.* Optzeci de metri mai încolo, au ajuns la lansatorul la apă al digului, o macara pe care Régulo o manevra cu măiestrie.

— Lucrează aici, a zis Leo. El e capul, *boss* peste toată marina asta.

Era atât de mândru că avea un asemenea *ecobio,* că Martínez s-a întrebat dacă Leo era conştient de ceea ce pregăteau, dacă se gândise, oare, că nu peste mult rimp, el, fratele lui, o să fie în largul mării, la bordul *Plutei mele,* chestia aia care se legăna în aer ca o coajă de nucă, în voia cârligelor macaralei de care atârna. A închis ochii, dorind din răsputeri ca *Pluta mea* să se scufunde la primul contact cu apa. Dar Régulo a mormăit satisfăcut şi, când el a deschis iar ochii, micuţa plută era de-acum pe mare, iar pânza ca vai de lume îi atârna peste singurul ei băţ, mărturisire a propriei neputinţe.

— Nici *Queen Mary* nu-i ca ea! a exclamat Régulo în şoaptă şi s-a întors spre ei, cerându-le să-i împărtăşească admiraţia pentru acea minune.

Leo a făcut-o imediat, în tăcere şi dând larg din mâini. Dar Martínez n-a găsit puteri ca să-l imite, nici măcar din

politeţe; totul trebuia să se termine, ori o lua la goană. Régulo a pus macaraua în poziţia în care o găsise, a retras trailerul, s-a dus spre dig şi a abordat un iaht de dimensiuni medii, al cărui nume era *Cuba mică şi frumoasă.* L-au urmat în rând. Ajuns la bord, Martínez era încordat de parcă îşi jucase toate cărţile şi nu aştepta decât sfârşitul partidei. Motorul *Cubei mici şi frumoase* a început să toarcă şi iahtul s-a desprins de dig cu luminile stinse şi viteza redusă, până când s-a oprit lângă *Pluta mea,* pe care Régulo a sărit îndemânarea de pisică. Din pricina impactului, micuţa plută a început să se clatine primejdios. Dar Régulo a ţinut-o în frâu, mişcându-se calm, fără să se pună cu ea, a aruncat capătul unui odgon, pe care Leo l-a prins în aer cu un gest reflex, şi amândoi au legat *Pluta mea* de pupa *Cubei mici şi frumoase.* Ajutat de Martínez, care îi invidia fără preget îndemânarea de pisică, Régulo a urcat atunci pe iaht şi, cât ai zice peşte, a făcut un nod la capătul frânghiei, legând cele două ambarcaţiuni una de cealaltă. Având drept scut negura nopţii şi un soi de zid format din celelalte iahturi, *Cuba mică şi frumoasă* a pornit pe mare în noapte, trăgând după ea *Pluta mea* ca pe un căţeluş de salon.

De cum a lăsat în urmă micul golf artificial unde stătuse ancorată, *Cuba mică şi frumoasă* a început să prindă viteză, iar prova îi sălta uşor. Îmboldit de frică, Martínez s-a dus la pupa, ţintuind cu privirile *Pluta mea.* Bărcuţa urma siajul *Cubei mici şi frumoase,* mişcându-se ca o hârtioară sub aura luminilor din Miami, care licăreau în depărtare ca o imensă pompă cu neon. Treptat, noaptea şi depărtarea au înghiţit totul, luminile din Miami au ajuns o simplă prevestire, *Pluta mea* o umbră abia perceptibilă, iar

Martínez a dat să-şi netezească barba, de parcă avea nevoie să se aga- ţe de ceva. Abia când luminile oraşului au rămas definitiv în urmă, Régulo le-a aprins pe cele de pe *Cuba mică şi frumoasă, Pluta mea* şi-a vădit toată şubrezeala, iar Martínez s-a întors imediat spre prova, fiindcă n-a mai putut privi acel coşciug. Lemnul şi alămurile *Cubei mici şi frumoase* i-au strălucit sub priviri, de parcă veneau dintr-un superb salonaş de lux, pierdut în chip ciudat în bezna abisală a oceanului.

— Ia-o încet, cumetre. Régulo l-a strigat delicat ca pe un copil, dinspre panoul de comandă: Vino-ncoa, vino. *Sit down there.*

L-a ascultat pe loc, hotărât să nu-l mai intereseze pluta fragilă. *Cuba mică şi frumoasă* era altceva, şi-a zis, aşezat lângă Leo, pe unul dintre cele patru fotolii rotative lipite de covertă, în faţa cărora era câte o undiţă, care făcea din ea un iaht poate nu foarte mare, dar adevărat, pentru bogătani, cu care se putea ajunge în Cuba şi chiar la capătul lumii. Régulo a fixat direcţia şi a coborât pe covertă, arborând o elegantă şapcă albă de căpitan de navă.

— *Something to drink, gentlemen? Whisky, rhum,* coniac, bere Hatuey abia adusă de la Havana?

A izbutit să-l impresioneze pe Martínez, care s-a întrebat cum mama mă-sii obţinuse Régulo berea aia şi i-a cerut pe loc una. Leo a vrut *whisky on the rocks.* Régulo a dat din cap, a coborât pe scăriţă în cala vasului şi a reapălrut imediat cu o tavă pe care erau un bol cu arahide, o sticlă de Chivas Regal, pahare, gheaţă şi patru sticle de Hatuey. Martínez a luat o bere de la gheaţă, a verificat dacă era

făcută, într-adevăr, la El Cotorro şi nu şi-a putut ascunde nedumerirea.

— Cum faci rost de ea?

A înţeles imediat că făcuse o gafă. Leo l-a privit, gata să-l omoare.

— Într-o *mouth* închisă nu intră muşte, a zis.

Martínez şi-a muşcat buzele, ca să nu răspundă; i se părea că frate-său abuza de greşeala lui, ca să-i facă observaţie în faţa unui străin.

— Fratele unui *ecobio* e pentru mine un *ecobio,* a proclamat Régulo, filosofic şi conciliant. Călătoresc *all the weeks* în Cuba mică şi frumoasă. Duc chestii acolo, computere, leacuri, unelte… şi aduc chestii aici: trabucuri, Havana Club, cocaină… ce mai, *you know.*

Un val puternic a lovit tribordul *Cubei mici şi frumoase,* iahtul s-a cabrat, iar Martínez s-a agăţat de fotoliu, întrebându-se dacă auzise bine, dacă într-adevăr Régulo făcea contrabandă cu droguri cubaneze ori spusele lui erau doar un *bluff,* iar tipul doar un cubanez fanfaron. În orice caz, berea pe care a deschis-o oarecum disperat chiar atunci era Hatuey veritabilă, care nu se producea decât în Cuba.

— *Okey,* domnilor. Régulo a graseiat ca un crupier francez şi s-a uitat la ei; părea gata să dea cărţile. Intrăm în zonă; dacă, din întâmplare, se apropie de noi un *Coast Guard,* eu dau drumul odgoanelor cu care-i legată *Pluta mea,* tu – şi l-a arătat pe Martínez – te bagi sub puntea falsă şi te închizi în *water closet,* iar tu, Leo, ţine minte că ai închiriat *Cuba mică şi frumoasă,* ca să pescuieşti în larg, *all right?*

A propus un toast, căruia Martínez i s-a alăturat tăcut, copleşit de gândul că operaţiunea putea da greş, căci ştia că n-avea puteri s-o ia de la capăt. S-a gândit să le ceară să-l treacă imediat pe *Pluta mea,* ca să rămână singur cu marea şi miza să fie definitiv ireversibilă, dar alt val a cutremurat *Cuba mică şi frumoasă* şi s-a întrebat cum avea să suporte *Pluta mea* asemenea lovituri.

— Mă duc la baie, a zis.

A coborât cele şase trepte care duceau în cala iahtului, a intrat în băiţă şi a început să-şi uşureze pântecele. Dar n-a fost în stare să-şi uşureze şi capul; jos, loviturile valurilor erau tot mai puternice şi-l obligau să se întrebe mereu dacă *Pluta mea* se putea ţine la suprafaţă şi, mai ales, dacă el era în stare să păstreze direcţia pe valuri. În fond, s-a gândit, ştergându-se, triumful în viaţă constă tocmai în a şti cum să nu te îneci şi să păstrezi direcţia. El şi-o pierduse şi de-aia era acolo, cu pielea arsă şi mâna ruptă, gata să înfrunte ultimul hop. Să se scufunde odată, naiba s-o ia de viaţă, ori să ajungă pe ţărmul Floridei, câştigându-şi astfel dreptul de-a o lua de la capăt, practic de la zero. S-a gândit o vreme la toate, ca într-un labirint; şi, brusc, i s-a părut că-l auzea pe Leo strigându-l de sus, cu aceleaşi vorbe cu care îl făcea cu ou şi cu oţet, când erau copii. A înălţat capul, a apăsat pe butonul lateral, mare şi negru, iar un şuvoi foarte puternic de apă i-a dus mizeriile în mare. Când s-a ridicat, a observat pe chiuvetă un tub de Colgate şi o periuţă de dinţi, nu şi-a mai spălat ghipsul, de teamă să nu-l moaie iar, dar şi-a zis că tocmai îşi punea viaţa în joc, ceea ce scuza îndrăzneala de a folosi o periuţă străină, aşa că a început să se spele pe dinţi cu mâna stângă, fără să se simtă cu nimic

vinovat, ca şi cum îşi împlinea ultima dorinţă de condamnat la moarte. S-a întors aproape entuziasmat pe covertă, convins că, înfruntând destinul cu dinţii curaţi, o să aibă noroc.

— Cum merge? a întrebat.

— Poate să fie furtună, poate să nu fie, a răspuns Régulo, scrutând cerul, pe care abia de se zăreau câteva stele în depărtare. A privit marea, tot mai agitată, şi a adăugat: Depinde de capriciile vântului.

— Dacă vrei, ne întoarcem, a propus Leo, îndoit, şi încercăm mâine ori poimâine.

— *Niet!* a exclamat el.

Refuzase pe ruseşte, aşa cum obişnuia pe vremuri în Cuba, când voia să exprime refuzul absolut. Era convins că n-ar mai fi suportat să stea închis pe terasă şi, mai ales, dacă părăsea acum *Cuba mică şi frumoasă* n-avea să-şi mai ia nicicând inima în dinţi ca să se îmbarce iar. Régulo şi Leo l-au privit în acelaşi timp, împărţiţi între admiraţie şi uimire, iar el s-a străduit să zâmbească. Ăia doi nu înţelegeau că era hotărât de frică, nu de prea mult curaj. Şi n-o să le-o explice tocmai el.

— De-acuma-i târziu.

S-a dus la pupa, iar Leo l-a urmat uimit, tăcut, plin de solicitudine. Vela murdară a plutei era acum la fel de încordată ca Martínez, care s-a oprit brusc, văzând că *Pluta mea* urca şi cobora vertiginos de pe micii munţi de apă pe urmele *Cubei mici şi frumoase.* Brusc, motoarele iahtului s-au oprit, ambarcaţiunile au adăstat şi lui i s-a părut că marea începea să se liniştească. Atunci, Régulo a venit la pupa cu o sacoşă din pânză de sac pe umăr.

— Dacă izbuteşti să mergi tot spre nord, cam într-un ceas eşti pe coastă, a zis. A deschis sacoşa, i-a arătat ce era în ea, o pâine, nişte brânză, trei sticle de bere Hatuey pline cu apă şi o busolă, şi i-a întins-o lui Martínez: O să te ajute curentul. *Remember:* vela desfăcută, cârma fermă şi direcţia nord, orice-ar fi. Nu se poate întâmpla nimic. *All right?*

— Olrai, a acceptat.

Dar ştia perfect că nimic nu mergea. Niciodată nu folosise o busolă, nu mânuise o velă şi nu ţinuse o cârmă în mână. Putea să ajungă la Cayo Hueso, să se trezească în zorii zilei în Cuba, să se piardă pe mare şi să înnebunească din cauza insolaţiei, ori să sfârşească pe fundul Atlanticului. Dar îi era imposibil să le împărtăşească asemenea temeri; navigatul era pentru Régulo atât de simplu, că n-ar fi înţeles. Leo a dat să zică ceva, a roşit brusc, a început să tuşească violent şi s-a aplecat peste balustradă, gata parcă să se sufoce. Régulo s-a făcut alb ca varul. Dar Martínez a zâmbit trist în faţa trucului cu care îl uimea fratele lui când erau copii şi pe care acum îl repeta la despărţire. Spre surpriza lui Régulo, Leo şi-a tras pe neaşteptate o palmă în cap cu mâna stângă, a scuipat un ou şi l-a îmbrăţişat tandru pe Martínez, ca să nu-i atingă pielea arsă. Régulo a pufnit în râs; amintindu-şi, parcă, de ceva urgent, a apucat brusc odgonul şi a tras de *Pluta mea* până a lipit-o de *Cuba mică şi frumoasă.*

Martínez a înţeles că nu mai era vreme pentru nimic, s-a întors, ca să coboare pe *Pluta mea* cu spatele la mare, a trecut pe scăriţa lipită la pupa *Cubei mici şi frumoase,* a privit în jos, ca să vadă fuşteiele pe care călca, şi s-a oprit

în faţa apelor neaşteptate, negre şi tulburi ca şi frica lui.

— Dacă vrei, ne întoarcem, a insistat Leo, care era la înălţimea lui, de cealaltă parte a scăriţei. Poţi sta la mine treisprezece luni, doi ani, cinci, până-ţi rezolvi hârtiile, ţi se recunoaşte titlul şi te instalezi pe socoteala ta.

— Nu mai repeta toate astea, broder. Martínez s-a uitat în ochii fratelui său şi instinctiv şi-a atins ghipsul. Că, de nu, o las baltă.

Se simţea la fel de înfricoşat ca în copilărie, când nu îndrăznea să sară de pe gardul înalt, ud şi plin cu muşchi ridicat la hotarul ogrăzii bunicului.

— Las-o baltă. Leo i-a apucat capul şi l-a sărutat pe frunte. Mi-e frică.

— Şi mie. Iartă-mă, frate, iartă tot ce-am făcut.

— Te iubesc până-n coaie, Stalin. N-am ce să-ţi iert.

Martínez a început să coboare, cu ochii ţintă la frate-său, până când a călcat în aer cu piciorul drept şi a înţeles că scara se sfârşise. Atunci a închis ochii, ca să nu fie tentat să urce iar pe *Cuba mică şi frumoasă* şi să se ascundă în braţele lui Leo. A stat câteva clipe cu un picior în aer, a făcut brusc un salt înapoi, a căzut pe *Pluta mea*, a încercat să-şi ţină echilibrul, făcând o cruce cu braţele, şi o clipă l-a invadat o bucurie sălbatică: izbândise. Dar, foarte curând, au început să-i tremure picioarele. *Pluta mea* se clătina ca un trapez, iar el a început să dea înapoi, s-a dus lângă vela întinsă de vânt şi a căzut în fund pe o scândură care traversa pupa, de lângă timonă. A încercat zadarnic să-şi tragă sufletul, s-a uitat la iaht, ca să-şi facă curaj şi să crească în ochii lui Leo, dar l-au cam incomodat steguleţul american şi asociaţia pe care i-o sugera inscripţia de pe

pupa, *Cuba mică şi frumoasă. Miami.* Şi lui, ce-i păsa? şi-a zis, totul era să ajungă odată şi odată pe uscat.

Régulo i-a repetat instrucţiunile, urlând din adâncul bojocilor, direcţia nord, cârma fermă, vela desfăcută, orice-ar fi, a făcut un V de la victorie cu arătătorul şi degetul mijlociu şi a dat drumul capătului de odgon care ţinea unită

Pluta mea de *Cuba mică şi frumoasă.* Lăsată în voia ei, pluta şi-a început propria derivă, depărtându-se iute de iaht. De la pupa, Leo îşi lua rămas-bun, cu braţele ridicate. Martinez s-a ridicat în capul oaselor şi a imitat gestul fratelui. Motorul *Cubei mici şi frumoase* a demarat, mugind, iar iahtul s-a pus în mişcare, ridicând valuri tot mai mari, care băteau în *Pluta mea.* Martinez a căzut pe banchetă şi a privit, hipnotizat, cum se topeau în depărtare luminile *Cubei mici şi frumoase. O* bună bucată de vreme, *Pluta mea* şi-a continuat deriva; brusc, vuietul violenţei reînnoite cu care vântul se opintea în velă l-a smuls pe Martinez din stupefacţia în care îl cufundase singurătatea.’ A luat busola, a cărei sferă sclipea în beznă, şi a observat că acul ei tremura la fel ca inima lui.

Marţi 28
Cuprins
Miercuri 22 9
Joi 23 51
Vineri 24 85
Sâmbătă 25 117
Duminică 26 147
Luni 27 183
Marţi 28 223

Scriitor şi cineast cubanez, Jesús Díaz s-a născut în 1941,

la Havana. Profesor de filosofie la Universitatea din Havana, conduce secţia de cultură a publicaţiei *Juventud Rebelde* (1965-1966), apoi fondează revista *El Caimán Barbudo,* al cărei director este în perioada 1966-1967. Prima sa carte, volumul de povestiri *Los años duros,* vede lumina tiparului în 1966 şi câştigă premiul pentru proză scurtă acordat de Casa de las Américas. Între 1967 şi 1971, Díaz este membru al colegiului de redacţie al revistei *Pensamiento Crítico.* Semnează scenariile mai multor filme, printre care *El extraño caso de Rachel K.* (1973), *Clandestinos* (1987), *Barroco* (1989), şi regizează *Cronica de la victoria* (1975), *Polvo rojo* (1982) şi *Lejanía* (1985). În paralel, îşi continuă activitatea literară: în 1987 publică romanul *Las iniciales de la tierra.* În 1992 scriitorul este nevoit să se exileze din raţiuni politice în Europa, stabilindu-se mai întâi în Germania, apoi la Madrid în 1994, unde este profesor la Escuela de Letras şi editează revista *Encuentro de la cultura cubana.* Totodată publică la edituri prestigioase din Spania romanele *Las palabras perdidas* (1992), *La piel y la mascara* (1996), *Dime algo sobre Cuba (Spune-mi ceva despre Cuba–* 1998), *Siberiana* (2000), *Las cuatro fugas de Manuel* (2002; romanul va apărea la Editura Humanitas, în colecţia „Raftul Denisei”), care îi aduc consacrarea internaţională, şi predă cursuri de artă cinematografică la Roma şi Berlin. Moare în 2002, la Madrid.

Între Cuba şi statul Florida sunt nouăzeci de mile. O distanţă neînsemnată pe Hartă, dar care desparte două lumi ireconciliabile. O distanţă imensă pentru Stalin Martinez, stomatologul nevoit să-şi rotunjească veniturile lucrând seara, pe dolari, într-un restaurant creol din

Havana. Însă dezamăgirile îl vor împinge să-şi părăsească ţara unde îşi are rădăcinile şi, atras de mirajul „visului american”, să înfrunte într-o coajă de nucă apele Atlanticului.

„Cu un umor feroce şi cu o vitalitate debordantă, Jesus Diaz descrie un univers al penuriei absolute.”

Le Monde

„O poveste spusă cu o dezinvoltură diabolică, prezentându-ne un antierou care îi cucereşte imediat pe cititori.”

Le Point

„Un roman plin de ironie şi tandreţe.”

5948353011920

El Mundo

Foto copertă © GULIVER

ISBN 978-973-50-1531-2